AGATHA CHRISTIE

ŽMOGUS RUDU KOSTIUMU

AGATHA CHRISTIE

ŽMOGUS RUDU KOSTIUMU

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
ALEKSANDRA GOBIENĖ

ŽALTVYKSLĖ
Vilnius, 1994

UDK 820-3
Kr 267

Versta iš: Agatha Christie
The Man In The Brown Suit
Triad Panther, 1969

ISBN 9986-006-004-4 © Žaltvykslė

Prologas

Nadina, Rusijos šokėja, viesulu užkariavusi Paryžių, apsvaiginta aplodismentų, jau kurį kartą lenkėsi publikai. Juodos ir siauros jos akys dar labiau susiaurėjo, skaisčiai raudonos lūpos lengvai šypsojo. Entuziastiški prancūzai pritariamai trypė kojomis į grindis, kol su šlamesiu nuleista uždanga paslėpė raudonas ir mėlynas šviesas, groteskiškus dekoracijų fuksinus. Melsvų ir oranžinių klosčių sūkuryje šokėja paliko sceną. Džiaugsmingai apglėbdamas, ją pasitiko barzdotas džentelmenas. Tai buvo jos menedžeris.

- Nuostabu, *petite**, nuostabu, - garsiai tarė jis. - Šįvakar tu pranokai save.

Jis švelniai, nors atsainiai pabučiavo ją į abu skruostus.

Madam Nadina reagavo į tai su įprastu romumu ir pasuko į persirengimo kambarį. Jame šen bei ten kūpsojo puokštės, kabojo stebuklingi egzotiško stiliaus rūbai, dvelkė šiluma, švelniu gausių žiedų skleidžiamu kvapu, subtiliais kvepalais bei ekstraktais. Dženi, kostiumininkė, patarnavo savo šeimininkei, be atvangos plepėjo, žerte žėrė perdėtus komplimentus.

Beldimas į duris nutraukė nesibaigiantį pagyrų srautą. Dženi nuėjo atidaryti ir grįžo su vizitine kortele rankoje.

- Ar priimsite, madam?

- Pažiūrėsiu.

Šokėja lėtai ištiesė ranką, tačiau vos pastebėjus vardą kortelėje "Grafas Sergejus Pavlovičius", jos akyse švystelėjo susidomėjimas.

- Aš noriu jį matyti. Gelsvąjį peniuarą, Dženi, ir kuo greičiau. Kai tik jis įeis, esi laisva.

* *Mažyle (pranc.) - čia ir toliau vert. past.*

- *Bien, Madame**.

Dženi atnešė peniuarą, puikų kukurūzų spalvos šifono ir šermuonėlio derinį. Nadina įsisiautė į jį ir šypsojo žvelgdama į savo atvaizdą, viena ranka baltais ilgais pirštais tyliai barbendama į tualetinį stalelį.

Grafas - vidutinio ūgio, lieknas, elegantiškas, labai blyškaus veido, itin nuobodus vyriškis - buvo linkęs pasinaudoti jam derama privilegija. Šis neryškių bruožų žmogus niekuo ypatingu neišsiskyrė, niekuo nebuvo įsimintinas, nebent manieringumu. Jis pasilenkė prie šokėjos ištiestos rankos su perdėtu mandagumu.

- Madam, tai iš tiesų didelis malonumas.

Tiek teišgirdo Dženi, išeidama ir užverdama duris. Likusi viena su lankytoju, Nadina švelniai šyptelėjo.

- Nors abu esame patriotai, manau, nekalbėsime rusiškai, - prabilo ji.

- Kadangi nė žodžio nemokame tos kalbos, man taip būtų geriau, - pritarė svečias.

Sutarę jie perėjo prie anglų kalbos, ir niekas nebūtų suabejojęs, jei ne tos grafo manieros, jog tai yra gimtoji jo kalba. Iš tikrųjų savo gyvenimą Londone jis pradėjo vieno miuzikholo pakaitiniu artistu.

- Jus lydėjo sėkmė šįvakar, - tarė jis. - Aš jus sveikinu.

- Man visiškai vis viena, - atsakė moteris. - Man neramu, nes mano padėtis pasikeitė. Per karą kilę įtarimai neišnyko. Esu nuolat stebima ir sekama.

- Bet juk jums niekada nebuvo pateiktas joks kaltinimas šnipinėjimu?

- Mūsų šefas šiam tikslui rezga planus itin apdairiai.

- Tegyvuoja mūsų Pulkininkas, - šypsodamasis tarė grafas. - Ar ne nuostabi naujiena, kad jis ketina atsistatydinti? Atsistatydinti! Na, kaip koks daktaras, mėsininkas ar vandentiekio darbininkas...

* *Gerai, ponia (pranc.)*

- ...Arba kitas koks verteiva, - užbaigė Nadina. - Tai neturėtų mūsų stebinti. Pulkininkas visad buvo puikus verteiva. Jis taip suorganizuodavo nusikaltimą, kaip kitas būtų suorganizavęs batų fabriką. Pats neįsiveldamas, jis suplanavo ir vadovavo daugeliui įvairiausių svarbių aferų, ir visas jas galėtume vadinti jo profesija. Juvelyrų apiplėšimai, klastotės, šnipinėjimas (itin pelninga veikla karo metu), sabotažas, apgalvoti nužudymai: vargu ar yra kokia nors sritis, kurioje nebūtų dalyvavęs. Išmintingiausia yra tai, kad jis žino, kada sustoti. Vos tik dalykas tampa pavojingas, jis iškart grakščiai pasitraukia, ir, žinoma, su didžiuliais turtais!

- Hm! - abejodamas pratarė grafas. - Tai - ganėtinai mus visus liūdinantis dalykas. Mes visi esame pakibę, taip sakant.

- Nors mums ir apmokėta itin dosniai!

Vos jaučiama pašaipa jos balse privertė lankytoją pažvelgti į ją veriamu žvilgsniu. Ji šypsojosi, ir ta šypsena kėlė grafui įtarimą. Tačiau jis diplomatiškai tęsė:

- Taip. Pulkininkas visada buvo dosnus mokėtojas. Tai ir buvo jo sėkmės laidas. Be to, jo nekintantis planas turėti tinkamą atpirkimo ožį. Puiki smegeninė, neabejotinai puiki smegeninė! Ir dar ta jo pranašiška pagrindinė taisyklė - "Nori viską sutvarkyti saugiai - nieko nedaryk pats!" Ir štai dabar mes, taip sakant, esame įklimpę iki ausų ir atsidūrę jo valioje, ir nė vienas iš mūsų negalime jo paveikti.

Jis nutilo valandėlei, tarsi tikėdamasis prieštaravimo, tačiau Nadina tylėjo, šypsodamasi kaip anksčiau.

- Niekas iš mūsų, - svarstė jis. - Beje, jūs įsivaizduojate, senis yra prietaringas. Prieš keletą metų, man regis, jis kreipėsi į būrėją. Ji išpranašavo jam sėkmingą gyvenimą, tačiau teigė, jog jo nuopuolis ateisiąs per moterį.

Dabar ji susidomėjusi pažvelgė į jį.

- Keista, labai keista! Jūs sakote, per moterį?

Jis nusišypsojo ir truktelėjo pečiais.

- Be abejo, dabar, kai jis iš aktyvios veiklos pasitraukė, galės vesti. Na, kokią dailią, jauną damą, kuri išleis jo milijonus greičiau, negu jis juos įgijo.

Nadina papurtė galvą.

- Ne, ne, tik ne tokiu būdu. Klausykite, mano drauguži, rytoj išvykstu į Londoną.

- O jūsų sutartis čia?

- Aš nebūsiu tik vieną dieną. Vykstu *incognito*, kaip karaliaus šeimos narė. Niekas niekada nesužinos, jog buvau išvykusi iš Prancūzijos. Beje, kaip jūs manote, kodėl išvykstu?

- Abejoju, kad savo malonumui - šiuo metų laiku. Sausis - bjaurus, darganotas mėnuo! Tikriausiai pasipelnyti, ech?

- Tikra tiesa.

Nadina pakilo ir stovėjo prieš jį, grakšti ir kupina arogancijos.

- Jūs ką tik sakėte, kad nė vienas iš mūsų negalime paveikti mūsų šefo. Klystate. Aš galiu. Aš, moteris, turėjau sumanumo ir, o taip, drąsos - nes šito reikėjo pergudrauti jį. Ar jūs prisimenate De Bero briliantus?

- Taip, prisimenu. Kimberlyje, prieš pat karo pradžią? Aš ten nedalyvavau, niekad negirdėjau smulkmenų. Šis reikalas dėl tam tikrų priežasčių buvo nuslėptas, ar ne? Kaip, beje, ir laimikis.

- Šimto tūkstančių svarų vertės brangakmeniai. Šitai sutvarkėme mes dviese - pagal Pulkininko nurodymus, žinoma. Štai tuomet aš ir sužinojau apie savo galimybes. Įsivaizduokite, buvo sumanyta pakeisti keletą De Bero briliantų netikrais, iš Pietų Afrikos atgabentais dviejų auksakalių, kurie kaip tik tuo metu buvo Kimberlyje. Įtarimas, suprantama, turėjo kristi ant jų.

- Na ir apsukrumas, - pertarė grafas pritariamai.

- Pulkininkas visada apsukrus. Suprantama, aš atlikau savo vaidmenį, tačiau padariau dar ir tai, ko Pulkininkas nebuvo numatęs. Pasilikau keletą Pietų Afrikos

akmenėlių - vienas kitas yra unikalus, ir lengvai galima įrodyti, jog niekada nepraslydo pro De Bero rankas. Štai šie briliantai mano saujoj gali virsti rimbu mano garbingajam šefui. Kai tik išaiškės tie du jaunuoliai, bus įtartas ir šefo vaidmuo šiame reikale. Visus pastaruosius metus aš neprasitariau. Mane tenkino vien tai, jog žinojau, kokį ginklą turiu atsargoje, tačiau šiandien reikalai pakrypo kita linkme. Aš noriu už tai atlyginimo - didelio atlyginimo. Stulbinamo.

- Tai nėra paprasta, - tarė grafas. - Jūs, be abejo, nesinešiojate tų briliantų?

Jo žvilgsnis lėtai klaidžiojo po sujauktą kambarį.

Nadina švelniai nusijuokė.

- Galite neabejoti. Aš nesu tokia kvailė. Briliantai yra saugioje vietoje, ten niekam neateitų į galvą jų ieškoti.

- Aš niekad nelaikiau jūsų kvaila, mano mieloji ledi. Tačiau drįstu paklausti, ar ne beprotiškai rizikuojate? Pulkininkas, kaip žinote, yra ne toks žmogus, kuris sutiks būti šmeižiamas.

- Man nėra ko jo bijoti, - nusijuokė ji. - Yra tik vienui vienas žmogus, kurio aš visada bijojau, tačiau jis miręs!

Vyriškis įdėmiai pažvelgė į ją.

- Tikėkimės, jis neprisikels, - tyliai prabilo jis.

- Ką jūs turite omenyje? - užsiplieskė šokėja.

Grafas atrodė šiek tiek nustebintas.

- Aš tik norėjau pasakyti, kad prisikėlimas būtų siaubingas jums, - paaiškino jis. - Nevykęs pokštas.

Ji atsiduso su palengvėjimu.

- Ne, ne. Jis iš tiesų miręs. Žuvo kare. Tai žmogus, kuris kadaise mylėjo mane.

- Pietų Afrikoje? - abejingai paklausė grafas.

- Taip, jeigu jus domina. Pietų Afrikoje.

- Ten jūsų gimtinė; tiesa?

Ji linktelėjo. Jos lankytojas pakilo ir siekė skrybėlės.

- Suprantama, - pabrėžė jis, - jūs geriau išmanote savo reikalus, tačiau jumis dėtas, aš bijočiau Pulkininko labiau negu kažkokio nusivylusio mylimojo. Būtų itin neapdairu negana įvertinti šį žmogų.

Ji niekinamai nusijuokė.

- Tarytum aš nepažinočiau jo šitiek metų!

- Abejoju, ar tikrai taip? - pasakė jis švelniai. - Labai abejoju, ar iš tikrųjų jūs jį gerai pažįstate?

- O, aš nesu kvaila! Be to, veiksiu ne viena. Pašto garlaivis iš Pietų Afrikos rytoj įplauks į Sautamptono uostą. Jame bus žmogus, kuris atvyksta iš Afrikos mano prašymu; jis atliko tam tikras mano užduotis. Taigi Pulkininkui šį kartą teks turėti reikalų ne su manim, bet su mumis.

- Nejau tai protinga?

- Tai būtina.

- Ar jūs galite pasikliauti tuo žmogumi?

Kažkokia ypatinga pašaipa švietė šokėjos veide.

- Aš visiškai pasikliauju juo. Nors ir nevykėlis, tačiau visiškai patikimas, - truputį patylėjusi, ji pridūrė abejingu balsu: - Tiesą sakant, reikalas tas, kad jis yra mano vyras.

I skyrius

Visi aplinkiniai ragino mane aprašyti šį atsitikimą. Ir įžymybės, pavyzdžiui, lordas Nešbis, ir paprasti žmoneliai (paminėsiu dabartinę kambarinę, visų darbų meistrę Emili, kurią paskutinį kartą mačiau būdama Anglijoje. "Dievulėliau, panele, kokia graži knyga išeitų iš to - tiesiog kaip kine!").

Prisipažinsiu, turiu reikiamų sugebėjimų šiam tikslui. Juolab kad susidūriau su šiuo įvykiu pačioje pradžioje, buvau tiesioginė dalyvė iki pabaigos ir pergalingai "įveikiau mirtį". Laimei, mano žinių spragas gerokai užpildo sero Eustachijaus Pedlerio dienoraštis, kuriuo jis mane maloniai prašė naudotis.

Taigi pradedu. Ana Bedingfeld pradeda pasakojimą apie savo nuotykius.

Aš visada ilgėjausi nuotykių. Įsivaizduokite, mano gyvenimas buvo siaubingai monotoniškas. Mano tėvas, profesorius Bedingfeldas, buvo vienas garsiausių pirmykščio žmogaus specialistų Anglijoje. Iš tikrųjų jis buvo genijus - visi tai pripažįsta. Jo mintys glūdėjo paleolite, o jo gyvenimo nepatogumus sudarė tai, kad jo kūnas gyvavo šiuolaikiniame pasaulyje. Tėvas nesidomėjo šių dienų žmogumi - net ir neolito žmogus jam tebuvo galvijų bandos atstovas. Jo entuziazmą kėlė tik Mustjė žmogaus tipas.

Deja, mes negalime gyvenime apsieiti be šiandieninio žmogaus. Privalome bendrauti su mėsininkais, kepėjais, pienininkais ir daržovių pardavėjais. Kadangi tėvas buvo pasinėręs į praeitį, mama mirusi, kai buvau dar kūdikis, todėl man teko visi pilkos kasdienybės rūpesčiai. Atvirai kalbant, aš nekenčiau paleolito žmogaus, netgi jei tai buvo Orinjako, Mustjė, Šelio ar koks kitas tipas. Ir nors aš perrašydavau mašinėle straipsnius ir skaitydavau tėvo žurnalo "Neandertalio žmogus ir jo protėviai" daugelio straipsnių korektūras, neandertaliečiai veikė mane atstu-

miamai, ir aš visad mąstydavau, kaip gerai, kad susidarė palankios sąlygos jiems išnykti ankstyvaisiais amžiais.

Nežinau, ar tėvas įtarė tokius mano jausmus, tikriausiai ne, tačiau ir tuo atveju jis nebūtų atkreipęs dėmesio. Kitų žmonių nuomonė niekad ir nė kiek jo nedomino. Man regis, tai buvo jo didybės bruožas. Kartu jo gyvenimas buvo visiškai atskirtas nuo buities sunkumų. Jis valgė viską, kas buvo pavyzdingai jam paduodama. Tačiau jautėsi truputėlį įskaudintas, kai iškildavo apmokėjimo klausimas. Manding, mums amžinai stigo pinigų. Jo šlovė nedavė pelno. Ir nors jis buvo vos ne visų reikšmingiausių mokslo draugijų narys ir daugelio straipsnių autorius, paprastam žmogui jo egzistavimas beveik nebuvo žinomas. Jo mokslo knygos, labai praturtinusios bendrą žmonijos žinių lobyną, neturėjo paklausos plačioje visuomenėje. Pasitaikė vienintelė proga iškilti visuomenės akyse, kai jis perskaitė mokslinį pranešimą vienoje mokslo draugijoje, kurioje buvo nagrinėjama šimpanzės jauniklių problema. Žmonių vaikai turi keletą antropoidinių bruožų, o šimpanzių jaunikliai panašesni į žmogų negu suaugusios šimpanzės. Tai patvirtintų tokią prielaidą: kadangi mūsų protėviai buvo artimesni žmogbeždžionių tipui negu mes, galima teigti, kad šimpanzės buvo labiau išlavėjusios negu dabartinė jų rūšis - kitaip tariant, šimpanzė yra degeneratė. Iškart iniciatyvus laikraštis "Daily Budget", visad besivaikantis pikantiškų naujovių, išspausdino straipsnį skambia antrašte "Mes neatsiradome iš beždžionės, bet ar beždžionės neatsiranda iš mūsų?" O toliau - "Iškilus profesorius teigia, jog šimpanzės yra nužmogėję žmonės". Tuoj po to tėvą aplankė reporteris, kuris visaip stengėsi paskatinti jį parašyti populiarių straipsnių šia tema. Aš dar niekad nebuvau mačiusi tėvo taip įsirdusio. Jis išgrūdo reporterį lauk be jokių ceremonijų, mano slaptam apgailestavimui, nes tuo metu mums itin trūko pinigų. Prisipažinsiu, akimirksnį svarsčiau, ar nepasivijus šio jaunuolio ir nepaaiškinus jam, kad tėvas persigalvojęs ir sutinkąs siųsti straipsnius ta tema. Visai galimas daiktas, kad aš pati

būčiau galėjus juos rašyti, kadangi tėvas niekad nebūtų sužinojęs apie tokį sandėrį, nes neskaitė "Daily Budget". Vis dėlto atsisakiau šios per daug rizikingos minties, ir man nieko kita neliko, kaip užsidėti geriausią skrybėlaitę ir liūdnai pėdinti žemyn, į kaimą, pasikalbėti su teisėtai įtūžusiu mūsų bakalėjininku.

Tas reporteris iš "Daily Budget" buvo vienintelis jaunas žmogus, apsilankęs mūsų namuose. Kartais aš pavydėdavau mūsų mažajai kambarinei Emili, kuri "pasiimdavo poilsio dieną" kiekviena pasitaikiusia proga ir praleisdavo ją su savo sužadėtiniu - stambiu jūrininku. Protarpiais ji "praktikuodavosi", kaip sakydavo, su bakalėjininko jaunesniuoju sūnum ar vaistininko padėjėju. Aš su gailesčiu pripažindavau, jog neturiu nieko, su kuo galėčiau "pasipraktikuoti". Visi tėvo draugai buvo pagyvenę profesoriai - ir beveik visi barzdoti. Tiesa, profesorius Petersonas kartą mane meiliai apkabino ir taręs, kad mano liemuo toks "mažutis, plonutis", taikėsi mane pabučiuoti. Jau vien tas pasakymas beviltiškai atgrasė nuo jo. Nė viena savigarbos turinti paauglė neturėjo "mažučio, plonučio" liemens nuo to laiko, kai išaugo iš vystyklų.

Aš troškau nuotykių, meilės, romantikos, tačiau buvau pasmerkta pilkai kasdienybei. Kaimo bibliotekoje, išduodančioje knygas į namus, buvo daugybė apdriskusių romanų. Aš mėgau skaityti knygas apie pavojingus nutikimus, meilės istorijas. Guldavau miegoti, svajodama apie ramų, santūrų rodezietį ar apie vyrą, kuris bet kada "vienu smūgiu" parbloškia savo priešą. Tačiau kaime nebuvo nė vieno, panašaus į tokį, kuris būtų parbloškęs savo priešą vienu ar keliais smūgiais. Tiesa, dar buvo kinas, kur kas savaitę rodydavo "Pamelos nuotykius". Pamela buvo didinga jauna moteris. Bebaimė. Kine ji šoko iš lėktuvų, plaukė povandeniniais laivais, laipiojo dangoraižiais, prasibraudavo į nusikaltėlių buveines, nė nemirktelдama iš baimės. Ji nebuvo labai apsukri, neretai patekdavo nusikaltėlių pasaulio genijui į rankas, ir šis bodėdavosi žudyti ją, paprastai suknežindamas pakaušį, todėl pasiųsdavo ją į

pražūtį, į dujų kamerą ar panaudodavo kokį kitą naują nuostabų būdą. Tačiau filmo herojė visad sugebėdavo išsigelbėti serijos gale. Išeidavau iš filmo paklaikusi, grįždavau namo ir kartais rasdavau Dujų kompanijos pranešimą, grasinantį nutraukti dujų tiekimą dėl neapmokėtos sąskaitos. Vis dėlto, pati to nepastebėdama, kiekvieną minutę artėjau prie to, kas nutiko.

Visiškai galimas dalykas, jog dauguma pasaulio gyventojų nieko nežino apie senovės kaukolę, aptiktą Brouken Hilo kasykloje, Šiaurės Rodezijoje. Vieną rytą atėjusi pas tėvą, radau jį ištiktą šoko, susijaudinusį. Jis išdėstė man visą istoriją.

- Ar supranti, Ana? Nedvejotina, kad yra tam tikras panašumas į Javos kaukolę, tačiau išorinis - tik išorinis. Ne, šiuo atveju yra tai, ką aš visuomet tvirtinau - mūsų protėvių neandertaliečių rasės forma. Tu teigi, kad Gibraltaro kaukolė yra pati seniausia iš visų rastų neandertaliečių kaukolių? Kodėl? Rasių lopšys juk yra Afrika. Jie persikėlė į Europą...

- Nevalgyk uogienės su silke, tėte, - skubiai pertariau aš, atitraukdama išsiblaškiusio tėvo ranką.

- Taip, tu iš tiesų taip sakei? Jie persikėlė į Europą... - jis užsikirto, springdamas per didele rūkytos silkės ašaka.

- Mes turime tuojau pat pradėti, - pareiškė jis, baigęs valgyti, ir pakilo. - Negalima gaišti. Privalome ten vykti. Neišvengiamai turėtų būti nesuskaičiuojamų radinių netoliese. Bus įdomu įsitikinti, ar įrankiai būdingi Mustjė žmogui. Turėtų būti aptiktos liekanos pirmykščio jaučio, tačiau tik ne tų gauruotų raganosių. Taip, nedidelė armija tuoj puls ten. Mes privalome aplenkti juos. Ana, ar parašysi šiandien "Cook" žurnalui?

- Kaip bus su pinigais, tėte? - užklausiau ta proga.

Jis priekaištingai pažvelgė į mane.

- Tavo požiūris visad slėgė mane, vaikeli. Mes negalime būti savanaudiški. Ne, ne, mokslo kelyje niekas neturi būti savanaudiškas.

- Man atrodo, "Cook" gali būti savanaudiškas, tėte.

Tėvas atrodė įskaudintas.

- Mano brangioji Ana, užmokėsi jiems grynais.

- Aš neturiu nė trupučio grynų pinigų.

Tėvas atrodė visiškai išsekęs.

- Mano vaike, man iš tikrųjų įgriso tie banalūs pinigų reikalai. Tiesa, bankas - vakar gavau pranešimą iš valdytojo, kad turiu dvidešimt septynis svarus!

- Tai tavo pereikvojimas, manyčiau.

- Na taip, aš turiu juos! Parašyk mano leidėjams.

Nenoromis turėjau paklusti, tėvo knygos pelno garbę, bet ne pinigus. Man nepaprastai patiko mintis vykti į Rodeziją. "Ramus, santūrus vyras", - susižavėjusi tariau sau mintyse.

Staiga į akis krito keistoka tėvo apranga.

- Tėte, apsiavei skirtingais batais, - pasakiau. - Nusiauk rudąjį ir apsiauk juodąjį. Ir nepamiršk šaliko. Šiandien vėsu.

Po kelių minučių tėvas stovėjo orus, tvarkingai apsiavęs ir tinkamai apsivyniojęs šaliką.

Tą vakarą jis sugrįžo vėlai ir, mano nusiminimui, be šaliko ir apsiausto.

- Brangioji mano Ana, tu visiškai teisi. Aš nusirengiau prieš įeidamas į urvą, nes ten neįmanoma nesusitepti.

Aš linktelėjau jausmingai, prisiminusi tą kartą, kai tėtė grįžo namo nuo galvos ligi kojų aplipęs riebiu pleistoceno moliu.

Vienintelė priežastis, paakstinusi mus įsikurti Litl Hampslyje, buvo kaimynystėje esantis urvas. Laidojimo vieta, turtinga Orinjako kultūros sluoksnio liekanų. Kaime mes turėjome nedidelį muziejų, jo globėjas ir mano tėvas daugiausia laiko praleisdavo rausdamiesi po žeme ir traukdami į šviesą gauruotų raganosių ir urvinių lokių liekanas.

Tėvas tą vakarą stipriai kosčiojo, ir kitą rytą, pa-

stebėjusi, kad jam pakilo temperatūra, iškviečiau daktarą.

Vargšas tėvas, jam niekada nesisekė. Tai buvo abiejų pusių plaučių uždegimas. Po keturių dienų jis mirė.

II skyrius

Visi mane labai užjautė. Nors ir buvau didžiai prislėgta, tačiau visiems už tai jaučiau dėkingumą. Tiesa, itin nesielvartavau. Tėvas nelabai mane mylėjo. Šitai aš žinojau. Jei būtų buvę atvirkščiai, ir aš būčiau jautusi tą patį. Meilės, žinoma, nebuvo tarp mudviejų, tačiau mes vienas kitam priklausėme, aš jį prižiūrėjau, rūpinausi juo. Slapta žavėjausi jo išsimokslinimu ir bekompromisiu atsidavimu mokslui. Todėl man buvo skaudu, kad tėvui reikėjo mirti tuomet, kai gyvenimas jam tapo prasmingas. Būčiau buvusi laimingesnė, galėdama jį palaidoti urve, greta pieštų šiaurės elnių, titnago įrankių, tačiau viešoji nuomonė vertė laidoti atgrasiose nedidelėse vietos kapinaitėse prie bažnyčios, po marmuro antkapiu. Ir nors vikaro paguodos žodžiai buvo labai reikšmingi, tačiau manęs jie nė kiek neguodė.

Po kurio laiko susivokiau, jog svarbiausias dalykas, ko aš visada laukiau, - laisvė - pagaliau atėjo. Nors buvau našlaitė ir beveik be skatiko, tačiau laisva. Kartu patyriau manė supančių žmonių gerumą ir švelnumą. Vikaras visaip stengėsi mane įtikinti, kad jo žmonai trūksta žmogaus, su kuriuo galėtų pabendrauti. Nedidelėje kaimo bibliotekoje atsirado net bibliotekininko padėjėjo vieta. Pagaliau daktaras, atvykęs į svečius, ilgai ir juokingai atsiprašinėjo negalėjęs pasiųsti deramos sąskaitos, kažką lemeno ir gerokai muistėsi, kol netikėtai pasiūlė man tekėti už jo.

Buvau apstulbinta. Daktaras buvo arti keturių dešimčių, įmitęs, statinaitę primenantis vyriškis. Jis visiškai nepanėšėjo į herojų iš filmo "Pamelos nuotykiai" ir tuo labiau į ramų, santūrų rodezietį. Kiek pasvarsčiusi paklausiau, kodėl norįs mane vesti? Jis, šiek tiek sutrikęs, pralemeno, jog žmona būtų gera pagalbininkė praktikuojančiam gydytojui. Tokia padėtis rodės toli gražu ne romantiška, ir vis dėlto kažkas mygė priimti pasiūlymą.

Saugumas - štai kas man buvo siūloma. Saugus gyvenimas ir jaukūs namai. Dabar man regis, kad pasielgiau su tuo žmogumi netinkamai. Jis mylėjo mane dorai, sąžiningai, bet itin subtilus daktaro būdas neleido jam eiti tiesiai prie reikalo. Šiaip ar taip, mano romantikos troškimas prasiveržė.

- Jūs labai malonus, - tariau aš. - Tačiau tai neįmanoma. Aš niekad nesutikčiau tekėti už vyro, kurio nemylėčiau beprotiškai.

- Bet juk jūs nemanote?..

- Ne, aš nemanau, - atsakiau tvirtai.

Jis atsiduso.

- Mano brangus vaikeli, ką ketini veikti?

- Ieškoti nuotykių ir pamatyti pasaulį, - atsakiau nė kiek nedvejodama.

- Panele Ana, jūs dar tokia vaikiška. Jūs neišmanote...

- ...Realaus gyvenimo sunkumų? Taip, daktare, suprantu. Aš nesu sentimentali mokinukė - esu kietakaktė gobši pikčiurna. Sužinotumėt, jei vestumėt!

- Norėčiau, kad dar kartą apgalvotumėte.

- Negaliu.

Jis vėl atsiduso.

- Turiu jums dar vieną pasiūlymą. Mano teta, gyvenanti Velse, nori pagalbininkės. Ar ir tai jums netinka?

- Ne, daktare, aš renkuosi Londoną. Kur jau kur, o Londone tikrai vyksta įdomių dalykų. Aš viskuo akylai domėsiuosi, ir pamatysite - kažkas tikrai įvyks! Gali būti, jog kada nors apie mane išgirsite iš Kinijos ar Timbuktu.

Kitas mano svečias buvo ponas Flemingas, tėvo įgaliotinis, advokatas iš Londono. Jis specialiai atvyko manęs aplankyti. Būdamas uolus antropologas, žavėjosi tėvo darbais. Tai buvo aukštas, prakaulus pailgo veido ir žilų plaukų vyras. Jis pakilo manęs pasveikinti, kai įėjau į kambarį, ir suėmęs abi rankas švelniai patapšnojo.

- Mieloji mergaite, - tarė jis. - Vargšele mano. Vargšele.

Nesąmoningai veidmainiaudama, aš elgiausi kaip artimųjų netekusi našlaitė. Turėjau taip elgtis jo akivaizdoje. Ponas Flemingas buvo švelnus, malonus ir tėviškas. Tikriausiai į mane jis žiūrėjo kaip į paiką mergaitę, visiškai nepasiruošusią susidurti su nemaloniu pasauliu. Iškart pamačiau, jog beprasmiška jį įtikinėti, kad šitaip nėra. Paaiškėjo, kad ir vėliau nesugebėjau to padaryti.

- Mano brangusis vaike, ar negali paklausyti manęs, kol viską išaiškinsiu?

- Na, žinoma.

- Tavo tėvas, kaip žinai, buvo didis žmogus. Būsimos kartos įvertins jį. Tačiau tavo tėvas nebuvo praktiškas.

Pati tai gerai žinojau, net geriau už poną Flemingą, bet tuo metu susilaikiau to nepasakiusi.

Jis tęsė:

- Aš nemanau, kad suvoktum tuos reikalus. Todėl pasistengsiu tau kuo smulkiau išaiškinti.

Jo aiškinimas bereikalingai užsitęsė. Viso to rezultatas buvo toks: gyvenimui man buvo likę 87 svarai, 17 šilingų ir 4 pensai. Ši suma atrodė visiškai menka. Su tam tikru nerimu laukiau, ką dar sužinosiu. Baiminaus, kad ponas Flemingas greičiausiai turės tetulę Škotijoje, kuriai reikia išmintingos kompanionės. Deja, išaiškėjo, kad ne.

- Kyla problemų, - tęsė jis, - dėl jūsų ateities. Kiek man žinoma, jūs neturite artimų giminių?

- Aš viena šiame pasaulyje, - atsakiau ir nusistebėjau dėl savo panašumo į filmo heroję.

- Ar turite draugų?

- Visi yra man labai draugiški, - maloniai atsakiau.

- Kaip nebūsi draugiškas tokiai jaunai ir žavingai merginai kaip jūs? - galantiškai atitarė ponas Flemingas. - Na, na, brangioji, pažiūrėsime, kuo dar galima pagelbėti, -

minutėlę padvejojęs, pasakė: - Tarkime, ar negalėtumėte kuriam laikui atvykti pas mus.

Pašokau iš džiaugsmo. Štai kur gera proga. Londonas! Tikrų įvykių vieta.

- Jūs nepaprastai malonus, - padėkojau. - Ar iš tikro galėčiau? Na, bent kol apsižvalgysiu. Aš privalau pradėti rūpintis, iš ko gyventi, ar ne tiesa?

- Taip, taip, mano brangusis vaikeli. Aš puikiai suprantu. Mes ieškosime jums ko nors tinkamo.

Instinktyviai jaučiau, kad pono Flemingo pasiūlymas "ko nors tinkamo" ir mano lūkestis veikiausiai skirsis, tačiau dabar nebuvo geras metas reikšti savo norus.

- Taigi sutarta. Tai gal mudu galėtume grįžti šiandien?

- O, dėkoju, tačiau ar ponia Fleming?..

- Mano žmona mielai sutiks jus.

Įdomu, ar vyrai iš tiesų taip gerai pažįsta savo žmonas, kaip manosi. Jeigu aš turėčiau vyrą, neapkęsčiau jo vien dėl to, kad atsiveda našlaitę į namus, nepasitaręs su manim.

- Na, mes išsiųsime jai telegramą iš stoties, - baigė juristas.

Keletas mano daiktų buvo greitai supakuoti. Aš, prieš užsidėdama, liūdnai apžvelgiau savo skrybėlaitę. Iš tikro toji skrybėlaitė buvo, kaip aš vadinau, Meri skrybėlaitė, deranti kambarinei poilsio dienomis, bet ne tokia proga! Suglamžytas gumulas, seniai standumą praradusi juodos spalvos šiaudinė skrybėlė su tinkamai įspaustu kraštu. Su genialiu įkvėpimu aš ją vieną kartą išpurčiau, du kartus patampiau, padariau įdubimą viršuje ir pritvirtinau prie jos iš kubistų nužiūrėtą akį rėžiančią morką. Iš visų tų pastangų išėjo prašmatni skrybėlaitė. Morką aš, žinoma, bemat nusegiau, baigiau .uimti ir visus kitus rankdarbius. Meri skrybėlaitė atgavo ankstesnę formą, nors po papildomo apdorojimo atrodė dar beviltiškesnė negu anksčiau. Dabar aš savo išvaizda visiškai atitikau vargšės našlaitės įvaizdį.

Mažumėlę jaudinausi dėl susitikimo su ponia Fleming, tačiau tikėjausi savo povyza ją nuginkluoti.

Ponas Flemingas taip pat nervinosi. Tuo įsitikinau, kai mes kopėme laiptais aukštame name, esančiame ramioje Kensingtono aikštėje. Ponia Fleming pasveikino mane ganėtinai maloniai. Ji buvo stamboka rami moteris, geros žmonos ir motinos pavyzdys. Ji nusivedė mane į švarutėlį miegamąjį su kartūno užuolaidom, išreiškė viltį, jog man nieko netrūksią čia, pranešė, jog arbata bus paruošta po ketvirčio valandos, ir išėjo, palikusi mane likimo valiai.

Aš išgirdau jos balsą, šiek tiek rėksmingą, kai ji ėjo į svetainę pirmame aukšte.

- Na, Henri, kodėl po galais... - tiek tenugirdau, tačiau jos griežtas tonas pasirodė labai iškalbingas. Po kelių minučių mane pasiekė kita frazė, ištarta dar aštriau: "Aš pritariu! Ji iš tikrųjų *labai* žavi".

Koks sudėtingas gyvenimas. Vyrai nebus malonūs tau, jei nebūsi žavi, o moterys - jei esi žavi. Atsidususi pradėjau tvarkytis plaukus. Jie, beje, vešlūs. Juodos spalvos - būtent kaip varno sparnas juodi, o ne tamsiai rudi, - bangomis krintantys nuo kaktos pakaušio link ir už ausų. Suspaudusi ranka, aš užverčiau juos aukštyn. Nors mano ausys kaip ausys, tačiau tuo metu, be jokios abejonės, atidengtos ausys buvo nemadingos. Jos panėšėjo į "Ispanijos karalienės kojas" profesoriaus Petersono jaunystėje. Taip susišukavusi atrodžiau beveik neįtikėtinai panaši į našlaitę su kasyte, mažu kyku ir raudona prijuoste.

Pastebėjau, jog man leidžiantis laiptais, ponios Fleming žvilgsnis įsikibo į mano atidengtas ausis, tačiau neatrodė piktas. Ponas Flemingas aiškiai buvo suglumęs. Esu tikra, kad mintyse jis tarė sau: "Kaip išsidarkė šis vaikas!" Apskritai kita dienos dalis praėjo sėkmingai. Nusprendžiau ko nors imtis. Atsigulusi lovoje, įdėmiai žvelgiau į savo atvaizdą veidrodėlyje. Ar iš tikrųjų aš *graži*? Atvirai pasakius, aš taip nemaniau! Neturėjau tiesios graikiškos nosies, rožės pumpurą primenančių lūpų ar kitų gražuolės

privalumų. Tiesa, kartą pastorius pasakė man, kad mano akys tarsi saulės spindulys, užklydęs į tamsią girią, tačiau pastoriai visada žino daug citatų ir žarsto jas pirmai progai pasitaikius, neieškodami žodžio kišenėj. Geriau jau aš turėčiau akis melsvas, airiškas, o ne tokias žalsvas su gelsvais taškeliais. Tačiau, be abejo, žalsva spalva - kaip tik nuotykių ieškotojoms. Apsigaubiau juoda drobule, susiveržiau, palikusi nuogas rankas ir pečius. Užšukavau viršun plaukus ir vėl užverčiau ant ausų. Nusipudravau veidą, oda buvo baltesnė nei paprastai. Išnaršiau viską aplinkui, kol suradau dažų ir užtepiau galybę jų ant lūpų. Po to užbrėžiau apatinį akių voką su degintu kamščiu. Galiausiai susukau ir prisisegiau raudoną kaspiną prie nuogo peties, įsikišau purpurinę plunksną į plaukus ir į burnos kampą įsispraudžiau cigaretę. Tokia efektinga išvaizda man labai patiko. "Ana Nuotykių Ieškotoja", - ištariau garsiai, linktelėjusi savo atvaizdui. "Ana Nuotykių Ieškotoja. Pirmoji serija. Namas Kensingtone!"

Kvailas daiktas tos mergiščios.

III skyrius

Kelias kitas savaites gerokai nuobodžiavau. Ponia Fleming ir jos draugės pasirodė itin neįdomios. Valandų valandas jos pasakodavosi apie save bei savo vaikus ir apie tai, kaip sunku gauti gero pieno vaikams ir ką jos pasakiusios pienininkui, kai pienas nebuvęs geras. Buvo kalbama ir apie tarnus, kaip neįmanoma pasisamdyti gerą tarną ir ką jos pasakiusios registravimo įstaigos tarnautojai, o ši atsakiusi joms. Jos, atrodo, niekad neskaitė laikraščių, nesidomėjo tuo, kas vyksta pasaulyje. Jos niekino keliones - Anglija visiškai nepanaši į kitas šalis. Kiek palankiau atsiliepė apie Rivjerą, kadangi ten galima sutikti bendrų pažįstamų.

Aš klausiausi tų kalbų sunkiai tvardydamasi. Dauguma šių moterų buvo turtuolės, ir visas platus pasaulis, po kurį galėjo klajoti, priklausė joms. Tačiau jos lyg tyčia kiurksojo nešvariame, pilkame Londone ir plepėjo apie pienininkus ir tarnus. Dabar, galvodama apie praeitį, manau, jog aš buvau per daug nepakanti. Ir vis dėlto jos buvo bukaprotės, dauguma jų taip pat bukaprotiškai tvarkė visiškai joms nesuprantamas ir painias namų ūkio sąskaitas.

Mano reikalai klostėsi ne itin sparčiai. Namas ir baldai buvo išparduoti, tačiau gautų pinigų vos užteko skoloms susimokėti. Iki šiol nebuvau radusi tinkamos vietos. Ne todėl, kad man būtinai reikėjo įsidarbinti. Buvau įsitikinusi, jog troškimas patirti kokį nuotykį būtinai atves prie jo. Mano teorijoje vyravo mintis: "Kas ieško, tas suranda". Ir šiai teorijai iš tiesų buvo lemta pasitvirtinti.

Tai atsitiko sausio pradžioje, tiksliau, aštuntąją dieną. Tą kartą grįžau namo po nepavykusio pokalbio su viena ledi, kuri ieškojo sekretorės-partnerės. Iš tikrųjų jai reikėjo stiprios padienės darbininkės darbui po 12 valandų per dieną už 25 svarus per metus. Kai tik mes atsisvei-

kinome su abipusiškai slepiamu nemandagumu, aš patraukiau Edgveir Roudu (pokalbis vyko viename name Šv. Jono Miško parke) skersai Haid Parko, prie Šv. Jurgio ligoninės. Ten aš užkopiau į kertinę Haid Parko metro stotelę ir nusipirkau bilietą iki Gločester Roudo.

Atsidūrusi ant platformos, nuėjau iki pat jos krašto. Mano smalsus protas vertė mane ieškoti, ar iš tikrųjų yra iešmas tarp dviejų tunelių, einančių iš anapus stotelės Daun Strito kryptimi. Kvailai apsidžiaugiau įsitikinusi, jog teisingai spėjau. Tuo metu ant platformos buvo tik keletas žmonių. Prie pat platformos krašto stovėjau tik aš ir dar vienas vyras. Praeidama pro jį, užuodžiau įtartiną kvapą. Niekas nedvokia taip nepakenčiamai, kaip naftalinas! Šio žmogaus storas paltas stipriai atsidavė naftalinu. Keista, nes dauguma vyrų žieminius paltus pradeda nešioti dar prieš sausį, todėl šis tvaikas jau turėjo išgaruoti. Žmogus buvo už manęs, stovėjo visai arti prie tunelio krašto. Jis atrodė visiškai paskendęs savo mintyse, todėl galėjau stebėti jį netrukdoma. Tai buvo nedidelis, prakaulus vyras įdegusiu veidu, šviesių melsvų akių, su nediduke tamsia barzda. "Tikriausiai tik ką atvykęs iš svetur, - padariau išvadą. - Todėl ir jo paltas taip dvokia. Veikiausiai atvyko iš Indijos. Ne karininkas, nes nenešiotų barzdos. Galbūt arbatžolių augintojas".

Tą akimirką žmogus atsisuko, lyg norėdamas žengti per platformą. Jis pažvelgė į mane, po to jo žvilgsnis nukrypo į kažką už mano nugaros, ir jo veido išraiška pasikeitė. Veidą iškreipė išgąstis - beveik panika. Jis žengtelėjo atatupstas, lyg nenoromis atšokdamas nuo kažkokio pavojaus, užmiršęs, jog stovi ant paties platformos krašto, akimirksniu krito žemyn, tiesiai į pražūtį. Ryškiai švystelėjo aukštos įtampos laidai, nuaidėjo tėkštelėjimas. Aš surikau, žmonės subėgo į įvykio vietą. Du stoties pareigūnai išdygo lyg iš po žemių ir ėmėsi daryti tvarką.

Aš likau bestovinti it prirakinta siaubingos magiškos traukos. Viena kūno dalis tarytum buvo priblokšta staigios nelaimės, o kita liko šaltakraujiška ir rami stebėjo,

kaip žmogus keliamas nuo elektros srovės skersinio bėgio ir dedamas ant platformos.

- Prašom praleisti mane. Esu medikas.

Aukštas vyras rusvos spalvos barzda prasispraudė pro mane ir pasilenkė ties nejudančiu kūnu.

Kol jis apžiūrinėjo nelaimėlį, mane užvaldė keistas nerealumo jausmas. Kažkas buvo netikra. Ir negalėjo būti kitaip. Pagaliau daktaras atsitiesė ir papurtė galvą.

- Negyvas. Miręs. Niekas jau negelbės.

Mes visi susispietėme aplink, ir įširdęs nešikas garsiai tarė:

- Tuoj pat atsitraukite! Na kam taip grūstis?

Staiga mane suėmė šleikštulys, aš apsisukau ir nubėgau laiptais aukštyn, prie lifto. Man buvo labai baisu. Reikėjo įkvėpti tyro oro. Daktaras, kuris ką tik apžiūrėjo lavoną, vėl išdygo prieš mane. Liftas netrukus turėjo pakilti, kadangi kitas jau buvo nusileidęs, todėl vyriškis pasileido tekinas. Kaip tik tą akimirką jis pametė popieriaus skiautelę.

Aš stabtelėjau, pakėliau ją ir nubėgau įkandin jo. Tačiau lifto durelės užsitrenkė man prieš pat nosį, ir aš likau stovėti su popierėliu rankoje. Kai pakilau antruoju liftu į gatvės aukštį, persekiojamojo neliko nė kvapo. Pamaniau, kad nėra nieko svarbaus tame popierėlyje, ir pirmą kartą pažvelgiau į jį. Tai buvo pusė lapo, išplėšto iš laiškų bloknoto, jame buvo keli skaičiai ir žodžiai, pakeverzoti pieštuku. Pateikiu jo faksimilę.

17·122 Kilmorden Castle

Iš pradžių man jis pasirodė visai nesvarbus, tačiau nesiryžau jo išmesti. Laikydama rankose, nenoromis suraukiau nosį. Ir vėl naftalinas! Aš atsargiai prisikišau lapelį prie šnervių. Be abejonės, tvaikas buvo toks pat. Bet tada...

Aš rūpestingai sulanksčiau skiautelę ir įsidėjau į rankinuką. Lėtai ėjau namo ir vis galvojau. Poniai Fleming pasakiau, kad mačiau siaubingą įvykį metro ir kad esu labai sujaudinta, todėl verčiau gulsiu miegoti. Ši geroji moteriškė įsiūlė man arbatos. Palikta likimo valiai, vėl stengiausi viską perprasti, įsigilinti į spėliojimus, lydėjusius mane grįžtant iš metro. Norėjau suvokti, kas man sukėlė tą netikrumo jausmą stebint, kaip daktaras apžiūri negyvėlį. Pirma išsitiesiau ant grindų kaip lavonas, po to padėjau pagalvę vietoje savęs ir stengiausi pakartoti iš atminties kiekvieną daktaro judesį. Visa tai baigusi, sužinojau, ką norėjau. Pritūpiau ant kulnų ir piktai žvelgiau į priešais esančią sieną.

Vakariniuose laikraščiuose pasirodė trumpa žinutė apie tai, kad žmogus žuvo metro ir abejojama, ar tai buvo savižudybė, ar nelaimingas atsitikimas. Tai vertė mane atlikti savo pareigą. Be to, ponas Flemingas, išklausęs mano pasakojimą, visiškai man pritarė.

- Be abejo, jūs būsite naudinga per apklausą. Juk sakėte, kad išskyrus jus, nieko nebuvo, kas galėjo matyti, kaip tai atsitiko?

- Lyg ir jaučiau, jog kažkas seka pavymui; tačiau nesu tuo tikra. Be to, niekas kitas negalėjo būti taip arti, kaip aš.

Buvo surengta apklausa. Ponas Flemingas viską sutvarkė ir ėjo kartu su manim. Jis tikriausiai baiminosi, kad man tai bus didžiausia kankynė, taigi aš privalėjau slėpti nuo jo savo tikruosius jausmus.

Buvo nustatyta mirusiojo asmenybė - L.B. Kartonas. Jo kišenėse nieko nerasta, išskyrus nekilnojamojo turto agento kvitą apžiūrėti namui, esančiam netoli upės Marlove. Kvitas išduotas mirusiojo vardu. L.B. Kartonas,

viešbutis "Rusel". Viešbučio tarnautojas atpažino šį žmogų, atvykusį prieš dieną, pasivadinusį tuo vardu ir užsisakiusį kambarį. Jis buvo užsakytas L.B. Kartono iš Kimberlio, Pietų Afrikos. Greičiausiai vyriškis atvyko tiesiai iš garlaivio.

Aš buvau vienintelė liudytoja šioje byloje.

- Ar jūs manote, jog tai nelaimingas atsitikimas? - paklausė mane tardytojas.

- Esu visiškai tuo tikra. Kažkas tą žmogų taip sutrikdė, kad jis žengė atatupstas, stačiai negalvodamas, ką darąs.

- Ir kas galėjo jį taip sutrikdyti?

- Šito aš nežinau. Tačiau kažkas buvo, nes jis atrodė mirtinai išsigandęs.

Bukagalvis juristas man bandė įteigti, jog kai kurie žmonės bijo kačių. Galėjo būti, jog žmogus pastebėjo katę. Nors peršama mintis buvo visiškai "ne į temą", tačiau atspindėjo patikimumą tokių prisiekusiųjų, kurie, nekantraudami ir skubėdami namo, su malonumu skelbė savo sprendimą apie nelaimingą atsitikimą, o ne savižudybę ar žūtį.

- Vis dėlto neįprasta yra tai, - pasakė tardytojas, - kad daktaras, kuris pats pirmas apžiūrėjo lavoną, neatsišaukė. Jo pavardė ir adresas turėjo būti užfiksuoti įvykio metu. Pagal įstatymą tai turėjo būti padaryta iš karto.

Aš šyptelėjau. Turėjau savo požiūrį į daktarą. Todėl nusprendžiau artimiausiu laiku kreiptis į Skotlend Jardą.

Kitą rytą vėl gavau nustebti. Flemingai skaitė dienraštį "Daily Budget". Tą dieną šis laikraštis drąsiai skelbė:

Nepaprastas atsitikimo metro tęsinys. Rasta pasmaugta moteris nuošaliame name.

Godžiai skaičiau toliau.

Vakar sužinota apie sensacingą įvykį Milhauze, Marlove. Milhauzas, priklausantis parlamento nariui serui Eustachijui Pedleriui, buvo paskelbtas nuomai, nemebliuotas. Kvitas dėl namo apžiūrėjimo buvo rastas kišenėje žmogaus, kuris, kaip buvo manyta iš pradžių, nusižudė krisdamas ant aukštos įtampos linijos Haid Parko metro stotelėje. Milhauzo viršutiniame kambaryje vakar rastas pasmaugtos jaunos moters lavonas. Manoma, kad ji nevietinė, tačiau jos asmenybė kol kas nenustatyta. Pranešama, jog policija turi tam tikrų žinių. Seras Eustachijus Pedleris, namo savininkas, šiuo metu leidžia žiemos atostogas Rivjeroje.

IV skyrius

Niekas neatvyko atpažinti nužudytosios. Tyrimas nustatė šiuos faktus.

Sausio 8 dieną, tuoj po pirmos valandos, moteris, vilkinti puošniais rūbais ir kalbanti neryškia užsienietiška tarsena, apsilankė misterių Butlerių ir Parkų, namų agentų, įstaigoje Naitsbridže. Ji ketino išsinuomoti ar pirkti namą prie Temzės, nesunkiai iš Londono pasiekiamoje vietoje. Jai buvo pasiūlyti keli namai, tarp jų ir Milhauzas. Ji prisistatė ponia de Kastina ir nurodė savo adresą "Ricos" viešbutyje, tačiau paaiškėjo, jog tokia pavarde ten niekas nebuvo apsistojęs, o viešbučio žmonės negalėjo atpažinti lavono.

Ponia Džeims, Eustachijaus Pedlerio sodininko žmona, Milhauzo namsargė, gyvenusi nedideliame sargo namelyje prie pagrindinio kelio, davė tokius parodymus.

Tądien, apie trečią valandą po pietų, atėjo ledi apžiūrėti namo. Ji pateikė nekilnojamojo turto agentūros išduotą kvitą, ir, kaip buvo įprasta, ponia Džeims jai įteikė raktus. Namas stovi kiek toliau nuo sargo namelio, ir ji neturėjo įpročio lydėti būsimų nuomininkų. Po kelių minučių atvažiavo jaunas vyriškis. Ponia Džeims apibūdino jo išvaizdą. Aukštokas, plačiapetis, bronziniu veidu ir šviesiai pilkomis akimis. Buvo švariai nusiskutęs ir vilkėjo rudą kostiumą. Jis paaiškino poniai Džeims, kad yra tos ledi, kuri apžiūri namą, draugas, sustojęs pašte išsiųsti telegramos. Ji palydėjo vyriškį į namą ir po to ėmėsi savų reikalų.

Po penkių minučių jis vėl pasirodė, atidavė jai raktus ir pasakė, kad šis namas tikriausiai jiems netiks. Ponia Džeims nematė tos ledi ir manė, kad ji jau išėjusi. Tik krito į akis tai, kad jaunuolis buvo labai sunerimęs. Jis

atrodė kaip žmogus, išvydęs vaiduoklį. "Pamaniau, kad jis susirgo."

Kitą dieną atvyko dar viena ledi ir džentelmenas apžiūrėti namo ir aptiko lavoną, gulintį ant grindų viename viršutiniame kambaryje. Ponia Džeims atpažino tą ledi, kuri buvo atvykusi vakar. Namų agentai taip pat patvirtino, kad tai buvo "ponia de Kastina". Policijos seržantas pasakė, jog, jo manymu, negyva moteris išgulėjo 24 valandas. Dienraštis "Daily Budget" išsišoko su išvada, jog žmogus iš metro nužudė moterį, o po to nusižudė pats. Tačiau metro stotelėje auka žuvo antrą valandą, o moteris buvo dar gyva iki trečios valandos, taigi piršosi vienintelė išvada, kad abu įvykiai yra vienaip ar kitaip susiję ir kad kvitas apžiūrėti namą Marlove, rastas mirusiojo kišenėje, buvo tik sutapimas, kokių neretai pasitaiko gyvenime.

Vėl pasklido gandų apie "nežinomą niekingą žudiką" ir policijai teko ("Daily Budget" taip pat) ieškoti "žmogaus rudu kostiumu". Kadangi ponia Džeims buvo įsitikinusi, jog name prieš ateinant tai ledi nebuvo nieko ir niekas, išskyrus minėtą jaunuolį, neįėjo į jį iki kitos popietės, logiškai mąstant, jis ir buvo žudikas, pasmaugęs ponią de Kastiną. Ji buvo nužudyta tvirta juoda virve, veikiausiai užklupta netikėtai, nes net nebespėjo surikti. Juodo šilko rankinuke, kurį ji nešiojo, buvo pilna banknotų piniginė ir keletas smulkių monetų, nėriniuota nosinaitė be monogramos ir pirmos klasės traukinio bilietas į Londoną. Visi tie rasti daiktai menkai tepadėjo tiriant įvykį. Nebuvo už ko užkibti.

Tokios buvo įvykio detalės, išspausdintos "Daily Budget". "Ieškomas žmogus rudu kostiumu" tapo laikraščio kasdienos šūkiu. Vidutiniškai apie penkis šimtus žmonių kasdien rašė pranešimus apie sėkmingus ieškojimus. O aukšti jauni vyrai įdegusiais veidais keikė tą dieną, kai, siuvėjų įkalbėti, užsisakė rudus kostiumus. Metro įvykis buvo įvertintas kaip sutapimas ir išnyko iš žmonių atminties.

Ar tai buvo sutapimas? Aš netikėjau tuo. Nors ir buvau šiek tiek prietaringa - įvykis metro buvo mano puoselėjama paslaptis, - tačiau, manding, turėjo būti tam tikras ryšys tarp šių dviejų atsitikimų. Abiejuose atsitikimuose dalyvavo žmogus įdegusiu veidu - tikriausiai anglas, gyvenantis užsienyje, - buvo ir kitų dalykų. Taigi tie kiti dalykai, kuriuos apsvarsčiau, ir paskatino mane, sakyčiau, energingam žingsniui. Aš prisistačiau Skotlend Jardui ir pareikalavau susitikimo su atsakingu už Milhauzo bylą darbuotoju.

Mano prašymas ne iškart buvo suprastas, nes aš netyčia pasirinkau pamestų skėčių skyrių, tačiau galų gale buvau pasiųsta į nedidelį kambarį ir supažindinta su detektyvu-inspektoriumi, vardu Medousas.

Inspektorius Medousas buvo nedidelio ūgio, su imbiero spalvos plaukais ir pastebimai irzlus. Jo padėjėjas, taip pat civiliais drabužiais, kukliai sėdėjo kampe.

- Labas rytas, - pasisveikinau nervingai.

- Labas rytas. Gal prisėstumėte? Rodos, jūs turite pasakyti mums kažką naudinga.

Iš jo intonacijos supratau, kad tai visai nebuvo pageidautina. Susijaudinau.

- Jūs, be abejo, žinote apie žmogų, kuris buvo užmuštas metro stotelėje? Žmogų, kuris turėjo savo kišenėje kvitą apžiūrėti tą patį namą Marlove.

- O! - ištarė inspektorius. - Jūs esate panelė Bedingfeld, kuri davė parodymus per apklausą. Žinoma, tas žmogus turėjo kvitą kišenėje. Tačiau daugelis žmonių jį galėjo turėti - tik jie nebuvo užmušti.

Aš susikaupiau.

- Ar jums neatrodo keista, kad šis žmogus neturėjo bilieto kišenėje?

- Lengviausias dalykas pamesti bilietą. Ir man yra taip buvę.

- Ir neturėjo pinigų.

- Jis turėjo keletą monetų kelnių kišenėje.

- Bet neturėjo piniginės.

- Kai kurie vyrai nesinešioja piniginės.

Bandžiau įtikinti kitokiu būdu.

- Ar jums neatrodo keista, kad daktaras taip ir neatvyko po įvykio?

- Įnikę į savo reikalus, medikai dažnai visai neskaito laikraščių. Jis tikriausiai visai užmiršo šį įvykį.

- Trumpai tariant, inspektoriau, jūs linkęs nieko keista nematyti, - pasakiau ramiai.

- Gerai, aš linkęs manyti, kad jūs per daug susižavėjote tuo žodžiu, panele Bedingfeld. Jaunos damos yra romantikės, aš žinau - domisi paslaptingais dalykais. Tačiau aš - užimtas žmogus...

Supratusi užuominą, pakilau.

Žmogus, sėdėjęs kampe, nuolankiai paklausė:

- Galbūt ši jauna ledi pasakytų mums trumpai savo nuomonę apie įvykį, inspektoriau?

Inspektorius iškart pritarė pasiūlymui.

- Taip, pasakokite, panele Bedingfeld. Neįsižeiskite. Jūsų klausimai pilni užuominų. Na, klokite tiesiai, ką turite omenyje?

Kiek delsiau dėl įžeisto orumo ir nenumaldomo troškimo pareikšti savo prielaidas. Tačiau orumas buvo nuginkluotas.

- Per kvotą jūs tvirtinote esanti tikra, jog tai nebuvo savižudybė?

- Taip, esu visiškai tikra. Žmogus buvo labai išgąsdintas. Kas galėjo jį taip įbauginti? Tik ne aš. Tačiau kažkas, matyt, artinosi platforma prie mūsų - kažkoks žmogus, kurį jis atpažino.

- Ar jūs nieko nematėte?

- Ne, - prisipažinau. - Aš nepasukau galvos. Po to, kai kūnas buvo nuimtas nuo aukštos įtampos laidų, kažkoks žmogus prasibrovė pirmyn apžiūrėti jo, sakydamas esąs daktaras.

- Nematau čia nieko ypatinga, - atsainiai ištarė inspektorius.

- Tačiau jis nebuvo daktaras.

- Kaip?

- Jis nebuvo daktaras, - pakartojau.

- Iš ko jūs sprendžiate, panele Bedingfeld?

- Sunku tiksliai atsakyti. Man teko dirbti ligoninėse per karą, mačiau, kaip daktarai elgiasi su lavonais. Šiuo atveju jam trūko profesionalumo ir tam tikro šiurkštumo. Be to, daktaras paprastai klauso širdies ne dešinėje kūno pusėje.

- Ar iš tikrųjų jis šitaip elgėsi?

- Taip, tą akimirką aš to nepastebėjau, tik jaučiau, kad kažkas ne taip. Parėjusi namo persvarsčiau ir suvokiau, kodėl viskas ten atrodė taip nenatūralu.

- Hm, - pratarė inspektorius. Jis lėtai siekė plunksnakočio ir popieriaus lapo.

- Braukydamas rankomis po viršutinę kūno dalį, žmogus turėjo ganėtinai laiko ir progų išimti iš kišenių visa, ką norėjo.

- Neatrodo įtikinama, - pasakė inspektorius. - Tiek to. Na, ar galite jį apibūdinti?

- Jis buvo aukštas, plačių pečių, vilkėjo tamsų paltą, avėjo juodus batus, buvo su skrybėle. Į akis krito tamsi smaila barzda ir akiniai aukso rėmeliais.

- Jeigu nuvilksime paltą, atmesime barzdą ir akinius, neliks jokių požymių, iš kurių galima būtų atpažinti, - suniurnėjo inspektorius. - Jis galėjo lengvai pakeisti išvaizdą per penkias minutes, jei norėjo - jei jis kišenvagis, kaip jūs teigiate.

Aš visiškai šito nenorėjau teigti. Ir tą akimirką supratau, kad inspektorius tiesiog beviltiškas.

- Ar dar ką nors turite pridurti? - paklausė jis, kai aš pakilau išeiti.

- Taip, - tariau. Norėjau pasinaudoti proga efektingai atsisveikinti. - Jo galva buvo aiškaus *brachycephalic* tipo. Šito pakeisti taip lengvai jam nepasiseks.

Piktdžiugiškai stebėjau, kaip inspektorius Medousas raitė plunksnakotį. Buvo aišku, kad jis nemoka parašyti žodžio *brachycephalic*.

V skyrius

Pirmam pasipiktinimo įkarščiui atvėsus, netikėtai pajutau, jog kitą žingsnį žengti visai nesunku. Galvoje jau turėjau beveik sudarytą planą, kai įėjau į Skotlend Jardą. Jį buvau nutarusi įgyvendinti tuo atveju, jei mano interviu nepavyks (jis buvo visiškai nesėkmingas). Tai yra, jei man pakaks šaltakraujiškumo iškęsti ligi galo.

Kartais žmogus iš baimės vengia pradėti kokį reikalą, tačiau įsidrąsina pykčio pakurstytas. Taip be jokio svarstymo aš nuėjau tiesiai į lordo Nešbio namus.

Lordas Nešbis buvo milijonierius, "Daily Budget" savininkas. Jam priklausė dar keletas laikraščių, tačiau "Daily Budget" buvo jo numylėtinis. Kaip šio laikraščio savininkas, jis buvo žinomas visoje Jungtinėje Karalystėje.

Iš to, kad šio iškilaus žmogaus kelionių darbai buvo ką tik išspausdinti, aš tiksliai žinojau, kur jį surasti. Tuo metu jis diktavo sekretorei savo namuose.

Savaime suprantama, aš nemaniau, kad kiekviena jauna moteris, sugalvojusi ateiti pas jį, iškart būtų buvus priimta su tinkama pagarba. Todėl aš tam reikalui pasiruošiau. Flemingų namų vestibiulyje pamačiau vizitinių kortelių padėklą, kuriame buvo garsaus sportininko lordo Lomslio kortelė. Aš pasiėmiau ją, rūpestingai nutryniau duonos gniužulėliu kai kurias vietas ir prirašiau pieštuku: "Prašau skirti panelei Bedingfeld kelias minutes jūsų brangaus laiko." Nuotykių ieškotoja tokiais atvejais neturi būti skrupulinga. Tai ir dabar kuo puikiausiai pravertė. Išpudruotas liokajus paėmė kortelę ir nusinešė. Netrukus pasirodė išblyškęs sekretorius. Įveikiau ir šią kliūtį. Nugalėtas jis pasitraukė. Po to vėl pasirodė ir paprašė sekti paskui jį.

Taip ir padariau. Patekau į erdvų kambarį, su išgąsčiu veide trumpų rankų mašininkė praskriejo pro mane tarsi pamėklė iš dvasių pasaulio. Durys užsivėrė, ir aš likau akis į akį su lordu Nešbiu.

Didelis žmogus. Didele galva. Ilgais ūsais. Dideliu pilvu. Aš įsidrąsinau. Vis dėlto atvykau čia ne dėl to, kad komentuočiau lordo Nešbio pilvą. Išgirdau jo griausmingą balsą:

- Na, kas? Ko nori Lomslis? Ar jūs esate jo sekretorė? Kokiu reikalu?

- Visų pirma, - ištariau stengdamasi atrodyti pasitikinti savimi, - aš nepažįstu lordo Lomslio, ir jis, aišku, nieko nežino apie mane. Tiesiog aš paėmiau jo kortelę tuose namuose, kur esu apsistojusi, ir pati parašiau tuos žodžius. Man buvo svarbu susitikti su jumis.

Kelias minutes buvo neaišku, ar lordas Nešbis ištiktas šoko, ar ne. Pagaliau jis, dukart nurijęs seiles, nurimo.

- Aš vertinu jūsų drąsą, mergaite. Na, dabar matote mane! Jei sudominsite, galėsite dar matyti mane lygiai dvi minutes.

- Šito visai pakanka, - atsakiau. - Ir tikiuosi sudominti jus. Milhauzo paslaptimi.

- Jeigu jūs suradote "žmogų rudu kostiumu", parašykite redaktoriui, - pertarė jis nekantraudamas.

- Jeigu jūs nesiklausysite, aš užtruksiu ilgiau negu dvi minutes, - tvirtai pasakiau. - Aš neradau "žmogaus rudu kostiumu", tačiau ketinu tai padaryti.

Kuo glausčiau papasakojau apie įvykį metro ir pateikiau išvadas. Kai baigiau, jis netikėtai paklausė:

- Ką jūs žinote apie *brachycephalic* tipo galvas?

Aš paminėjau tėvą.

- Beždžionžmogiai? O? Na, atrodo, mergaite, ant pečių jūs nešiojate galvą, o ne puodynę. Tačiau visa - tik

spėliojimai be įrodymų. Nėra pagrindo tęsti tyrimą. Ir šiuo atveju mums nėra naudos.

- Aš puikiai tai suprantu.

- Tai ko tuomet norite?

- Norėčiau dirbti jūsų laikraštyje tiriant šį įvykį.

- Nieko negaliu padėti. Tam reikalui mes turime specialų žmogų.

- O aš turiu specialių žinių.

- Ką jūs man tik ką sakėte, taip?

- O ne, lorde Nešbi. Turiu šį tą užslėpusi.

- O, turite, iš tikro turite su savim? Jūs protinga mergaitė, pasirodo. Na, ir kas tai?

- Kai tas tariamas daktaras lipo į liftą, pametė popieriaus skiautelę. Aš ją pasiėmiau. Ji dvokė naftalinu. Tuo pačiu dvokė ir mirusysis. Daktaras nedvokė. Taigi iškart supratau, kad daktaras bus išėmęs skiautelę iš negyvėlio rūbų. Tame lape buvo parašyta du žodžiai ir keletas skaičių.

- Duokite man pažiūrėti.

Lordas Nešbis nerūpestingai ištiesė ranką.

- Gal ne, - pasakiau šypsodamasi. - Tai mano radinys, suprantate?

- Aš buvau teisus. Jūs iš tikrųjų *esatė* protinga. Tai jau šis tas, už ko verta užsikabinti. Ar negraužia sąžinė, kad neatidavėte to lapelio policijai?

- Šį rytą buvau nuėjusi atiduoti. Ten stengėsi įrodyti, jog įvykis visiškai nesusijęs su Marlovo byla, taigi šios aplinkybės pagrindžia mano sprendimą pasilikti šią skiautelę. Be to, inspektorius mane labai užrūstino.

- Trumparegis žmogelis. Gerai, mieloji mergaite, štai ką aš patarsiu. Darbuokis toliau. Jei išsiaiškinsi ką nors tinkama išspausdinti, atsiųsk į laikraštį, ir tada atsiras proga dirbti. Laikraštyje "Daily Budget" visada yra vietos tikriems talentams. Tačiau pirmiausia tau teks gerai užsirekomenduoti, supratai?

Aš padėkojau jam ir darkart atsiprašiau už tai, kokiu būdu čia patekau.

- Neverta kreipti dėmesio. Šioks toks įžūlumas būdingas gražioms merginoms. Beje, jūs žadėjote užtrukti dvi minutes, išbuvote tris, atsižvelgiant į pertraukimus. Moteriai tai *labai* neįprasta! Tikriausiai tai jūsų specialaus pasiruošimo rezultatas.

VI skyrius

Grįžau namo pakilios nuotaikos. Mano planas pavyko geriau, negu galėjau tikėtis. Nešbis buvo tiesiog geraširdis. Dabar man liko tik "tinkamai užsirekomenduoti", kaip jis pasakė. Vos tik užsisklendžiau savo kambaryje, tuoj išsitraukiau neįkainojamą popieriaus skiautelę ir ėmiau atidžiai tyrinėti. Čia slypėjo paslapties raktas, užuomina. Pradėsiu nuo to, ką galėtų reikšti tie skaičiai. Iš viso jų penketas ir taškas po dviejų skaičių. "Septyniolika - šimtas dvidešimt du", - sušnabždėjau.

Tačiau nerandu jokios užuominos. Po to skaičius sudėjau. Taip daroma knygose, ir tai leidžia daryti stulbinamas išvadas. "Vienas ir septyni bus aštuoni, plius vienas bus devyni, ir plius du bus vienuolika, ir plius du bus trylika".

Trylika. Lemtingas skaičius! Gal tai įspėjimas man atsisakyti viso to reikalo? Visai galimas daiktas. Šiaip ar taip, išskyrus įspėjimą, šie skaičiai pasirodė visai bereikšmiai. Atmečiau savo spėjimus, jog kiekvienas užsimaskavęs nusikaltėlis imtų taip rašyti trylika iš tikrųjų. Jei jis norėtų rašyti trylika, tai ir rašytų trylika. 13 - štai taip.

Tarp vieneto ir dvejeto buvo tarpas. Aš atitinkamai atėmiau iš šimto septyniasdešimt vieno dvidešimt du. Gavau šimtą penkiasdešimt devynis. Pakartojau ir gavau šimtą keturiasdešimt devynis. Šie aritmetiniai veiksmai, be abejo, buvo šiokia tokia praktika, tačiau jų negalėjau niekaip pritaikyti, kad įminčiau paslaptingą nusikaltimą. Atsisakiau aritmetikos, nė nepradėjau savo mėgstamos dalybos ar daugybos, perėjau prie žodžių.

Kilmorden Kastl (Žūčių Pilis). Tie žodžiai atrodė reikšmingi, konkretūs. Vietovardis. Gal kokios aristokratų šeimos gimtinė (trūkstamas paveldėtojas, pretendentas į titulą?). Galbūt vaizdingi griuvėsiai (užkastas lobis?).

Taip, apskritai mane sudomino mintis apie užkastą

lobį. Skaičiai visad žymi užkastą lobį. Vienas žingsnis dešinėn, septyni žingsniai kairėn, kasti vienos pėdos gyliu, leistis žemyn dvidešimt du laiptelius. Nebloga mintis. Galėjau anksčiau apie tai pagalvoti. Pirmiausia reikia kuo greičiau patekti į Žūčių Pilį.

Atlikau strateginę ekskursiją ir grįžau su krūva žinynų: "Kas yra kas", "Vaiteikeriu", "Gazetteer", "Senovės Škotijos paveldėtų namų istorija" ir "Britų salų istorija".

Laikas tirpo. Aš ieškojau atidžiai, tačiau su augančiu pasipiktinimu. Pagaliau užverčiau paskutinę knygą. Niekur neaptikau Žūčių Pilies vietovardžio. Tai buvo nenumatytas kliuvinys.

Tačiau turi juk būti tokia vietovė. Ir kam prireiktų išgalvoti tokį pavadinimą ir užrašyti jį ant popieriaus skiautės? Nesąmonė!

Kilo dar viena mintis. Galbūt tai pilies stiliaus statinys, kurio skambų pavadinimą sugalvojo savininkas. Kokiam nors Dievo užmirštam užkampyje. Jei iš tikrųjų taip, tada bus labai sunku surasti. Nuliūdusi atsistūpiau (aš visuomet pritupiu ant grindų, kai ką nors rimtai mąstau) ir svarsčiau, nuo ko, po galais, pradėti. Ar nėra kokio kito būdo? Taip sukau galvą ir staiga pašokau iš džiaugsmo. Be abejo! Aš privalau apžiūrėti nusikaltimo vietą! Taip visada daro geriausi sekliai! Visai nesvarbu, kiek laiko būtų praėję, jie visad randa ką nors, ką policija pražiopso. Dabar mano maršrutas buvo aiškus. Aš privalau vykti į Marlovą.

Sumečiau, kaip patekti į namą. Apmąsčiau keletą nuotykinių būdų, tačiau pasirinkau patį paprasčiausią. Namas buvo išnuomojamas, todėl tikėtina, kad ir dabar tebėra. Taigi aš - būsimoji *nuomininkė*. Be to, nusprendžiau kreiptis į vietinius nekilnojamojo turto agentus, turinčius įvairių apžiūrimų namų. Tuomet, deja, negana įvertinau savo priešininkų sugebėjimus. Malonus tarnautojas pateikė pusės tuzino pageidaujamų namų aprašymus. Privalėjau sukaupti visą savo išradingumą, kad rasčiau priekabių ir

galėčiau visus pasiūlymus atmesti. Galų gale pajutau, kad mano planas neišdegs.

- Nejau nieko daugiau negalite pasiūlyti? - paklausiau, žvelgdama tarnautojui į akis. - Ką nors šalia upės, su sodu ar sargo nameliu, - tuos žodžius pridūriau, išvardindama pagrindines Milhauzo ypatybes, apie kurias buvau skaičiusi laikraščiuose.

- Na, žinoma, dar yra Eustachijaus Pedlerio valdos, - įtariai ptatarė tarnautojas. - Jūs turbūt žinote, tai Milhauzas.

- Ar tik ne ten, kur... - apsimečiau nežinanti. (Iš tikrųjų apsimetinėjimas tapo man tvirtu ramsčiu.)

- Kaip tik ten! Kur įvyko žmogžudystė. Gal jums ten nepatiks.

- Ir kodėl aš turėčiau jaudintis, - gyvai atsakiau. Jaučiau, kad pasitikėjimas savimi sustiprėjo. - Gal pasiseks išsinuomoti pigiau, atsižvelgiant į aplinkybes, - meistriškai išsisukau.

- Gerai. Tebūnie taip. Nesiteisinsime, jog dabar galėsime lengvai išnuomoti - tarnai, ir visa kita, suprantate? Jei jums patiks šis namas, po to, kai apžiūrėsite, prašome siūlyti savo sąlygas. Ar išrašyti kvitą?

- Taip, malonėkite.

Po ketvirčio valandos buvau prie sargo namelio Milhauzo valdose. Vos pabeldus į duris, šios plačiai atsivėrė ir prieš akis išdygo aukšta vidutinio amžiaus moteris.

- Niekam negalima eiti į namą, ar girdite? Man jau apkarto tie reporteriai. Sero Eustachijaus nurodymu...

- Aš supratau, kad namas yra išnuomojamas, - tariau ramiai, išsitraukdama kvitą. - Tačiau jei jis jau išnuomotas...

- O, atleiskite man, panele. Man be galo įgriso visi tie laikraštininkai. Nė minutės nėra ramybės. Ne, namas dar neišnuomotas - nė nepanašu į tai.

- Ar vamzdynas tvarkingas? - rūpestingai pasidomėjau.

- O, Dievuliau, vamzdžiai tvarkingi! Bet juk tikriausiai esate girdėjusi apie tą jauną užsienietę, kurią nužudė čia?

- Man regis, skaičiau kažką laikraščiuose, - atsakiau abejingai. Mano nesidomėjimas nusikaltimu sužadino geraširdės naivuolės smalsumą. Būčiau bent kiek išsidavusi, kad domiuosi, ji tikriausiai būtų tylėjusi kaip žuvis. Kitaip sakant, lyg su spyna ant burnos.

- Būtent apie tai, panele! Apie tai rašė visi laikraščiai. O "Daily Budget" net žada rasti nusikaltėlį. Mūsų policija, rašo tas laikraštis, yra niekam tikusi. Vis dėlto tikiuosi, jis bus sučiuptas - nors ir dailus buvo tas vaikinas, būtinai sučiups. Jis buvo panašus į kariūną, na, sakyčiau, sužeistas kare; kartais jie pasidaro po to labai keisti, mano sūnėnui taip atsitiko. Galbūt jinai su juo netinkamai elgėsi - tie užsieniečiai blogi žmonės. Vis dėlto ji buvo labai graži moteris. Stovėjo kaip tik toje vietoje, kur jūs dabar stovite.

- Ar ji buvo tamsi ar šviesi? - paklausiau. - Nieko neįmanoma įžiūrėti tuose laikraščiuose.

- Ji buvo tamsių plaukų ir labai balto veido, tiesiog nenatūraliai balto, kiek pastebėjau. Ir lūpos nudažytos labai ryškiai, tiesiog žiauriai atrodė. Man nepatinka toks ryškus grimas. Šiek tiek pudros retsykiais - ir to visiškai pakanka.

Tuo metu mes visai draugiškai kalbėjomės. Aš paklausiau:

- Ar buvo ji susinervinusi ar bent kiek sunerimusi?

- Nė truputėlio. Ji šiek tiek šypsojosi, atrodė gerai nusiteikusi. Todėl aš vos žado netekau, kai kitą dieną subėgo žmonės, šaukdami policiją ir sakydami, jog įvykdyta žmogžudystė. Aš niekad neįveiksiu to išgąsčio, neįkelsiu kojos sutemus į šį pastatą, kad ir kas būtų. Ką gi, aš net ir tame sargo namelyje nesėdėčiau, jei seras Eustachijus nebūtų klūpomis prašęs.

- Aš maniau, kad seras Eustachijus Pedleris buvo Kanuose?

- Taip, panele, jis buvo ten. Grįžo į Angliją, išgirdęs apie įvykį, ir, kaip sakiau - ach, kad klūpomis - tai tik pasakiau taip - taigi jo sekretorius, ponas Peidžetas, pasiūlė pasilikti tarnyboje už padvigubintą atlyginimą, o pinigai, pasak mano vyro Džono, šiais laikais viskas. Tas jaunas vyras, sakyčiau, - toliau dėstė ponia Džeims, staiga vėl prisimindama pokalbio pradžią, - buvo labai susijaudinęs. Jo akys, įsidėmėjau, šviesios akys, labai blizgėjo. Susijaudinęs, pamaniau aš. Tačiau nieko bloga negalėjau įtarti. Net ir tada, kai jis išėjo į lauką ir atrodė toks keistas.

- Kiek laiko jis išbuvo name?

- O, neilgai, gal apie penkias minutes.

- Kaip jums atrodo, kokio ūgio jis buvo? Gal šešių pėdų?

- Sakyčiau, maždaug tiek.

- Jūs minėjote, jog jis buvo švariai nusiskutęs?

- Taip, panele, - nė vieno vienučiausio ūsų šerelio nebuvo matyti.

- Ar jo smakras blizgėjo? - paskubom paklausiau.

Ponia Džeims baimingai pažvelgė į mane.

- Na, atrodo, panele, kaip tik taip, kaip jūs sakote. Iš tiesų toks ir buvo. Beje, iš kur jūs tai žinote?

- Keista, tačiau žudikai dažnai turi žvilgantį smakrą, - paaiškinau nesumodama, ką sakyti.

Ponia Džeims lengvai įtikėjo.

- Iš tikrųjų, panele. Neteko apie tai girdėti.

- Gal prisimenate, kokios formos buvo jo galva?

- Normalios formos, panele. Atnešiu jums raktus, gerai?

Paėmiau raktus ir nuėjau į Milhauzą. Ligi to laiko atkurti nusikaltimo vaizdą man sekėsi neblogai. Pastebėjau, jog esminių skirtumų tarp ponios Džeims apibūdinto nusikaltėlio ir "daktaro" metro nebuvo. Apsiaustas, barzda, akiniai auksiniais rėmeliais. "Daktaras" atrodė vidutinio amžiaus, tačiau aš prisiminiau, kaip jis pasilenkė prie

lavono - beveik jaunatviškai. Judesių lankstumas ir grakštumas bylojo esant jauno žmogaus sąnarius.

Nelaimingo atsitikimo auka (naftalininis žmogus, kaip aš jį vadinau) ir užsienietė ponia de Kastina, - jei iš tikrųjų toks buvo jos vardas, - turėjo atvykti į susitikimo vietą Milhauze. Gal dėl to, kad abu bijojo būti sekami, ar dėl kitos priežasties pasirinko ganėtinai išradingą būdą - paimti kvitą tam pačiam namui apžiūrėti. Todėl jų susitikimas ten turėjo atrodyti visiškai atsitiktinis.

Be to, buvau įsitikinusi, kad naftalininis žmogus staiga išvydo "daktarą", o šis susitikimas jam buvo labai netikėtas ir bauginantis. Kas įvyko po to? "Daktaras" nusiėmė maskuojančią kaukę ir sekė moterį iki Marlovo. Galima spėti, jog kaukę jis nusiėmė skubotai, spiritu nespėjo kaip reikiant nuvalyti grimo, ir dėl to jo smakras blizgėjo. Štai kodėl aš to klausiau ponią Džeims.

Susimąsčiusi priartėjau prie žemų senoviškų Milhauzo durų. Atrakinau jas ir įėjau į vidų. Prieškambaris buvo neaukštas, tamsus. Patalpa atrodė nyki ir atsidavė pelėsiais. Nejučia nukrėtė šiurpas. Ar tos moters, atvykusios čia prieš kelias dienas su šypsena veide, neapėmė jokia bloga nuojauta, kai ėjo į šį namą? Įdomu, ką ji jautė. Ar išnyko šypsena, ar sugniaužė širdį neįvardijamas siaubas? O gal ji užlipo laiptais tebesišypsodama, nesuvokdama artėjančios blogos lemties? Širdis man ėmė daužytis. Ar iš tiesų namas visiškai tuščias? Gal ir manęs laukia panašus likimas? Tik dabar aš suvokiau dažnai vartojamo žodžio "atmosfera" prasmę. Šiame name tvyrojo žiaurumo, grasos ir blogio atmosfera.

VII skyrius

Nusikračiusi šių slogių minčių, greitai užlipau į viršų. Nebuvo sunku rasti kambarį, kur įvyko tragedija. Tą dieną, kai buvo aptiktas moters lavonas, smarkiai lijo, ir dideli purvini batai paliko purvo pėdsakų visomis kryptimis ant kilimu nedengtų grindų. Man buvo įdomu, ar žudikas nepaliko pėdsakų dieną prieš tai. Policija tikriausiai nieko nesakys, jei ir rado ką nors, tačiau pagalvojusi nusprendžiau, jog negalėjo likti, nes oras tądien buvo gražus, be lietaus. Nieko įtartina nepastebėjau. Kambarys buvo beveik kvadrato formos, su dviem dideliais išsikišusiais langais, vienspalvėmis baltomis sienomis. Grindų lentos buvo nešvarios, išskyrus plotą, kur kažkada būta patiesto kilimo. Atidžiai apžiūrėjau kambarį, tačiau nepastebėjau nė menkiausių įkalčių. Taigi šį kartą nepavyks jaunam talentingam sekliui rasti jokio pražioplinto daiktinio įrodymo. Su savim turėjau pieštuką ir užrašų knygelę. Nors nebuvo ką aprašyti, tačiau aš kruopščiai nusibraižiau kambario planą, norėdama kiek sumažinti savo nusivylimą nepasisekusia paieška. Į rankinuką dedamas pieštukas išslydo iš rankos ir nuriedėjo grindimis. Milhauzo, labai seno namo, grindys buvo nelygios. Pieštukas riedėjo tolygiai greitėdamas ir pagaliau sustojo, atsimušęs į lango nišą. Po kiekvieno lango plačia palange buvo įtaisyta spintelė. Mano pieštukas sustojo tiesiai prieš spintelės dureles. Jos buvo uždarytos, tačiau man dingtelėjo, jog, atidarius spintelę, pieštukas riedėtų toliau. Taigi atidariau dureles, mano pieštukas įsirideno į vidų ir kukliai įsitaisė toliausiame kamputyje. Reikėjo šiek tiek pažvejoti, kol užčiuopiau jį, ir ne tik dėl to, kad buvo tamsoka ir trukdė savita spintelės forma, tiesiog reikėjo ieškoti apgraibomis. Be pieštuko, ten nieko nebuvo. Iš prigimties esu kruopšti, todėl pabandžiau apieškoti ir kitą spintelę, po priešais esančiu langu.

Iš pirmo žvilgsnio ji taip pat atrodė tuščia, tačiau aš naršiau atkakliai ir pelniau laimikį - ranka užčiuopiau kieto popieriaus rulonėlį, įstrigusį įduboje tolimame spintelės kampe. Vos tik paėmiau, iškart žinojau, kas tai per daiktas. "Kodak" firmos juostelių ritinėlis. Tai bent radinys!

Pamaniau, kad šitos juostos tikriausiai yra senos, priklauso serui Eustachijui Pedleriui. Paprasčiausiai ritinėlis įriedėjęs ir netyčia paliktas tvarkant spintelę. Tačiau netrukus pakeičiau nuomonę. Raudonas popierius buvo naujas. Tiesa, šiek tiek apdulkėjęs, lyg būtų padėtas prieš dvi ar tris dienas, - tai yra prieš žmogžudystę. Jeigu būtų padėtas anksčiau, ant jo būtų daugiau dulkių.

Kas jas pametė? Moteris ar vyras? Prisiminiau, kad moters rankinuke viskas lyg ir liko, kaip buvę. Tačiau jai grumiantis, rankinukas galėjęs atsidaryti ir ritinėlis galėjęs iškristi, bet juk tada būtų iškritę ir smulkūs pinigai? Ne, juostas pametė ne moteris.

Staiga užuodžiau keistą kvapą. Ar tik neapsėdo manęs naftalino manija? Galėjau prisiekti, jog juostos atsidavė tuo kvapu. Prisikišau ritinėlį prie nosies. Jaučiau specifinį juostelės kvapą, tačiau be jo, aš aiškiai užuodžiau taip nekenčiamą tvaiką. Netrukus suradau priežastį. Nedidelė audinio atraižėlė buvo įstrigusi į aštroką medinę šerdį prie pat kraštelio, ir ši atraižėlė buvo prisisunkusi naftalino dvoko. Tikriausiai juostų būta palto kišenėje to žmogaus, kuris žuvo metro stotelėje. Ar tik ne jis čia jas pametė? Abejoju, jo judesiai buvo labai tikslūs.

Ne, tai galėjo būti "daktaras". Jis pasiėmė juostas tuo metu, kai ėmė popieriaus skiautelę. Tai jis pametė juostas per grumtynes su moterimi.

Pagaliau turiu įkalčių! Pirmiausia reikia juostas išryškinti, po to galėsiu tęsti tyrimą. Labai nudžiugusi, aš išėjau iš namo, grąžinau raktus poniai Džeims ir nuskubėjau stoties link. Pakeliui į miestą išsiėmiau popieriaus skiautelę ir vėl pamėginau ją perprasti. Nelauktai skaičiai įgavo naują reikšmę. Tarkime, kad jie žymi kokią nors

datą: 17.122. 1922 metų sausio 17-oji. Be abejonės, taip ir yra. Na ir nesusipratėlė, ir kaip aš anksčiau nepagalvojau! Dabar privalau išsiaiškinti, kur yra Žūčių Pilis, nes šiandien jau 14-oji. Trys dienos. Labai nedaug - tiesiog beviltiška, kai net neįsivaizduoji, kur ieškoti!

Buvo per vėlu nešti išryškinti juostą. Privalėjau grįžti namo, į Kensingtoną, kad nepavėluočiau pietų. Dingtelėjo mintis, kaip patikrinti savo spėjimus. Todėl paklausiau poną Flemingą, ar tarp mirusiojo daiktų nebuvo fotoaparato. Aš žinojau, kad jis domėjosi tuo įvykiu ir buvo gerai susipažinęs su visomis jo smulkmenomis. Mano nuostabai ir pasipiktinimui, jis atsakė, jog ten fotoaparato nebuvo. Visi Kartono daiktai buvo apieškoti labai kruopščiai, siekiant suprasti jo dvasios būseną ar kritimo priežastį. Taigi ponas Flemingas buvo įsitikinęs, jog nebuvo jokio fotoaparato.

Atsidūriau lyg prieš akliną sieną. Jeigu jis neturėjo fotoaparato, kodėl nešiojosi ritinėlį juostų?

Kitą rytą pakilau anksti, ketindama atiduoti išryškinti juostas. Buvau taip susinervinusi, kad ėjau pėsčiomis visą kelią iki Ridžent Strito į "Kodak" paviljoną. Ten įteikiau juostas ir paprašiau išryškinti kiekvieną atskirai. Tarnautojas baigė dėlioti krūvą juostų, supakuotų gelsvose skardinėse, specialiai tropikams, ir pakėlė mano ritinėlį.

Tada pažvelgė į mane.

- Jūs apsirikote, manding, - pasakė jis šypsodamasis.

- O ne, - atsakiau. - Tikrai ne.

- Jūs davėte man ne tą ritinėlį. Šis dar nenaudotas.

Išėjau, sukaupusi visą orumą. Aš manau, kad kartais labai naudinga suvokti, koks esi kvailas! Na, ką gi. Iš klaidų mokomės.

Eidama pro kažkokią laivininkystės firmą, nejučia stabtelėjau. Vitrinoje puikavosi šios firmos laivo modelis, ant kurio buvo užrašas "Kenilvorfo Pilis". Man toptelėjo drąsi mintis. Pastūmiau duris ir įėjau į vidų. Priėjau prie prekystalio ir virpančiu balsu šįkart jau iš tiesų pratariau:

- Žūčių Pilis?

Išgirdau atsakymą:

- 17-ą dieną iš Sautamptono. Iki Keiptauno? Pirmos ar antros klasės bilietą?

- Kiek kainuoja?

- Pirmos klasės - aštuoniasdešimt septyni svarai.

Aš nutraukiau jį. Dar vienas sutapimas. To jau per daug. Ir tiksliai atitinka mano visą paveldėtą sumą! Tiek to: kas bus, tas.

- Pirmos klasės, - pasakiau.

Dabar jau tikrai mano lauktas nuotykis čia pat!

VIII skyrius

Ištraukos iš sero Eustachijaus Pedlerio, parlamento nario, dienoraščio

Keistas dalykas, tačiau, atrodo, niekad negalėsiu ramiai ilsėtis. Esu žmogus, mėgstantis ramų gyvenimą. Mėgstu savo klubą, bridžą, gardų maistą, stiprų vyną. Man patinka Anglija vasarą, o Rivjera žiemą. Neturiu noro dalyvauti sensacinguose įvykiuose. Kartais prie židinio leidžiu sau paskaityti apie juos laikraščiuose. Tačiau esu jiems visiškai abejingas. Mano gyvenimo tikslas yra gyventi patogiai. Šiam tikslui aš paskyriau geriausias idėjas, krūvą pinigų. Tačiau negaliu tvirtinti, jog visada sekasi. Jei kas nors vyksta šalia, jei įvykiai sukasi apie mane, neretai, to ir nenorėdamas, esu įtraukiamas į jų verpetą. Šito aš baisiai nemėgstu.

Būtent taip atsitiko ir šį kartą, kai Gėjus Peidžetas šį rytą įėjo į mano miegamąjį su telegrama rankoje, nebylus it vaiduoklis.

Gėjus Peidžetas yra mano sekretorius, darbštus, uolus, visą laiką besidarbuojantis jaunuolis, puikus visais atžvilgiais. Nesu sutikęs kito žmogaus, kuris man labiau būtų įgrisęs. Ilgą laiką sukau galvą, kaip juo atsikratyti. Tačiau negalima atleisti sekretoriaus be niekur nieko, tik už tai, kad jis darbą paverčia žaidimu, keliasi anksti ir visiškai neturi ydų. Vienintelis įdomus dalykas yra jo veidas. Jo veidas primena XIV-ojo amžiaus nuodytoją - tą, kurį Bordžija privertė atlikti baisius darbus jo naudai.

Nesijaudinčiau taip, jei Peidžetas neverstų manęs dirbti taip pat. Mano supratimas apie darbą yra kiek kitoks, viską reikia dirbti gracingai, lengvai, su humoru! Abejoju, ar Peidžetas ką nors darė su humoru. Į viską jis žiūri labai rimtai. Todėl ir baisu su juo gyventi.

Praėjusią savaitę kilo puiki mintis išsiųsti jį į Flo-

renciją. Jis vis kalbėdavo apie Florenciją, kaip norėtų ten nuvykti.

- Mano drauguži! - sušukau aš. - Tu gali vykti ten jau rytoj. Mano sąskaita.

Sausis nėra tinkamiausias laikas vykti į Florenciją, bet Peidžetui bus kaip tik. Įsivaizduoju jį, vaikštinėjantį su knyga-vadovu po miestą, nuosekliai lankantį visas paveikslų galerijas. Beje, savaitės laisvė man labai pigiai kainavo. Puiki buvo savaitė. Sutvarkiau visus reikalus. Dariau tai, ką norėjau, ir nedariau to, ko nenorėjau. Tačiau kai pramerkiau akis ir pamačiau Peidžetą, stovintį tarp manęs ir lempos nežemiškai ankstų rytą, devintą valandą, supratau, kad laimė baigėsi.

- Mano drauguži, - ištariau aš, - gal jau įvyko laidotuvės - ar dar tik bus?

Peidžetas nereagavo į lėkštą juokelį. Jis tebežiūrėjo į mane.

- Tai jūs jau žinote, sere Eustachijau?

- Ką žinau? - pasakiau piktai. - Iš tavo veido išraiškos padariau išvadą, jog vienas iš tavo artimų brangių giminaičių bus laidojamas šįryt.

Peidžetas visiškai nuleido negirdom mano repliką.

- Pagaliau jūs negalėjote žinoti apie tai, - jis pabaksnojo į telegramą. - Žinau, kad nemėgstate, kai jus anksti žadina, tačiau jau devynios.

Peidžeto manymu, devinta valanda ryto - vos ne pusiaudienis.

- Todėl aš manau, jog esant tokioms aplinkybėms... - jis vėl pabaksnojo į telegramą.

- Kas čia per daiktas? - paklausiau.

- Tai telegrama iš Marlovo policijos. Jūsų name nužudyta moteris

Tai iš tikrųjų man išsklaidė paskutinius miegus.

- Negirdėtas įžūlumas! - sušukau. - Ir kodėl mano name? Kas ją nužudė?

- Jie nieko nepranešа. Manau, mums reikia grįžti į Angliją tuoj pat, sere Eustachijau.

- Nieko panašaus. Kodėl mes turime grįžti?

- Policija...

- Ką bendra, po perkūnais, aš turiu su policija?

- Na, tai juk jūsų namas.

- Tai veikiau panašu į mano nelaimę negu į klaidą.

Gėjus Peidžetas niūriai papurtė galvą.

- Tai turės neigiamos įtakos jūsų rinkėjams, - liūdnai pasakė jis.

Nemačiau pagrindo tokiai įtakai, tačiau jaučiau, jog tokiais atvejais turiu pasikliauti Peidžeto nuojauta. Nemaniau, jog parlamento narys turėtų pakeisti savo veiklą vien dėl to fakto, kad jam priklausančiame name atsitiktinai nužudoma jauna moteris tuo metu, kai savininko nėra, tačiau negalima nenumatyti, kokį požiūrį pareikš į tai garbioji Britanijos visuomenė.

- Be to, ji buvo užsienietė, o tai dar labiau komplikuoja padėtį, - liūdnai tęsė Peidžetas.

Ir vėl buvau priverstas sutikti. Jei žmogaus autoritetą žemina tai, kad jo name nužudyta moteris, tai, be abejo, dvigubai žemina, kad ji užsienietė. Staiga kilo dar viena mintis.

- Dieve mano! - sušukau. - Tikiuosi, tai nesutrikdys Karolinos.

Karolina yra mano virėja. Visai atsitiktinai ji yra mano sodininko žmona. Nežinau, kokia ji žmona, tačiau virėja tikrai nuostabi. O Džeimsas nėra geras sodininkas, laikau jį, ir tiek, o apgyvendinau namelyje tik dėl Karolinos sugebėjimų.

- Nemanau, kad ji liks pas jus po to įvykio, - pasakė Peidžetas.

- Tu visad buvai linksmuolis, - tariau.

Tikriausiai teks grįžti į Angliją. Peidžetas tvirtai tai siūlo. Be to, ir Karoliną reikia nuraminti.

Po trejeto dienų

Keista, kad žmonės, galėdami išvykti iš Anglijos žiemą, to nedaro! Tas nepakenčiamas klimatas. Visas šis reikalas man įgriso. Namų agentai pranašauja, jog bus beveik neįmanoma išnuomoti Milhauzą po viso to, kas buvo laikraščiuose. Karoliną pasiliko - dukart padidinus atlyginimą. Mes galėjome jai apie tai pranešti telegrama iš Kanų. Tiesą sakant, kaip minėjau, nebuvo jokios prasmės atvykti čia. Rytoj važiuoju atgal.

Po dienos

Atsitiko keletas stebinančių dalykų. Pirmiausia sutikau Augustą Milrėjų, tipišką bukagalvį dabartinės vyriausybės atstovą. Tuo metu, kai jis pakvietė mane į nuošalų kampą klube, jo manieras apgaubė diplomatinis paslaptingumas. Jo kalba buvo ilga. Apie Pietų Afriką ir gamybos lygį, gandus apie streiką Rande. Apie slaptas šio streiko priežastis. Aš labai kantriai klausiausi. Pagaliau jis pašnibždom paaiškino, jog tam tikri dokumentai turėtų būti perduoti į rankas generolui Smatsui.

- Neabejoju, jog jūs esate teisus, - pasakiau sulaikęs žiovulį.

- Tačiau kokiu būdu jam tai perduoti? Mūsų pozicija šiuo klausimu yra subtili - labai subtili.

- Kodėl nepasinaudoti paštu? - gyvai užklausiau. - Užklijuokite dviejų pensų ženklą ir įmeskite voką su dokumentais į artimiausią pašto dėžutę.

Mano pasiūlymas jį aiškiai sukrėtė.

- Gerbiamasis Pedleri! Į paprastą dėžutę!

Man seniai buvo nesuprantama, kodėl vyriausybė naudojasi karališkojo pasiuntinio paslaugomis ir tiek daug dėmesio skiria slaptiems dokumentams.

- Jei jums nepatinka paštas, tuomet siųskite kurį nors savo jaunesnį valdinį. Jis apsidžiaugs tokia kelione.

- Neįmanoma, - tarė Milrėjus, kraipydamas galvą senu papratimu. - Ir tam yra priežasčių, gerbiamasis Pedleri. Sakau jums, yra priežasčių.

- Suprantama, - pritariau pakildamas, - visa tai labai įdomu, tačiau man reikia eiti.

- Minutėlę, gerbiamasis Pedleri, minutėlę, prašau jus. Nagi pasakykite, patikėkite, tik man, ar tiesa, kad jūs pats ketinate aplankyti Pietų Afriką? Jūs turite tam tikrų planų Rodezijoje, aš tai žinau, tačiau svarbiausias, aktualiausias jums klausimas būtų Rodezijos įstojimas į sąjungą.

- Na, aš ketinau išnykti maždaug po mėnesio.

- Gal galėtumėte paskubinti išvykimą? Sakykim, šį mėnesį. Dar geriau būtų šią savaitę.

- Gal ir galėčiau, - pasakiau, įdėmiai žvelgdamas į jį. - Nors nesu tikras, ar labai to noriu.

- Jūs padarysite didelę paslaugą vyriausybei - iš tikrųjų didelę. Nemanykite, kad jums nebus atsidėkota.

- Kaip supratau, jūs norite, kad aš būčiau laiškanešys?

- Tikrai taip. Jūsų kelionė bus neoficiali, taigi *bona fide**. Viskas kuo priimtiniausia.

- Na, - lėtai ištariau, - man nesunku tai atlikti. Viena, ko aš pageidauju, - tai išnykti iš Anglijos, ir kuo skubiau.

- Jūs įsitikinsite, kad Pietų Afrikos klimatas yra puikus. Labai puikus.

- Mano drauguži, aš labai gerai pažįstu tą klimatą. Esu buvęs ten prieš pat karą.

- Esu jums labai dėkingas, Pedleri. Atsiųsiu jums paketą per pasiuntinį. O reikia įteikti tiesiai į rankas generolui Smatsui, supratote? "Žūčių Pilis" išplaukia šeštadienį - visai neblogas laivas.

Aš jį palydėjau truputį per Pel Melą. Atsisveikin-

* *Visai patikima (lot.)*

damas jis šiltai paspaudė man ranką ir dar kartą ne visai santūriai padėkojo. Žingsniavau namo, svarstydamas apie neįprastus vyriausybės politikos vingius.

Kitos dienos vakarą Jarvis, mano vyresnysis liokajus, pranešė man, jog kažkoks džentelmenas nori pasimatyti su manim privačiu reikalu, tačiau nepanoro sakyti savo pavardės. Kadangi šį bei tą buvo girdėjęs apie draudimo agentus, liepiau Jarviui pasakyti, kad negaliu jo priimti. Mano apgailestavimui, Gėjus Peidžetas, kuris tuo metu būtų buvęs labai naudingas, sirgo tulžies išsiliejimu. Tokie stropūs, gerai pareigas atliekantys jauni žmonės su silpnais skrandžiais dažniausiai serga panašiomis ligomis.

Jarvis sugrįžo.

- Džentelmenas prašė pasakyti jums, sere Eustachijau, kad jį siuntė ponas Milrėjus.

Tai pakeitė visą reikalą. Po kelių minučių aš jau stovėjau priešais svečią savo bibliotekoje. Tai buvo tvirtas, jaunas, gerokai įdegęs vaikinas. Nuo akies iki skruostikaulio įstrižai ėjo randas, bjaurojantis šiaip jau gražų, gal truputį lengvabūdišką veidą.

- Na, - tariau, - kokiu reikalu?

- Ponas Milrėjus atsiuntė mane pas jus, sere. Vyksiu kartu su jumis į Pietų Afriką kaip jūsų sekretorius.

- Mielasis drauguži, - pasakiau, - aš turiu savo sekretorių. Man nereikia antro.

- Suprantama, sere Eustachijau. Kur yra jūsų sekretorius šiuo metu?

- Jį ištiko tulžies priepuolis, - paaiškinau.

- Ar jūs įsitikinęs, kad tai tik tulžies priepuolis?

- Žinoma. Tai jam dažnai kartojasi.

Mano svečias šyptelėjo.

- Gali būti ši liga, tačiau gali būti visai kas kita. Laikas parodys. Galėčiau jums pasakyti, sere Eustachijau, kad ponas Milrėjus nenustebtų, jei paaiškėtų, jog kažkas bando tyčia pašalinti jūsų sekretorių. O, nesibaiminkite

dėl savęs, - turbūt mano veide kurį laiką atsispindėjo panika, - jums niekas negresia. Be sekretoriaus jiems būtų patogiau jus pasiekti. Šiaip ar taip, ponas Milrėjus norėtų, kad aš jus lydėčiau kelionėje. Kelionės jūra išlaidos - mūsų reikalas, tačiau, suprantama, jiems teks pasirūpinti pasu, lyg būtumėte nusprendęs, kad jums reikalingas antras sekretorius.

Jaunuolis buvo ganėtinai ryžtingas. Mes žvelgėme vienas į kitą, ir jo žvilgsnis mane suglumino.

- Gerai, - ištariau tyliai.

- Niekam neprasitarkite, kad aš jus lydėsiu.

- Gerai, - pakartojau.

Šiaip ar taip, galbūt bus geriau, jei šis vaikinas bus greta manęs, nors nuojauta man rodė, jog patekau į bėdą. Ir kaip tik tuo metu, kai maniau atgavęs ramybę!

Aš sustabdžiau svečią, kai šis pasisuko išeiti.

- Būtų neblogai žinoti ir mano naujo sekretoriaus vardą, - ironiškai pridūriau.

Valandėlę dvejojęs, tarė:

- Haris Reibernas*, atrodo, visai tinkamas vardas.

Keista, pamaniau.

- Gerai, - pasakiau trečią kartą.

* *Spinduliavimas (ang.)*

IX skyrius

Anos pasakojimo santrumpa

Labai negarbinga herojei sirgti jūros liga. Knygose vaizduojama jūra tuo puikesnė, kuo labiau šėlsta bangos, ir kai visi serga jūros liga, herojė visada svyrinėja išilgai denio, su džiaugsmu drąsiai sutikdama audrą.

Apgailestaudama turiu prisipažinti, kad pirmą kartą laivui pasvirus, aš išbalau ir nuskubėjau žemyn. Mane pasitiko užjaučianti palydovė. Ji siūlė skrudintos duonos ir imbierinio alaus.

Kankinausi savo kajutėje tris dienas. Net ir nusikaltimus pamiršau. Neturėjau jokio noro atskleisti paslaptis. Dabar visai nebuvau panaši į tą Aną, kuri džiūgaudama dūmė iš laivininkystės kompanijos pro Pietų Kensingtono aikštę.

Šypsausi prisiminusi, kaip staiga įlėkiau į svetainę. Ponia Fleming buvo viena. Ji pasisuko į mane.

- Ana, brangioji, tai tu? Noriu su tavim aptarti vieną reikalą.

- Taip? - paklausiau, degdama iš nekantrumo.

- Panelė Emeri išeina.

Panelė Emeri buvo guvernantė.

- Kadangi tu iki šiol nieko nesusiradai, aš manau, gal tau patiktų? Būtų labai malonu, jei liktum pas mus.

Buvau iš tikrųjų sujaudinta. Ji nemėgo manęs, žinojau tai. Tik krikščionės meilė paskatino ją pasiūlyti man šį darbą. Dabar priekaištavau sau, kad slapčia tyčiojausi iš jos. Pakilusi perbėgau per kambarį ir apkabinau jai kaklą.

- Jūs labai miela, - pasakiau. - Miela, miela, miela! Labai dėkoju. Tačiau aš viską susitvarkiau. Šį šeštadienį išvykstu į Pietų Afriką.

Toks staigus jausmų protrūkis išgąsdino gerąją

ledi. Ji nebuvo pratusi prisirišimą rodyti nežabotu jausmingumu. Mano žodžiai baugino ją dar labiau.

- Į Pietų Afriką? Mano brangioji Ana, mes privalome į tokius dalykus labai rimtai žiūrėti.

Šito aš visiškai nenorėjau. Paaiškinau, jog turiu laivo bilietą. Atvykusi ketinu dirbti kambarine. Tai buvo vienintelė mintis, atėjusi man tuo metu į galvą. Pietų Afrikoje, dėsčiau jai, labai trūksta kambarinių. Įtikinau ją, kad aš jau savarankiška, galėsiu pasirūpinti savim. Galų gale su palengvėjimu atsidususi, kad išleidžia mane iš savo globos, ji pritarė mano planui ir nieko daugiau neklausinėjo. Atsisveikindama ji įkišo man voką. Jame aš radau penkis naujus šlamančius penkių svarų banknotus ir raštelį: "Tikiuosi, neįsižeisi ir priimsi su nuoširdžiais linkėjimais." Ji iš tikrųjų buvo labai gera ir švelni moteris. Nebūčiau galėjusi gyventi su ja kartu tame pačiame name, tačiau tąkart suvokiau jos sielos gėrį.

Ir štai aš su dvidešimt penkiais svarais kišenėje vykstu žvalgytis po pasaulį, ieškoti nuotykių.

Tik po trejeto dienų palydovė pagaliau pakvietė mane pakilti į atvirą denį. Įsivaizduodama, jog verčiau mirti apačioje, aš atsisakiau išeiti iš savo kajutės. Ji neatlyžo, gundė artėjančia Madeira. Prabudus vilčiai, pamaniau, jog galėčiau palikti laivą ir gauti kambarinės vietą tame mieste. Labiausiai už viską tuomet troškau žemės po kojomis. Apmūturiuota apsiaustu ir pledais, vos besilaikanti ant kojų it mažas kačiukas, buvau atgabenta ir įsodinta tarsi inertiška masė į šezlongą ant denio. Tysojau čia užmerkusi akis, neapkęsdama gyvenimo. Laivo ekonomas, šviesiaplaukis jaunas vyrukas apvalaus, kiek vaikiško veido, priėjo ir atsisėdo greta.

- Sveika! Ar negaila savęs, ei?

- Taip, - atšoviau piktai.

- O, po dienos kitos nepažinsite savęs. Įlankoje mus gerokai sumėtė, tačiau žada giedrą. Rytoj galėsime pasportuoti, pamėtysime žiedus denyje.

Aš nieko neatsakiau.

- Manote, neišgysite, ką? Esu matęs daugybę negaluojančių žmonių laive, o po poros dienų jie taip atkusdavo, kad nebūdavo už juos laimingesnių. Ir jums taip bus.

Buvau per silpna ginčytis, todėl nesakiau, kad jis tikras melagis. Tačiau pasistengiau perteikti tai savo žvilgsniu. Jis maloniai plepėjo dar kelias minutes ir apgailestaudamas atsisveikino. Pro mane vaikštinėjo įvairūs žmonės, energingos poros, kiti mankštinosi, šokindami už rankų vaikus pariestomis kojomis, klegėdami. Dar keletas išblyškusių kankinių, tokių kaip aš, gulėjo šezlonguose.

Oras buvo malonus, gaivus, nešaltas, ryškiai švietė saulė. Nejučia pralinksmėjau. Pradėjau stebėti žmones. Viena moteris ypač patraukė mano dėmesį. Ji buvo maždaug trisdešimties metų, vidutinio ūgio, šviesi, apvalaus veido su duobutėmis skruostuose ir melsvomis akimis. Jos rūbai, nors buvo kuklūs, turėjo tą nenusakomą "kritimą", kuris bylojo ją esant iš Paryžiaus. Be to, ji dėl kažkokio savito švelnumo bei valdingumo atrodė svarbiausias asmuo laive!

Denio palydovės bėgiojo šen bei ten, vykdydamos jos įgeidžius. Jos šezlongas buvo ne toks kaip visų, ir ji turėjo daugybę pagalvėlių. Jos norai keitėsi triskart per minutę, liepdavo tai vienur, tai kitur pakišti pagalvėlę ar vėl ištraukti. Tačiau vis vien buvo patraukli ir žavinga. Ji buvo iš tų moterų, kurios visad žino, ko nori, ir siekia to, sugebėdamos viską išreikalauti ir neįžeisti kitų. Nutariau - jei pasveiksiu, - kuo dar labai abejojau, - tikrai mielai su ja pasikalbėsiu. Vidurdienį priplaukėme Madeirą. Buvau dar nepaslanki, tačiau man patiko stebėti margą būrį prekeivių, kurie nešė ir siūlė savo prekes laivo denyje. Buvo ir gėlių. Puokštelė maloniai kvepiančių drėgnų žibuoklių, kurias glaudžiau prie veido, gerokai atgaivino. Dabar patikėjau galėsianti tęsti savo kelionę iki galo. Kai palydovė gyrė vištienos sultinį, aš truputį priešinausi, tačiau kai jis buvo atneštas, su malonumu priėmiau.

Žavioji dama buvo išlipusi į krantą. Grįžo, lydima aukšto kariškos išvaizdos vyriškio tamsiais plaukais ir bronzinės spalvos veidu. Jį, žirgliojantį išilgai denio, pastebėjau dar rytą. Iškart priskyriau jį tvirto, santūraus rodeziečio tipui. Arti keturiasdešimties, žilstelėjusiais smilkiniais, jis neabejotinai buvo dailiausias vyras laive.

Kai palydovė atnešė man dar vieną pledą, aš paklausiau, ar ji nežinanti, kas toji gražuolė.

- Tai žinoma visuomenės dama, gerbiama ponia Klarens Blėr. Tikriausiai skaitėte apie ją spaudoje.

Aš linktelėjau, žiūrėdama į ją su dar didesniu susidomėjimu. Ponia Blėr tuomet iš tikrųjų buvo viena iš garsiausių moterų. Aš su pasitenkinimu stebėjau, jog ji buvo dėmesio centre. Vieni bandė įsipiršti į pažįstamus nepaisydami formalumų, kurie nėra būtini kelionės laivu metu. Man patiko ponios Blėr mandagumas, su kuriuo ji ignoruodavo juos. Atrodė, jog ji išsirinko savo kavalierium tvirtą, ramų vyriškį, kuris deramai mokėjo įvertinti šią privilegiją.

Kitą rytą, mano nuostabai, po kelių ratų aplink denį su savo dėmesingu draugu ponia Blėr sustojo prie mano kėdės.

- Šįryt jūsų savijauta geresnė?

Padėkojusi pasakiau, kad jaučiuosi truputį žmoniškiau.

- Vakar jūs atrodėte liguistai. Pulkininkas Reisas ir aš nutarėme, jog mums bus proga pamatyti laidotuvių ceremoniją jūroje, tačiau jūs nesuteikėte mums tokios progos.

Aš nusijuokiau.

- Gryname ore jaučiuosi geriau.

- Nieko nėra geresnio už gryną orą, - ištarė pulk ninkas.

- Kiekvienas, uždarytas tokioje tvankioje kajutėje, gali mirti, - pareiškė ponia Blėr, sėsdama greta ir atleisdama savo palydovą galvos linktelėjimu. - Tikiuosi, jūsų kajutė viršutiniame denyje?

Aš papurčiau galvą.

- Mano mieloji mergaite! Kodėl jums nepasikeitus kajutės? Yra daug laisvų. Daug žmonių išlipo Madeiroje, ir laivas beveik tuščias. Pasikalbėkite su laivo ekonomu. Jis visai neblogas vaikinas - pakeitė man nepatikusią kajutę į kur kas puikesnę. Galite pasikalbėti su juo per priešpiečius, kai nulipsite žemyn.

Aš išsigandau.

- Aš negaliu pajudėti.

- Nekvailiokite. Eime dabar su manim pasivaikščioti.

Ji drąsino mane savo šypsena su duobutėmis skruostuose. Iš pradžių vos vilkau kojas, tačiau kai pradėjome vaikščioti energingiau pirmyn ir atgal, pasijutau žvalesnė ir tvirtesnė.

Po vieno ar dviejų ratų pulkininkas Reisas prisidėjo prie mūsų.

- Iš kitos pusės matyti Tenerifės viršūnė.

- Nejau galėsime matyti? Aš bandysiu nufotografuoti ją. Gal pavyks?

- Gal ir nepavyks, tačiau tai nesutrukdys jums spragtelti fotoaparatu.

Ponia Blėr nusijuokė.

- Jūs negeras, kai kurios mano nuotraukos puikios.

- Gal tik trys procentai iš visų.

Mes perėjome prie kito borto. Ten, žėrėdamos akinamu baltumu, apgaubtos rausvo rūko, aukštyn stiebėsi viršūnės. Susižavėjusi aiktelėjau. Ponia Blėr nuskubėjo fotoaparato.

Nė kiek nesutrikusi dėl pulkininko pašaipų, ji nelauktai tarė:

- Na štai, juosta baigėsi. O, - jos balsas buvo švelnus, - aš visą laiką nešiojausi ritinėlį rankinėje.

- Visad džiugu žvelgti į vaiką su nauju žaisliuku, - tarė pulkininkas.

- Jūs esate siaubingas, tačiau aš turiu dar vieną.

Ji išsitraukė kitą juostą iš megztinio kišenės. Staigus laivo pasvirimas sutrikdė jos pusiausvyrą, ir tuo metu, kai ji griebėsi už borto turėklo, ritinėlis nuskriejo žemyn.

- O! - sušuko ponia Blėr, vaikiškai nusivylusi. Ji pasilenkė. - Ar jūs manote, kad jis iškrito už borto?

- Ne, jums tikriausiai pasisekė pataikyti į galvą nelaimingam palydovui apatiniame denyje.

Tuo metu mažas berniukas, nepastebimai prisiartinęs prie mūsų, už kelių žingsnių garsiai sutrimitavo.

- Priešpiečiai, - ūmai tarė ponia Blėr. - Aš dar nieko nevalgiau nuo pusryčių, išskyrus du puodelius sultinio. Priešpiečiai, panele Bedingfeld.

- Puiku, - pasakiau. - Ir aš jaučiuosi alkana.

- Na gerai. Aš žinau, kad jūs sėdite prie ekonomo stalelio. Paprašykite jį kitos kajutės.

Suradau duris į saloną, nedrąsiai ėmiausi priešpiečių ir suvalgiau ganėtinai daug. Vakar sutiktas draugas pasveikino mane atsigavus po ligos. Jis pasakė, kad visi keičia kajutes, ir pažadėjo, jog visi mano daiktai bus pernešti į viršutiniame denyje esančią kajutę.

Prie stalo sėdėjome tik keturiese: aš, pora pagyvenusių damų ir misionierius, kuris tekalbėjo apie "mūsų vargingus juodaodžius brolius".

Pažvelgiau į kitus stalus. Ponia Blėr sėdėjo prie kapitono stalelio. Pulkininkas Reisas - greta jos. Iš kitos pusės prie kapitono sėdėjo išvaizdus žilas vyriškis. Dar keli žmonės, kuriuos buvau mačiusi denyje, ir dar vienas vyriškis, anksčiau nesirodęs. Jei būtų pasirodęs, tikrai būčiau pastebėjusi. Aukštas, tamsių plaukų, veido išraiška kažkokia lemianti pikta, bauginanti. Iš smalsumo paklausiau ekonomą, kas jis toks.

- Tas vyriškis? O, tai sero Eustachijaus Pedlerio sekretorius. Vargšas vaikinas. Jį labai kamavo jūros liga, todėl visai nesirodė. Seras Eustachijus dabar turi du sekretorius, o jūra įveikė juos abu, kitas dar neatsigavo. O vyriškio pavardė Peidžetas. Taigi seras Eustachijus Ped-

leris, Milhauzo savininkas, taip pat plaukia. Galbūt tai tik sutapimas, ir vis dėlto... Štai seras Eustachijus, - tęsė pašnekovas, - sėdi prie kapitono. Pasipūtęs senas kvailys.

Kuo atidžiau stebėjau sekretoriaus veidą, tuo labiau jis man nepatiko. Jo veidas buvo blyškus, paslaptingas, sunkūs akių vokai ir keistai plokščia galva - visa tai kėlė pasibjaurėjimą ir blogą nuojautą.

Išeidama iš salono tuo pat metu kaip ir jis, buvau netoliese, kai sekretorius lipo į denį. Jis kalbėjosi su seru Eustachijumi, ir aš nugirdau keletą frazių.

- Aš pasiieškosiu kitos kajutės tuoj pat. Neįmanoma dirbti jūsų kajutėje, prigriozdintoje lagaminų.

- Mielasis dauguži, - atsakė Eustachijus, - mano kajutė skirta: a) man miegoti ir b) persirengti. Niekad nežadėjau jums leisti išsikėtojus po visą kajutę taip nežmoniškai stuksenti ta savo mašinėle.

- Tai aš ir norėjau pasakyti, sere Eustachijau, mes turime kažkur dirbti.

Tuo metu aš atsiskyriau nuo jų ir nuėjau žemyn pažiūrėti, ar vyksta perkraustymas. Radau palydovą, tvarkantį tuos reikalus.

- Labai gera kajutė, panele. Ant denio. Tryliktas numeris.

- O ne! - sušukau. - Tik ne tryliktas.

Trylika - toks netikęs skaičius. O aš prietaringa. Kajutė buvo puiki. Apžiūrėjau ją, kiek pagalvojau, tačiau prietarai nesitraukė. Vos ne su ašaromis kreipiausi į palydovą.

- Ar nėra kitos kajutės, į kurią galėčiau persikelti?

Palydovas kurį laiką tylėjo.

- Na, dar yra septynioliktoji, ties dešiniuoju bortu. Šį rytą dar buvo neužimta, tačiau gali būti kam nors paskirta. Jei kokiam džentelmenui, tai jis gal sutiks susikeisti su jumis - juk vyrai ne tokie prietaringi kaip damos.

Apsidžiaugiau tokiu pasiūlymu, ir palydovas išėjo gauti ekonomo sutikimo. Grįžo, pašaipiai šypsodamas.

- Viskas sutvarkyta, panele. Galime eiti.

Jis nuvedė mane į septynioliktą kajutę. Ši nebuvo tokia erdvi kaip tryliktoji, tačiau visiškai atitiko mano poreikius.

- Aš tuojau atgabensiu jūsų daiktus, panele, - pasakė palydovas.

Tačiau tą akimirką tarpduryje pasirodė vyriškis su piktosios lemties veidu (taip aš jį praminiau).

- Atleiskite, - pasakė jis, - tačiau ši kajutė rezervuota serui Eustachijui Pedleriui.

- Tai tiesa, sere, - paaiškino palydovas. - Tačiau mes jums mainais paruošėme tryliktąją.

- Ne, kaip tik septynioliktąją turėjau užimti aš.

- Ne. Trylikta kajutė geresnė, sere. Didesnė.

- Aš juk pasirinkau septynioliktą numerį, ir laivo ekonomas man leido ją užimti.

- Atsiprašau, - tariau šaltai. - Septynioliktas numeris buvo skirtas man.

- Negaliu su jumis sutikti.

Palydovas tarė savo žodį:

- Kita kajutė yra lygiai tokia pat, tik geresnė.

- Aš noriu septyniolikto numerio.

- Kas čia vyksta? - paklausė kitas balsas. - Palydove, sukraukite mano daiktus čia. Tai mano kajutė.

Tai buvo dvasininkas, priešpiečių kaimynas - Edvardas Čičesteris.

- Prašau atleisti, - pasakiau. - Tai mano kajutė.

- Ji paskirta serui Eustachijui Pedleriui, - tarė misteris Peidžetas.

Visi įsikarščiavome.

- Labai gaila, kad privalau su jumis aiškintis šį reikalą, - pasakė Čičesteris, nuolankiai šypsodamasis, negalėdamas paslėpti savo pasiryžimo užimti šią kajutę.

Buvau pastebėjusi, jog nuolankūs žmonės visada yra užsispyrę.

Jis lėtai slinko šonu prie durų.

- Jums bus paskirta dvidešimt aštunta kajutė prie kairiojo borto, - tarė palydovas. - Labai jauki, sere.

- Vis vien aš reikalauju šios, nes septynioliktas numeris buvo paskirtas man.

Mes patekome į aklavietę. Kiekvienas buvome pasiryžęs neužleisti vietos kitam. Tiesą pasakius, aš kiekvienu atveju galėjau iš šių varžybų pasitraukti ir kiek sušvelninti padėtį, pereidama į dvidešimt aštuntą kajutę. Kadangi atsikračiau trylikto numerio, nebebuvo svarbu, kurią kajutę užimsiu. Tačiau dabar ir man užvirė kraujas, todėl neketinau pirmoji atsitraukti. Be to, nepakenčiau Čičesterio. Jis turėjo dirbtinius dantis, ir šie tarškėjo jam valgant. Kai kurių vyrų galima nekęsti vien dėl to.

Mes vėl visi kartojome tą patį. Ir nors palydovas atkakliai tikino, jog abi kitos kajutės yra geresnės, nė vienas nekreipėm į tai dėmesio.

Tuomet Peidžetas pratrūko. Čičesteris laikėsi ramiai. Tvardžiausi ir aš. Tačiau nė vienas nenusileidome nė per plauką. Palydovo mostas ir pašnibždėti žodžiai leido man pasinaudoti proga. Aš nepastebimai pasišalinau. Džiaugiausi netrukus galėsianti pasikalbėti su laivo ekonomu.

- Prašau jus, - tariau, - jūs juk minėjote, kad galiu persikelti į septynioliktą kajutę? Kiti keleiviai nenori nusileisti. Tai ponai Čičesteris ir Peidžetas. Jūs leisite man persikelti į ją, tiesa?

Visada buvau tos nuomonės, kad tik jūreiviai moka tinkamai elgtis su moterimis. Mano mažasis ekonomas buvo puikiai pasiruošęs atlikti savo pareigą. Jis dideliais žingsniais nužygiavo į mūšio lauką ir pranešė tebetęsiantiems pokalbį, jog septyniolikta kajutė skirta man, o jiems teksią kraustytis į tryliktąją ir dvidešimt aštuntąją arba pasilikti savosiose - kaip ponai pageidausią. Pritariamu žvilgsniu išsakiau, kad jis - tikras didvyris, ir po to įsitaisiau naujose valdose. Ginčas išėjo man į naudą. Jūra buvo rami, oras kasdien šiltėjo. Jūros liga buvo įveikta!

Užlipau ant atviro denio. Išmokau žaisti denio ritulį. Užsirašiau į kitas sporto grupes. Atėjus arbatos metui, valgiau noriai. Po arbatėlės miklinausi mėtyti žiedus su maloniais jaunuoliais. Jie buvo itin lipšnūs man. Jaučiausi patenkinta ir sužavėta.

Skambutis pietų užklupo netikėtai, ir aš nuskubėjau persirengti į savo kajutę.

Palydovė laukė manęs kažko susirūpinusi.

- Jūsų kajutėje, panele, jaučiamas baisus kvapas. Kas tai, tikrai nežinau ir abejoju, ar jūs galėsite čia miegoti. Kiek žinau, dar yra viena laisva kajutė ant C denio. Jūs galėtumėte persikelti ten, bent jau nakčiai.

Kvapas iš tikrųjų buvo labai nemalonus, tiesiog šleikštus. Pasakiau palydovei, jog pagalvosiu apie persikėlimą, kai persirengsiu. Skubiai rengiausi, uosdama aitrų kvapą. Kas galėtų šitaip dvokti? Supuvusi žiurkė? Ne, dar baisiau - visai kitokia smarvė. Ir vis dėlto atpažinau. Kažkur esu užuodusi anksčiau. Na, kas tai? O! Žinoma. Tai *asafoetida**! Per karą kurį laiką teko dirbti laboratorijoje, kur susidurdavau su įvairiausiais šleikščiais vaistais.

Asafoetida, taip, taip. Tačiau kaip... - klestelėjau ant sofos, viską sumojusi. Kažkas padėjo žiupsnelį sakų į mano kajutę. Kodėl? Tikriausiai, kad atsisakyčiau jos. Kodėl jiems taip knietėjo išguiti mane iš čia? Aš permąsčiau šią popietę vykusį ginčą, pabandžiau rasti kokią priežastį. Kuo ypatinga toji septynioliktoji kajutė, jei tiek daug keleivių norėjo ją užimti? Kitos dvi buvo geresnės - kodėl abu vyriškiai atkakliai reikalavo septynioliktosios?

Septyniolika. Šis skaičius persekioja mane! 17-ą dieną aš išplaukiau iš Sautamptono. Skaičius 17 buvo... - sustojau it stabo ištikta. Skubiai atsirakinau lagaminą ir išsiėmiau saugomą popieriaus skiautelę, paslėptą susuktoje kojinėje. Užrašą 17.122 laikiau data, "Žūčių Pilies"

* *Kvapnieji sakai (lot.)*

išplaukimo data. Galimas daiktas, apsirikau. Tada vėl pradėjau svarstyti, ar kas nors, rašydamas datą, nurodytų ir metus, ir mėnesį? O kas, jei 17 reiškia kajutės numerį? O skaičius 1? Reiškia laiką - pirmą valandą. Tuomet 22 turėtų reikšti dieną. Aš pažvelgiau į savo mažąjį kalendorėlį. Rytoj bus 22-oji!

X skyrius

Labai jaudinausi. Buvau tikra, kad šįkart aptikau nusikaltimo pėdsaką. Viena buvo aišku: privalau likti šioje kajutėje, kvapiųjų sakų dvoką turiu įveikti. Toliau tikrinau faktus.

Jei rytoj 22-oji, tuomet pirmą valandą nakties ar dienos kažkas turi įvykti. Pasirinkau pirmą valandą nakties. Dabar yra septynios. Po šešių valandų viskas paaiškės.

Nebeprisimenu, kaip praleidau vakarą. Grįžau į kajutę ganėtinai anksti. Pasakiau palydovei, kad turiu slogą, nejaučiu to šleikštaus kvapo. Ji šiek tiek dėl to pasielvartavo, tačiau aš tvirtai laikiausi savo.

Vakaras truko amžinybę. Laiku atsiguliau į lovą, tačiau pavojaus atvejui apsisiaučiau storu frotiniu chalatu ir net kojas įbrukau į šlepetes. Taip pasiruošusi maniau galėsianti pašokti ir grumtis, jei kas būtų atsitikę.

Ko aš tikėjausi? Nelabai suvokiau. Migloti, beveik visiškai nerealūs vaizdai sukosi galvoje. Tačiau vienas konkretus dalykas, kurio laukiau, buvo tai, kad pirmą valandą turi kažkas įvykti.

Kartkartėmis nugirsdavau, kada keleiviai ėjo miegoti. Pokalbių nuotrupos, linksmi linkėjimai labos nakties atsklisdavo pro pravertą viršulangį. Po to įsiviešpatavo tyla. Užgeso beveik visos lempos. Tačiau viena dar degė išoriniame koridoriuje, apšviesdama mano kajutę - taigi joje nebuvo visai tamsu. Girdėjau laikrodį mušant aštuonis kartus. Valanda po to atrodė pati ilgiausia mano gyvenime. Vogčiomis pasitikrinau laiką, norėjau įsitikinti, ar nepražiopsojau momento.

Jeigu mano prielaidos nepasitvirtins ir pirmą valandą nieko neįvyks, vadinasi, klydau, ir mano išleisti pinigai nueis šuniui ant uodegos. Net širdį suspaudė. Dar du dūžiai pasigirdo virš galvos. Pirma valanda! Ir nieko. Pala, kas tai? Išgirdau greitai bėgant išilgai koridoriaus.

Tada, lyg sprogus bombai, mano kajutės durys atsidarė ir žmogus tiesiog įvirto į vidų.

- Gelbėkite, - ištarė kimiu balsu. - Mane vejasi.

Tuo metu nebuvo laiko ką nors aiškintis ar kaip nors motyvuoti. Išgirdau žingsnius už durų. Turėjau gal tik keliasdešimt sekundžių kažką nuveikti. Pašokau iš lovos ir stovėjau priešais nepažįstamąjį kajutės viduryje.

Šešių pėdų vyrui pasislėpti kajutėje vietos nebuvo. Viena ranka aš ištraukiau kajutės lagaminą. Vyriškis palindo po gultu. Pakėliau dangtį. Tuo pat metu kita ranka patraukiau praustuvą. Vienas įgudęs judesys, ir mano plaukai buvo susukti į mažytį kuodelį viršugalvyje. Išvaizda nebuvo artistiška, tačiau itin tiko tokiu momentu. Juk dama, kuri susisuko tokį nepritinkantį kuodą ir yra pasiruošusi išsiimti muilą kaklui prausti, negali būti įtarta priglaudusi bėglį.

Pasigirdo beldimas į duris, ir be leidimo įeiti jos atsidarė.

Neišmaniau, ką tikėjausi pamatyti. Miglotai įsivaizdavau, kad galėtų būti ponas Peidžetas, mosuojantis revolveriu, arba mano pažįstamas misionierius su smėlio maišeliu ar kokiu kitu mirtinu ginklu. Tačiau tikrai nesitikėjau išvysti budinčios palydovės, tiriamai žvelgiančios ir vis dėlto paisančios tam tikrų pagarbos principų.

- Prašau atleisti, pamaniau, kad jūs šaukėte.

- Ne, - atsakiau. - Nešaukiau.

- Atsiprašau už sutrukdymą.

- Niekis, - pasakiau. - Negalėjau užmigti. Pamaniau, apsiprausiu, gal padės.

Tai skambėjo taip, lyg aš apskritai nebūčiau turėjusi tokio įpročio.

- Atleiskite, panele, - pakartojo palydovė, - kažkur šlitinėja vienas džentelmenas, gerokai įkaušęs, mes nerimaujame, nes jis gali užklysti į damų kajutę ir išgąsdinti.

- Kaip baisu! - tariau su išgąsčiu. - Čia juk jis neįeis, tiesa?

- O, nemanau, panele. Paskambinkite varpeliu, jei įeitų. Labos nakties.

- Labos nakties.

Praverįau duris ir pažvelgiau į koridorių. Išskyrus tolstančią palydovės figūrą, nieko nebuvo matyti. Girtas. Štai koks paaiškinimas. Mano meniniai sugebėjimai nuėjo niekais.

Aš patraukiau lagaminą dar šiek tiek ir aštriu balsu pasakiau:

- Prašau tuojau pat išeiti!

Atsakymo neišgirdau. Pažiūrėjau po gultu. Mano ateivis gulėjo nejudėdamas. Atrodė, kad užmigo. Aš truktelėjau jį už peties. Jis nejudėjo.

"Mirtinai girtas, - pamaniau suirzusi. - Ir ką gi man daryti?"

Staiga pastebėjau tai, kas užgniaužė man kvapą - nedidelę rausvą dėmelę ant grindų.

Sukaupusi jėgas šiaip taip ištraukiau jį ir atitempiau į kajutės vidurį. Mirtinai išbalęs veidas rodė, kad žmogus neteko sąmonės. Greitai nustačiau nualpimo priežastį. Jam buvo peiliu smogta prie kairiojo peties, pavojinga, gili žaizda. Nuvilkau jam švarką ir ruošiausi perrišti žaizdą. Šaltas vanduo padėjo vyriškį atgaivinti. Jis atsisėdo.

- Sėdėkite ramiai, - pasakiau.

Jis buvo iš tų jaunų žmonių, kurie atsigauna labai greitai. Sukaupė jėgas, atsistojo kiek svirduliuodamas.

- Dėkoju, nereikia man jūsų pagalbos.

Jis elgėsi įžūliai, beveik agresyviai. Nė žodelio padėkos, elementaraus mandagumo!

- Baisi žaizda. Leiskite perrišti.

- Nieko iš jūsų man nereikia.

Jis prašvokštė šiuos žodžius man į veidą, lyg aš būčiau jo prašiusi ko nors sau. Tuo metu mano nervai, šiaip jau tvirti, neišlaikė.

- Nepasakyčiau, kad esate labai mandagus, - ištariau šaltai.

- Pagaliau galiu jus išlaisvinti iš savo draugijos.

Jis sverdėdamas pasuko durų link. Staigiu judesiu pasodinau jį ant sofos.

- Nebūkite kvailys, - pasakiau tvirtai. - Ar jūs norite su kraujuojančia žaizda vaikštinėti po laivą?

Matyt, jis tai suprato; sėdėjo visiškai ramiai, kol aš kuo geriau sutvarsčiau petį.

- Štai, - pasakiau rodydama savo rankomis aprištą žaizdą, - kol kas šito pakaks. Dabar, kai truputį nurimote, ar esate nusiteikęs papasakoti man, kas nutiko?

- Labai apgailestauju, kad negaliu patenkinti jūsų suprantamo smalsumo.

- Kodėl ne? - paklausiau švelniai.

Jis išsiviepė.

- Jei nori, kad žinia pasklistų, papasakok moteriai. Verčiau laikyti liežuvį už dantų.

- Jūs manote, kad nemoku saugoti paslapties?

- Aš nemanau - aš žinau.

Jis pakilo.

- Kiekvienu atveju, - pasakiau kandžiai, - šiokias tokias žinias apie įvykį galėsiu paskleisti dar šį vakarą.

- Net neabejoju, - jis pratarė abejingai.

- Kaip jūs drįstate! - sušukau piktai.

Mes žvelgėme vienas kitam į akis kupinais priešiškumo ir įtūžio žvilgsniais. Pirmą kartą mačiau jį iš arti: trumpai kirpti tamsūs plaukai, išsišovęs žandikaulis, randas ant įdegusio skruosto, smalsios šviesiai pilkos akys, kurios žvelgė į mane su kažkokia nenusakoma įžūlia pajuoka. Jo išvaizda kėlė baimę.

- Jūs net nepadėkojote man, kad išgelbėjau jums gyvybę! - pasakiau su apsimestu nuoširdumu.

Šie žodžiai palietė jį tarsi geluonis. Pastebėjau, kaip jis karštligiškai suvirpėjo. Supratau, kad nieku gyvu nenorėjo pripažinti, jog turi būti dėkingas man už savo gyvybę. Nepaisydama to, norėjau jį įžeisti. Niekad dar taip netroškau nieko įžeisti, kaip jį.

- Gaila, kad jūs tai padarėte! - sušuko jis. - Būčiau verčiau miręs, ir viskas būtų buvę baigta.

- Džiaugiuosi, kad prisipažįstate esąs skolingas. Neišvengsite šito. Aš išgelbėjau jums gyvybę ir laukiu, kol pasakysite "ačiū".

Jei žvilgsniu galima būtų nužudyti, manau, taip ir būtų atsitikę. Jis šiurkščiai prasibrovė pro mane. Prie durų atsisuko ir tarė per petį:

- Aš nedėkosiu jums nei dabar, nei kada nors kitą kartą. Tačiau skolą prisiimu. Kada nors ją grąžinsiu jums.

Jis išėjo, palikdamas mane suspaustais kumščiais ir besidaužančia krūtinėje lyg malūno ratas širdimi.

XI skyrius

Tą naktį nieko ypatinga neatsitiko. Pusryčiavau lovoje, rytą atsikėliau vėlai. Ponia Blėr pamojo man, kai tik užlipau ant denio.

- Sveika, čigoniuke. Sėsk greta manęs. Atrodai kaip nemiegojusi visą naktį.

- Kodėl mane taip vadinate? - paklausiau atsisėsdama.

- Ar jums nepatinka? Atrodo, jums tinka toks vardas. Mintyse taip vadinau jus nuo pat pradžių. Kažkokios čigoniškos ypatybės išskiria jus iš kitų. Aš tariau sau, kad tik jūs ir pulkininkas Reisas esate laive tie žmonės, su kuriais man įdomu kalbėtis.

- Juokinga, - pasakiau. - Tačiau tą patį maniau ir aš apie jus. Beje, jūs - tai kas kita. Jūs esate įmantri, visiškai susiformavusi asmenybė.

- Neblogai įvardinta, - pasakė ponia Blėr, linkčiodama galvą. - Papasakok man apie save, čigoniuke. Kokiu tikslu vyksti į Pietų Afriką?

Aš papasakojau jai šį tą apie savo tėvelio darbą.

- Tai jūs esate Čarlzo Bedingfeldo duktė? Taip ir maniau, kad jūs nesate tik provincialė! Ar jūs vykstate į Brouken Hilą išrausti dar kaukolių?

- Galėčiau, - pasakiau išsisukdama. - Tačiau turiu ir kitų planų.

- Kokia paslaptinga išdykėlė esate. Vis dėlto šįryt atrodote išvargusi. Ar gerai miegojote? Aš negaliu nemiegoti laive. Sakoma, dešimt valandų per parą miegant, galima sukvailioti! Man reikėtų ne mažiau kaip dvidešimt.

Ji žiovavo kaip mieguistas katinėlis.

- Na ir idiotas tas palydovas! Pažadino mane vidurnaktyje tik tam, kad grąžintų filmų juostas, kurias vakar netyčia išmečiau iš rankų. Ir tai jis atliko tiesiog melo-

dramatiškai - įkišo ranką pro ventiliatoriaus angą ir numetė jas tiksliai man ant pilvo vidurio. Pamaniau, kad bomba sprogo tuo metu!

- Štai ir jūsų pulkininkas, - pasakiau pastebėjusi aukštą karišką pulkininko Reiso figūrą denyje.

- Iš tikro tai ne mano pulkininkas. Tiesą sakant, jis žavisi tavim, čigoniuke. Tik nepabėk.

- Man reikia apsirišti kuo nors galvą, su skrybėlaite nepatogu.

Aš greitai pasišalinau. Dėl tam tikrų priežasčių nepatogiai jaučiausi prie pulkininko Reiso. Tas žmogus, kaip retai kuris kitas, varžė mane.

Nusileidau į savo kajutę ir ketinau surasti, kuo aprišti savo neklusnias garbanas. Dabar aš buvau tvarkingas žmogus, savo daiktus dėjau į vietą ir laikiausi tvarkos. Vos pravėriau stalčių, tuoj supratau, kad kažkas čia naršė. Viskas buvo suversta, išmėtyta. Aš pažiūrėjau kitus stalčius, taip pat pakabinamąją spintelę. Visur tas pats reginys. Tarytum buvo labai skubotai, bet nesėkmingai kažko ieškota. Paniurusi atsisėdau ant gulto krašto. Kas šniukštinėjo mano kajutėje ir ko ieškojo? Ar tik ne popieriaus skiautelės su užrašytais žodžiais ir skaitmenimis? Nepatenkinta papurčiau galvą. Tai jau turėjo būti užmiršta. Tačiau kas dar galėtų būti?

Norėjau pamąstyti. Praeitos nakties įvykiai, nors jaudinantys, nieko negalėjo paaiškinti. Kas buvo tas jaunuolis, taip staiga įsibrovęs į mano kajutę? Aš nemačiau jo laive anksčiau - nei ant denio, nei salone. Ar jis laivo tarnautojas, ar keleivis? Kas dūrė į jį peiliu? Kodėl? Dievaži, kodėl 17-oji kajutė pasidarė tokia svarbi? Visa tai buvo paslaptis, tačiau, be abejo, kažkokie ypatingi atsitikimai brendo šiame laive.

Skaičiavau ant pirštų žmones, kuriuos turėjau sekti, stebėti.

Išskyrus tą naktinį svečią, kurį pasižadėjau surasti laive kitą dieną, pasirinkau stebėti dar šiuos asmenis: 1) serą Eustachijų Pedlerį, Milhauzo savininką, nes tas

sutapimas man kėlė įtarimą; 2) poną Peidžetą, nuodėmingąjį sekretorių, kuris itin uoliai siekė užimti 17-ąją kajutę. (Atkreipti dėmesį, išsiaiškinti, ar jis lydėjo serą Eustachijų į Kanus); 3) reverendą Edvardą Čičesterį. Mano dėmesį patraukė tik tas faktas, kad jis labai užsispyrė dėl 17-osios kajutės, nors tai galbūt įvyko dėl tokio jo temperamento. Užsispyrimas kartais gali būti nuostabus dalykas.

Tačiau nutariau, kad trumpas pokalbis su ponu Čičesteriu nepakenks. Skubiai užsirišusi skepetaitę ant plaukų, ryžtingai pakilau į denį. Man pasisekė. Mano įtariamasis, atsirėmęs į turėklą, gėrė sultinį. Priėjau prie jo.

- Tikiuosi, atleidote man dėl tos 17-osios kajutės, - pasakiau nutaisiusi kuo švelniausią šypseną.

- Būtų nekrikščioniška pykti, - pasakė ponas Čičesteris šaltai. - Tačiau ekonomas iš tiesų man buvo pažadėjęs tą kajutę.

- Tie ekonomai visad labai užsiėmę, ar ne? - pažymėjau abejingai. - Manau, jie linkę greit viską pamiršti.

Ponas Čičesteris neatsakė.

- Ar tai jūsų pirmoji kelionė į Pietų Afriką? - užklausiau norėdama pratęsti pokalbį.

- Į Pietų Afriką - taip. Tačiau pastaruosius dvejus metus dirbau Rytų Afrikos gilumoje, tarp žmogėdrų.

- Kaip įdomu! Ar daug kartų teko gelbėtis?

- Gelbėtis?

- Na, kad nebūtumėte suėstas?

- Neturėtumėte šitaip lengvabūdiškai kalbėti apie šventus daiktus, panele Bedingfeld.

- Nežinojau, kad žmogėdros yra šventi daiktai, - atsakiau ironiškai.

Vos ištariau šiuos žodžius, dar viena mintis atėjo į galvą. Jei ponas Čičesteris iš tikrųjų pastaruosius dvejus metus praleido Afrikoje, kodėl jo įdegimas toks neryškus? Jo oda buvo balta ir rausva kaip kūdikio. Kažkas ne taip. Nors jo manieros ir balsas tokie tipiški. Per daug tipiški. Gal jis tik vaizduoja dvasininką?

Prisiminiau vikaro padėjėjus Litl Hampslyje. Vieni man patiko, kiti ne, tačiau nė vienas nebuvo toks kaip ponas Čičesteris. Jie buvo žmogiški, o šis - šventeivos tipas.

Visa tai svarsčiau tuo metu, kai seras Eustachijus Pedleris vaikštinėjo deniu. Atsidūręs prieš poną Čičesterį, jis pasilenkė ir pakėlė nuo žemės popieriaus lapelį, kurį tuoj pat padavė jam, sakydamas: "Jūs kažką pametėte!"

Jis nužingsniavo toliau ir todėl nepastebėjo pono Čičesterio susijaudinimo. O aš pastebėjau. Nežinau, ką jis buvo pametęs, tačiau atgavęs nepaprastai susijaudino. Jis net pabalo - veidas pasidarė šlykščiai žalsvas - ir sumaigė popierėlį į gniužuliuką. Mano įtarimai išaugo šimteriopai.

Jis sugavo mano žvilgsnį ir iškart ėmė aiškintis.

- Dalis mano pamokslo, kurį parašiau, - pasakė su vos pastebima šypsena.

- Nejaugi! - mandagiai pertariau.

Kur jau ne, tikrai pamokslo dalis! Ne, pone Čičesteri, - neįtikinote!

Netrukus atsiprašęs jis nuėjo. Labai gailėjausi, iš tiesų labai gailėjausi, kad ne aš pakėliau tą popieriaus lapelį, o seras Eustachijus Pedleris. Viena buvo aišku, ponas Čičesteris nieku gyvu negali būti išbrauktas iš mano sudaryto įtariamųjų sąrašo. Buvau linkusi jį laikyti pirmuoju ir svarbiausiu įtariamuoju iš tos trijulės.

Po priešpiečių, kai įėjau į poilsio kambarį išgerti kavos, pastebėjau, kad seras Eustachijus Pedleris ir Peidžetas sėdi prie ponios Blėr ir pulkininko Reiso. Ponia Blėr savo malonia šypsena pakvietė mane, ir aš priėjau prie jų. Tuo metu jie šnekėjosi apie Italiją.

- Tačiau tai iš tikro klaidinantis pasakymas, - tikino ponia Blėr. - *Aqua calda* turėtų reikšti šaltą vandenį, o ne karštą.

- Jūs nesate lotynų kalbos žinovė, - pasakė seras Eustachijus šypsodamasis.

- Vyrai taip didžiuojasi išmaną lotynų kalbą, - pasakė ponia Blėr. - Tačiau vis dėlto aš pastebėjau: kai paprašai išversti kokį senovinį užrašą bažnyčioje, jie niekad nesugeba! Ir išsisukinėdami lemena šį bei tą.

- Visiškai teisingai, - tarė pulkininkas Reisas. - Aš visad taip elgiuosi.

- Tačiau man patinka italai, - tęsė ponia Blėr. - Jie tokie paslaugūs, nors tai kartais ir erzina. Jei paklausi italo, kuriuo keliu eiti, užuot trumpai paaiškinęs: "Pirmiausia į dešinę, po to į kairę" ar kažką panašaus, jis greitakalbe išpila visas kryptis, o jei mato, kad esi sutrikęs, paima už parankės ir eina kartu, kur tau reikia.

- Ar jums taip nenutiko Florencijoje, Peidžetai? - paklausė seras Eustachijus, kreipdamasis su šypsena į sekretorių.

Tas klausimas kažin kodėl sutrikdė poną Peidžetą ir šis rausdamas pralemeno:

- O, visai taip pat, taip, tikrai taip.

Po to kažkokia dingstimi pakilo nuo stalo ir išėjo.

- Pradedu įtarti Peidžetą atlikus kažkokį tamsų reikalą Florencijoje, - pratarė seras Eustachijus, žvelgdamas sekretoriui pavymui.

- Kai tik užsimenu apie Florenciją ar Italiją, jis iškart keičia temą arba žaibiškai dingsta.

- Galbūt jis ką nors ten nužudė, - pasakė ponia Blėr, lyg tikėdamasi teigiamo atsakymo. - Jis panašus, - tikiuosi, neįžeisiu jūsų, sere Eustachijau, - bet jis iš tikro panašus į tokį, kuris gali nužudyti.

- Taip, tikras gangsteris! Kartais iš tikrųjų mane tai linksmina - ypač kai žinai, kad vaikinas yra visiškai lojalus įstatymams ir garbingas žmogus.

- Jis dirba pas jus jau senokai, ar ne, sere Eustachijau? - pasiteiravo pulkininkas Reisas.

- Šešeri metai, - tarė seras Eustachijus, giliai atsidusęs.

- Turėtumėt labai jį vertinti, - pasakė ponia Blėr.

- O taip - vertinti! Taigi, labai vertinti.

Vargšas žmogelis atrodė dar labiau prislėgtas, tarsi pono Peidžeto vertingumas būtų buvus jo slapta nelaimė. Po to netikėtai pridūrė:

- Tačiau jo veidas iš tikrųjų turėtų jums kelti pasitikėjimą, mielosios damos. Joks tikras žudikas nesutiktų būti panašus į jį. Kripenas, manding, buvo pats maloniausias iš mano jaunuolių, kokį tik galima įsivaizduoti.

- Jis buvo pagautas keleiviniame laive, ar ne? - burbtelėjo ponia Blėr.

Už mūsų pasigirdo kažkoks barkštelėjimas. Staigiai atsigręžiau. Ponui Čičesteriui iš rankų iškrito puodelis.

Mūsų draugija netrukus iširo. Ponia Blėr lipo žemyn snustelti, o aš kopiau ant denio. Pulkininkas Reisas ėjo su manim.

- Jūs tiesiog nepagaunama, panele Bedingfeld. Aš visur jūsų ieškojau vakar šokių vakare.

- Aš anksti atsiguliau miegoti, - pasiaiškinau.

- Ar ir šįvakar spruksite nuo manęs? O gal pašoktumėte su manim?

- Mielai su jumis pašokčiau, - nedrąsiai ištariau. - Tačiau ponia Blėr...

- Mūsų draugė ponia Blėr nesidomi šokiais.

- O jūs domitės?

- Žinoma - tik su jumis.

- O! - tepratariau susijaudinusi.

Šiek tiek baiminausi pulkininko Reiso. Vis dėlto buvau patenkinta. Tai buvo įdomiau, negu postringauti apie suakmenėjusias kaukoles su griežtais senais profesoriais! Pulkininkas Reisas visiškai atitiko mano tvirto, ramaus rodeziečio idealą. Visai galimas dalykas, kad ištekėsiu už jo! Manęs dar nepaprašė, tiesa, tačiau, kaip sako skautai: "Būk pasiruošęs!" Kiekviena moteris, to visiškai nesuvokdama, į kiekvieną vyriškį žiūri kaip į galimą vyrą sau ar savo geriausiai draugei.

Tą vakarą šokau su juo keletą kartų. Buvo puikus

šokėjas. Šokiams pasibaigus, maniau eiti miegoti, tačiau jis pasiūlė pavaikštinėti po denį. Mes apsukome tris ratus ir galiausiai atsisėdome į šezlongus. Aplinkui nieko nebuvo. Pokalbis nesimezgė.

- Ar jūs žinote, panele Bedingfeld... Atrodo, kartą esu sutikęs jūsų tėvą? Savotiškai įdomus žmogus, jo veikla mane labai sužavėjo. Ir aš darbavausi toje srityje, tiesa, mano indėlis gerokai kuklesnis. Na, kitaip sakant, kai aš gyvenau Dordognė apskrityje...

Mūsų pokalbis pakrypo į techniką. Pulkininko Reiso gyrimasis buvo ne be pagrindo. Jis išmanė ne taip mažai. Tuo pačiu metu pastebėjau, kad jis padarė kelias keistas klaidas - lyg ir netyčia, bet taip, kad aš galėčiau apgalvoti. O man jas paminėjus, jis iškart pasitaisydavo. Taip, pavyzdžiui, jis pasakojo apie Mustjė periodą, teigdamas, kad šis buvęs po Orinjako, ir aš supratau, kad tai buvo jo klaida, kuri specialistui būtų buvus visiškai aiški.

Jau buvo dvylikta valanda, kai grįžau į savo kajutę. Vis svarsčiau apie mįslingus nesutapimus. Nejau jis, kaip sakėsi, "įsigilinęs į šį dalyką", galėjo neišmanyti archeologijos". Aš papurčiau galvą, nepatenkinta savo išvada.

Prieš užmigdama staiga pašokau, pažadinta naujos minties. Ar tik jis nemėgino išgauti iš manęs ką nors? Gal tie jo nedideli apsirikimai buvo tik bandymas išsiaiškinti, ar aš iš tikrųjų išmanau tai, ką kalbu? Kitaip tariant, jis įtarė, kad aš nesu tikroji Ana Bedingfeld. Kodėl?

XII skyrius

Ištraukos iš sero Eustachijaus Pedlerio dienoraščio

Pasakysiu šį tą apie gyvenimą laive. Jis yra ramus. Laimei, mano žili plaukai sergsti mane nuo tokių orumą žeminančių išdaigų kaip žaidimas su obuoliais, kiaušiniais ar bulvėmis, bėgiojant po denį, ar dar labiau piktinančių sporto varžybų. Man visad kelia nuostabą tokie smaginimaisi, nors kitus jie, atrodo, linksmina. Ar maža kvailių pasaulyje. Dėkui Dievui, kad jų yra, tačiau verčiau toliau nuo jų.

Gerai, kad esu puikus keliautojas. Tas vargšas Peidžetas, deja, ne. Jis pradėjo "žaliuoti", vos tik išplaukėme iš Solento. Spėju, kad ir tas kitas, mano vadinamasis sekretorius, serga jūros liga. Šiaip ar taip, jis dar nepasirodė. Gali būti, kad ne dėl jūros ligos, bet dėl aukštosios diplomatijos. Geriausia yra tai, kad manęs jis netrukdo.

O apskritai laivo publika yra blanki. Tik du padorūs bridžo lošėjai ir tik viena padorios išvaizdos moteris - ponia Klarenc Blėr. Esu, be abejo, sutikęs ją mieste. Ji vienintelė iš mano pažįstamų moterų, kuri pagrįstai gali didžiuotis turinti humoro jausmą. Man malonu su ja kalbėti, būtų dar maloniau, jeigu ne tas ilgakojis nebylus kvailys, prilipęs prie jos kaip vantos lapas. Galvoje netelpa, kad tas pulkininkas Reisas bent kiek ją domintų. Nors išvaizdos jis neblogos, kad ir ką sakytum, tačiau kvailas kaip bato aulas. Vienas iš tų tvirtų, tylių vyrų, dėl kurių rašytojos ir jaunos mergaitės kliedi.

Gėjus Peidžetas nėrėsi iš kailio, vos tik praplaukėme Madeirą, jis pradėjo burbėti savo dusliu balsu apie darbą. Ir kas, po galais, nori dirbti plaukdamas laivu? Tiesa, aš pažadėjau savo leidėjams, kad parašysiu me-

muarus vasaros pradžioje - na ir kas? Kas dabar skaito tuos memuarus? Senyvos provincijų damos? Kokios apimties galėtų būti mano memuarai? Man per savo gyvenimą teko susidurti su keletu vadinamųjų žymių žmonių. Peidžeto padedamas aš kuriu lėkštas istorijas apie juos. Ir tiesą pasakius, Peidžetas labai sąžiningai atlieka savo darbą. Jis neleidžia kurti istorijų apie žmones, kurių aš nesutikau, nors galėjau sutikti.

Bandžiau sušvelninti mudviejų santykius.

- Tu atrodai visiškai išsekęs, brangusis drauguži, - pasakiau ramiai. - Šiuo metu tau reikia šezlongo atvirame denyje. Ir daugiau nė žodžio. Darbas palauks.

Kitas dalykas, kuris nedavė jam ramybės, buvo dar viena kajutė.

- Nėra vietos darbui jūsų kajutėje, sere Eustachijau. Ji pilna prikrauta lagaminų.

Iš jo tono galėjai suprasti, kad lagaminai buvo lyg kažkokie juodi tarakonai, visai atsitiktinai čion patekę. Paaiškinau jam, kadangi jis tikriausiai niekada negirdėjo, kad yra visiškai normalu pasiimti drabužių pamainą kelionei. Jis tik kreivai šyptelėjo, kaip paprastai, išgirdęs mano humorą, ir tuoj ėmė kalbėti principiniu klausimu.

- Kažin ar galėsime dirbti mano mažoj skylėj.

Aš žinau, kokios tos Peidžeto "mažos skylės" - jis visada užsiima geriausią kajutę laive.

- Apgailestauju, kad kapitonas neužleido tau kajutės šįkart, - pasakiau sarkastiškai. - Gal norėtum atsikratyti keletu atliekamų lagaminų ir nugabenti juos į mano kajutę?

Juokauti su Peidžetu pavojinga. Jis bematant užsiplieskė.

- Sutinku, jei galėčiau atsikratyti rašomosios mašinėlės ir raštinės reikmenų lagamino...

Raštinės reikmenų lagaminas sveria vos ne toną. Be to, dėl to kyla nesusipratimų su nešikais ir todėl Peidžeto tikslas yra visada įbrukti jį man.

Tai amžinos mudviejų kovos priežastis. Jo požiūriu,

tie daiktai yra mano asmeninė nuosavybė. Aš, priešingai, manau, kad šitas krovinys naudingas tik sekretoriui.

- Užsakysime dar vieną kajutę, - pasakiau paskubomis.

Nors šis reikalas visiškai paprastas, tačiau Peidžetas mėgsta paslaptis. Kitą dieną priėjo prie manęs lyg koks sąmokslininkas.

- Jūs juk siūlėte man užimti septynioliktąją kajutę darbui?

- Na ir kas iš to? Ar rašymo reikmenų lagaminas įstrigo tarpdury?

- Visų kajučių durys yra vienodo dydžio, - visai rimtai atsakė Peidžetas. - Tačiau aš noriu jums pasakyti, sere Eustachijau, kad toje kajutėje kažkas dedasi.

Vaizduotėje iškilo seniai skaitytos knygos "Viršutiniame kupė" nuotrupos.

- Jeigu tu nori pasakyti, kad ten vaidenasi, - tariau aš, - tai mes juk nesiruošiame ten miegoti, taigi man vis vien. Vaiduokliai rašomųjų mašinėlių neliečia.

Peidžetas pasakė, kad ten nėra vaiduoklių ir kad jam nepavyko užimti septynioliktosios kajutės.Jis papasakojo ilgą ir neįtikėtiną istoriją. Mat jis, ponas Čičesteris ir mergina, pavarde Bedingfeld, vos nesusipešė dėl septynioliktosios kajutės. Suprantama, mergina laimėjo ginčą, o Peidžetas dėl to kentė neapykantą.

- Ir tryliktoji, ir dvidešimt aštuntoji kajutės yra geresnės, - kartojo jis, - tačiau jie net nepanoro jų apžiūrėti.

- Gerai, - tariau užgniaužęs žiovulį, - nesivargink dėl to, brangusis Peidžetai.

Jis metė priekaištingą žvilgsnį.

- Betgi jūs liepėte man užimti septynioliktąją kajutę.

Tikriausiai vaikinas perkaito denyje.

- Mano brangusis drauguži, - tariau irzliai, - aš paminėjau septynioliktąją kajutę todėl, kad atsitiktinai pastebėjau, jog ji laisva. Tačiau neturėjau omeny, kad žūtbūt

įsigeisite septynioliktosios, mums būtų tikusios ir tryliktoji ar dvidešimt aštuntoji.

Jis atrodė įžeistas.

- Be to, yra dar šis tas, - atkakliai tvirtino. - Į tą kajutę įsikėlė panelė Bedingfeld, tačiau šįryt mačiau iš jos slapta išeinantį Čičesterį.

Rūsčiai pažvelgiau į jį.

- Jei ketinate sukelti šlykštų skandalą dėl Čičesterio, to misionieriaus - nors jis išties nepakenčiamas - ir dėl to mielo kūdikio, Anos Bedingfeld, nepatikėsiu nė vienu žodžiu, - užbaigiau. - Ana Bedingfeld yra itin graži mergaitė, itin gražios jos kojos. Sakyčiau, visame laive kitų tokių nerasi.

Peidžetui nepatiko mano užuomina apie Anos Bedingfeld kojas. Jis pats niekada kojų nepastebi, o jei ir pastebi, verčiau mirs, bet nesakys to. Be to, jis laiko tokius mano pastebėjimus menkaverčiais. Man patinka erzinti Peidžetą, todėl sąmoningai tęsiu:

- Kadangi jūs jau susipažinote, galėtumėte pakviesti ją vakare prie mūsų stalo. Bus kaukių balius. Beje, ar nenueitumėte pas kirpėją ir neišrinktumėte man maskaradinio kostiumo?

- Nejaugi jūs dalyvausite su maskaradiniu kostiumu? - pasibaisėjo Peidžetas.

Mačiau, kad tai, jo požiūriu, nedera mano orumui. Jis atrodė sutrikęs ir įskaudintas. Iš tikro neketinau rengtis maskaradinio kostiumo, tačiau negalėjau susilaikyti nuo pagundos regėti galutinį Peidžeto sumišimą.

- Kodėl taip manote? - pasakiau. - Žinoma, užsivilksiu maskaradinį kostiumą. Ir jūs taip pat.

Peidžetas virptelėjo.

- Taigi keliaukite pas kirpėją ir pasirūpinkite tuo, - užbaigiau.

- Kažin ar jis turės tokio dydžio rūbų, - pratarė Peidžetas, žvilgsniu įvertindamas mano stotą. Peidžetas kartais esti labai užgaulus, nors pats to nesuvokia.

- Ir užsakykite stalą šešiems asmenims salone, -

tariau aš. - Mes pasikviesime kapitoną, mergaitę su gražiomis kojomis, ponią Blėr...

- Jūs negalėsite pasikviesti ponios Blėr be pulkininko Reiso, - pertarė Peidžetas. - Aš žinau, kad jie ketino pietauti drauge.

Peidžetas visada viską žino. Buvau pagrįstai įniršęs.

- Kas tas Reisas? - paklausiau nesitvardydamas.

Kaip minėjau, Peidžetas visad viską žino arba dedasi žinąs. Vėl regiu paslaptingą jo veido išraišką.

- Sako, kad jis yra slaptosios tarnybos berniukas, sere Eustachijau. Ganėtinai žymi asmenybė. Tiksliai negaliu pasakyti.

- Vadinasi, valdžios atstovas? - šūktelėjau. - Štai čia, laive, plaukia ramus, taikus kaip aš žmogus, kurio tikslas nugabenti slaptus dokumentus, ir kuris nori, kad jį paliktų ramybėje.

Peidžetas atrodė dar paslaptingesnis. Jis žengtelėjo arčiau ir tyliai pasakė:

- Jei norite žinoti, visas šis reikalas labai keistas, sere Eustachijau. Imkime, pavyzdžiui, mano negalavimą prieš pat išvykimą...

- Mano mielasis drauguži. - nutraukiau staiga, - tai buvo tulžies priepuolis. Ne sykį taip yra buvę.

Peidžetas truputį atšoko.

- Tai nebuvo įprastas tulžies priepuolis. Šį kartą...

- Dėl Dievo meilės, nepradėkite vardyti negalavimų, Peidžetai. Nenoriu jų girdėti.

- Puiku, sere Eustachijau. Esu įsitikinęs, kad buvau tyčia apnuodytas!

- O! - tariau aš. - Jau kalbėjai su Reibernu.

Jis neneigė.

- Šiaip ar taip, sere Eustachijau, jis taip mano, o juk turėtų žinoti.

- Beje, kur tas vaikinas? - paklausiau. - Neteko jo matyti nuo to laiko, kai įsėdome į laivą.

- Jis pasiskelbė sergąs ir visą laiką būna savo kajutėje, sere Eustachijau, - Peidžeto balsas vėl pritilo.

- Tačiau tai tik priedanga - esu tikras. Tik tam, kad galėtų akylai stebėti.

- Stebėti?

- Kad niekas negrėstų jūsų saugumui, sere Eustachijau. Jeigu į jus kas nors kėsintųsi.

- Jūs toks linksmuolis, Peidžetai, - pasakiau. - Dabar matau, kad jūsų laki fantazija šįkart nuskriejo per toli. Jumis dėtas, turėčiau eiti į šokių vakarą su giltinės arba budelio kauke. Tai atitiktų jūsų niūrų grožio supratimą.

Tai trumpam nutildė jį. Pakilau į denį. Bedingfeld kažką gyvai aptarinėjo su misionierium Čičesteriu. Moterys visad supa dvasininkus.

Nors mano sudėjimo žmogui nepatogu lankstytis, tačiau padariau tokią paslaugą, paimdamas popierėlį, nuplevenusį prie dvasininko kojų. Man nė žodeliu nepadėkojo už pastangas. Beje, negalėjau nepasižiūrėti, kas ten buvo parašyta. Tebuvo vienas sakinys: "Nebandyk žaisti vienas, nes tau blogai baigsis". Ar ne nuostabu klebonui šitai turėti? Kas per vienas tas Čičesteris, man įdomu? Atrodo nekalta avelė. Bet išvaizda kartais apgaulinga. Paklausiu Peidžetą apie jį. Peidžetas juk visuomet viską žino.

Grakščiai slystelėjau į savo šezlongą greta ponios Blėr, tuo sutrukdydamas intymų pokalbį su Reisu, ir pabrėžiau, kad šių dienų dvasininkai nežinia kur veda.

Tuo metu pakviečiau ją papietauti su manim kaukių baliaus proga. Reisas taip pat kažkokiu būdu įsiprašė.

Po priešpiečių Bedingfeld prisėdo prie mūsų gerti kavos. Buvau teisus spręsdamas apie jos kojas. Jos iš tikrųjų gražiausios visame laive. Be abejo, pakviesiu pietauti ir ją.

Labai norėčiau sužinoti, kokia nelaimė ištiko Peidžetą Florencijoje. Vos paminėjus Italiją, jis visai sutrinka.

Jei nežinočiau jo nepriekaištingos reputacijos, įtarčiau jį turėjus kokį gėdingą meilės romaną...

Įdomu! Net ir labai garbingiems vyrams taip pasitaiko, būtų ypač linksma, jei tai būtų atsitikę.

Peidžetas su nusikaltimo nuodėme! Nuostabu!

XIII skyrius

Buvo keistas vakaras.

Vienintelis kostiumas, tikęs man, buvo meškino, surastas kirpėjo prekių parduotuvėje. Gal toks kostiumas ir neblogas žaidžiant su jaunomis mergaitėmis žiemos vakarais Anglijoje, tačiau toli gražu ne ties ekvatoriumi. Vis dėlto gerokai palinksminau kitus ir laimėjau prizą "Atgabentas į laivą" - keistas vardas kostiumui, išnuomotam vienam vakarui. O kadangi niekas nenutuokė, ar jis buvo padarytas čia, ar atgabentas, tai nebuvo svarbu.

Ponia Blėr atsisakė kostiumo. Atrodo, šiuo reikalu tos dvejulės nuomonės sutampa - pulkininkas Reisas pasekė jos pavyzdžiu. Ana Bedingfeld sumanė čigonės kostiumą, pati sau prisitaikė ir atrodė itin patraukliai. Peidžetas pasakė, kad skauda galvą, ir visiškai nepasirodė. Jį pakeisti paprašiau keistoką smulkų jaunuolį, vardu Rivesas. Jis garsus Pietų Afrikos darbo partijos narys. Baisus mažas žmogelis, bet man reikėjo palaikyti ryšį su juo - buvo reikalinga informacija. Noriu suvokti tą dalyką Rande visapusiškai.

Šokiai buvo pati linksmiausia dalis. Dukart šokau su Ana Bedingfeld, ir jai teko apsimesti, kad patiko. Kartą šokau su ponia Blėr, kuri net nesistengė apsimetinėti, terorizavau dar kelias damas, kurių apranga man krito į akį.

Po to nulipome vakarieniauti. Buvau užsakęs šampano. Palydovas rekomendavo "Clicquot 1911" - geriausią, jo manymu, iš turimų laive, ir aš visiškai pritariau jo pasiūlymui. Pagaliau tuo, man atrodo, pavyko atrišti pulkininko Reiso liežuvį. Nepasakyčiau, kad jis buvo nekalbus, tačiau dabar pasidarė tiesiog plepus. Kurį laiką tai mus linksmino, bet vėliau man pasirodė, kad šio pobūvio siela tampa jis, o ne aš. Jis vos ne tiesmukiškai šaipėsi iš mano dienoraščio.

- Vieną dieną jis atskleis jūsų neatsargius žingsnius, Pedleri.

- Brangusis Reisai, - pasakiau. - Drįstu priminti, kad nesu toks kvailas, kaip jūs manote. Galiu neapdairiai pasielgti, tačiau nedėstau to juodu ant balto. Po mano mirties mano testamento vykdytojai sužinos manąją nuomonę apie daugelį žmonių, tačiau abejoju, ar jie ras ką pridėti ar atimti iš jų nuomonės apie mane. Dienoraštis padeda registruoti kitų klaidas, bet ne savo.

- Tačiau dienoraštyje, ir pats to nenorėdamas, gali atskleisti slapčiausias mintis.

- Psichosomatiko akimis, visi dalykai yra gėdingi, - atsakiau retoriškai.

- Jūsų gyvenimas tikriausiai labai įdomus, pulkininke Reisai? - užklausė panelė Bedingfeld plačiai atvertomis spindinčiomis akimis.

Štai kaip sugeba tos jaunos mergaitės! Otelas sužavėjo Dezdemoną, pasakodamas įvairias istorijas, o ar nesužavėjo Dezdemona Otelo, klausydamasi jų?

Šiaip ar taip, mergaitė sugebėjo Reisą gerai nuteikti. Jis ėmė pasakoti istorijas apie liūtus. Vyriškis, dalyvavęs liūtų medžioklėje, įgijo nedovanotiną pranašumą. Pagalvojau, kad ir man atėjo laikas papasakoti apie liūtus. Vieną iš įdomesnių.

- Beje, - pradėjau aš, - tai priminė man vieną įdomią ir įsimintiną istoriją. Kartą mano draugas išvyko į medžioklę kažkur Rytų Afrikoje. Vieną naktį jam prireikė išeiti iš palapinės, lauke išgirdo riaumojimą ir išsigando. Jis staiga pasisuko ir pamatė pasiruošusį šuoliui liūtą. Savo šautuvą jis buvo palikęs palapinėje. Greit pasilenkė, ir žvėris peršoko jam per galvą, įniršęs, kad nepataikė, suriaumojo ir vėl ruošėsi šuoliui. Ir vėl mano draugas spėjo pasilenkti, ir liūtas vėl peršoko per galvą. Trečiąkart liūtui puolant, medžiotojas buvo visai arti palapinės, tad metėsi vidun ir griebė šautuvą. Kai vėl išlindo lauk su šautuvu, liūtas buvo dingęs. Medžiotojui tai buvo mįslė. Jis nusėlino į kitą palapinės pusę, kur buvo nedidelė

aikštelė. Be abejo - ten pamatė liūtą, kuris pratinosi atlikti žemus šuolius.

Mano pasakojimą palydėjo aplodismentai ir gardus juokas. Aš nugėriau truputį šampano.

- Kitą kartą, - tęsiau, - šis mano draugas patyrė dar vieną įdomų nuotykį. Jis keliavo furgonu per kaimą ir, bijodamas atvykti į vietą per patį karštymetį, prisakė vaikinams kinkyti, kol dar tebebuvo tamsu. Sunkiai sekėsi, nes mulai buvo labai užsispyrę, tačiau galiausiai tai jiems pavyko, ir furgonas pajudėjo. Mulai lėkė kaip vėjas, ir tik išaušus jie pamatė, kodėl. Prietemoje vyrukai buvo įkinkę liūtą vietoje vedlio.

Šis nuotykis taip pat sukėlė nemažai linksmybės visam stalui, tačiau manau, kad prie to prisidėjo ir mano darbo partijos narys, kuris atrodė išbalęs ir buvo labai rimtas.

- Dieve mano! - susijaudinęs sušuko jis. - Kas juos iškinkė?

- Aš privalau nuvykti į Rodeziją, - tarė ponia Blėr. - Po to, kai išgirdau jūsų pasakojimą, pulkininke Reisai, tiesiog privalau. Nors tai ir labai varginanti kelionė - penkios dienos traukiniu.

- Jūs galitė keliauti mano asmeniniu automobiliu, - mandagiai pasiūliau.

- O, sere Eustachijau, koks jūs malonus! Ar iš tikrųjų galėčiau?

- Jūs klausiate, ar iš tikrųjų? - sušukau priekaištingai ir išgėriau dar stiklą šampano.

- Dar viena savaitė, ir mes būsime Pietų Afrikoje, - atsiduso ponia Blėr.

- O, Pietų Afrika, - pratariau švelniai ir prisiminiau neseniai sakytą kalbą Kolonijų institute. - Ko Pietų Afrika turi parodyti pasauliui? Iš tiesų, ko? Vaisių, fermų, vilnos ir karolių, galvijų, odų, aukso ir deimantų...

Aš skubėjau, kadangi žinojau, jog, jei nutilsiu, tuoj įsiterps Rivesas ir ims aiškinti, kad odos niekam tikusios, nes gyvūnai užsikabino už spygliuotos vielos ar ko

panašaus, niurzgės dar apie ką nors ir galiausiai baigs, apibūdindamas kalnakasių sunkumus Rande. Aš visai neturėjau noro būti apšauktas kapitalistu. Vis dėlto sutrukdyta buvo visai iš kitos pusės, ištarus magišką žodį *deimantai.*

- Deimantai! - pasakė ponia Blėr, ekstazės pagauta.

- Deimantai! - atsiduso panelė Bedingfeld.

Jos abi sužiuro į pulkininką Reisą.

- Aš manau, kad jūs esate buvęs Kimberlyje?

Ir aš esu buvęs Kimberlyje, bet nesugebėjau to pasakyti laiku. Reisas buvo užbertas klausimais. Kaip atrodo kasyklos? Ar tiesa, kad vietos gyventojai buvo laikomi aptvertuose barakuose? Ir panašiais.

Reisas atsakinėjo į jų klausimus kaip patyręs šiuose reikaluose žmogus. Jis apibūdino vietos gyventojų gyvenimo sąlygas, apieškos metodus ir įvairias apsaugos priemones, kurias naudojo De Bero kompanija.

- Vadinasi, praktiškai neįmanoma pavogti deimantų? - paklausė ponia Blėr su tokiu aiškiu nusivylimo kartėliu, tartum ji būtų keliavus ten su apibrėžtu tikslu.

- Nieko nėra neįmanomo, ponia Blėr. Vagių visada atsiranda, kaip esu pasakojęs apie vieną kafrą, paslėpusį brangakmenį žaizdoje.

- Taip, bet ar dažnai tai pasitaiko?

- Kartą per pastaruosius metus. Iš tikro dar prieš karą. Jūs turėtumėte prisiminti tą atvejį, Pedleri. Jūs tuo metu buvote Pietų Afrikoje?

Aš linktelėjau.

- Papasakokite mums! - sušuko panelė Bedingfeld. - O, nagi papasakokite!

Reisas nusišypsojo.

- Gerai, tuoj išgirsite šią istoriją. Manau, daugelis girdėjote apie Lorensą Erdslį, garsų Pietų Afrikos kasyklų magnatą. Tai buvo aukso kasyklos, tačiau istorija yra apie jo sūnų. Prisimenate, prieš karo pradžią pasklido gandų

apie naujus telkinius Kimberlyje, slūgsančius Britų Gajanos džiunglėse, po uolomis.

Du jauni tyrinėtojai, kaip buvo pranešama, grįžo iš tos Pietų Afrikos srities su nepaprasta nešlifuotų deimantų kolekcija, keletas brangakmenių buvo itin dideli. Smulkių deimantų anksčiau buvo rasta netoli Esekiubo ir Mazarunio upių, tačiau tie du jaunuoliai - Džonas Erdslis ir jo draugas Lukas - teigė aptikę dideles anglių sankaupas abiejų upių ištakoje. Deimantai buvo įvairių spalvų - rožinis, mėlynas, geltonas, žalias, juodas ir visiškai baltas. Erdslis ir Lukas atvyko į Kimberlį, kur turėjo duoti savo brangakmenius ištirti. Tuo pat metu buvo atskleista sensacinga vagystė De Bero kompanijoje. Siunčiami į Angliją deimantai sudedami į tam tikrą paketą. Paketas laikomas dideliame seife, du seifo raktus turi du skirtingi žmonės, o trečiasis žmogus žino užrakto šifrą. Jie įteikiami bankui, o bankas siunčia juos į Angliją. Kiekvieno paketo vertė yra apie 100 000 svarų.

Minėtu atveju bankui įtarimą sukėlė paketo užklijavimas. Paketas buvo atidarytas, ir jame rasti cukraus gabalėliai!

Kodėl įtarimai krito ant Džono Erdslio, negaliu pasakyti. Buvo prisiminta, kad jis gyveno Kembridže amoraliai ir kad jo tėvas ne kartą apmokėjo jo skolas. Šiaip ar taip, netrukus išaiškėjo, jog istorija apie deimantų išteklius Pietų Afrikoje buvo iš piršto laužta. Džonas Erdslis buvo areštuotas. Kratos metu jo namuose rasta dalis De Bero deimantų.

Tačiau byla nebuvo perduota teismui. Seras Lorensas Erdslis apmokėjo už trūkstamus deimantus, ir De Bero kompanija atsiėmė ieškinį. Kaip buvo įvykdyta vagystė, niekam nepavyko sužinoti. Tačiau žinia, kad jo sūnus vagis, taip sukrėtė senąjį Erdslį, kad šį ištiko širdies smūgis. Pačiam Džonui likimas buvo gailestingas. Stojo į karinę tarnybą, išvyko į karą, narsiai kovėsi ir žuvo, taip nuplaudamas suterštą vardą. Seras Lorensas neseniai gavo trečiąjį širdies smūgį ir pasimirė maždaug prieš

mėnesį. Testamento jis nepaliko, ir sero Lorenso didžiuliai turtai atiteko jo artimiausiam giminaičiui, žmogui, kurio jis veik nepažinojo.

Pulkininkas valandėlei stabtelėjo. Pasigirdo klegesys ir klausimai. Kažkas patraukė panelės Bedingfeld dėmesį, ir ji pasisuko kėdėje. Išgirdęs jos šūksnį, atsigręžiau ir aš.

Mano naujasis sekretorius Reibernas stovėjo tarpduryje. Jo įdegusi oda taip pablyško, tartum jis būtų pamatęs vaiduoklį. Veikiausiai taip jį paveikė Reiso pasakojimas.

Pajutęs mūsų susidomėjimą, vaikinas ūmai apsigręžė ir dingo.

- Ar jūs pažįstate šį žmogų? - staiga paklausė Ana Bedingfeld.

- Tai mano antrasis sekretorius, - paaiškinau. - Ponas Reibernas. Iki šiol jis blogai jautėsi.

Ji maigė duonos trupinėlį prie lėkštės.

- Kiek laiko jis jau yra jūsų sekretorius?

- Nedaug, - atsakiau atsargiai.

Tačiau santykiuose su moterimi atsargumas - bergždžias dalykas: kuo daugiau nutyli, tuo daugiau ji nori žinoti. Ana Bedingfeld nė kiek nesvyravo.

- Kiek laiko? - paklausė ji tiesiai.

- Na, aš pasamdžiau Reiberną prieš išplaukdamas. Jį rekomendavo mano senas bičiulis.

Ji daugiau nieko nepasakė, tik nugrimzdo į tylų apmąstymą. Aš pasisukau į Reisą, jausdamas, kad atėjo mano eilė nustebinti pasakojimo pabaiga.

- Kas yra tas artimiausias sero Lorenso giminaitis, Reisai? Ar jūs žinote?

- Turėčiau, - atsakė šypsodamasis. - Aš!

XIV skyrius

Anos pasakojimo santrumpa

Šokių vakare nusprendžiau, kad atėjo laikas kam nors išsipasakoti. Iki tol aš viską dariau viena ir buvau visiškai patenkinta. Tačiau dabar viskas pasikeitė. Nebepasitikėjau savo samprotavimais, ir pirmą kartą mane apniko vienišumo jausmas.

Sėdėjau ant suolo krašto, su ta pačia čigonės suknele, ir permąsčiau susidariusią padėtį. Pirmiausia prisiminiau pulkininką Reisą. Jam, atrodo, aš patikau. Jis bus geras man, buvau įsitikinusi. Jis nėra kvailas. Ir vis dėlto, kiek pagalvojusi, suabejojau. Šis vyras turėjo diktatoriaus bruožų. Be abejo, jis vienas imtųsi atskleisti nusikaltimą. Tačiau tai tik mano vienos paslaptis! Buvo dar kelios priežastys, kurių nenorėjau pripažinti, tačiau jos vertė nepasitikėti pulkininku Reisu.

Antras asmuo, apie kurį pagalvojau, buvo ponia Blėr. Ji taip pat buvo man gera. Aš neapgaudinėjau savęs, kad tas pasitikėjimas ką nors reikš. Veikiau tai buvo įgeidis. Vis viena turiu sudominti ją. Ji buvo nemažai gyvenimo verpetų patyrusi moteris. Sumaniau įtraukti ją į dar vieną - ypatingą. Be to, ji man patiko. Patiko jos ramus būdas, tvardomas jausmingumas, nepriklausomumas.

Nutarimas priimtas. Nusprendžiau susirasti ją. Tikriausiai ji dar nemiega.

Tuo metu dingtelėjo, kad nežinau jos kajutės numerio. Mano draugė, naktinė palydovė, tikriausiai žinos.

Paskambinau varpeliu. Po kurio laiko pasigirdo vyriškas balsas. Jis pasakė viską, ko klausiau. Ponios Blėr kajutė buvo septyniasdešimt pirmoji. Jis atsiprašė už delsimą, paaiškinęs, kad turi aptarnauti visas kajutes.

- O kur yra palydovė? - paklausiau.

- Visos palydovės baigia darbą dešimtą valandą.

- Ne, turiu omenyje naktinę palydovę.

- Nakties metu palydovės nedirba, panele.

- Tačiau praėjusią naktį buvo atėjusi, apie pirmą valandą!

- Gal jums prisisapnavo, panele. Po dešimtos valandos nėra jokios palydovės.

Jis pasišalino, ir aš privalėjau nuryti tą neskanų kąsnelį. Taigi kas buvo toji moteris, kuri įėjo į mano kajutę 22-osios naktį? Mano nuotaika pabjuro, kai suvokiau, kokie gudrūs ir drąsūs yra nežinomi mano priešai. Po to, susitvardžiusi, išėjau iš savo kajutės ir suradau ponios Blėr kajutę. Pasibeldžiau.

- Kas ten? - pasigirdo balsas iš vidaus.

- Tai aš, Ana Bedingfeld.

- O, įeik, čigoniuke.

Aš įėjau. Pamačiau išmėtytus drabužius, o ponia Blėr buvo susisiautusi į patį nuostabiausią kimono, kokį aš kada buvau mačiusi. Buvo oranžinės, aukso ir juodos spalvos, ir tiesiog apstulbau, jį išvydusi.

- Ponia Blėr, - skubiai pratariau, - aš norėčiau jums papasakoti apie savo gyvenimą, tai yra - jei jums ne per vėlu ir nebus nuobodu.

- Nė kiek. Niekad neskubu gultis miegoti, - pasakė ponia Blėr, maloniai nusišypsojusi. - Be to, norėčiau išgirsti tavo pasakojimą. Esi labai įdomi asmenybė, čigoniuke. Niekas nebūtų sugalvojęs atlėkti pas mane pirmą valandą nakties pasipasakoti savo gyvenimo. Visas šias savaites niekinai mano smalsumą! Aš nepratusi būti niekinama. Tai maloni staigmena. Sėsk ant sofos ir atverk man savo širdį.

Aš jai viską papasakojau.

Tai užtruko ilgokai, nes aš suminėjau visas detales. Ji tik giliai atsiduso, man užbaigus, tačiau nepasakė to, ko aš tikėjausi. Paskui pažvelgė į mane, nusijuokė ir tarė:

- Ar žinai, Ana, kad esi nepaprasta mergaitė? Ar kada nors patyrei dvasios bejėgiškumą?

- Dvasios bejėgiškumą? - nustebau.

- Taip, dvasios bejėgiškumą, dvasios bejėgiškumą, dvasios bejėgiškumą! Pradėdama gyvenimą visiškai be pinigų. Ką tu veiksi svetimoje šalyje, kai baigsis pinigai?

- Dar neverta apie tai galvoti. Pinigų kol kas gana. Dvidešimt penki svarai, kuriuos davė ponia Fleming, dar neiškeisti, be to, vakar šiek tiek išlošiau. Taigi dar penkiolika svarų. Krūva pinigų. Keturiasdešimt svarų!

- Krūva pinigų! Dieve! - sušuko ponia Blėr. - Aš šitaip negalėčiau, Ana,nors esu ganėtinai drąsi. Negalėčiau štai taip linksmai gyventi su keliais svarais kišenėje, neturėdama darbo ir nežinodama, kur vykstu.

- Tačiau tai ir yra pats smagumas, - sušukau paakstinta. - Tai kelia nepakartojamą nuotykio pojūtį.

Ji žvilgtelėjo į mane, linktelėjo kartą, kitą ir nusišypsojo.

- Laimingoji Ana! Nedaug tokių žmonių pasaulyje, kaip tu.

- Na, gerai, - pasakiau nekantraudama, - ką jūs apie visai tai manote, ponia Blėr?

- Aš manau, kad tai pati įdomiausia istorija, kokią esu girdėjusi! O pirmiausia prašau nevadinti manęs ponia Blėr. Geriau būtų Zuzana. Sutarta?

- Su malonumu, Zuzana.

- Šaunuolė! O dabar pakalbėsime apie reikalus. Sakai, kad sero Eustachijaus sekretorius, - ne tas ilgaveidis Peidžetas, bet kitas, - yra, tavo manymu, tas žmogus, kuriam buvo smogta peiliu ir kuris po to rado prieglobstį tavo kajutėje?

Aš linktelėjau.

- Tai veda mus prie sero Eustachijaus paslapčių raizginio. Abu siūlo galai: jo name nužudyta moteris ir jo sekretoriui kerta peiliu tą mistinę pirmą valandą nakties. Aš neįtariu paties sero, tačiau ar gali būti toks sutapimas? Čia yra ryšys, nors seras Eustachijus to ir nenutuokia.

- Kitas keistas dalykas - tai palydovė, - tęsė ji susimąsčiusi. - Kaip ji atrodė?

- Aš beveik nemačiau jos. Buvau taip susijaudinusi ir įsitempusi, kad palydovė atrodė tikra paguoda. Nors veidas buvo kažkur matytas - lyg būčiau sutikusi laive.

- Ar veidas tau kažką priminė? - paklausė Zuzana. - Gal tai buvo vyras?

- Ji buvo labai aukšta, - sutikau.

- Hm. Vargu ar seras Eustachijus, manyčiau, ir ne Peidžetas. Pala!

Ji nutvėrė popieriaus lapelį ir staigiais judesiais piešė. Vertino savo piešinį, palenkusi galvą į šoną.

- Labai panašu į reverendą Edvardą Čičesterį. Dabar - kas liko, - ji ištiesė man lapelį popieriaus: - Ar tokia buvo palydovė?

- Na taip, - sušukau. - Zuzana, kokia jūs išmintinga!

Ji lengvu mostu paneigė mano komplimentą.

- Visą laiką įtariau nelemtąjį Čičesterį. Ar prisimeni, kaip jam iškrito puodelis su kava iš rankų ir jis net pažaliavo, išgirdęs mus kalbant apie Kripeną anądien?

- Ir bandė užimti septynioliktąją kajutę!

- Taip. Iki šiol viskas sutampa. Bet ką visa tai reikštų? Kas iš tikro turėjo atsitikti pirmą valandą nakties septynioliktojoje kajutėje? Tai negalėjo būti vien peilio smūgis sekretoriui. Nėra jokio pagrindo planuoti tam tikroje vietoje, tam tikrą dieną ir valandą. Ne, veikiausiai turėjo įvykti pasimatymas, ir sekretorius buvo jam pasiruošęs, kai tą akimirką kažkas jam smogė. Kas turėjo dalyvauti tame pasimatyme? Aišku, kad ne tu. Gal Čičesteris, o gal Peidžetas?

- Kažin, - paprieštaravau, - su jais visad galėjo susitikti.

Abi sėdėjome tylėdamos minutę ar dvi, po to Zuzana pradėjo iš kito galo:

- Ar galėjo kas nors būti paslėpta toje kajutėje?

- Panašu, - sutikau. - Tai paaiškina mano daiktų naršymą kitą rytą. Tačiau nieko joje nebuvo paslėpta, tuo esu įsitikinusi.

- Ar galėjo tas jaunuolis ką nors įkišti į stalčių nemačiomis tą naktį?

Aš pakračiau galvą.

- Būčiau tai pastebėjusi.

- O gal jie ieškojo tavo taip branginamo popieriaus lapelio?

- Galėjo būti ir taip, tačiau nėra jokios prasmės jo ieškoti, ten buvo nurodyta tik laikas ir data, kurie jau buvo praėję.

Zuzana linktelėjo.

- Na taip, žinoma. Ne, tai nebuvo popieriaus lapelis. Beje, ar turi jį čia? Norėčiau vis dėlto pažiūrėti.

Padaviau jai tą popieriaus lapelį kaip kokį brangų eksponatą. Ji atidžiai žiūrėjo į jį, suraukusi antakius.

- Čia yra taškelis po 17. Kodėl nėra taškelio po 1?

- Yra tarpas, - parodžiau.

- Taip, tarpelis, bet...

Staiga ji pašoko ir įsistebeilijo į lapelį, pakišusi jį visai arti prie lempos. Ji vos tvardė savo susijaudinimą.

- Ana, tai visai ne taškelis! Tai tokia dėmelė popieriuje, taškelis, matai? Taigi nereikia į jį kreipti dėmesio. Žiūrėkime, ką reiškia tie tarpai!

Pakilau ir atsistojau greta jos. Dabar perskaičiau skaičius kitaip.

- 1 71 22.

- Matai, - pasakė Zuzana. - Vadinasi, tas pats, bet ne visai. Pirma valanda, 22-oji diena, bet kajutė 71-oji! Mano kajutė, Ana!

Mes stovėjome, žvelgdamos viena į kitą, besidžiaugdamos nauju atradimu ir taip susijaudinusios, lyg būtume atskleidusios visą paslaptį. Po to aš tarsi nusileidau iš padebesių.

- Bet, Zuzana, juk 22-ąją dieną, pirmą valandą nakties, nieko neįvyko 71-ojoje kajutėje?

Jos veidas taip pat surimtėjo.

- Ne, nieko.

Man dingtelėjo kita mintis.

- Bet ši kajutė priklauso ne jums, Zuzana, ar ne tiesa? Aš turiu omenyje - ji ne ta, kurią užsisakėte.

- Ne, ekonomas man pakeitė kajutę.

- Aš manau, kad ji buvo užsakyta prieš reiso pradžią kažkam, kas neatvyko. Galėtume tai išsiaiškinti.

- Mums nereikia aiškintis, čigoniuke! - sušuko Zuzana. - Aš žinau! Ekonomas man sakė. Kajutė buvo užsakyta poniai Grei, tačiau, atrodo, ponia Grei buvo garsiosios madam Nadinos slapyvardis. Turbūt žinai, ji yra garsi Rusijos šokėja. Ji niekada nėra viešėjusi Londone, bet Paryžius tiesiog eina iš proto dėl jos. Ji turėjo didžiulį pasisekimą per visą karo laikotarpį. Iš esmės niekam tikusi, tačiau labai patraukli. Ekonomas, užleisdamas man jos kajutę, labai apgailestavo, kad šios šokėjos nėra laive. Be to, pulkininkas Reisas apie ją man daug pasakojo. Atrodo, Paryžiuje sklido keisti gandai apie ją. Ji buvo įtariama šnipinėjimu, tačiau neatrasta ganėtinai įkalčių. Aš manau, pulkininkas Reisas kaip tik buvo ten dėl šios priežasties. Jis taip pat papasakojo man įdomių dalykų. Buvo viena organizuota ne vokiečių kilmės nusikaltėlių gauja. Manyta, kad gaujos vadas, vadinamas Pulkininku, buvo anglas, tačiau niekam nepavyko jo atpažinti. Nėra abejonių, kad jis vadovavo tarptautinei nusikaltėlių gaujai. Vagystės, šnipinėjimas, prievartavimai - visa tai organizuodavo jis ir visad palikdavo nekaltą atpirkimo ožį. Velniškai gudrus jis turi būti! Ta moteris buvo įtariama esanti jo agentė, tačiau jiems nepavyko nieko aptikti. Taip, Ana, mes einame teisinga kryptimi. Taigi Nadina tikrai yra įsipynusi į šį reikalą. Pasimatymas 22-osios dienos naktį turėjo įvykti su ja šioje kajutėje. Bet kur madam Nadina? Kodėl ji neplaukia?

Man švystelėjo mintis.

- Ji turėjo plaukti, - pratariau palengva.

- Tad kodėl jos čia nėra?

- Kadangi ji mirusi, Zuzana. Nadina ir buvo ta moteris, nužudyta Marlove!

Mintimis grįžau į apleistą kambarį, tuščią namą, ir nenusakomas pavojaus ir grasos jausmas užplūdo mane. Po to prisiminiau nuriedėjusį pieštuką ir rastas juostas. Ritinėlį juostų - tai įstrigo man į atmintį. Kur aš girdėjau apie juostas? Kodėl tai susiję su ponia Blėr?

Prišokau prie jos ir vos nepapurčiau susijaudinusi.

- Jūsų fotojuostos! Tos, kurias jums kažkas įmetė pro ventiliatoriaus langelį. Ar tai atsitiko 22-ąją?

- Tos, kurias pamečiau?

- Iš kur jūs žinote, kad tai tos pačios? Kodėl kažkam prireikė jas grąžinti jums vidury nakties? Beprotybė! Ne. Juostos buvo tik pranešimas, juostelės buvo išimtos iš skardinės dėžutės ir kažkas įdėta vietoje jų. Ar dar turite jas?

- Galejau jas panaudoti. Ne, štai jos. Prisimenu, kad įsimečiau jas į maišelį greta gulto.

Ji padavė man ritinėlį.

Tai buvo paprasta cilindro formos dėžutė, į tokias pakuojamos fotojuostos specialiai tropikams. Aš paėmiau ją virpančia ranka, tačiau iškart mano širdis plastelėjo - dėžutė išties sunkesnė nei būtų turėjus būti.

Drebančiomis rankomis nuplėšiau prilipintą apsauginę juostelę. Nuėmiau dangtelį, ir ant lovos pažiro dulksvi stiklo karoliukai.

- Karoliukai... - tariau ganėtinai nusivylusi.

- Karoliukai! - sušuko Zuzana.

Jos intonacija sudomino mane.

- Karoliukai? Ne, Ana, ne karoliukai! *Deimantai!*

XV skyrius

Deimantai!

Žvelgiau susižavėjusi į stikliukų krūvelę ant gulto. Išsirinkau vieną, kuris dydžiu priminė butelio šukę.

- Ar jūs tikra, Zuzana?

- Na taip, brangute. Esu mačiusi nešlifuotų deimantų ne sykį, čia nėra jokios abejonės. Jie taip pat nuostabūs. O kai kurie, Ana, net unikalūs. Ir tikriausiai turi kokią istoriją.

- Gal tą istorija, kurią mums pasakojo šį vakarą? - sušukau.

- Tu manai?..

- Turiu galvoje pulkininko Reiso pasakojimą. Tai negali būti sutapimas. Jis tyčia ją papasakojo.

- Manai, dėl reakcijos?

Aš linktelėjau.

- Gal tikėjosi, kad išsiduos seras Pedleris?

- Taip.

Tačiau, nors ir sakiau taip, kažkokia abejonė užvaldė mane. Ar bandymas buvo nukreiptas į serą Eustachijų, ar norėta mane patikrinti? Prisiminiau, kaip suabejojau pulkininko nuoširdumu praėjusią naktį, kai man pasirodė, kad šis žmogus nori kažką išgauti iš manęs. Vis dėlto pulkininkas Reisas buvo įtartinas. Į ką jis įsipainiojęs? Ir ką bendra galėtų turėti su šiuo įvykiu?

- Kas toks pulkininkas Reisas? - paklausiau.

- Tai ir yra klausimas, - atsakė Zuzana. - Jis garsėja kaip stambaus grobio medžiotojas, be to, kaip šiandien girdėjai, yra tolimas sero Lorenso Erdslio pusbrolis. Anksčiau nesu sutikusi jo, tik prieš šią kelionę. Pulkininkas dažnai keliauja į Afriką ir atgal. Manoma, kad jis yra iš slaptosios tarnybos. Tiesa tai ar ne - nežinau. Jis iš tikrųjų paslaptinga asmenybė.

- Aš manau, kad jam, kaip sero Lorenso Erdslio paveldėtojui, atiteko daug pinigų.

- Brangioji Ana, jis tikriausiai išgarsės. Man regis, jis būtų puiki pora tau.

- Negaliu tikėtis sėkmės, kol laive esate jūs, - atsakiau juokdamasi. - Ak, tos ištekėjusios moterys!

- Tik šiaip potraukis, - sušnabždėjo Zuzana ramiai. - Visiems aišku, kad aš visiškai atsidavusi Klarensui, savo vyrui. Juk labai saugu ir malonu mylėti ištikimą žmoną.

- Tikriausiai Klarensui labai pasisekė, kad jis vedė tokią kaip jūs.

- Vedybinis gyvenimas man jau gerokai įgriso. O vyras visada gali pabėgti į užsienio reikalų ministeriją, kur, užsidėjęs pensnė, sėdasi į savo fotelį padrybsoti. Galėtume telegrafuoti jam, kad praneštų viską, ką žino apie Reisą. Mėgstu siųsti telegramas. Nors jos labai erzina Klarensą. Jis sako, kad laiškas geriau. Nemanau, kad jis mums ką nors praneštų - ponas Klarensas baisingai atsargus. Tai galiausiai ir tapo mūsų nesugyvenimo priežastimi. Na, verčiau tęskime pokalbį apie piršlybas. Esu įsitikinusi, kad pulkininką Reisą labai traukia prie tavęs, Ana. Tau pakaks tik porą kartų žvilgtelti į jį savo nuodėmingom akim, ir reikalas sutvarkytas. Keliaudami jūra, visi susiporuoja. Nes nėra ką kita veikti.

- Aš visiškai nenoriu tekėti.

- Nejau? - suabejojo Zuzana. - Kodėl ne? Man patinka būti ištekėjusiai, net ir už Klarenso!

Tą akimirką niekinau jos įžūlumą.

- Visa, ką norėčiau sužinoti, - pabrėžiau ryžtingai, - yra tai, ką bendra pulkininkas Reisas turi su tuo reikalu. Akivaizdu, kad pulkininkas čia įpainiotas.

- Ar manai, kad jo pasakojimas buvo be jokio tikslo?

- Ne, nemanau, - atsakiau tvirtai. - Jis pasakodamas akylai stebėjo mus. Prisimeni, keletą deimantų pavyko atgauti, tačiau ne visus. Galbūt šie ir yra tie, kurių trūko. Galbūt...

- Kas "galbūt"?

Vengiau tiesaus atsakymo.

- Norėčiau sužinoti, - pasakiau, - kas nutiko kitam jaunuoliui. Ne Erdsliui, bet... koks ten jo vardas? Lukui!

- Vis vien jau aiškėja, kad visi šie žmonės medžioja deimantus. Veikiausiai "žmogus rudu kostiumu" nužudė Nadiną tam, kad pasisavintų brangakmenius.

- Nužudė ne jis, - nutraukiau piktokai.

- Žinoma, jis. Ir kas kitas galėjo tai padaryti?

- Nežinau. Tačiau tikiu, kad ne jis.

- Jis įžengė į tą namą po trijų minučių jai įėjus ir išėjo iš ten mirtinai išbalęs.

- Mat jis rado ją nebegyvą.

- Bet juk niekas daugiau neįėjo.

- Tuomet žudikas jau buvo name arba pateko į jį kokiu nors kitu būdu. Koks reikalas eiti pro sargo namelį, jei galima perlipti per tvorą.

Zuzana veriamai pažvelgė į mane.

- Žmogus rudu kostiumu... - susimąstė ji. - Kas jis? Įdomu būtų sužinoti. Beje, jis buvo atpažintas kaip "gydytojas" metro. Jis tikriausiai suspėjo pakeisti savo išvaizdą ir sekė tą moterį iki Marlovo. Ji ir Kartonas buvo sutarę susitikti ten, abu turėjo kvitus tam pačiam namui apžiūrėti ir jie ėmėsi tokių apdairių atsargumo priemonių tik todėl, kad įtarė, jog kažkas gali jais domėtis. Ir vis dėlto Kartonas nežinojo, kad jį seka "žmogus rudu kostiumu". Vos jį atpažinęs, Kartonas taip išsigando, kad visiškai neteko galvos ir žengė ant elektros linijos. Tai atrodo visiškai aišku, ar ne, Ana?

Aš nutylėjau.

- Štai kaip viskas vyko. Jis išėmė popieriaus lapelį iš žuvusiojo kišenės ir, skubėdamas dingti iš ten, pametė jį. Po to nusekė paskui moterį į Marlovą. Ką veikė po to, kai išėjo iš namo, nužudęs ją arba, pasak tavęs, radęs nebegyvą? Kur jis nuvyko?

Vis dar tylėjau.

- Štai kas įdomu, - mąstė toliau Zuzana. - Ar

galimas daiktas, kad jis įtikino serą Eustachijų Pedlerį paimti jį į laivą savo sekretoriumi? Tai būtų buvusi vienintelė galimybė saugiai pabėgti iš Anglijos, taigi dabar gaudyk vėją laukuose. Tačiau kaip jis sugebėjo palenkti serą Eustachijų? Matyt, turėjo kuo priremti šį prie sienos.

- Arba Peidžetą, - nejučia išsprūdo man.

- Atrodo, tau nelabai patinka Peidžetas, Ana. Juk seras Eustachijus sakė, kad jis yra labai sumanus ir stropus vaikinas. Jis iš tiesų toks galėtų būti, nes tai viskas, ką apie jį žinome. Dabar pratęskime mano spėjimus. Reibernas yra "žmogus rudu kostiumu". Jis perskaito raštelį, o šį po to pameta. Taigi suklaidintas, kaip ir tu, to taškelio, jis siekia užimti septynioliktąją kajutę 22 dieną pirmą valandą nakties, prieš tai per Peidžetą bandęs įsitaisyti joje. Pakeliui į ten kažkas jam smogia peiliu...

- Kas? - pertariau.

- Čičesteris. Taip, viskas sutampa. Telegrafuok lordui Nešbiui, kad suradai "žmogų rudu kostiumu", ir tavo ateitis garantuota, Ana!

- Jūs nepastebėjote keleto dalykų.

- Kokių? Reibernas turi randą, aš žinau, tačiau randą visai nesunku imituoti. Jo išvaizda ir ūgis atitinka žudiko išorę. Apie kokią galvos formą pasakojai Skotlend Jarde, kai jiems užčiaupei burnas?

Aš krūptelėjau. Zuzana buvo išsilavinusi, apsiskaičiusi moteris, tačiau aš meldžiau, kad ji savo kalboje nevartotų antropologijos terminų.

- Dolikokefalinė, - pasakiau iškart.

Zuzana, atrodo, suabejojo.

- Ar tikrai taip?

- Taip. Pailgos formos galva. Tokia galva, kai plotis yra mažesnis nei 75 procentai jos ilgio, - išbėriau greitosiomis.

Stojo tyla. Maniau, atsikvėpsiu, tačiau netikėtai Zuzana paklausė:

- O kaip bus priešingai?

- Ką norite tuo pasakyti?

- Na, turi būti priešingybė. Kaip vadinama galva, kurios plotis yra daugiau negu 75 procentai visos galvos ilgio?

- Brachikefalinė, - nenoriai pratariau.

- Taigi. Manau, kad būtent taip tu sakei.

- Nejau? Gal šiaip nuslydo nuo liežuvio. Norėjau pasakyti - dolikokefalinė, - tariau kuo įtikinamiau.

Zuzana tiriamai žvelgė į mane. Netrukus ėmė juoktis.

- Meluoji net nerausdama, čigoniuke. Manau, sutaupysime laiko ir nebus nesusipratimų, jei viską išklosi tiesiai šviesiai.

- Neturiu ką pasakyti, - nenoriai tariau.

- Iš tikro nieko? - švelniai paklausė Zuzana.

- Manau, privalau jums papasakoti, - lėtai ištariau. - Man nėra ko gėdytis. Neverta gėdytis dalykų, kurie nutinka pačiam. Štai kaip tai atsitiko. Jis buvo bjaurus - šiurkštus ir nedėkingas. Tačiau, manding, tai galima suprasti. Panašiai kaip šuo, kuris buvo pririštas ar ujamas, kanda visiems iš eilės. Jis toks ir buvo - aršus ir niurzglus. Nežinau, kodėl jis man parūpo, tačiau taip jau atsitiko. Baisiai parūpo. Kai pamačiau jį, mano gyvenimas apsivertė aukštyn kojom. Aš myliu jį. Trokštu jo. Aš išvaikščiosiu visą Afriką skersai išilgai, bet surasiu jį ir priversiu įsimylėti mane. Aš galėčiau mirti dėl jo, dirbti jam, vergauti, vogti, net prašyti išmaldos ar skolintis pinigų. Štai dabar jūs žinote!

Zuzana ilgai stebėjo mane.

- Tu esi visai neangliška, čigoniuke, - pagaliau prabilo ji. - Neturi nė kruopelės sentimentalumo. Nesu sutikusi žmogaus, tokio praktiško ir tokio aistringo. Niekada taip nieko nemylėsiu - deja! - ir vis dėlto labai pavydžiu tau, čigoniuke. Šitokių jausmų ne kiekvienam lemta patirti. Daugumai žmonių nelemta. Kaip gaila to mažo daktaro, kad neištekėjai už jo. Nepanašu, kad jis, kaip savotiška asmenybė, pakęstų tokį sprogmenį savo namuose! Vadinasi, nesiųsi telegramos lordui Nešbiui?

Aš papurčiau galvą.

- Nejau tiki, kad jis nekaltas?

- Taip pat tikiu, kad nekalti žmonės gali būti pakariami.

- Hm! Taip. Tačiau, mieloji Ana, reikia įvertinti faktus, ir padaryk tai dabar. Nepaisant viso to, ką pasakei, jis galėjo nužudyti tą moterį.

- Ne, - paprieštaravau. - Jis to nepadarė.

- Taip kalba tavo jausmai.

- Ne, ne tai. Jis būtų galėjęs ją nužudyti. Gal net galėjo sekti tą moterį su šia mintim. Tačiau jam nebūtų prireikę juodos virvės jai pasmaugti. Būtų žudęs plikomis rankomis.

Zuzana net virptelėjo. Jos akys susiaurėjo, išreikšdamos pritarimą.

- Hm! Ana, dabar pradedu suprasti, kodėl šis vaikinas tau taip patinka!

XVI skyrius

Kitą rytą pasitaikė proga iškamantinėti pulkininką Reisą. Laivo valymo procedūra baigėsi, ir mes kartu vaikštinėjome deniu pirmyn ir atgal.

- Kaip jaučiasi čigoniukė šįryt? Tikriausiai ilgisi sausumos ir savo karavano.

Aš papurčiau galvą.

- Kai jūra tokia rami, norėčiau pasilikti čia ilgam ilgam.

- Koks entuziazmas!

- Na, ar ne puikus šis rytas?

Mes kartu atsirėmėme į turėklą. Jūros paviršius buvo it stiklas. Tartum aliejaus plėvelėje ryškėjo įvairių spalvų plotai: mėlyni, žalsvi, smaragdiniai, purpuriniai ir tamsiai oranžiniai, kaip kubistų paveiksluose. Kartkartėmis šmėsteldavo sidabro atšvaitai, bylojantys apie praskriejančią žuvį. Oras buvo drėgnas ir šiltas, beveik lipnus. Glamonėjo kvapai.

- Vakar labai įdomiai pasakojote, - pasakiau nutraukdama tylą.

- Apie ką?

- Na, apie deimantus.

- Rodos, moterys visada domisi deimantais.

- Žinoma. Beje, kas nutiko kitam vaikinui? Jūs sakėte, kad jie buvo dviese.

- Jaunasis Lukas? Na, be abejo, vieno negalėjo patraukti atsakomybėn be kito, jis taip pat išsisuko.

- Ir kas jam nutiko - turiu galvoje, po viso šito? Ar kas nors žino?

Pulkininkas Reisas žvelgė tiesiai prieš save į jūrą. Veidas tartum kaukė slėpė jo jausmus, bet jaučiau, kad jam nepatiko mano klausimai. Tačiau atsakė nedelsdamas.

- Jis išėjo į karą ir ten puikiai pasižymėjo. Buvo

pranešta, kad sužeistas dingo be žinios, manoma, žuvo.

Šių žinių aš kaip tik ir laukiau. Daugiau nieko nebeklausiau. Svarsčiau, ką dar pulkininkas galėjo žinoti. Kaip su šiuo įvykiu jis susijęs, liko mįslė.

Reikėjo atlikti dar vieną dalyką. Apklausti naktinį palydovą. Nutariau duoti pinigų ir taip priverčiau prabilti.

- Nejau ta ledi buvo išgąsdinta, panele? Tai buvo visiškai nekaltas pokštas. Lažybos, kiek supratau.

Po truputį viską išklausiau. Išplaukiant iš Keiptauno į Angliją vienas keleivis įteikė jam ritinėlį su fotojuostomis sakydamas, kad jis turi numesti jį ant gulto septyniasdešimt pirmoje kajutėje sausio 22-ą dieną, pirmą valandą nakties, laivui grįžtant. Be to, pasakyta, kad kajutėje bus ledi ir kad tai tam tikros lažybos. Aš supratau, kad palydovui už perdavimą buvo dosniai atlyginta. Šios ledi pavardė nebuvo minima.Savaime suprantama, ponia Blėr, vos įsėdusi į laivą, pasitarė su ekonomu ir nuėjo tiesiai į septyniasdešimt pirmą kajutę, todėl palydovas nė neįtarė, kad tai ne ta ledi, kuri jam buvo minėta. Keleivis, suorganizavęs ritinėlio perdavimą, buvo vardu Kraitonas, iš apibūdinimų matyti, kad jo išvaizda visiškai atitiko metro žuvusio vyriškio išvaizdą.

Šiaip ar taip, viena mįslė jau įminta, o deimantai, matyt, buvo tarsi siūlo galas, vedantis į paslaptingąjį mazgą. Paskutinės dienos "Žūčių Pilies" laive prabėgo labai greitai. Kol artėjome prie Keiptauno, buvau priversta galvoti apie ateitį. Man reikėjo stebėti daugelį žmonių: Čičesterį, serą Eustachijų ir jo sekretorių, taip pat pulkininką Reisą! Kaip man pasielgti? Be abejo, pirmiausia turėjau sutelkti dėmesį į Čičesterį. Iš tikro buvau linkusi, nors ir nenoromis, iš įtariamųjų sąrašo išbraukti serą Eustachijų ir Peidžetą, tačiau atsitiktinis pokalbis dar kartą privertė mane suabejoti. Prisiminiau Peidžeto nesuprantamą nerimą paminėjus Florenciją. Paskutinį vakarą, kai visi sėdėjome atvirame denyje, seras Eustachijus visiškai nekaltai užklausė Peidžetą.

Negaliu prisiminti, koks buvo klausimas, rodos, apie traukinių eismą Italijoje, tačiau iškart krito į akis tas pats Peidžeto nerimas, kurį buvau pastebėjusi anksčiau.

Kai seras Eustachijus pakvietė ponią Blėr pašokti, greitai persėdau ant kėdės šalia sekretoriaus. Buvau pasiryžusi nuodugniai išsiaiškinti šį reikalą.

- Visada troškau aplankyti Italiją, - tariau. - Ypač Florenciją. Ar jums ten labai patiko?

- Labai, panele Bedingfeld. Jums leidus, eisiu tvarkyti sero Eustachijaus korespondencijos.

Sugriebiau jį už apsiausto rankovės.

- O, jums nederėtų skubėti! - sušukau koketišku pagyvenusios našlės tonu. - Serui Eustachijui, manau, nepatiks, jei jūs paliksite mane vieną, kai nėra net su kuo pasikalbėti. Jūs visad vengiate kalbėti apie Florenciją. O, pone Peidžetai, man atrodo, jūs slepiate nusikaltimą!

Aš tebelaikiau sugniaužusi jo rankovę ir pajutau staigų truktelėjimą.

- Visai ne, panele Bedingfeld, visai ne, - rimtai atsakė jis. - Su malonumu papasakočiau, tačiau iš tikrųjų yra keletas telegramų...

- O, pone Peidžetai, kokia nevykusi dingstis! Pasakysiu serui Eustachijui...

Aš nutilau. Jis pašoko. Jo nervai, atrodo, buvo labai įtempti.

- Ir ką jūs norite sužinoti?

Širdyje apsidžiaugiau, išgirdusi paklusnaus kankinio toną.

- Na, viską! Apie paveikslus, alyvmedžius.

Sumišusi nutilau.

- Manau, jūs kalbate itališkai, - pratęsiau.

- Deja, nė žodžio. Na, susišneku su nešikais ar gidais.

- Taip, - suskubau atsakyti. - O koks paveikslas jums labiausiai patiko?

- Na, Madona, Rafaelio, jūs žinote.

- Miela senoji Florencija, - sušnibždėjau jausmingai. - Tokia spalvinga Arno upės pakrantė. Nuostabi upė. O *Duomo*, ar prisimenate *Duomo*?

- Žinoma, žinoma.

- Dar viena nuostabi upė, ar ne? - tyčia melavau. - Dar puikesnė už Arną?

- Neabejotinai, taip, sakyčiau.

Padrąsinta savo spąstų sėkmės, kamantinėjau toliau. Tačiau mano abejonės išsisklaidė. Ponas Peidžetas kiekvienu savo žodžiu vis giliau lindo į spąstus. Šis žmogus niekada gyvenime nėra buvęs Florencijoje. Jei nebuvo Florencijoje, tai kur? Anglijoje? Veikiausiai Anglijoje, tuo metu, kai įvyko ši paslaptinga žmogžudystė Milhauze. Pasiryžau drąsiam ėjimui.

- Keistas dalykas, - tariau, - rodosi, esu jus kažkur mačiusi. Bet gal apsirinku, kadangi jūs tuo metu kaip tik buvote Florencijoje. Ir vis dėlto...

Atidžiai stebėjau jį. Pamačiau jo tiriamą žvilgsnį. Liežuviu jis suvilgė sausas lūpas.

- Kurgi, kur...

- ...Aš galėjau jus matyti? - užbaigiau jo klausimą. - Marlove, ar žinote Marlovą? Žinoma, na ir kvaila aš, seras Eustachijus juk turi ten namą!

Tačiau, padrikai išsakiusi kažkokią dingstį, mano auka pakilo ir nubėgo.

Tą naktį įsiveržiau į Zuzanos kajutę degdama iš susijaudinimo.

- Jūs dabar supratote, Zuzana, - primygtinai įrodinėjau baigdama pasakoti. - Žmogžudystės metu jis buvo Anglijoje, Marlove. Dabar tikite, kad "žmogus rudu kostiumu" yra nekaltas?

- Aš tikiu tik vienu dalyku, - netikėtai užsiplieskė Zuzana.

- Kokiu?

- Kad "žmogus rudu kostiumu" yra panašesnis į žudiką negu Peidžetas. Tik nesupyk, Ana. Aš kol kas tik erzinu tave. Sėsk. Jei rimtai - manau, atskleidei labai

svarbų faktą. Iki šiol manėme Peidžetą turint alibi. Dabar žinome, kad jisai jo neturi.

- Taigi, - pasakiau. - Mes privalome jį sekti.

- Kaip ir visus kitus, - tarė ji liūdnai. - Na, gerai, tai vienas dalykas, apie kurį norėjau su tavim pakalbėti. Kitas - piniginis reikalas. Ne, nesipūsk. Žinau, kad esi baisiai išdidi ir nepriklausoma, tačiau šiuo metu privalai klausyti sveiko proto. Mes esame partnerės. Aš nepasiūlyčiau tau nė penso vien tik už tai, kad man patinki ar kad esi draugiška mergaitė. Aš taip pat noriu patirti šiurpių nuotykių ir pasiruošusi už tai mokėti. Mes dirbsime kartu, kad ir kokios būtų išlaidos. Pirmiausia tu vyksi kartu su manim į "Nelsono Kalno" viešbutį mano sąskaita, o ten mes aptarsime savo planą.

Mes ginčijomės iš esmės. Galiausiai aš sutikau. Tačiau man tai nepatiko. Norėjau tirti savarankiškai.

- Taigi sutarta, - tarė Zuzana, pagaliau pakildama ir smarkiai rąžydamasi, - pavargau nuo savo iškalbos. Na, dabar pašnekėkime apie mūsų aukas. Ponas Čičesteris vyksta į Durbaną. Seras Eustachijus vyksta į "Nelsono Kalno" viešbutį Keiptaune, o po to vyks į Rodeziją. Jis ketina užsisakyti asmeninį geležinkelio vagoną ir, išsikalbėjęs po ketvirtos šampano taurės, pasiūlė man vietą jame. Manau, jis ne visai rimtai pasiūlė, bet vis viena negalės lengvai atsakyti, jei užsigeisiu.

- Gerai, - pritariau aš. - Jūs seksite serą Eustachijų ir Peidžetą, o aš imsiuosi Čičesterio. Bet ką daryti su pulkininku Reisu?

Zuzana įtariai pažvelgė į mane.

- Ana, negali būti, kad tu įtari...

- Taip, įtariu. Aš įtariu kiekvieną. Šiuo metu aš linkusi įtarti patį nekalčiausią žmogų.

- Pulkininkas Reisas taip pat vyksta į Rodeziją, - tarė Zuzana susirūpinusi. - Jei sugebėtume įkalbėti serą Eustachijų pakviesti ir jį...

- Jūs tikrai sugebėsite. Jūs viską galite.

- Aš mėgstu meilikauti, - sumurkė Zuzana.

Išsiskyrėme supratusios, kad Zuzana padarys viską, ką galės.

Buvau per daug susijaudinusi, todėl negalėjau iškart užmigti. Ši naktis buvo paskutinė laive. Anksti rytą turėtume pasiekti Stalo Kalno įlanką.

Išsliūkinau ant denio. Pūtė gaivus ir vėsus vėjelis. Laivas iš lėto lingavo banguota jūra. Deniai skendėjo tamsoje, nesimatė nė gyvos dvasios. Jau buvo po vidurnakčio.

Persisvėriau per bortą, žvelgdama į spindinčias purslų uodegas. Prieš mus plytėjo Afrika, veržėmės į ją tamsoje, skrosdami vandenyną. Jaučiausi vieniša šiame nuostabiame pasaulyje. Tylos užliūliuota, stovėjau čia, nejausdama laiko, paskendusi svajonėse.

Staiga mane apėmė keista pavojaus nuojauta. Neišgirdau nieko, tik instinktyviai atsigręžiau. Šešėlis prislinko prie mano nugaros. Kai aš atsigręžiau, jis pašoko. Viena ranka užspaudė man gerklę taip, kad negalėjau nė garso išspausti. Grūmiausi iš visų jėgų, tačiau nieko negalėjau padaryti. Dusau nuo smaugimo, bet kandžiojausi ir kabinausi, draskiausi moteriai įprastu būdu. Užpuolikui trukdė tai, kad jam dar reikėjo neleisti man šaukti. Jeigu jam būtų pavykę užklupti mane nejučia, jis būtų visai nesunkiai vienu mirksniu išsviedęs mane už borto. Rykliai būtų iškart mane sudoroję.

Nors ir gyniausi kaip įmanydama, jaučiau, kad silpstu. Ir mano užpuolikas tai jautė. Susiėmė iš paskutiniųjų. Staiga greta mūsų atsidūrė dar vienas šešėlis, atbėgęs visai be garso. Vienu kumščio smūgiu jis parbloškė ant žemės užpuoliką, šis galva trenkėsi į denį. Išlaisvinta, leisgyvė ir virpėdama aš vėl atsirėmiau į bortą.

Mano išlaisvintojas staigiu judesiu atsigręžė į mane.

- Ar jūs nesužeista?

Jo balse jaučiau įniršį, grasinantį žmogui, išdrįsusiam sužeisti mane. Dar neištarus pirmųjų žodžių, su-

sivokiau - tai buvo man pažįstamas žmogus, žmogus su randu.

Šio akimirksnio, kai jis kreipėsi į mane, visiškai pakako pargriuvusiam priešininkui. Lyg strėlė jis pašoko ant kojų ir nėrė kiek įkabindamas per denį. Nusikeikęs Reibernas puolė iš paskos. Nemėgstu būti nuošaly. Nusekiau įkandin. Bėgdami deniu atsidūrėme prie laivo dešiniojo borto. Ten, prie salono durų, susmukęs gulėjo vyriškis. Reibernas pasilenkė prie jo.

- Ar dar kartą jam smogėte? - paklausiau netekusi kvapo.

- To nebereikėjo, - atsakė jis piktai. - Radau susmukusį prie durų, o gal jis negalėjo jų atidaryti ir dabar apsimeta. Tuoj išsiaiškinsime. Matysime, kas jis.

Virpančia širdim prisiartinau. Tąkart supratau, kad užpuolęs mane vyras buvo didesnis už Čičesterį. Beje, Čičesteris buvo išglebęs žmogus, kuris galėjo smogti peiliu, tačiau nebūtų toks stiprus, darbuodamasis plikomis rankomis.

Reibernas įžiebė degtuką. Abu aiktelėjome. Tai buvo Gėjus Peidžetas.

Reibernas rodės visiškai apstulbęs.

- Peidžetas, - pratarė jis. - Dieve mano, Peidžetas.

Šią akimirką jaučiau tam tikrą pranašumą.

- Jūs esate nustebęs?

- Taip, - atsakė jis griežtai. - Niekad neįtariau... - jis pasisuko į mane. - O jūs? O, jūs ne. Tikiuosi, pažinote jį, kai užpuolė?

- Ne, nepažinau. Vis vien nesu labai nustebinta.

Įtariai nužvelgė mane.

- Įdomu, ką jūs išsiaiškinote? Ką apskritai žinote?

Aš nusišypsojau.

- Nemažai, pone, e-e - Lukai!

Jis sugriebė mano ranką. Netyčiomis pavartota jėga privertė mane krūptelėti.

- Iš kur sužinojote šį vardą? - paklausė kimiu balsu.

- Ar tai ne jūsų vardas? - savo ruožtu paklausiau mandagiai. - O gal jums labiau patinka "žmogus rudu kostiumu"?

Tai jį apstulbino. Paleidęs mano ranką, jis keletą žingsnių žengtelėjo atbulas.

- Ar mergaitė, ar burtininkė esi? - tyliai prašneko.

- Aš esu draugė, - žengiau prie jo. - Kartą padėjau jums, siūlau savo pagalbą dar sykį. Ar priimsite?

Atšiaurus jo atsakymas pribloškė mane.

- Ne. Aš nenoriu susidėti nei su jumis, nei su jokia kita moterim. Eikite po velnių su savo reikalais.

Kaip ir tąkart neiškenčiau.

- Galbūt, - pasakiau, - jūs nesuvokiate, kad priklausote nuo manęs? Vienas mano žodelis kapitonui...

- Na ir sakykite, - nusišiepė jis. Ir staigiai prišokęs pratrūko: - Kol suvoksime, kas iš tikrųjų vyksta, mieloji mergaite, ar supranti, kad šiuokart tu pati mano valioje? Galiu griebti už gerklės, štai taip!

Staigiu judesiu jis perėjo nuo žodžių prie veiksmų. Pajutau sau ant kaklo jo rankas smaugiant mane, tik ne taip tvirtai.

- Štai taip. Ir išspaudęs gyvastį iš jūsų, kaip ketino čia be sąmonės gulintis bičiulis, tik sėkmingiau, išmesiu lavoną rykliams. Na, ką pasakysite?

Neištariau nė žodžio. Juokiausi. Ir vis dėlto jaučiau tikrą pavojų. Tą akimirką jis nekentė manęs. Tačiau aš nesibaiminau pavojų, man patiko jausti jo rankas ant kaklo. Nebūčiau atsisakiusi to malonumo nė už ką.

Kiek šyptelėjęs, jis atleido rankas.

- Koks jūsų vardas? - netikėtai paklausė.

- Ana Bedingfeld.

- Ar jūs nieko nebijote, Ana Bedingfeld?

- Žinoma, - atsakiau oriau, nei pati tikėjausi. - Vapsvų, kandžių moterų, jaunų vyrų, tarakonų ir išdidžių pardavėjų.

Į tai jis vos šyptelėjo, kaip anksčiau. Po to koja pajudino be sąmonės gulintį Peidžetą.

- Ką darysime su tuo šlamštu? Išmesime per bortą? - paklausė nerūpestingai.

- Kaip norite, - pasakiau ganėtinai abejingai.

- Žaviuosi jūsų nuoširdžiais kraujo troškimo instinktais, panele Bedingfeld. Tačiau paliksime jį atsigaivelėti. Jis nėra rimtai sužeistas.

- Jūs atsitraukiate nuo antro žudiko, beje, - tariau švelniai.

- Antro žudiko?

Jis atrodė iš tiesų sutrikęs.

- Moteris Marlove, - priminiau atidžiai stebėdama, ką reiškia jam tie žodžiai.

Gilus susimąstymas atsispindėjo jo veide. Rodės, jis pamiršo mane.

- Būčiau galėjęs užmušti ją, - pasakė jis. - Kartais man atrodo, kad ketinau ją užmušti...

Mane užvaldė laukinis neapykantos mirusiai moteriai jausmas. Aš būčiau galėjusi nužudyti ją šią akimirką, jei ji būtų stovėjusi prieš mane čionai. Juk jis tikriausiai ją mylėjo, tikriausiai mylėjo, kad šitaip neapkentė!

Atsipeikėjau ir prašnekau įprastu balsu:

- Atrodo, viską pasakėme vienas kitam, išskyrus "labos nakties".

- Labos nakties ir sudie, panele Bedingfeld.

- Iki pasimatymo, pone Lukai.

Vėl jis sudrebėjo, išgirdęs vardą. Priėjo artyn.

- Kodėl sakote "iki pasimatymo"?

- Todėl, kad taip įsivaizduoju.

- Nesusitiksime, nes aš to nenoriu!

Nors ir įžūlus buvo jo tonas, manęs nė kiek neįžeidė. Priešingai, svaigau iš pasitenkinimo. Nesu visai kvaila.

- Vis viena, - tariau nuliūdusi, - manau, susitiksime.

- Kodėl?

Papurčiau galvą, negalėdama išreikšti jausmo, kurį sukėlė mano žodžiai.

- Aš niekada daugiau nenorėčiau susitikti su jumis, - staiga atšovė jis šiurkščiai.

Tai iš tiesų buvo labai šiurkštus atsakymas, tačiau aš tik tyliai nusijuokiau ir dingau tamsoje.

Išgirdau jį einant iš paskos, po to sustojant, ir deniu ataidėjo kažkoks ištartas žodis. Manau, tai buvo "burtininkė"!

XVII skyrius

Ištraukos iš sero Eustachijaus Pedlerio dienoraščio

Keiptaunas, "Nelsono Kalno" viešbutis

Iš tiesų didelė paguoda palikti "Žūčių Pilį". Jame visą laiką jaučiausi apsuptas intrigų. Visas jas prašoko nuotykis, nutikęs Gėjui Peidžetui, kuris paskutinį vakarą tikriausiai įsivėlė į girtuoklių peštynes. Tik taip galiu paaiškinti. Ir štai kuo tai baigėsi. Ką kita galima pamanyti, kai žmogus grįžta su kiaušinio dydžio gumbu ant galvos ir paakiu, išmargintu visomis vaivorykštės spalvomis? Be abejo, Peidžetas stengiasi viską apgaubti paslaptingumo šydu. Pasak jo, turėčiau manyti, kad pajuodusi akis yra visiško Peidžeto atsidavimo mano interesams padarinys. Jo pasakojimas buvo neaiškus, nerišlus, todėl aš vargais negalais šį bei tą supratau.Pirmiausia, atrodo, jis pamatė įtartinai besielgiantį žmogų. Jo žodžiais tariant. Jis nusikopijavo juos iš vokiško apsakymo apie šnipus. Ką reiškia jo žodžiai "įtartinai elgtis" - jis ir pats negali paaiškinti. Taip jam ir pasakiau.

- Jis sėlino paslapčiomis, ir, be to, buvo vidurnaktis, sere Eustachijau.

- Gerai. Bet ką jūs tuo metu veikėte? Kodėl nemiegojote savo lovoje kaip tikras krikščionis? - paklausiau pasipiktinęs.

- Aš kodavau jūsų telegramas, sere Eustachijau, ir perrašinėjau mašinėle dienoraštį iki šių dienų.

Jei tikėtum Peidžetu, jis visad teisus ir dėl to nukenčia.

- Na?

- Aš tik panorau truputį kvėptelti gryno oro prieš miegą, sere Eustachijau. Žmogus tuo metu ėjo pro jūsų

kajutę. Iškart pamaniau, kad kažkas ne taip, nes jis dairėsi į visas šalis, sėlindamas laiptais aukštyn prie salono. Aš ėmiau sekti jį.

- Mielasis Peidžetai, - tariau. - Ir kodėl tas vargšas vaikinas negalėtų vaikščioti denyje nesekamas? Daugybė žmonių net miega denyje - labai nepatogu, aš visad taip maniau. Jūreiviai nuplauna tokius anksti rytą, penktą valandą, valydami denį. Ši mintis man visad kėlė šiurpą. Beje, - tęsiau, - jei jūs teikėtės trukdyti kažkokį tipą, kurį kankina nemiga, nesistebiu, kad jis jus patiesė.

Peidžetas kantriai laukė.

- Gal galėtumėte išklausyti mane, sere Eustachijau. Buvau tikras, kad žmogus kažkodėl slankioja apie jūsų kajutę. Iš viso šio praėjimo apačioje tėra dvi kajutės - jūsų ir pulkininko Reiso.

- Reisas, - tariau rūpestingai prisidegdamas cigarą, - gali apsisaugoti ir be jūsų pagalbos, Peidžetai, - ir dar pridūriau: - Kaip, beje, ir aš.

Peidžetas prisiartino prie manęs ir sunkiai alsuodamas, kaip visad prieš pranešdamas kokią paslaptį, tarė:

- Įsivaizduokite, sere Eustachijau, aš spėjau, o dabar iš tikrųjų žinau, kad tai buvo Reibernas.

- Reibernas?

- Taip, sere Eustachijau.

Aš papurčiau galvą.

- Reibernas dar turi tiek proto, kad netrukdytų manęs vidury nakties.

- Taip, iš tiesų, sere Eustachijau. Manau, jis ėjo pas pulkininką Reisą. Slaptas susitikimas, kad gautų nurodymus.

- Nešnypšk man į veidą, Peidžetai, - pasakiau truputį atsitraukdamas, - kontroliuok savo įprotį. Tavo mintis yra absurdiška. Kam jiems prireikė slapto pasimatymo vidury nakties? Jei jie turėtų ką pasakyti vienas kitam, galėtų tai padaryti visai paprastai prie puodelio arbatos.

Mačiau, kad Peidžeto tai neįtikina nė per plauką.

- Kažkas tikrai vyko praėjusią naktį, sere Eustachijau, - primygtinai teigė jis, - kitaip Reibernas nebūtų manęs taip žiauriai puolęs.

- Ar tikrai žinote, kad tai Reibernas?

Peidžetas, atrodo, buvo tuo tvirtai įsitikinęs. Šis faktas toje istorijoje buvo vienintelis, dėl kurio nekilo neaiškumų.

- Keisti dalykai dedasi, - tarė jis. - Pirmiausia - kur dabar yra Reibernas?

Iš tiesų mes nematėme to vaikino nuo tada, kai išlipome iš laivo. Į viešbutį jis su mumis neatvyko. Vis dėlto nenoriu tikėti, kad jis bijo Peidžeto.

Šiaip ar taip, visas tas reikalas man įgriso. Vienas mano sekretorius dingo kaip į vandenį, o kitas atrodo kaip nešlovę užsitraukęs imtynininkas. Negaliu su juo tokiu niekur pasirodyti. Tapsiu pajuokos objektu Keiptaune. Turiu dalykinį susitikimą po pietų - reikia perduoti senojo Milrėjaus *billet-doux**, tačiau eisiu be Peidžeto. Atsikratysiu to bastūno.

Apskritai aš neabejotinai esu išvestas iš kantrybės. Turėjau valgyti bjaurius pusryčius su bjauriais žmonėmis. Olandė padavėja su storom kulkšnim užtruko net pusvalandį, kol galų gale atnešė netikusią žuvį. Ir dar tas kėlimasis penktą valandą ryto - tada atvykom į uostą. Reikėjo apsilankyti apžiūrai pas mirksintį daktarą ir laikyti už galvos sunertas rankas - tai tiesiog pykina mane.

Vėliau.

Atsitiko keistas dalykas. Turėjau dalykinį pokalbį su ministru pirmininku; eidamas pasiėmiau Milrėjaus antspauduotą voką. Neatrodė, jog būtų buvęs atplėštas, tačiau atidarius jame rastas tik tuščias lapas!

* *Meilės laiškas (pranc.)*

Dabar, manau, patekau į velnio pinkles. Negaliu sau atleisti, kad leidausi to mykiančio seno asilo Milrėjaus taip suvedžiojamas.

Peidžetas ne tiek paguos, kiek padarys įprastą meškos paslaugą. Jis išreikš tik liūdną pasitenkinimą, kuris veda mane iš proto. Be to, jis pasinaudos mano sumišimu ir apkraus mane rašymo reikmenimis. Jei jis nepasisaugos, tai netrukus dalyvaus savo paties laidotuvėse.

Galiausiai privalėjau išklausyti jo išvedžiojimus.

- Tarkime, sere Eustachijau, kad Reibernas nugirdo jūsų pokalbį su misteriu Milrėjum gatvėje. Prisiminkite, juk jūs neturėjote raštiško jo patvirtinimo. Jūs priėmėte Reiberną, remdamasis jo paties įvertinimu.

- Jūs manote, kad Reibernas yra sukčius? - tariau iš lėto.

Peidžetas manė būtent taip. Nežinau, ar tokį priešiškumą nulėmė jo pajuodusi akis. Jis pateikė visiškai aiškų kaltinimą Reibernui. O pastarojo išvaizda bylojo tą patį. Nutariau šiuo atveju nieko nespręsti. Žmogus, kuris leidosi taip apmulkinamas, neturi jokio noro skelbti tai.

Tačiau Peidžetas, kurio aktyvumas dėl patirtos nelaimės nė kiek nesumažėjo, ketino imtis ryžtingų veiksmų. Jis, beje, žinojo kaip. Nulėkė į policiją, išsiuntė begales telegramų ir atsitempė būrį anglų ir olandų pareigūnų pavaišinti viskiu su soda mano sąskaita.

Vakare gavome Milrėjaus atsakymą. Jis nieko nežinojo apie mano antrąjį sekretorių! Tačiau man iš visos situacijos liko vienas paguodžiantis dalykas.

- Vis dėlto, - tariau Peidžetui, - jūs nebuvote apnuodytas. Jums buvo užėjęs paprastas tulžies priepuolis.

Mačiau, kaip jis virptelėjo. Nors tiek man pasisekė.

Vėliau.

Peidžetas vėl įsismagino. Jo smegeninė tikrai skleidžia šviesias mintis. Dabar jis teigia, kad būtent Reibernas yra "žmogus rudu kostiumu". Turiu pripažinti, kad jis teisus, kaip visada. Tačiau visa tai man darosi nemalonu. Kuo greičiau nuvyksiu į Rodeziją, tuo geriau. Paaiškinau Peidžetui, kad jam nėra reikalo lydėti mane.

- Žinai, mielasis drauguži, - tariau, - jums reikia pasilikti čionai. Jūsų gali kiekvienu metu pasigesti, jei prireiks atpažinti Reiberną. Be to, privalau pasirūpinti savo, kaip Anglijos parlamento nario, orumu. Negaliu vykti su sekretoriumi, kuris įsivėlė į brutalias gatvės peštynes.

Peidžetas krūptelėjo. Jis, toks gerbiamas vaikinas, skausmingai ir kankinamai krimtosi dėl savo išvaizdos.

- O ką jūs darysite su savo korespondencija ir savo kalbų pastabomis, sere Eustachijau?

- Susitvarkysiu pats, - atitariau oriai.

- Jūsų asmeninis vagonas turi būti prikabintas prie rytoj - tai yra trečiadienį, vienuoliktą valandą - išvykstančio traukinio, - tęsė Peidžetas. - Sutvarkiau visus reikalus. Ar ponia Blėr imasi su savim kambarinę?

- Ponia Blėr? - nustebau.

- Ji sakė man, kad jūs pasiūlėte jai vietą.

Taip, iš tikrųjų, dabar prisiminiau. Kaukių baliaus vakarą. Aš net įtikinėjau ją vykti kartu. Tačiau nemaniau, kad sutiks. Nors ji ir žavinga, tačiau nesu tikras, kad norėčiau su ja bendrauti visą kelią iki Rodezijos ir atgal. Moterys reikalauja tiek daug dėmesio. Be to, kartais baisiai trukdo.

- Ar aš dar ką nors kviečiau? - paklausiau susinervinęs. - Kartais tai atsitinka linksmumo valandėlę.

- Ponia Blėr, regis, mananti, kad jūs taip pat pakvietėte pulkininką Reisą.

Aš sudejavau.

- Turėjau būti gerokai kauštelėjęs, jei pakviečiau Reisą. Iš tiesų visai girtas. Paklausyk mano patarimo, Peidžetai, o tavo pajuodusi akis tegul būna įspėjimas, kad nereikia taip dažnai kilnoti taurelę.

- Jums juk žinoma, sere Eustachijau, kad aš esu blaivininkas.

- Protingiau būtų pasižadėti negerti, jei jau turi tokią silpnybę. Na, o daugiau nieko nekviečiau, ką, Peidžetai?

- Kiek žinau, ne, sere Eustachijau.

Atsidusau su palengvėjimu.

- O ta panelė Bedingfeld, - tariau svarstydamas, - atrodo, ji nori vykti į Rodeziją kasinėti kaulų. Man kilo nebloga mintis pakviesti ją laikinai padirbėti sekretore. Ji moka spausdinti mašinėle. Yra man sakiusi.

Mano nustebimui, Peidžetas ėmė karštai prieštarauti šiai minčiai. Jis nemėgsta Anos Bedingfeld. Nuo tos nakties, kai grįžo su sumušta akim, iškart susinervina vos paminėjus jos vardą. Išties, šiomis dienomis Peidžeto elgesys mįslingas.

Vien tam, kad paerzinčiau jį, pasiūlysiu mergaitei jo vietą. Jau esu minėjęs - jos kojos labai dailios.

XVIII skyrius

Anos pasakojimo santrumpa

Niekad nepamiršiu to įspūdžio, kurį padarė Stalo Kalnas. Pakilau išties labai anksti ir išėjau į denį. Nuėjau tiesiai prie valčių denio, nutariau ką nors veikti, kad nesijausčiau tokia vieniša. Tuo tarpu įplaukėme į Stalo Kalno įlanką. Balti purūs debesys buvo pakibę virš kalno viršūnės, driekėsi atšlaitėmis žemyn, prigludęs prie pat jūros snaudė miestas, nuauksintas ir užburtas rytmečio saulės šviesos.

Man užgniaužė kvapą ir keistai nutvilkė krūtinę, kaip būna kartais nuostabaus grožio akivaizdoje. Svarbu išreikšti tuos jausmus, tačiau supratau, kad suradau - gal tik trumpam akimirksniui - tai, ko laukiau seniai, nuo pat Litl Hampslio. Kažką nauja, netikėta, tai, kas atliepė mano romantišką troškimą.

Beveik be garso, gal tik man taip rodėsi, "Žūčių Pilis" slydo vandens paviršiumi vis pirmyn. Jaučiausi tartum sapne. Kaip ir kitiems, sunku buvo išsivaduoti iš jo. Mes, vargšai žmonės, norime viską pastebėti. "Tai Pietų Afrika, - nuolat sau kartojau. - Pietų Afrika, Pietų Afrika. Dabar matai pasaulį. Tai ir yra pasaulis. Tu stebi jį. Pamąstyk apie tai, Ana Bedingfeld, avigalve tu. Stebėk pasaulį".

Maniau, kad esu vienui viena ant denio, tačiau čia pastebėjau dar vieną žmogystą; persisvėrusią per bortą, įsistebeilijusią, kaip ir aš, į greitai artėjantį miestą. Pažinau tą žmogų net jam nepasukus galvos. Praėjusios nakties įvykiai atrodė tokie nerealūs ir melodramiški tykiame saulėtekyje. Ką jis turėjo apie mane pamanyti? Kaito ausys vien pagalvojus apie tai, ką aš pasakiau. Aš visai neketinau pasakoti, o gal ne?

Ryžtingai pasukau galvą ir atidžiai žvelgiau į Stalo

Kalną. Jei Reibernas atėjo čia, kad pabūtų vienas, nėra ko līsti jam į akis.

Tačiau, dideliam mano nustebimui, išgirdau lengvus žingsnius ant denio, už nugaros, o po to ir jo balsą, švelnų ir įprastą:

- Panele Bedingfeld?

- Taip?

Aš atsigręžiau.

- Norėčiau atsiprašyti jūsų. Vakar naktį elgiausi kaip tikras stuobrys.

- Tai buvo ypatinga naktis, - pratariau paskubomis.

Nors tai ir nebuvo vertas atsakymas, tačiau tik toks tuo metu atėjo man į galvą.

- Ar atleisite man?

Aš nieko netarusi ištiesiau ranką. Jis suėmė ją.

- Noriu dar šį tą jums pasakyti, - jis tapo dar rimtesnis. - Panele Bedingfeld, jūs pati gal nenujaučiate, tačiau esate įvelta į ganėtinai pavojingą reikalą.

- Ir aš taip manau, - pritariau.

- Ne, jūs ne viską žinote. Iš tiesų ir negalite žinoti. Noriu jus įspėti. Atsisakykite savo ketinimų, savo susidomėjimo. Jūsų smalsumas verčia jus kištis į kitų žmonių reikalus. Ne, tik nesupykite vėl, aš kalbu ne apie save. Net nenutuokiate, su kuo jums gali tekti susidurti. Tie žmonės pasiryžę viskam. Jie visiškai negailestingi. Jums jau gresia pavojus - prisiminkite praėjusią naktį. Jie įsivaizduoja, kad jūs kažką žinote. Vienintelė išeitis jums - įtikinti juos, kad jie klysta. Tačiau visąlaik būkite atsargi, pasiruošusi sutikti pavojų ir žinokite: jei kada pakliūtumėte į jų rankas, nebandykite gudrauti - pasakykite visą tiesą; tai bus jums vienintelis išsigelbėjimas.

- Jūs šiurpinate mane, pone Reibernai, - tariau atvirai. - Kodėl stengiatės įspėti mane?

Valandėlę patylėjęs, jis tarė prislėgtu balsu:

- Galbūt tai paskutinis kartas, kai galiu jums padėti.

Jei tik atsidurčiau ant kranto, viskas būtų gerai, tačiau bijau, kad nepasieksiu jo.

- Ką? - sušukau.

- Matote, bijau, kad ne jūs viena šiame laive žinote, jog aš esu "žmogus rudu kostiumu".

- Nejau manote, kad išplepėjau?! - staiga užsiplieskiau.

Tačiau jis nuramino mane savo šypsena.

- Neabejoju jumis, panele Bedigfeld. Jeigu kada nors tai sakiau, vadinasi, melavau. Tačiau laive yra žmogus, kuris viską žino. Jam tereikia prasitarti, ir mano dienos suskaičiuotos. Ir vis dėlto belieka pasikliauti sportine sėkme - tikėsimės, jis neprasitars.

- Kodėl?

- Todėl, kad jis vienas viską tvarko. Kai tik policija suims mane, aš negalėsiu būti jam naudingas. O laisvas - galiu! Na, paaiškės po valandos.

Karčiai nusijuokė, tačiau pastebėjau, kad jo veidas staiga sustingo. Jei jis žaidė su likimu, bet jokios abejonės, buvo vertas tokio partnerio. Pralaimėti mokėjo su šypsena.

- Kiekvienu atveju, - tarė nerūpestingai, - nemanau, kad dar susitiktume.

- Ne, - ištariau lėtai. - Manau, kad ne.

- Taigi sudie.

- Sudie.

Jis tvirtai spustelėjo man ranką, akimirką jo smalsus, spindintis žvilgsnis, atrodė, blykstelėjo manyje, tada staiga apsisuko ir nuėjo. Girdėjau jo žingsnių per denį aidą, sklindantį ir besikartojantį. Jaučiau, kad visad juos girdėsiu. Žingsnius, tolstančius nuo mano gyvenimo.

Atvirai prisipažinsiu, likusios dvi valandos man buvo nemalonios. Tik tada, kai užbaigusi beveik visus komiškus ir biurokratiškus patikrinimus atsistojau ant prieplaukos, laisviau atsikvėpiau. Niekas nebuvo areštuotas, ir man atrodė, kad ši diena šventiška. Pasijutau labai

išalkusi. Ėjau kartu su Zuzana. Vis dėlto su ja praleidau visą naktį viešbutyje. Laivas į Port Elizabetą ir į Durbaną turėjo plaukti tik kitą rytą. Mes sėdome į taksi ir nuvykome į "Nelsono Kalno" viešbutį.

Viskas atrodė kaip rojuje. Saulė, oras, gėlės! Kai prisiminiau sausio orą Litl Hampslyje, tą purvą iki kelių ir, žinoma, neišvengiamą lietų, baisiai apsidžiaugiau. Tačiau negalėjau, deja, to paties pasakyti apie Zuzaną. Jai teko ilga, varginanti kelionė. Be to, ji nebuvo pratusi žavėtis kuo nors iki pusryčių. Ji mane griežtai išbarė, kai aiktelėjau, pamačiusi gigantišką melsvąjį vijoklį.

Vis dėlto norėčiau pabrėžti, kad šis pasakojimas nebus tik apie Pietų Afriką. Negalėčiau perteikti viso natūralaus šios šalies kolorito. Tai būtų pustuzinis nesuprantamų žodžių, išskirtų kitu šriftu kiekviename puslapyje. Man labai jie patinka, tačiau negaliu jų prirašyti. Pietų jūros salose, be abejo, jums pirmiausia teks susidurti su *bêche-de-mer*. Mežinau, kas tai per daiktas, niekad nežinojau, ir, manau, nesužinosiu. Bandžiau porą kartų atspėti, bet nesėkmingai. Pietų Afrikoje iškart pradėsite kalbėti apie *stoep* - šitą daiktą jau pažįstu - *stoep* yra statinys aplink namą, jame galima pasėdėti. Kituose kraštuose vadinamas veranda, pavėsine ar dar kaip kitaip. Dar šis tas, pavyzdžiui, *pawpaws* (letenėlės). Dažnai tekdavo skaityti apie *pawpaws*. Kartą ragavau jų, nes jos buvo padrėbtos ant pusryčių stalo. Pirmiausia pamaniau, kad tai sugedęs melionas. Tačiau padavėja olandė apšvietė mane, ragino paskanauti tai su trupučiu citrinos sulčių ir cukrumi. Man visai patiko tos letenėlės. Jos asocijavosi man su *hula-hula*, jei neklystu, tai šiaudų sijonėlis, mūvimas Havajų šokėjų. Vis dėlto ne, klystu, jis vadinasi *lava-lava.* Kad ir kaip ten būtų, visi šie dalykai labai linksmina atvykusius iš Anglijos. Negaliu net pamanyti, kad mūsų vėsioje saloje kas nors pradžiugtų, suvalgęs pusryčiams kumpio-kumpio, o po to, apsirengęs megztiniu-megztiniu, eitų užmokėti sąskaitų.

Zuzana buvo kiek sukalbamesnė po pusryčių. Man

buvo paskirtas kambarys greta jos, su žavingu vaizdu tiesiai į Stalo Kalną. Žiūrėjau pro langą, o tuo metu Zuzana ieškojo specialaus kremo veidui. Suradusi jau galėjo klausytis manęs.

- Ar matėte serą Eustachijų? - paklausiau. - Jis žingsniavo iš valgomojo, kai mes įėjome. Jam pusryčiams buvo atnešta netikusi žuvis ar dar kažkas ir jis pasakė apie tai vyresniajai padavėjai. Be to, nusviedė persiką ant grindų, norėdamas įrodyti, kad šis labai kietas, nors iš tiesų persikas visai nebuvo toks - ištiško.

Zuzana šyptelėjo:

- Seras Eustachijus, kaip ir aš, nemėgsta anksti keltis. Ana, ar matei Peidžetą? Mudu vos nesusitrenkėm kaktomuša koridoriuje. Jo akis sumušta. Ką gi jis veikė?

- Jis tik bandė išmesti mane už borto, - pratariau abejingai.

Taip aš laimėjau dar vieną tašką. Zuzana, tai išgirdusi, paliko pusę veido netepto kremu ir primygtinai prašė papasakoti smulkiau. Viską išklojau.

- Visa tai darosi dar paslaptingiau, - šūktelėjo ji. - Buvau nutarusi prašyti sero Eustachijaus kokio lengvo darbo, kad tu galėtum sekti Edvardą Čičesterį, tačiau dabar nesu tuo tikra. Gal vis dėlto Peidžetas neišstums manęs iš traukinio vieną tamsią naktį.

- Manau, kad kol kas jūsų neįtaria, Zuzana. Jei taip atsitiktų, blogiausiu atveju telegrafuosiu Klarensui.

- Taip, prisiminiau, duokš man telegramos blanką. Na, ir ką jam parašyti? "Įvelta į paslaptingą nuotykį prašau atsiųsti tūkstantį svarų sterlingų tuoj pat Zuzana."

Aš paėmiau iš jos blanką. Nurodžiau išbraukti jungtukus ir, jei neprieštarautų, žodelį "prašau". Zuzana, beje, visiškai nesiskaito su pinigais. Užuot pasinaudojusi mano patarimais taupyti pinigus, ji dar prirašė tris žodžius: "esu labai patenkinta."

Zuzana buvo pakviesta priešpiečių, draugai atėjo į viešbutį jos pasiimti apie vienuoliktą valandą. Taigi likau viena.

Perėjau viešbučio teritoriją, tramvajaus bėgius ir pasukau į ūksmingą alėją, kuri vedė į pagrindinę gatvę. Vaikštinėjau mėgaudamasi vaizdais, saulėtu oru ir juodais gėlių ir vaisių pardavėjų veidais. Užėjau vietelę, kur buvo prekiaujama gardžiais ledais, limonadu. Galiausiai nusipirkau paketėlį persikų už šešis pensus ir grįžau tuo pačiu keliu į viešbutį.

Mano nuostabai ir džiaugsmui, manęs laukė paliktas raštelis. Jis buvo muziejaus kuratoriaus - šis perskaitęs apie mano, "velionio profesoriaus Bedingfeldo dukters", atvykimą "Žūčių Pilies" laivu. Kuratorius truputį pažinojęs mano tėvą ir labai juo besižavįs. Toliau buvo rašoma, kad jo žmonai ir jam būtų džiugu, jei aš galėsianti ateiti šią popietę išgerti puodelį arbatos jų viloje Muizenberge. Raštelyje buvo paaiškinta, kaip ten nuvykti.

Pasijutau pamaloninta, kad mano tėvas nepamirštas ir yra taip vertinamas. Numačiau, kad turėsiu asmeninį gidą po muziejų prieš išvykdama iš Keiptauno, tačiau priėmiau šį pasiūlymą. Daugeliui tai būtų buvus kankynė, bet ne man, pratusiai prie šitokio auklėjimo nuo paryčių iki išnaktų.

Užsidėjau gražiausią skrybėlaitę (vieną iš Zuzanos numestų), apsivilkau mažiausiai suglamžytą suknelę ir po priešpiečių išėjau. Įsėdau į greitąjį Muizenbergo traukinį ir atvykau į vietą per pusvalandį. Kelionė buvo nuostabi. Važiavome Stalo Kalno papėde, mačiau nuostabių gėlių. Dėl menko geografijos išmanymo nežinojau, kad Keiptaunas yra pusiasalyje, todėl labai nustebau, kai, išlipusi iš traukinio, prieš save dar kartą išvydau vandenyną. Pamačiau stulbinamus žaidimus ant vandens. Žmonės turėjo lenktas lentas ir su jomis čiuožė bangomis. Buvo per anksti eiti į svečius gerti arbatos. Patraukiau į baseiną ir, kai man pasiūlė serfingą, pasakiau "mielai". Serfingas atrodo visai paprastas dalykas. Tačiau iš tikrųjų taip nėra.

Ką ir sakyti. Įniršusi, kad nesiseka, numečiau lentą, tačiau pasiryžau, pirmai progai pasitaikius, dar kartą pabandyti. Turiu laimėti. Visiškai atsitiktinai išsilaikiau ant lentos ir čiuožiau vandeniu, po to išlipau nesitverdama džiaugsmu, laiminga. Tai štai kas yra tas serfingas! Arba be saiko keiki save, arba esi pašėlusiai laimingas.

Turėjau šiek tiek paklaidžioti, kol suradau Medži vilą. Ji stovėjo pačioje kalno papėdėje atokiau nuo kitų kotedžų ir vilų. Paspaudžiau skambutį, pasirodė šypsantis berniukas kafras.

- Ponas Rafinis? - paklausiau.

Jis įvedė mane į vidų, nulydėjo koridorium ir atidarė duris. Tuo metu, kai žengiau vidun, suabejojau. Pajutau netikėtą pavojų. Peržengiau slenkstį, ir durys užsitrenkė.

Iš užstalės pakilo vyriškis ir priėjo artyn, tiesdamas ranką.

- Labai džiugu, kad įtikinome jus apsilankyti čionai, panele Bedingfeld, - tarė jis.

Vyriškis buvo aukšto ūgio, greičiausiai olandas, su akinama oranžine barzda. Į muziejaus kuratorių nė kiek nepanėšėjo. Tuo metu kaip tik ir suvokiau, kad pasielgiau kvailai.

Atsidūriau priešo rankose.

XIX skyrius

Nenoromis prisiminiau trečią filmo "Pamelos nuotykiai" seriją. Kaip dažnai aš sėdėdavau pigiose kino teatro vietose, kramtydama gabalėlį pieniško šokolado, trokšdama, kad man atsitiktų taip, kaip herojei! Štai ir atsitiko, tik patekau dar į baisesnį pavojų. Ir kažkodėl neatrodė taip linksma, kaip buvau įsivaizdavusi. Į ekraną smagu žiūrėti, nes žinai, kad turi būti ketvirtoji serija. Bet gyvenime nebuvo jokios garantijos, kad Ana Nuotykių Ieškotoja nebaigs savo pasirodymo pirmos serijos gale.

Taip, buvau aklavietėje. Aiškiai prisiminiau viską, ką Reibernas tą rytą man buvo kalbėjęs. Pasakyk tiesą, sakė jis. Taip, visad galiu tai padaryti, bet ar padės? Pirmiausia - ar patikės mano pasakojimu? Ar įtikės jie, kad aš pradėjau savo kelionę tik dėl aptikto popieriaus lapelio, dvokiančio naftalinu? Man pačiai tai neatrodė įtikėtina. Šiuo sveiko proto akimirksniu koneveikiau save kaip idiotę ir ilgėjausi ramaus Litl Hampslio.

Visos tos mintys praskriejo per nepaprastai trumpą laiką. Pirma mintis po to buvo žengti prie durų ir griebti už rankenos. Mano įkalintojas visiškai mane sugniuždė sakydamas:

- Jūs čia esate, ir čia liksite.

Stengiausi atrodyti labai nustebusi.

- Buvau čia pakviesta Keiptauno muziejaus kuratoriaus. Jei aš apsirikau...

- Apsirikote? Taip, jūs padarėte didelę klaidą! - jis nusikvatojo.

- Jūs neturite teisės mane čia užlaikyti! Pranešiu policijai...

- Jo jo jo, kaip mažas žaislinis šunelis, - juokėsi jis.

Atsisėdau ant kėdės.

- Galiu tik konstatuoti, kad esate pavojingas lunatikas, - pasakiau šaltai.

- Nejau?

- Noriu priminti jums, kad mano draugai gerai žino, kur aš išvykau, ir jei negrįšiu iki vakaro, tai jie ieškos manęs. Jūs supratote?

- Taigi, jūsų draugai žino, kur jūs esate, taip? Kas jie?

Taip paskatinta, greitomis apmąsčiau, ką pasirinkti. Gal serą Eustachijų? Jis buvo žinomas žmogus, ir jo vardas turėtų tam tikrą poveikį. Tačiau, jeigu jie yra išvien su Peidžetu, bus aišku, kad meluoju. Verčiau neminėsiu sero Eustachijaus.

- Na, kad ir ponia Blėr, - tariau tiesiai. - Mano draugė, su kuria gyvenu.

- Nemanau, - tarė mano įkalintojas, gudriai krestel-damas oranžinę galvą. - Jūs nematėte jos nuo vienuoliktos valandos ryto. O mūsų raštelį, kviečiantį ateiti priešpiečių, gavote vėliau.

Jo žodžiai patvirtino, kad buvau sekama, tačiau nesiruošiau pasiduoti be kovos.

- Jūs labai protingas, - tariau. - Tai gal girdėjote apie tokį nuostabų išradimą - telefoną? Ponia Blėr skambino man, kai aš ilsėjausi kambaryje po priešpiečių. Tuomet ir pasakiau jai, kur vyksiu popiet.

Su pasitenkinimu pastebėjau, kad jo veidu nuslinko nerimo šešėlis. Aišku, jis nenumatė, kad Zuzana galėtų man paskambinti. Gaila, kad iš tiesų ji neskambino!

- Na, pakaks, - šaižiai tarė jis stodamasis.

- Ką jūs ruošiatės man daryti? - klausiau stengdamasi išlikti kuo labiau pasitikinti savimi.

- Uždaryti jus ten, kur negalėsite nieko bloga mums padaryti, jei draugai ateis jūsų ieškoti.

Jaučiau, kad kraujas stingsta gyslose, tačiau dar keli jo žodžiai mane šiek tiek nuramino.

- Rytoj pateiksime jums keletą klausimų, po to

žinosime, ką su jumis daryti. Aš tik galiu pasakyti, jaunoji ledi, kad yra įvairių būdų priversti tokias kvaišas užsispyrėles prabilti.

Kol kas nebuvo ko džiūgauti, tačiau bent jau turėsiu laiko atsikvėpti iki rytojaus. Tas žmogus tikriausiai vykdė kažkieno viršesnio įsakymus. Ar tik tas viršesnis nebus Peidžetas?

Jis šūktelėjo, ir atėjo du kafrai. Buvau nuvesta į viršų. Nors aš priešinausi, jie užkimšo man burną, surišo rankas ir kojas. Patalpa, į kurią buvau įgrūsta, panėšėjo į palėpę. Visur dulkėta, nepanašu, kad kieno nors gyvenama. Olandas ironiškai nusilenkė ir pasišalino, užsklęsdamas duris.

Buvau visiškai bejėgė. Kad ir kaip sukausi ir tampiausi, kad bent mažumėlę atlaisvinčiau pančius, nepavyko, be to,kamštis burnoje neleido šaukti. Jei kokia nors dingstimi ateitų kas į namą, aš niekuo negalėčiau patraukti to žmogaus dėmesio. Apačioje išgirdau užsiveriant duris. Veikiausiai olandas išėjo iš namo.

Mane iš proto varė toks bejėgiškumas. Negalėjau nieko padaryti. Bandžiau sutraukyti raiščius, tačiau jie buvo labai tvirti. Galiausiai lioviausi netekusi jėgų, užmigau. Pabudusi jaučiau skausmą visame kūne. Buvo visai tamsu, spėjau, kad jau gili naktis, nes mėnulis švietė aukštai danguje, įspisdamas pro dulkėtą langą. Kamštis burnoje dusino mane, be to, skausmas buvo nepakenčiamas.

Tada akys užkliuvo už stiklo šukės, nukritusios į kampą, nes mėnulio šviesa kaip tik atsispindėjo joje, atkreipdama mano dėmesį. Pamačiusi stiklą, sumaniau juo pasinaudoti.

Mano rankos ir kojos negalėjo judėti, tačiau aš, žinoma, galėjau riedėti. Lėtai, nerangiai ėmiau ristis. Buvo nelengva. Ir skausminga, nes negalėjau rankomis apsisaugoti veido, be to, sunku buvo judėti viena kryptimi.

Ritausi visomis kryptimis, tik ne ten, kur reikėjo.

Galų gale priartėjau prie to daikto. Stiklas beveik lietė mano surištas rankas.

Net ir tuomet nebuvo lengva. Truko amžinybę, kol išlenkiau stiklą taip, kad, įspraustas į sieną, pjautų raiščius. Tai buvo širdį draskantis darbas, kai aš, visiškai netekusi vilties, galų gale perpjoviau virves, juosusias riešus. Visa kita buvo tik laiko reikalas. Kadangi stipriais judesiais atlaisvinau rankų riešus, toliau buvo nesunku išsitraukti kamštį iš burnos. Iš karto lengviau atsikvėpiau, pasijutau geriau.

Labai greitai atrišau paskutinį mazgą, nors ne iškart galėjau atsistoti ant kojų. Tačiau netrukus stovėjau tiesi, mankštindama sustingusias rankas. Tuo metu labiausiai už viską norėjosi valgyti.

Taip išlaukiau dar apie ketvirtį valandos, norėdama visai atsigauti. Po to be garso pritipenau prie durų. Kaip ir tikėjausi, jos nebuvo užrakintos, tik užsklęstos. Atsklendžiau duris ir atsargiai apsižvalgiau.

Visur buvo tylu. Mėnulio šviesa pro langą leido matyti dulkėtus, kilimu nedengtus laiptus. Labai atsargiai lipau žemyn. Kol kas nė menkiausio garso, tačiau, kai nulipau į apatinę laiptų aikštelę, išgirdau neaiškius balsus. Sustojau kaip įbesta ir kurį laiką nejudėjau. Laikrodis ant sienos patvirtino, kad buvo po vidurnakčio.

Žinojau, kad labai rizikuoju, lipdama laiptais dar žemiau, tačiau mano smalsumas buvo neįveikiamas. Buvau susikaupusi išsiaiškinti padėtį. Tyliai žengiau nuo paskutinių laiptų pakopos ir patekau į kvadratinį prieškambarį. Apsidairiau ir vos neaiktelėjau. Kafras sėdėjo prie durų. Jis manęs nepastebėjo, tuo greitai įsitikinau iš jo kvėpavimo - berniukas buvo kietai įmigęs.

Grįžti ar eiti toliau? Balsai sklido iš kambario, į kurį patekau atvykusi čia. Vienas balsas aiškiai to olando, kito tuo metu negalėjau atpažinti, nors ir buvo nesvetimas mano ausims. Galiausiai nusprendžiau, kad mano pareiga yra išgirsti visa, ką galiu. Buvo pavojus pažadinti berniuką.

Tačiau pasiryžusi be garso perėjau prieškambarį ir priklaupiau prie kabineto durų. Keletą akimirkų nieko neperpratau - nors buvo garsiai kalbama, bet negalėjau išskirti atskirų žodžių.

Prie rakto skylutės prispaudžiau akį, o ne ausį. Kaip ir buvau maniau, vienas kalbėtojas buvo didysis olandas, kitas sėdėjo man nematomoje vietoje.

Staiga jis pakilo atsigerti. Pasimatė jo nugara, apvilkta juodos spalvos drabužiu. Dar jam neatsisukus, žinojau, kas jis per vienas.

Ponas Čičesteris!

Dabar galėjau suprasti žodžius.

- Vis dėlto tai pavojinga. O jeigu draugai ateis jos ieškoti?

Kalbėjo didysis vyras. Čičesteris jam atsakinėjo. Jis visiškai pakeitė savo dvasininko balsą. Nenuostabu, kad aš nepažinau iš pradžių.

- Nesąmonė. Jie neturi menkiausio supratimo, kur ji yra.

- Tačiau ji tvirtino, kad žino.

- Esu įsitikinęs. Patikrinau šį reikalą, mums nėra ko bijoti. Beje, taip Pulkininko liepta. Manau, nenorėsi prieštarauti?

Olandas kažką ištarė gimtąja kalba. Tikriausiai, kiek supratau, buvo skubotas atsisakymas.

- Gal trinktelti jai per galvą? - sumurmėjo jis. - Būtų labai paprasta. Valtis jau paruošta. Ją galima būtų išgabenti į jūrą.

- Taip, - tarė Čičesteris svarstydamas. - Kaip tik tai aš ir turėčiau padaryti. Aišku kaip dieną, kad ji daug žino. Tačiau Pulkininkas pats vienas nori viską sudoroti.

Jis dar kažką prisiminė, kas ypač jį erzino.

- Jis nori kažką sužinoti iš tos merginos.

Stabtelėjo prieš tardamas žodžius "kažką sužinoti", ir olandas iškart prikibo:

- Sužinoti?

- Atrodo.

"Apie deimantus", - tariau sau.

- O dabar, - tęsė Čičesteris, - duok man sąrašą.

Toliau jų kalbos negalėjau suprasti. Atrodė, šnekėjo kažką apie didelį kiekį daržovių. Buvo minimos datos, kainos ir įvairūs vietovardžiai, kurių aš nežinojau. Gal pusvalandį jie taip viską skaičiavo ir tikslino.

- Gerai, - tarė Čičesteris. Pasigirdo tartum atitraukiamos kėdės garsas. - Pasiimu viską parodyti Pulkininkui.

- Kada išvykstate?

- Rytoj, dešimtą valandą ryto. Tinkamiausia.

- Ar nenorėtumėte pamatyti merginos prieš išvykdamas?

- Ne. Griežtai nurodyta nesikalbėti su ja, iki Pulkininkas atvyks. Kaip ji jaučiasi?

- Aš buvau užėjęs pas ją, kai grįžau pietų. Manding, miegojo. Ką daryti su maistu?

- Trumpalaikis badas nepakenks. Pulkininkas bus čia rytoj. Ji mieliau atsakinės į klausimus, jei bus alkana. Iki tol niekas prie jos tegul nesiartina. Ar ji tvirtai surišta?

Olandas nusijuokė.

- Ką jūs norite tuo pasakyti?

Abu juokėsi. Aš taip pat juokiausi sulaikiusi kvėpavimą. Po to, kai garsai rodė, jog jie ruošiasi išeiti iš kambario, aš atsitraukiau ir strimgalviais užlėkiau į viršų. Pabėgau pačiu laiku. Vos pasiekusi viršutinę laiptų pakopą, išgirdau, kaip atsidarė durys ir tuo pat metu sujudėjo kafras. Mano pasitraukimas nuo durų buvo visiškai neapgalvotas. Atsargiai grįžau į palėpę, užsirišau virves ir atsiguliau ant grindų, pasiruošusi tam atvejui, jei jiems kiltų noras pamatyti mane.

Vis dėlto jie šito nepadarė. Maždaug po valandos aš nuslinkau laiptais žemyn, tačiau kafras tuo metu nemiegojo, jis niūniavo kažkokią melodiją. Knietėjo kuo greičiau išbėgti iš šio namo, bet nesumaniau kaip.

Galų gale buvau priversta grįžti į palėpę. Kafras

tikriausiai budės visą naktį. Išbuvau ten kantriai laukdama ryto, kol ką nors išgirsiu. Vyriškiai valgė pusryčius prieškambaryje, aiškiai girdėjau jų balsus, atsimušančius laiptų viršuje. Laukimas mane visiškai pakirto. Dievaži, kaip išsikapstyti iš šio namo?

Nutariau dar pakentėti. Vienas staigus judesys gali viską sužlugdyti. Po pusryčių išgirdau, kad Čičesteris ruošiasi išvykti. Mano dideliam džiaugsmui, olandas ruošėsi jį lydėti.

Laukiau su didžiuliu nekantrumu. Po pusryčių buvo tvarkomi indai, kambariai. Pagaliau viskas nurimo. Dar kartą išlindau iš narvo. Labai atsargiai nulipau laiptais. Prieškambaryje nieko nebuvo. Kaip strėlė perlėkiau prieškambarį, atsklendžiau duris ir išbėgau į saulėkaitą. Bėgau keliu, kiek tik kojos nešė.

Gatve vėl galėjau normaliai žingsniuoti. Žmonės smalsiai žvelgė į mane, tačiau man buvo visai vis tiek. Mano rūbai tikriausiai buvo dulkėti, nes voliojausi palėpėje ant grindų. Netrukus priėjau garažą. Įėjau į vidų.

- Patekau į nemalonų įvykį, - paaiškinau. - Man skubiai reikia automobiliu nuvažiuoti į Keiptauną, pavėluosiu į Durbano laivą.

Laukti nereikėjo. Po dešimties minučių lėkėme automobiliu Keiptauno kryptimi. Privalau sužinoti, ar Čičesteris įlipo į laivą. Nebuvau nusprendusi, ar man pačiai plaukti ar ne, bet galų gale nutariau plaukti. Čičesteris nežinos, kad mačiau jį viloje Muizenberge. Vargu ar jis bandys man spęsti spąstus, tačiau dabar aš buvau įspėta. Be to, būtent šito žmogaus aš ieškojau, žmogaus, kuris ieško deimantų, įpareigotas paslaptingojo Pulkininko.

Mano planas neišdegė. Atvažiavau į uostą kaip tik tuo metu, kai "Žūčių Pilis" jau plaukė jūra. Negalėjau sužinoti, ar Čičesteris plaukė juo, ar ne!

XX skyrius

Nuvažiavau į viešbutį. Poilsio kambaryje nesutikau nė vieno pažįstamo. Užbėgau į viršų ir pabeldžiau į Zuzanos kambario duris. Išgirdau jos balsą, kviečiantį įeiti. Pamačiusi, kad tai aš, ji puolė man ant kaklo.

- Brangioji Ana, kur buvai dingusi? Mirtinai persigandau dėl tavęs. Ką tu veikei?

- Ieškojau nuotykių, - atsakiau. - Visai kaip "Pamelos nuotykių" trečiojoje serijoje.

Papasakojau jai visą atsitikimą. Kai baigiau, ji giliai atsiduso.

- Kodėl tik tau nutinka tokie dalykai? - ji stebėjosi. - Kodėl man niekas neužkemša burnos ir nesuriša rankų ar kojų?

- Jums nelabai tai patiktų, - tvirtinau jai. - Tiesą sakant, vėl patirti tokius pavojingus nuotykius aš nelabai veržiuosi. Pakako ir šio karto.

Zuzana, rodėsi, netikėjo. Pora valandų su užkimšta burna ir surištomis rankomis būtų privertusios ją iš tikro pakeist savo požiūrį. Zuzanai patinka pavojai, tačiau ji nemėgsta nepatogumų.

- Na ir ką mes visi dabar veiksime? - paklausė ji.

- Tiksliai dar nežinau, - atsakiau susimąsčiusi. - Jūs vis dėlto vyksite į Rodeziją, žinoma, stebėti Peidžeto...

- O tu?

Man buvo sunku atsakyti. Nežinojau, ar Čičesteris išplaukė "Žūčių Pilimi", ar ne. Ar jis vyko, kaip buvo ketinęs, į Durbaną? Jo išvykimo iš Muizenbergo valanda teigiamai atsakė į abu šiuos klausimus. Tokiu atveju galėčiau vykti į Durbaną traukiniu. Įsivaizdavau, kad turėčiau ten patekti anksčiau negu laivas. Kita vertus, jei žinia apie mano pabėgimą pasiekė Čičesterį, kaip ir tai, kad išvykau

iš Keiptauno į Durbaną, jam nieko nebūtų paprasčiau, kaip išlipti iš laivo Port Elizabete arba Rytų Londone ir visiškai dingti iš mano akiračio.

Susidarė tikra painiava.

- Pasiklausiu apie traukinius iki Durbano, - tariau.

- Dar nevėlu gerti rytinę arbatą, - pasakė Zuzana. - Eime į poilsio kambarį.

Traukinys į Durbaną išvyko 8.15 vakare - taip man paaiškino tarnautojas. Tuo tarpu atsisakiau savo sprendimo ir kartu su Zuzana nuėjome gerti vėlyvų pusryčių arbatos.

- Ar tu įsitikinusi, kad atpažinsi Čičesterį, jei jis pakeis išvaizdą? - paklausė Zuzana.

Nusiminusi gūžtelėjau pečiais.

- Aš juk nepažinau jo, kai buvo persirengęs palydove, ir niekad nebūčiau pažinusi, jei ne jūsų piešinys.

- Tas žmogus - tai profesionalus artistas, - tarė Zuzana susimąsčiusi. - Jo grimas tiesiog nuostabus. Jis gali išlipti iš laivo grioviakasiu, darbininku ar dar kuo nors, ir tu niekad nepastebėsi.

- Jūs labai džiuginate mane, - tariau.

Tą akimirką pulkininkas Reisas peržengė slenkstį ir priėjo prie mūsų.

- Ką veikia seras Eustachijus? - paklausė Zuzana. - Šiandien dar nemačiau jo.

Pulkininko Reiso veido išraiška buvo neįprasta.

- Jis turi asmeninių reikalų, todėl yra užsiėmęs.

- Papasakokite mums apie tai.

- Gal papasakoti kokią istoriją iš mokyklos laikų?

- Vis dėlto papasakokite ką nors, kad ir iš piršto laužtą istoriją tyčia mums.

- Na, gerai. Ką jūs pasakysite apie įžymųjį "žmogų rudu kostiumu", kuris keliavo su mumis?

- Ką?

Jaučiau, kaip išbalo mano veidas, po to vėl atgavo spalvą. Laimei, pulkininkas Reisas žiūrėjo ne į mane.

- Tai faktas. Visuose uostuose jo ieškoma, o jis apmulkino Pedlerį, kad šis priimtų jį dirbti sekretoriumi!

- Ar tai Peidžetas?

- O, ne, ne Peidžetas - tas kitas vaikinas. Jis buvo pasivadinęs Reibernu.

- Ar jį suėmė? - paklausė Zuzana. Po stalu pakišusi ranką, ji spustelėjo manąją. Aš nekantriai laukiau atsakymo.

- Atrodo, kad jis garuote išgaravo.

- Kaip sutiko tokią žinią seras Pedleris?

- Jis tai laiko likimo ironija, žaidžiančia jo asmenybe.

Netrukus turėjome galimybę išgirsti sero Eustachijaus nuomonę apie šį įvykį. Buvome pažadintos iš popietinio miego - berniukas atnešė laiškelį. Mus maloniai kvietė seras Eustachijus palaikyti jam kompaniją prie puodelio arbatos jo valgomajame.

Vargšelio padėtis iš tiesų buvo apgailėtina. Jis, raginamas Zuzanos paguodžiančių žodžių (reikia pasakyti, kad jai tai lengvai sekėsi), mums išsipasakojo visus savo rūpesčius.

- Pirmiausia kažkokia visiškai nepažįstama moteris turėjo šitiek akiplėšiškumo būti nužudyta mano name - žinoma, tam, kad aš turėčiau nemalonumą. Kodėl būtent mano name? Kodėl iš visų Didžiosios Britanijos namų pasirinko Milhauzą? Ką blogo esu padaręs tai moteriai, kad jai prireikė būtent čia būti nužudytai?

Zuzana vėl užjaučiamai linktelėjo, ir seras Eustachijus tęsė dar liūdnesniu balsu:

- Negana to, vyriškis, kuris ją nužudė, jau visiškai akiplėšiškai - tiesiog su nematytu akiplėšiškumu - prisistato kaip mano sekretorius. Mano sekretorius, įsivaizduokite! Man įgriso sekretoriai, daugiau nenoriu nė girdėti apie jokius sekretorius. Jie yra arba užsimaskavę žudikai, arba triukšmadariai girtuokliai. Ar matėte Peidžeto akį - su kokia mėlyne? Tikriausiai matėte. Kaip aš galiu pasirodyti viešoje vietoje su tokiu sekretoriumi? Jo veidas pageltęs, o ši

spalva visai nedera prie mėlynės paakyje. Viskas baigta su sekretoriais, nebent priimčiau sekretorę. Gražią mergaitę, skaidriomis akimis, kuri būtų man atrama, kai išeinu iš kantrybės. Ką jūs apie tai manote, panele Ana? Ar sutiktumėte dirbti pas mane?

- Ar dažnai man teks būti jums atrama? - paklausiau juokdamasi.

- Ištisą dieną, - galantiškai tarė seras Eustachijus.

- Tokiu atveju negalėsiu daug rašyti mašinėle, - priminiau jam.

- Tai neturi reikšmės. Visa tai buvo Peidžeto sugalvota. Jis mane varo į grabą su savo darbais. Tikiuosi palikti jį Keiptaune.

- Nejau jis pasilieka?

- Taip. Jam labai patinka sekti tą Reiberną. Tas darbas, atrodo, jam malonus. Jis dievina intrigas. Aš kalbu visai rimtai. Ar sutinkate? Ponia Blėr yra išmaninga globėja, ir jūs neretai turėsite po pusdienį laisvo laiko kaulams kasinėti.

- Labai jums dėkinga, sere Eustachijau, - pasakiau mandagiai, - tačiau šiąnakt ketinu vykti į Durbaną.

- Na, nebūkite tokia užsispyrėlė. Žinokite, kad Rodezijoje pilna liūtų. Jums, be abejo, patiks liūtai. Visoms mergaitėms patinka.

- Ar jie mokysis žemų šuolių? - paklausiau juokdamasi. - Ne, širdingai ačiū, bet turiu vykti į Durbaną.

Seras Eustachijus pažvelgė į mane, gailiai atsiduso, po to atidarė greta esančio kambario duris ir pašaukė Peidžetą.

- Jei jūs ganėtinai išsimiegojote, mielasis dražuži, gal galėtumėte paįvairinti savo laiką, atlikdamas menką paslaugą.

Gėjus Peidžetas stovėjo tarpduryje. Jis linktelėjo mums, šiek tiek suglumo, pamatęs mane, ir atsakė prislėgtu balsu:

- Aš spausdinau mašinėle visą popietę, sere Eustachijau.

- Na tai nebespausdinkite. Nueikite į Prekybos ar į Žemės ūkio valdybą, į Kasybos rūmus ar kur norite, paprašykite duoti man kokią nors darbuotoją, kuri galėtų vykti į Rodeziją. Ji turi turėti skaidrias akis ir neprieštaraudama paremti mane.

- Gerai, sere Eustachijau. Aš ieškosiu tinkamos, darbą išmanančios mašininkės.

- Peidžetas yra piktavalis tipas, - tarė seras Eustachijus, kai sekretorius išėjo. - Kertu lažybų, jog jis suras kokią perkarusiu veidu ypatą, kad paerzintų mane. Pamiršau priminti, kad jos kojos turi būti dailios.

Susijaudinusi aš sugriebiau Zuzaną už rankos ir nepaleidau iki pat jos kambario.

- Taigi, Zuzana, - tariau, - mes turime sudaryti planą, ir kuo skubiau. Girdėjote, Peidžetas lieka čia.

- Taip. Tikriausiai dabar aš negalėsiu vykti į Rodeziją, o tai mane nervina. Aš taip norėjau ten nuvykti. Tai nepakenčiama.

- Nenusiminkite, - tariau. - Jūs vis tiek važiuosite. Neįsivaizduoju, kaip galėtumėte atsisakyti paskutinę akimirką, kad neatrodytų įtartina. Be to, seras Eustachijus kiekvienu momentu gali atšaukti Peidžetą, ir bus dar sunkiau įsiprašyti pas jį kartu keliauti.

- Būtų išties negarbinga, - tarė Zuzana, tuo metu išryškindama duobutes veide. - Tuomet turėčiau apsimesti aistringai jį mylinti, kad sutiktų.

- Kita vertus, jei jūs būtumėte ten, kai jis atvažiuos, viskas būtų paprasta ir savaime suprantama. Be to, manau, neturime išleisti iš akių kitų dviejų.

- O, Ana, tu tikriausiai neįtari pulkininko Reiso ar sero Eustachijaus?

- Aš įtariu kiekvieną, - pasakiau griežtai. - Jei jūs esate skaičiusi kokį nors detektyvą, Zuzana, privalote žinoti, kad visada mažiausiai įtariamas asmuo būna didžiausias

nusikaltėlis. Yra daug nusikaltėlių, tokių pat linksmų ir storų kaip seras Eustachijus.

- Tačiau pulkininkas Reisas nei per daug linksmas, nei per daug storas.

- Kartais nusikaltėliai yra išdžiūvę paniurėliai, - atkirtau. - Aš netvirtinu, kad visai rimtai juos įtariu, bet vis dėlto sero Eustachijaus name nužudyta moteris...

- Taip, taip, nėra reikalo vėl į tai gilintis. Aš seksiu jį vietoje tavęs, Ana, ir jei jis dar labiau pastorės ir palinksmės, iškart siųsiu tau telegramą: "Seras E. siaubingai įtartinas. Atvyk nedelsiant."

- Iš tiesų, Zuzana! - sušukau. - Jums tai atrodo tik žaidimas!

- Man taip atrodo, - tarė Zuzana nesumišusi. - Panašu į žaidimą. Tai tavo kaltė, Ana. Tu įkvėpei man nuotykių dvasios. Man nė kiek neatrodo panašu į tikrą pavojų. Brangute mano, jeigu Klarensas sužinotų, kad aš važinėju po Afriką gaudydama pavojingus nusikaltėlius, jis apalptų.

- Tai kodėl jam nepranešate? - paklausiau norėdama pasityčioti.

Zuzanos humoras visada dingsta, kai kalbama apie telegramas. Ji visiškai nuoširdžiai priėmė mano pasiūlymą.

- Galėčiau. Tai būtų labai ilga telegrama, - jos akys spindėjo. - Gal apsieisiu be jos. Vyrai visad nori sugadinti net visiškai nekaltą pasismaginimą.

- Taigi, - perėjau prie susidariusios padėties, - jūs stebėsite serą Eustachijų ir pulkininką Reisą...

- Jau žinau, kodėl turiu stebėti serą Eustachijų, - nutraukė Zuzana, - dėl jo figūros ir linksmų pokalbių. Tačiau manau, kad tu perlenki lazdą, įtardama pulkininką Reisą. Iš tiesų. Na, jis kažkaip susijęs su slaptąja tarnyba. Vis dėlto, Ana, man atrodo, geriausia būtų, jei mes viską atskleistume ir patikėtume pulkininkui.

Aš griežtai paprieštaravau šiam rizikingam pasiūlymui. Atpažinau santuokos ydą. Labai dažnai girdėjau,

kaip visapusiškai išsilavinusi, protinga moteris rėžia nenuginčijamo argumento tonu: "Edgaras sako..." Kaskart tekdavo įsitikinti, kad Edgaras yra visai kvailas. Zuzana, būdama ištekėjusi, šiuo atveju negalėjo apsieiti be vyro nuomonės.

Tačiau ji prižadėjo, kad nė žodeliu neprasitars pulkininkui Reisui, ir mes ėmėme kurti mūsų veiksmų planą.

- Suprantama, aš privalau likti čia ir stebėti Peidžetą, nes taip patogiausia. Man reikėjo apsimesti, kad vykstu į Durbaną šįvakar, pasiimti lagaminą ir visa kita, o iš tikrųjų nutariau apsistoti kokiame nors nedideliame viešbutyje šiame mieste. Pasistengsiu pakeisti savo išvaizdą: užsidėsiu šviesų peruką ir tankų mezginių šydą, kas padės man geriau pamatyti, ką jis veikia, kai bus įsitikinęs, kad jo neseku.

Zuzanai tikrai patiko mano planas. Mes pradėjome atvirai ruoštis kelionei, dar kartą paklausiau, kada išvyksta traukinys, pakavome mano daiktus.

Abi pietavome restorane. Pulkininkas Reisas nepasirodė, bet seras Eustachijus ir Peidžetas sėdėjo prie savo staliuko šalia lango. Peidžetas pakilo nuo stalo, kai pietūs tik įpusėjo, ir tai truputį sujaudino mane, nes ketinau su juo atsisveikinti. Abejojau, kad ir seras Eustachijus pasielgs taip pat. Kai baigiau valgyti, priėjau prie jo.

- Viso labo, sere Eustachijau, - pasakiau. - Šįvakar išvykstu į Durbaną.

Seras Eustachijus atsiduso.

- Taip, aš girdėjau. Ar nenorėtumėte, kad aš vykčiau su jumis?

- Mielai.

- Šaunuolė. Ar tikrai nepakeisite savo sprendimo ir nevyksite į Rodeziją pažiūrėti liūtų?

- Tikrai ne.

- Jis turi būti labai gražus, - atvirai pasakė seras Eustachijus. - Tikriausiai koks pasipūtėlis, Durbano iš-

puikėlis, prieš kurį nublanksta visi mano brandaus amžiaus vyriškio privalumai. Beje, Peidžetas važiuoja automobiliu po kelių minučių. Jis pavėžės jus iki stoties.

- O, ne, ačiū, - paskubėjau atsakyti. - Ponia Blėr ir aš užsisakėme taksi.

Jokiu būdu nenorėjau važiuoti su Peidžetu! Seras Eustachijus įdėmiai žvelgė į mane.

- Rodos, jums ne itin patinka Peidžetas. Dėl to jūsų nė kiek nekaltinu. Pats įkyriausias, nepakenčiamiausias tipas iš visų, vaizduojantis kankinį ir viską darantis, kad įgeltų ar sutrikdytų mane.

- Na ir ką jis šįkart iškrėtė? - paklausiau susidomėjusi.

- Jis surado man sekretorę. Jūs tikriausiai niekad nesate mačiusi tokios moters! Jai lygiai keturiasdešimt, nešioja pensnė ir ypatingus batus, atrodo, labai greitai ir produktyviai darbuojasi, o tai mane mirtinai kamuoja. Tiesiog baisenybė akmeniniu veidu.

- Ar ji bus jums tvirtas ramstis?

- Apsaugok Dieve nuo tokio ramsčio! - sušuko seras Eustachijus. - Tai būtų paskutinis kantrybės lašas. Na, sudie, mielosios akys. Jei nušausiu liūtą, nedovanosiu jums jo kailio, nes paliekate mane.

Jis šiltai paspaudė man ranką, ir mes išsiskyrėme. Zuzana jau laukė manęs hole. Ji turėjo mane išlydėti.

- Eime greičiau, - tariau skubiai ir pamojau ranka taksistui.

Tuo metu išgirdau už nugaros balsą, nuo kurio mane nukrėtė šiurpas.

- Atleiskite, panele Bedingfeld, aš kaip tik važiuoju automobiliu, galėčiau pavežti jus ir ponią Blėr iki stoties.

- O, dėkoju jums, - skubiai tariau. - Nesivarginkite dėl mūsų, aš...

- Jokio vargo, patikėkite. Šveicoriau, prašom sukrauti lagaminus.

Padėtis buvo beviltiška. Norėjau dar prieštarauti, tačiau lengvas Zuzanos bakstelėjimas alkūne vertė mane būti apdairią.

- Dėkoju, pone Peidžetai, - tariau šaltai.

Visi sulipome į automobilį. Važiuojant keliu į miestą, sukau galvą, ką čia pasakius. Galiausiai Peidžetas nutraukė tylą.

- Aš parūpinau labai sumanią sekretorę serui Eustachijui, - prabilo jis. - Panelę Petigriu.

- Kažkodėl jis nėra labai ja sužavėtas, - atitariau.

Peidžetas šaltai pažvelgė į mane.

- Ji profesionali stenografininkė-mašininkė, - pabrėžtinai ištarė jis.

Sustojome priešais stotį. Dabar jis mus paliks ramybėje. Aš ištiesiau ranką, tačiau negalėjau atsisveikinti.

- Aš palydėsiu jus. Dabar dar tik aštuonios, jūsų traukinys išvyksta po penkiolikos minučių.

Jis vėl kažką nurodė nešikams. Aš stovėjau sutrikusi, net nedrįsdama pažvelgti į Zuzaną. Šis žmogus mane įtarė. Jis buvo nusprendęs įsitikinti, kad tikrai išvykau traukiniu. Ir ką dabar daryti? Nieko. Įsivaizdavau save, po penkiolikos minučių išvykstančią traukiniu iš stoties, stovint Peidžetui ant platformos ir mojuojant man ranka. Na ir puikiai mėto pėdas šis lapinas! Jo elgesys labai pasikeitė. Dabar jis buvo slidus kaip kirminas, veidmainis. Anksčiau jis bandė mane nužudyti, o dabar pataikauja! Ar jis mano, kad aš nepažinau jo tą naktį laive? Tikriausiai ne, tik apsimeta, visą laiką tyčiodamasis, nori priversti mane paklusti.

Romi kaip avelė sekiau paskui jį. Mano lagaminas buvo nugabentas į kupė, dvivietį kupė man vienai. Buvo dvylika minučių po aštuonių. Po trijų minučių traukinys turėjo pajudėti.

Tačiau Peidžetas neįvertino Zuzanos sugebėjimų.

- Kelionėje bus labai karšta, Ana, - pasakė ji staiga.

- Ypač rytoj, važiuojant pro Karu. Ar turi lavandos odekolono?

- Oi! - sušukau. - Palikau flakonėlį ant tualetinio stalelio viešbutyje.

Zuzanos įprotis nurodinėti šią minutę pasirodė labai tinkamas. Ji pasisuko į Peidžetą ir valdingu balsu tarė:

- Pone Peidžetai, skubėkite. Suspėsite. Čia, netoliese, yra vaistinė, Anai reikia odekolono.

Jis kiek padelsė, tačiau valdingas Zuzanos tonas privertė paklusti. Ji apsigimusi valdovė. Peidžetas nuėjo. Zuzana sekė akimis, kol šis pradingo.

- Skubėk, Ana, išlipk pro kitą pusę, gal jis nenuėjo, stebi mus nuo platformos galo. Nesikrimsk dėl lagamino, Rytoj dėl jo pasiteirausime. O, kad tik traukinys pajudėtų laiku!

Aš atidariau dureles į kitą platformos pusę ir išlipau iš vagono. Niekas manęs nepastebėjo. Mačiau Zuzaną, stovinčią toje pačioje vietoje, žiūrinčią į traukinį ir kalbančią su manimi. Pasigirdo švilpukas, traukinys pajudėjo. Staiga išgirdau bėgant per platformą. Užlindau už netoli esančio kiosko ir stebėjau.

Zuzana tebemojo nosinaite nuvažiuojančiam traukiniui.

- Pavėlavome, pone Peidžetai, - tarė ji gyvai. - Ji jau išvyko. Ar tai odekolonas? Kaip gaila, kad nepagalvojome apie tai anksčiau!

Jie praėjo pro pat mane, pasuko keliu iš stoties. Gėjus Peidžetas buvo labai sukaitęs. Tikriausiai jis bėgo visą kelią iki vaistinės ir atgal.

- Ar jums paimti taksi, ponia Blėr?

Zuzana nesutriko.

- Taip, prašau. Gal grįšite su manim? Ar daug darbų jūsų laukia pas serą Eustachijų? Gaila, kad Ana Bedingfeld nevažiuos su mumis rytoj. Man nepatinka, kai tokia jauna mergaitė pati viena vyksta į Durbaną. Tačiau ji buvo nusistačiusi. Kažkas ją ten traukia...

Jie praėjo beveik pro pat mane. Zuzana pasielgė labai išmintingai. Ji mane išgelbėjo.

Po kelių minučių, šiek tiek atsikvėpusi, pasukau nuo stoties. Tuo metu susidūriau su vyriškiu, nemalonios išvaizdos vyru, kurio nosis atrodė pernelyg didelė jo veidui.

XXI skyrius

Toliau viskas vyko pagal sumanytą planą. Susiradau nedidelį viešbutėlį atkampioje gatvelėje, išsinuomojau kambarį, daviau užstatą, kadangi neturėjau lagamino, ir ramiai atsiguliau miegoti.

Kitą rytą atsikėliau anksti, išėjau į miestą nusipirkti kuklių drabužių. Pirmiausia nutariau nieko nedaryti iki vienuoliktos valandos traukinio išvykimo į Rodeziją. Juo turėjo vykti visa draugija.

Peidžetas nepradės savo nuodėmingų veiksmų, kol neatsikratys visais. Todėl aš įsėdau į priemiestinį traukinį ir nuvykau pasigrožėti gamta. Buvo vėsoka, ir aš su malonumu ištiesiau kojas po ilgos kelionės ir įkalinimo Muizenberge.

Pasirodo, smulkmenos kartais yra labai reikšmingos. Atsirišo batraištis, ir aš stabtelėjau užsirišti. Kelias baigėsi posūkiu, ir tuo metu, kai aš pasilenkiau ties raišteliu, kažkoks žmogus išlindo iš už kampo ir vos neatsitrenkė į mane. Jis nukėlė skrybėlę, atsiprašė ir nužingsniavo pirmyn. Valandėlę man pasirodė, kad esu mačiusi šį veidą, tačiau lioviausi apie tai galvoti. Pasižiūrėjau į laikrodėlį. Laikas nelaukė. Patraukiau keliu į Keiptauną.

Pastebėjau tramvajų, reikėjo pabėgėti, tuo metu išgirdau kažką bėgant įkandin. Aš įsitvėriau rankenos, iš paskos bėgąs taip pat. Pažinau jį iškart. Tai buvo tas pats nedidelis didžianosis vyriškis, su kuriuo susidūriau vakar, eidama iš stoties.

Šis sutapimas mane nustebino. Nejau galėtų jis mane sekti? Nutariau nedelsdama patikrinti. Paspaudžiau skambutį, išlipau kitoje stotelėje. Vyriškis nejudėjo. Užlindau už parduotuvės durų ir stebėjau. Jis išlipo kitoje stotelėje ir patraukė į mano pusę.

Viskas aišku. Buvau sekama. Per anksti džiūgavau. Mano pergalė prieš Gėjų Peidžetą nublanko. Pamojau

kitam tramvajui, ir, kaip ir tikėjausi, seklys taip pat įlipo. Buvo pats laikas viską kruopščiai apgalvoti.

Tikriausiai kažkam, ko nepažinojau, tapau tikra rakštimi. Žmogžudystė Marlove nebuvo atsitiktinė, įvykdyta ne vieno žmogaus. Aš susidūriau su gauja ir iš pulkininko Reiso atskleistų faktų Zuzanai bei iš nugirsto pokalbio Muizenberge pradėjau suprasti apie jos įvairialypę veiklą. Organizuoti nusikaltėliai, vadovaujami garsiojo Pulkininko!

Prisiminiau, kas buvo kalbama laive apie Rando streiką ir jo priežastis, apie įsitikinimą, kad kažkokia slapta organizacija kursto jį. Tai ir yra Pulkininko darbas, jo emisarai vykdo planą. Jis visiškai bešališkas, pats nedalyvauja tuose veiksmuose. Aš visada žinojau, kad jis tik duoda nurodymus, organizuoja. Protinis darbas - jam visiškai nepavojinga veikla. Tačiau, galimas daiktas, Pulkininkas pats visad pasistengia būti reikiamoje vietoje, duoti nurodymus iš neįtikėtinamiausios padėties.

Taigi būtent tokioje nepriekaištingoje vietoje ir buvo pulkininkas Reisas - "Žūčių Pilies" laive. Jis sakė ieškąs nusikaltėlių nusikaltėlio. Viskas atitiko mano prielaidą. Tai jis priklausė slaptajai tarnybai, jo užduotis buvo uždėti Pulkininkui antrankius.

Linksėjau sau - dalykai aiškėja po truputį. Tačiau koks mano vaidmuo šioje byloje? Kodėl aš jiems užkliuvau? Papurčiau galvą. Nors ir labai vertingi tie briliantai, tačiau abejoju, ar dėl jų taip beviltiškai būtų stengęsi mane pašalinti iš kelio. Ne, greičiausiai ne vien dėl to. Kažkodėl aš esu jiems pavojinga lyg Damoklo kardas. Kažkas tokio, ką aš žinau, arba jie mano, kad žinau, verčia juos žūtbūt atsikratyti manimi. Ir tai susiję kažkokiais saitais su deimantais. Esu įsitikinusi, kad tik vienas žmogus galėtų paaiškinti man viską, jei norėtų! "Žmogus rudu kostiumu" - Haris Reibernas. Jis žino kitą šios istorijos pusę. Tačiau jis dingo kaip į vandenį, kaip medžiojamas žvėris, ištrūkęs iš persekiotojų. Greičiausiai mes daugiau nesusitiksime...

Staigus truktelėjimas grąžino mane į tikrovę. Nebuvo prasmės ilgėtis Hario Reiberno. Jis iš pat pradžių, rodos, buvo priešiškai nusiteikęs. Ar bent jau... Ir vėl užsisvajojau! Svarbiausias klausimas - ką dabar daryti?

Aš, kuri didžiavausi seklio sėkme, pati esu sekama. Apėmė baimė! Pirmą kartą pradėjau nervintis. Buvau tarsi mažas žvyro akmenėlis, kuris trikdo didelės mašinos veikimą, ir supratau, kad ši galinga mašina netruks sutrinti tą mažą akmenėlį į dulkes. Kartą Haris Reibernas išgelbėjo mane, kitą kartą pati išsigelbėjau, tačiau staiga pajutau, kad dabar viskas - prieš mane, mane supa priešai. Viena jų neįveiksiu, manęs laukia pražūtis.

Prisiverčiau susikaupti. Vis dėlto ką jie gali man padaryti? Juk esu civilizuotame mieste, kur gausu policininkų. Ateityje būsiu atsargesnė. Jiems nepavyks įvilioti mane į spąstus, kaip Muizenberge.

Šitaip mąstydama, privažiavau Aderlio gatvę. Išlipau. Nenusprendusi, ką veikti, lėtai žingsniavau kairiuoju gatvės kraštu. Nesistengiau įsitikinti, kad mane seka. Aš ir taip žinojau. Užėjau į Kartraito cukrainę ir užsisakiau kavos ir ledų selterio. Mėgaudamasi ištuštinau per šiaudelį vieną stiklinę gėrimo. Vėsus selteris mane nuteikė maloniai.

Pastūmėjau tuščią stiklinę. Sėdėjau prie baro ant aukštos kėdės. Akies krašteliu mačiau, kaip mane sekęs vyriškis įėjo ir atsisėdo prie nedidelio stalelio greta durų, kad niekam nekristų į akis. Ištuštinau dar vieną stiklinę selterio ir paprašiau trečios. Galėjau gerti jo kažin kiek.

Netikėtai vyriškis, sėdėjęs prie durų, pakilo ir išėjo. Mane tai nustebino. Jei jis sumanė laukti manęs lauke, tai kodėl užsuko čia? Nuslinkau nuo kėdės ir atsargiai priėjau prie durų. Skubiai atsitraukiau. Vyriškis kalbėjosi su Gėjum Peidžetu.

Peidžetas išsitraukė laikrodį ir pažiūrėjo į jį. Jie persimetė keliais žodžiais, ir po to sekretorius nuskubėjo gatve stoties link. Jis tikriausiai davė nurodymus. Tačiau kokius?

Staiga mano širdis suspurdėjo. Vyriškis, sekęs mane, išėjo į kelio vidurį ir užkalbino policininką. Jis buvo šiek tiek atokiau policininko, mostais rodė į Kartraito cukrainę, veikiausiai kažką aiškino. Jo planas man iškart buvo aiškus. Jis galbūt norėjo mane įduoti policijai kaip kišenvagį ar kokiu kitu pretekstu. Nusikaltėlių gaujai nieko nereiškia sumanyti tokią niekšybę. Kaip aš įrodysiu savo nekaltumą? Jie bus apgalvoję viską iki smulkmenų. Anksčiau jie buvo apkaltinę Harį Reiberną apvogus De Bero kompaniją, ir jis negalėjo to paneigti, nors aš beveik buvau įsitikinusi, kad jis nekaltas. Ko aš galėjau imtis prieš tokią Pulkininko klastotę?

Instinktyviai pažvelgiau į laikrodį ir iškart supratau, koks reikalas. Tuo metu, kai Gėjus Peidžetas pasižiūrėjo į laikrodį, buvo be kelių minučių vienuolika. Tiksliai vienuoliktą išvyksta pašto traukinys į Rodeziją, juo važiuoja ir įtakingi mano draugai, kurie galėtų mane gelbėti. Štai kodėl iki šio laiko manęs neliečia. Nuo praėjusio vakaro iki šio ryto vienuoliktos valandos aš buvau saugi, tačiau dabar jie stengsis užnerti man kilpą.

Skubiai atidariau rankinuką, užsimokėjau už gėrimus. Tuo pat metu, rodos, širdis sustojo, nes rankinuke pamačiau vyrišką piniginę, prikimštą banknotų! Ji tikriausiai labai apdairiai buvo įkišta į mano rankinuką tuo metu, kai lipau į tramvajų.

Tas netikėtumas mane išmušė iš pusiausvyros. Isskubėjau iš Kartraito cukrainės. Tuo metu didžianosis vyriškis ir policininkas ėjo per gatvę. Jie pastebėjo mane, ir nedidelis vyriškis aiškiai atkreipė į tai policininko dėmesį.

Ėmiau bėgti, kiek kojos neša. Tikėjausi, kad policininkas bus prastas bėgikas. Privalėjau skuosti kuo greičiau. Tačiau visiškai nežinojau, kuria linkme. Lėkiau kiek įkabindama Aderlio gatve. Žmonės sužiuro. Bijojau, kad netrukus kas nors mane sustabdys.

Tuo metu švystelėjo nauja mintis.

- Kur stotis? - klausiau dusdama.

- Tiesiai, dešinėn.

Paspartinau tempą. Nieko keisto, jei žmogus skuba į traukinį. Pasukau į stotį, tačiau tuo metu už savęs išgirdau žingsnius. Tas nedidelis vyriškis su didele nosimi buvo tikras sprinteris. Supratau, kad mane sulaikys, kai užbėgsiu ant platformos, prie kurios stovėjo mano traukinys. Pažvelgiau į laikrodį - rodė be minutės vienuolika. Dar suspėčiau, jei mano planas pasisektų.

Aš patekau į stotį pro pagrindines duris iš Aderlio gatvės. Staiga mečiausi į šoną. Prieš mane buvo šoninės durys į paštą ir pagrindinės į Aderlio gatvę.

Kaip ir tikėjausi, persekiotojas nebebėgo paskui mane, bet drožė toliau gatve, tikėdamasis užklupti mane, išbėgančią pro pagrindines duris arba norėdamas pranešti policininkui, kad mane sugautų.

Žaibiškai perbėgau per gatvę ir grįžau į stotį. Lėkiau kaip paklaikusi. Buvo lygiai vienuolika. Ilgas traukinys jau buvo pradėjęs judėti, kai aš atsiradau ant platformos. Nešikas bandė sustabdyti mane, tačiau aš išsiveržiau iš jo rankų ir užšokau ant vagono pakojos. Užlipau dviem laipteliais ir atidariau duris. Dabar aš saugi! Traukinys įsibėgėjo.

Traukiniui tolstant, ant platformos galo pastebėjau vyriškį. Pamojau jam.

- Viso gero, pone Peidžetai! - sušukau.

Niekad nesu mačiusi labiau suglumusio žmogaus. Jis žiūrėjo į mane kaip į šmėklą.

O čia manęs laukė dar viena staigmena. Susidūriau su konduktorium. Ėmiau švelniai gudrauti:

- Esu sero Eustachijaus Pedlerio sekretorė, - oriai tariau. - Prašau jus nuvesti mane į jo asmeninį vagoną.

Zuzana ir pulkininkas Reisas tuo metu stovėjo koridoriuje. Išvydę mane, abu aiktelėjo iš nuostabos.

- Sveika, panele Ana! - šūktelėjo pulkininkas Reisas. - Kaip čia atsidūrėte? Maniau, kad išvykote į Durbaną. Koks netikėtumas!

Zuzana tylėjo, tačiau jos žvilgsnyje atsispindėjo šimtas klaustukų.

- Turiu prisistatyti savo šefui, - atsakiau išsisukdama. - Kur jis?

- Jis savo kontoroje, viduriniame kupė, skubiai diktuoja vargšelei panelei Petigriu.

- Nematytas noras dirbti, - atsakiau į tai.

- Hm! - tarė pulkininkas Reisas. - Man regis, jis nori prirakinti sekretorę prie rašomosios mašinėlės visą likusį laiką.

Aš nusijuokiau. Lydima jų abiejų, nusigavau pas serą Eustachijų. Vaikštinėdamas pirmyn ir atgal po nedidelę patalpą, jis demonstravo savo išmintį vargšei sekretorei, kurią pamačiau pirmąkart. Ji buvo aukšta, plačiapetė moteris, vilkinti pilkais drabužiais, su pensnė, orios laikysenos. Pastebėjau, kad ji nespėja užrašyti visų sero Eustachijaus minčių, nes susiraukusi vos įstengė išlaikyti pieštuką.

Įžengiau į kupė.

- Aš jau traukinyje, sere, - tariau gyvai.

Seras Eustachijus sustojo nebaigęs minties ir pažvelgė į mane. Panelė Petigriu tikriausiai buvo labai nervinga, nes, nepaisydama viso santūrumo, pašoko kaip įgelta.

- Dievaži! - pratarė seras Eustachijus. - Tai kaip su tuo jaunuoliu iš Durbano?

- Man jūs malonesnis, - tariau švelniu balsu.

- Mieloji mano, - pasakė seras Eustachijus. - Ar galite mane prilaikyti, panele, kad nepargriūčiau.

Panelė Petigriu sukrenkštė, ir seras Eustachijus skubiai atitraukė savo ranką.

- Na taip. Priminkite, kur mes sustojome? Taip. Tilmanas Rosas savo kalboje... Na, kas atsitiko? Kodėl nerašote?

- Manau, - tyliai tarė pulkininkas Reisas, - kad panelei Petigriu nulūžo pieštukas.

Jis paėmė iš jos pieštuką ir padrožė. Seras Eustachijus tai stebėjo, aš taip pat. Pulkininko tonas ne visai buvo man suprantamas.

XXII skyrius

Ištraukos iš sero Eustachijaus Pedlerio dienoraščio

Esu nusprendęs atsisakyti "Memuarų". Vietoje jų žadu rašyti straipsnį, pavadintą "Kokius turėjau sekretorius" ("Mano sekretoriai"). Nesiseka su sekretoriais. Ne sekretoriai, o tikra Dievo rykštė. Arba visai neturiu sekretorių, arba turiu jų per daug. Dabar vykstu į Rodeziją, apsuptas moterų. Reisas, žinoma, išsirinko pačias gražiausias, o man teko pamėklės. Taip, beje, man visada nutinka, o juk tai mano asmeninis vagonas, o ne Reiso. Pavyzdžiui, Ana Bedingfeld, kuri lydi mane į Rodeziją, yra mano laikinoji sekretorė. Tačiau ji visą popietę stovi koridoriuje su Reisu, žavisi Hekso upės vaizdais. Tiesa, aš pasakiau jai, kad pagrindinis jos darbas - palaikyti mane dvasiškai. Tačiau ji nė nemano šito daryti. Galimas daiktas, ji baiminasi panelės Petigriu. Negaliu dėl to jai priekaištauti. Panelė Petigriu tikrai yra nepatraukli, sakyčiau, atgrasi būtybė su itin didelėm pėdom, greičiau vyro negu moters.

Ana Bedingfeld yra labai mįslinga. Ji įšoko į traukinį paskutinę minutę, pūškuodama kaip garvežys, tartum visą kelią būtų lenktyniavusi, nors Peidžetas sakė man, kad išlydėjo ją vakar vakare į Durbaną. Gal Peidžetas vėl buvo girtas kaip šiaučius, o gal mergaitė turi astralinį kūną?

Beje, ji niekad nieko neaiškina. Niekas neaiškina. Taigi "Mano sekretoriai". Pirmas numeris - žmogžudys, besislapstantis nuo teisėtvarkos. Antras numeris - mįslingas girtuoklis, prirezgęs nešvarių intrigų Italijoje. Trečias numeris - puiki mergaitė, apdovanota neįtikėtinu sugebėjimu būti dviejose vietose tuo pačiu metu. Ketvirtas numeris - panelė Petigriu, kuri, be abejo, yra užsimaskavęs itin pavo-

jingas sukčius! Veikiausiai vienas iš Peidžeto Italijos draugų, kurį jis man įpiršo. Nenustebsiu, jei pasaulis sužinos kada nors, koks nepataisomas apgavikas yra tas Peidžetas. Iš visų sekretorių, manau, Reibernas buvo pats geriausias. Jis bent neįkyrėjo man ir nelindo į akis. O Gėjus Peidžetas turi įžūlumo įgrūsti rašymo reikmenų lagaminą į mano kupė. Visi už jo kliūva.

Išėjau į koridorių pasižvalgyti. Tikėjausi, kad mano pasirodymas bus sutiktas su džiaugsmu. Tačiau abi moterys kaip pakerėtos klausėsi Reiso kelioninių pasakų. Nutariau ant vagono užklijuoti kortelę, vietoje "seras Eustachijus Pedleris ir partija" parašyti "Pulkininkas Reisas ir jo haremas".

Ponia Blėr tikriausiai vėl užsimanys fotografuoti. Kiekvieną kartą, kai, kildami į viršų, pravažiuojame kokį siaubingą posūkį, ji spragsi aparatu.

- Jūs matote štai tą vietą! - sušunka ji sužavėta. - Atrodys kaip vingis, jei nufotografuosiu iš traukinio galo, o greta kalnų šis vaizdas bus labai įspūdingas.

Aš pridūriau, jog niekas negalėtų pamanyti, kad fotografuota iš traukinio galo. Ji pažvelgė į mane su panieka.

- Užrašysiu nuotraukos apačioje. Fotografuota iš traukinio, važiuojančio lanku.

- Jūs galėtumėte tą patį užrašyti ant kiekvienos momentinės nuotraukos, fotografuotos iš traukinio, - pasakiau. Moterys niekad neatkreipia dėmesio į tokius elementarius dalykus.

- Malonu, kad važiuojame dienos metu, - sušuko Ana Bedingfeld. - Nebūčiau viso to mačiusi, jei būčiau vykusi į Durbaną praėjusią naktį, tiesa?

- Ne, - pasakė pulkininkas Reisas šypsodamasis. - Būtumėte atsibudusi rytą Karo stotyje, karštoje, dulkėtoje akmenų ir uolų dykvietėje.

- Gerai, kad persigalvojau, - tarė Ana, lengvai atsidusdama ir žvalgydamasi.

Reginys išties buvo nuostabus. Iš visų pusių mus

supo aukšti kalnai, į kuriuos sukdamasis vis aukščiau ir aukščiau kilo mūsų traukinys.

- Ar tai geriausias traukinys į Rodeziją dienos metu? - paklausė Ana Bedingfeld.

- Dienos metu? - nusijuokė Reisas. - Na, mieloji Ana, tėra tik trys traukiniai per savaitę. Pirmadieniais, trečiadieniais ir šeštadieniais. Įsivaizduokite, jūs atvyksite prie krioklių tik kitą šeštadienį.

- Bus proga per tą laiką geriau pažinti vienas kitą! - tarė ponia Blėr pašaipiai. - Kiek laiko ruošiatės praleisti prie krioklių, sere Eustachijau?

- Tai priklausys... - tariau svarstydamas.

- Nuo ko?

- Kaip klostysis reikalai Johanesburge. Iš pradžių maniau pabūti kelias dienas prie krioklių - jų dar nesu matęs, nors tai jau trečiasis mano vizitas į Afriką. Vėliau ketinau vykti į Johanesburgą, išanalizuoti padėtį Rande. Namuose, suprantama, aš įsivaizdavau esąs pagrindinis Pietų Afrikos politikos žinovas. Tačiau dabar susidariau nuomonę, kad geriau artimiausią savaitę nevykti ten, kur laukia nemalonumai. Nenorėčiau gilintis į sąlygas šiai įnirtingai revoliucijai jau įpusėjus.

Reisas šyptelėjo su pasitenkinimu.

- Manau, kad jūsų baimės akys per didelės, sere Eustachijau. Nekils joks ypatingas pavojus Johanesburge.

Moterys žvelgė į jį kaip į bebaimį herojų. Mane tai nepaprastai suerzino. Nors nesu bailys, tačiau Reisas turi stotą, kurio aš stokoju.Šie aukšti, liekni, rudi vyrai visad nori išsiskirti.

- Tikiuosi, jūs būsite ten, - tariau šaltai.

- Labai galimas dalykas. Galėtume vykti kartu.

- Nežinau, gal pasiliksiu kuriam laikui prie krioklių, - atsakiau išsisukinėdamas. Kodėl Reisui rūpi, kad aš vykčiau į Johanesburgą? Jam tikriausiai rūpi Ana. - Ką jūs ketinate veikti, panele Ana?

- Tai priklausys... - atsakė ji svyruodama, pamėgdžiodama mane.

- Aš maniau, kad jūs esate mano sekretorė, - paprieštaravau.

- Bet jūs mane atleidote. Jūsų vienintelis ramstis - panelė Petigriu, su kuria vienudu praleidote visą popietę. Bendraujate tik su ja.

- Gal ir bendrauju. Tačiau, prisiekiu, jūs klaidingai supratote mūsų bendravimą, - patikinau ją.

Ketvirtadienio vakarą.

Pravažiavome Kimberlį. Reisui teko pasakoti istoriją apie deimantus dar kartą. Kodėl moterys taip domisi deimantais?

Pagaliau panelė Bedingfeld praskleidė savo paslapties šydą. Pasirodo, ji yra laikraščio korespondentė. Šįryt ji išsiuntė daugybę telegramų iš De Aro. Iš jos tauškėjimo, sklidusio beveik visą naktį iš ponios Blėr kupė, buvo galima suprasti, kad ji garsiai skaitė savo specialius straipsnius, kurių tikriausiai pakaktų visiems ateinantiems metams.

Susidarė įspūdis, kad ji visą laiką sekė "žmogų rudu kostiumu". Aišku, ji nesutiko jo "Žūčių Pilies" laive, iš tikrųjų ir neturėjo tokios progos, tačiau dabar ji skuba pranešti: "Kaip aš keliavau su žudiku", be to, kuria tokias iš piršto laužtas istorijas, kaip "Ką jis pasakojo man", ir panašias. Puikiai įsivaizduoju, kaip tai daroma. Aš pats kuriu panašias istorijas savo "Memuaruose", kai Peidžetas neprieštarauja. Be to, suprantama, uolūs Nešbio redaktoriai taip pagražins visas detales, kad, kai straipsnis pasirodys laikraštyje "Daily Budget", Reibernas nepažins savęs.

Šiaip mergina gana protinga. Viena be niekieno pagalbos iššniukštinėjo, kas buvo nužudyta mano name - Rusijos šokėja, vardu Nadina. Aš paklausiau Aną Bedingfeld, ar ji visiškai tuo įsitikinusi. Ji atsakė, kad tai nustatė remdamasi dedukcija - visiškai panašu į Šerloką Holmsą. Vis dėlto spėju, kad ji telegrafavo tai Nešbiui kaip

įrodytą faktą. Aš sutinku, kad moterys turi tokią intuiciją, neabejoju, kad Anos Bedingfeld prielaida yra visiškai teisinga, tačiau pavadinti tai dedukcija yra absurdas.

Kokiu būdu ji pateko į "Daily Budget" redakciją, tiesiog neįsivaizduoju. Atrodo, šiai jaunai moteriai nieko nėra neįmanoma. Ir neįmanoma jai prieštarauti. Po visais jos meilikavimais ir įtikinamomis kalbomis slepiasi nenugalimas ryžtas. Pavyzdžiui, kaip gabiai ji įsipiršo į mano asmeninį vagoną!

Pradedu numanyti kodėl. Reisas kartą užsiminė, kad policija įtaria, jog Reibernas keliaus į Rodeziją. Jis galėjo išvykti pirmadienio traukiniu. Tačiau visi policijos skyriai, gavę tokią informaciją, nerado jokio panašaus žmogaus. Šis faktas dar nieko nereiškia. Jis yra ganėtinai nuovokus vaikinas, be to, pažįsta Afriką. Jis galėjo būti meistriškai persirengęs kokia sena kafre, o policija tebeieško dailaus jaunuolio su randu, apsirengusio europietiškais drabužiais. Abejoju, ar tas randas tikras.

Šiaip ar taip, Ana Bedingfeld aptiko jo pėdsakų. Ji viena nori pelnyti šlovę, surasdama jį sau ir "Daily Budget". Jaunos moterys nūnai tokios šaltakraujiškos. Aš bandžiau įtikinti ją, kad tai ne moters darbas. Ji tik juokėsi iš manęs. Ir tikino mane, kad pasiryžusi nors iš po žemių jį iškasti, nes nuo to priklausys jos ateitis. Pastebėjau, kad pulkininkui Reisui taip pat nepatinka jos ketinimai. Galbūt Reibernas yra šiame traukinyje. Jeigu tai tiesa, galime būti nužudyti savo lovose. Aš apie tai kalbėjau su ponia Blėr, tačiau ji šią mintį net suniekino, dar pabrėžė, kad jei mane kas nužudytų, tai tik į naudą išeitų panelei Anai! Įsivaizduoju, krūva pinigų Anai už tokią sensacingą žinią! Rytoj pravažiuosime Bečuanalendą. Bus siaubingos dulkės. Kiekvienoje stotelėje vaikai kafrai siūlo neįprastas gyvūnų statulėles, išdrožinėtas iš medžio, pintinėles ir krepšius iš kukurūzų vytelių. Būgštavau, kad ponia Blėr gali dėl jų pamesti galvą. Šių smulkmenų primityvus grožis, manau, pavergs jos širdį.

Penktadienio vakaras

Mano būgštavimas buvo ne be pagrindo. Ponia Blėr ir Ana nusipirko keturiasdešimt devynis medinius gyvūnėlius!

XXIII skyrius

Anos pasakojimo santrumpa

Buvau labai sužavėta kelione į Rodeziją. Kasdien išvysdavau ką nors nauja, netikėta. Pirmiausia Hekso upių slėnio kraštovaizdis, po to Karu dykvietės platumos, galiausiai nuostabus besidriekiantis Bečuanalendas ir tiesiog žavingi žaislai, kuriuos vietiniai gyventojai siūlo pirkti. Mes su Zuzana vos neatsilikome nuo traukinio kiekvienoje stotelėje - jeigu galima jas taip vadinti. Atrodė, kad traukinys sustoja kada nori, tą pačią akimirką lyg iš dangaus nusileidžia spiečius vaikų, siūlančių pintinėles su kukurūzais, dėželes su saldumynais, *karosses* (kvadrato formos apsiaustas iš gyvūnų kailio gabalėlių; dar naudojamas kaip užtiesalas) ir nuostabias medinių gyvūnų figūrėles. Zuzana iškart rinko jų kolekciją. Aš pasekiau jos pavyzdžiu - daugelis nekainavo nė *tiki* - trijų pensų ir kiekvienas buvo skirtingas. Įsigijome žirafų, tigrų, gyvačių, romių antilopių ir juokingų nedidelių juodų karių. Mums jie labai patiko.

Seras Eustachijus bandė mus sulaikyti, bet veltui. Manau, tik per stebuklą mes nepasilikome kokioje nors oazėje. Pietų Afrikoje traukiniai nešvilpia prieš pradėdami važiuoti. Jie tyliai rieda tolyn, versdami vytis atsilikusius kiek tik jėgos leidžia.

Zuzanos nuostaba pamačius mane įlipant į traukinį Keiptaune galėjo būti visiškai suprantama. Tą vakarą mes išsamiai aptarėme padėtį. Kalbėjomės iki vėlyvos nakties.

Nutariau pereiti į gynybos taktiką. Keliaudama drauge su seru Eustachijum Pedleriu ir jo kompanija, buvau visiškai saugi. Ir jis, ir pulkininkas Reisas buvo man stiprus užnugaris, ir aš supratau, kad mano priešai nedrįs paliesti širšių lizdo, o kartu ir manęs. Būdama pas serą

Eustachijų, galėsiu šį tą sužinoti apie Gėjų Peidžetą - Gėjus Peidžetas kaip tik yra didžiausia mįslė. Paklausiau Zuzaną, ar ji nemananti, kad Peidžetas galėjo būti tas paslaptingasis Pulkininkas. Nors jis ir buvo tik valdinys, tas, tiesa, prieštaravo mano prielaidai, tačiau kelėtą kartų teko įsitikinti, kad seras Eustachijus, nors ir rodėsi nepriklausomas, buvo visiškoje sekretoriaus valioje. Seras buvo lengvai valdomas žmogus, toks, kurį gudrus sekretorius lengvai galėjo apvynioti aplink pirštą. Tokios palyginti nežymios pareigos iš tikrųjų galėjo būti jam labai naudingos, jei vengė viešumo.

Zuzana neigė visas mano prielaidas. Ji išvis atsisakė tikėti, kad Gėjus Peidžetas galįs kam nors vadovauti. Tikrasis nusikaltimų vadas - Pulkininkas - laikėsi nuošaliai ir buvo Afrikoje prieš mums atvykstant.

Iš dalies sutikau su jos požiūriu tuo klausimu, tačiau tai manęs visiškai nepatenkino. Kiekvienu atveju Peidžetą galėjai apibūdinti kaip genialų organizatorių. Tiesa, jam trūko pasitikėjimo ir ryžto, būdingo nusikaltimų genijui, vis dėlto, pasak pulkininko Reiso, tas paslaptingasis vadeiva dirbo tik protinį darbą, rezgė planus ir, kaip ir visi kūrybingi žmonės, galėjo būti netvirto sudėjimo bei nedrąsus.

- Atrodo, kad taip kalba profesoriaus dukra, - pertarė Zuzana, kai pateikiau šį argumentą.

- Tai tiesa. Vis viena. Kita vertus, Peidžetas gali būti dešinioji vadeivos ranka, - minutėlę patylėjau, po to vėl prabilau: - Norėčiau sužinoti, iš kur seras Eustachijus gauna pinigų!

- Vėl įtarinėji jį?

- Zuzana, mano padėtis tokia, kad negaliu neįtarinėti! Iš tikro tik spėju, tačiau galų gale jis yra Peidžeto šefas, ir būtent jam priklauso Milhauzas.

- Seniai žinau, kad jis nelinkęs aptarinėti, kokiais būdais užsidirba pinigų, - tarė Zuzana susirūpinusi. - Tačiau tai nebūtinai turi būti nusikaltimas - visiškai galimas daiktas, kad verčiasi konservų gamyba ar plaukų atauginimu!

Aš liūdnokai pritariau.

- Tikiuosi, - tarė Zuzana abejodama, - kad mes sugebėsime atskirti pelus nuo grūdų. Noriu pasakyti, kad, nepagrįstai įtardamos Peidžetą kaip bendrininką, galime visiškai nuklysti nuo tiesos. Gal jis iš tiesų yra visiškai doras žmogus?

Šiek tiek pagalvojusi, papurčiau galvą.

- Aš negaliu tuo patikėti.

- Vis dėlto jis visa kam turi pateisinamų priežasčių.

- Ta-aip, bet jos nelabai įtikinamos. Pavyzdžiui, tą naktį, kai jis bandė mane išmesti iš "Žūčių Pilies", aiškinosi, kad sekė Reiberną, o Reibernas atsisuko ir smogė jam. Mes juk žinome, kad tai netiesa.

- Žinoma, ne, - pritarė Zuzana nenoriai. - Tačiau šitokį pasakojimą girdėjome ne iš pirmų lūpų, o iš sero Eustachijaus. Jeigu išklausytume patį Peidžetą, manau, viskas kitaip atrodytų. Juk žinai, kad žmonės visad ką nors pakeičia perpasakodami.

Vėl viską pergalvojau.

- Ne, - paprieštaravau pagaliau. - Nematau jokio pateisinimo. Peidžetas yra kaltas. Negalime nekreipti dėmesio į tą faktą, kad jis bandė mane išmesti už borto, be to, visa kita taip pat atitinka. Kodėl jūs taip atkakliai laikotės savo nuomonės?

- Dėl jo veido.

- Jo veido? Bet...

- Taip, žinau, ką tu pasakysi. Tai piktadario veidas. Kaip tik taip. Nė vienas žmogus su tokiu veidu negali iš tikro būti piktadarys. Tai tiesiog neįtikėtina gamtos išdaiga.

Nelabai tikėjau šiais Zuzanos postringavimais. Aš geriau pažinojau gamtos paslaptis iš praeities. Jei Zuzana turėjo humoro jausmą, tai šiuo atveju jis nebuvo taiklus. Zuzanos samprotavimai apie gamtą nesirėmė jokia patirtimi.

Ėmėmės aptarti neatidėliotinus veiksmus. Man bu-

vo aišku, kad privalau nusistatyti tikslą. Negaliu tęsti tyrimo neanalizuodama. Visus sunkumus galiu įveikti tik savo rankomis, nors anksčiau apie tai nepagalvojau. Laikraštis "Daily Budget"! Supratau, kad rašydama ar tylėdama vis vien negalėsiu išteisinti Reiberno. Jis jau be manęs buvo žinomas kaip "žmogus rudu kostiumu". Veikiausiai galėsiu jam pagelbėti, jei apsimesiu, kad laikau jį žudiku. Pulkininkas ir jo gauja negalės įtarti, kad mane sieja kokie nors draugiški santykiai su žmogum, kurį jie pasirinko atpirkimo ožiu žmogžudystei Marlove. Aš žinojau, kad kol kas nužudytosios asmenybė nebuvo nustatyta. Taigi pranešiu lordui Nešbiui mananti, jog tai įžymioji Rusijos šokėja Nadina, seniai sužavėjusi visą Paryžių. Buvo neįtikėtina, kad jos asmenybė dar nenustatyta, tačiau įsigilinusi į šį atvejį kiek vėliau, supratau kodėl.

Nadina niekada nėra šokusi Anglijoje, karjerą ji padarė Paryžiuje. Londone nebuvo žinoma. Nuotraukos, darytos Marlove, buvo labai neaiškios, todėl nėra ko stebėtis, kad niekas jos neatpažino. Be to, kita vertus, Nadina savo ketinimą nuvykti į Angliją laikė didžiausioje paslaptyje. Po dienos, kai įvyko žmogžudystė, jos menedžeris gavo laišką, neva parašytą šokėjos. Jame buvo rašoma, kad ji išvyksta į Rusiją neatidėliotinais asmeniniais reikalais ir kad nutraukia su juo kontraktą.

Visa tai, suprantama, aš sužinojau vėliau. Zuzanos pritariama, išsiunčiau ilgą telegramą iš De Aro. Ji atėjo pačiu tinkamiausiu redakcijai laiku (šitai aš taip pat sužinojau vėliau), "Daily Budget" sensacija buvo itin reikalinga. Mano prielaida buvo patikrinta ir pasitvirtino, ir laikraštis "Daily Budget" užsidirbo karališką honorarą. Laikraštis išėjo su tokiomis antraštėmis: "Milhauzo auka atpažinta mūsų specialaus korespondento dėka"; "Mūsų reporterė keliauja su žudiku; "Žmogus rudu kostiumu" - kas jis iš tikrųjų?"

Pagrindiniai faktai buvo, be abejo, perduoti Pietų Afrikos laikraščiams, tačiau aš perskaičiau savo ilgus straipsnius gerokai vėliau! Gavau patvirtinimą ir nurodymus

telegrama Bulavajaus mieste. Man buvo pranešta, kad esu priimta į laikraščio "Daily Budget" redakciją, be to, sulaukiau paties lordo Nešbio pasveikinimo. Gavau akreditavimą toliau tirti žmogžudystę. Ir tik aš, aš vienintelė, žinojau, kad žudikas yra ne Haris Reibernas. Tačiau tegul kiti mano, kad žudikas yra jis - taip geriau.

XXIV skyrius

Ankstų šeštadienio rytą atvykome į Bulavajų. Buvau nusivylusi ta vietove. Neapsakomas karštis, be to, man nepatiko viešbutis. Seras Eustachijus taip pat, atrodo, buvo paniuręs. Manau, dėl mūsų medinių gyvūnų, ypač jį nervino žirafa. Žirafa buvo įspūdinga, ilgu ilgu kaklu, švelniomis akimis ir prispausta uodega. Ji buvo originali, žavi. Dėl jos kilo nesutarimų - kam ji iš tikrųjų priklausė: man ar Zuzanai? Abi sumetėm po *tiki* už ją. Zuzana pareiškė, kad esanti vyresnė už mane, be to, ištekėjusi, o aš tvirtinau, kad pirmoji atkreipiau dėmesį į tą žavų padarą.

Tuo tarpu turiu pripažinti, kad ji užėmė ganėtinai vietos mūsų kambaryje. Iš tiesų buvo nepatogu nešiotis keturiasdešimt devynis medinius gyvūnus, įvairių formų ir iš trapaus medžio. Du nešikai nešė po maišą statulėlių, vienas netyčia išmetė visą giminę žavių stručių, jiems nulūžo galvos. Todėl mes su Zuzana po to stengėmės viską nešti pačios, dar padėjo pulkininkas Reisas, o aš paspraudžiau didelę žirafą serui Eustachijui po ranka. Net ir korektiškoji panelė Petigriu neišvengė naštos - jai teko didelis begemotas ir du juodi kariai. Jaučiau, kad panelė Petigriu nemėgsta manęs. Tikriausiai jai aš atrodžiau įžūli. Beje, ji vengė manęs kaip įmanydama. Keisčiausia buvo tai, kad jos veidas man atrodė kažkur matytas, tačiau aš niekaip negalėjau prisiminti kur.

Ilsėjomės visą rytmetį, po pietų išvykome į Matoposą prie Rodeziečio kapo. Tiesą pasakius, turėjome ten vykti, bet paskutinę akimirką seras Eustachijus persigalvojo. Jis buvo prastos nuotaikos, tokios pat kaip ir tada, kai mes atvykome į Keiptauną, kur jis nusviedė kietą persiką ant grindų ir šis ištiško! Rodos, ankstyvi atvykimai jį blogai nuteikia. Jis plūdo nešikus, padavėją per pusryčius, viešbučio tarnautojus, tik neišdrįso burnoti ant pane-

lės Petigriu, kuri skraidė čia pat su pieštuku ir darbo užrašų bloknotu. Seras Eustachijus tiesiog nerado prie ko prikibti, nes ji elgėsi kaip ideali profesionali sekretorė. Pačiu laiku išgelbėjau savo žirafą. Supratau, kad seras Eustachijus rengėsi tėkšti ją į grindis.

Susiruošėme į ekspediciją. Po to, kai seras Eustachijus pareiškė atsisakąs vykti, panelė Petigriu pasakė, kad ji liks savo kambaryje, ir nurodė, kur prireikus ją rasti. Paskutinę minutę Zuzana pranešė, kad jai skauda galvą. Taigi išvykome mes dviese su pulkininku Reisu.

Pulkininkas buvo keistas žmogus. Tarp kitų šito nepastebėsi. Tačiau likusi su juo viena, jaučiau jo nepaprastą valdingumą. Jis buvo visai nešnekus, tačiau tyla atrodė daug iškalbingesnė.

Tą dieną važiavome į Matoposą keliu, einančiu per švelnų gelsvai rusvą brūzgyną. Vyravo keista tyla, išskyrus mūsų automobilio burzgimą, kuris tikriausiai buvo pats pirmasis Fordo modelis! Apmušalai visai nudriskę, be to, variklis, nors aš menkai teišmanau, dirbo, rodės, ne taip, kaip būtų turėjęs.

Gamtovaizdis keitėsi. Daugėjo didžiulių, pačių fantastiškiausių formų akmens luitų. Jaučiausi tarsi patekusi į pirmykštę erą. Prieš akis iškilo neandertalietis, visiškai realus, kaip atrodydavo ir mano tėvui. Pasisukau į pulkininką Reisą.

- Kažkada čia tikriausiai gyveno milžinai, - pasakiau užsisvajojusi. - O jų vaikai buvo tokie, kaip visų laikų vaikai - jie žaidė su akmenukais, kraudami į krūvas ir griaudami. Kuo aukščiau sukraudavo, tuo labiau džiaugdavosi. Jei man prireiktų išrinkti pavadinimą šiam kraštui, aš jį pavadinčiau Milžiniškų Vaikų Šalimi.

- Galbūt jūs arčiau tiesos, negu pati įsivaizduojate, - tarė pulkininkas Reisas niūriai. - Paprasta, primityvi, neaprėpiama - tokia yra Afrika.

Linksėjau pritariamai.

- Ar jūs ją mylite? - paklausiau.

- Taip. Bet gyvendamas čia ilgą laiką žmogus

tampa, pasak jūsų, žiaurus. Gyvybė ir mirtis čia įprastas dalykas.

- Taip, - pasakiau galvodama apie Harį Reiberną. Ir jis buvo žiaurus. -Tačiau ne silpniesiems?

- Nelygu, kas ką laiko silpnuoju, panele Ana.

Jo balsas buvo griežtas, o tai baugino mane. Suvokiau, kad apie greta sėdintį žmogų aš beveik nieko nežinau.

- Norėjau pasakyti apie vaikus ir šunis.

- Tiesą pasakius, niekad žiauriai nesielgiau nei su vaikais, nei su šunimis. Ar jūs moteris priskiriate prie "silpnųjų"?

Susimąsčiau.

- Ne, nepriskiriu, nors galbūt taip ir yra. Taip yra mūsų dienomis. Tėvas sakydavo, kad pirmykščiai žmonės - ir moterys, ir vyrai - klajojo po pasaulį kartu, vienodai tvirti, kaip liūtai ar tigrai.

- Ir žirafos? - pertarė pulkininkas Reisas šaipokiškai.

Aš nusijuokiau. Visiems ta žirafa kelia juoką.

- Ir žirafos. Jos buvo klajoklės, įsivaizduokite. Taip buvo, kol susidarė bendruomenės, moterys dirbo vienokius darbus, vyrai - kitokius, ir todėl moterys pasidarė silpnos. Tačiau vidinis pasaulis išliko vienodas, jie vienodai jaučia - norėjau pasakyti, kodėl moterys žavisi vyro fizine jėga. Todėl, kad kažkada tai turėjo ir prarado.

- Beveik kaip protėvių garbinimas.

- Kažkas panašaus.

- O jūs iš tiesų manote, kad tai tiesa? Turiu galvoje - garbinti jėgą?

- Po teisybei, manau, kad taip. Kalbama, kad žavėtis galima labiau dorovinėmis žmogaus savybėmis, tačiau įsimylėjus nulemia fizinis potraukis. Bet aš nemanau, kad tai riba; pagaliau priklauso nuo gyvenimo sąlygų. Primityvios gyvenimo sąlygos nulemia fizinį potraukį, tačiau mūsų laikais taip nėra. Laimi tai, kas turi reikšmę. Panašiai Biblijoje rašoma: netekti gyvenimo ir surasti jį.

- Išvada būtų tokia, - tarė pulkininkas Reisas susimąstęs, - jūs įsimylite ir po to vėl nebemylite - ar taip aš jus supratau?

- Ne visai taip, tačiau galite ir taip įsivaizduoti, jei jums patinka.

- Tačiau aš nemanau, kad jūs nieko nemylite, panele Ana?

- Ne, nieko, - atvirai prisipažinau.

- O gal įsimylėjote?

Aš nieko neatsakiau.Automobilis privažiavo prie pasirinktos vietos, ir pokalbis nutrūko. Mes išlipome ir iš lėto leidomės prie nepaprasto reginio. Jau ne pirmą kartą varžiausi pulkininko Reiso. Jo mintys slėpėsi giliai neįžvelgiamose juodose akyse. Jis truputį baugino mane. Visad baugino. Greta jo aš visad prarasdavau pasitikėjimą savimi. Nežinojau, ko tikėtis. Leidomės tylėdami, kol priėjome tą vietą, kur gulėjo rodezietis - senovės žmogus, apsuptas milžiniškų akmens luitų. Keista nykuma, žmonių apleista vieta, amžinai sklidina atšiauraus grožio.

Valandėlę sėdėjome tylėdami. Po to vėl leidomės, truputį pasukdami iš kelio. Ėjome pažirusiais aštriais akmenimis, priėjome statų uolos šlaitą.

Pulkininkas Reisas ėjo pirma manęs, po to atsigręžė pagelbėti man.

- Verčiau perkelsiu jus, - tarė netikėtai ir staigiu judesiu pakėlė mane nuo žemės.

Jaučiau jo jėgą tol, kol jis pastatė mane ant žemės ir paleido iš savo tvirto glėbio. Šis vyras buvo tvirtas kaip geležis, o raumenys, atrodė, iš gryno plieno. Vėl mane suėmė ta pati baimė, nes jis neatsitraukė nuo manęs, stovėjo priešais, žvelgdamas į akis.

- Ką iš tikrųjų jūs čia veikiat, panele Bedingfeld? - netikėtai paklausė.

- Aš čigonė. Klajojanti po pasaulį.

- Taip. Panašu į tiesą. Laikraščio korespondentė - tai tik priedanga. Jūs esate ne žurnalistiškos sielos žmogus.

Visomis išgalėmis, tik savo pačios rankomis kabinatės gyvenimo. Ir tai dar ne viskas.

Ką jis norėjo priversti mane jam pasakyti? Aš išsigandau, tikrai išsigandau. Žvelgiau jam tiesiai į veidą. Mano žvilgsnis ne toks paslaptingas kaip jo, tačiau ganėtinai įžūlus.

- O jūs ką čia veikiate, pulkininke Reisai? - tyčia paklausiau.

Pamaniau, kad nesiruošia atsakyti. Atrodė gan nustebęs. Pagaliau prabilo, mėgaudamasis savo gražbylyste.

- Savo svajonės vedamas, - atsakė jis. - Tik dėl šios paprastos priežasties. Įsidėmėkite, panele Bedingfeld, kad tai angeliška nuodėmė.

- Kalbama, - lėtai tariau, - kad jūs esate valdžios atstovas, kad priklausote slaptajai tarnybai. Ar tai tiesa?

Man pasirodė, kad jis delsia atsakyti.

- Galiu jums tiesiai pasakyti, panele Bedingfeld, kad atvykau čia savo paties noru.

Vėliau apgalvojau jo atsakymą, ir man jis atrodė dviprasmiškas. Gal jis specialiai to siekė?

Grįžome į automobilį tylėdami. Pusiaukelėje į Bulavajų sustojome išgerti arbatos prie šalikelėje esančios prastokos užeigos. Šeimininkas kapstėsi sode, atrodė suirzęs, mat sutrukdėme. Tačiau mandagiai pasisiūlė mus aptarnauti. Po amžinybę trukusio laukimo jis atnešė mums sudžiūvusių pyragaičių bei drungnos arbatos, ir iškart vėl nuėjo į sodą.

Vos tik jis dingo, apie mus susispietė katės, kniaukė jų koks šešetas. Kniaukimas stačiai kurtino. Atlaužiau kąsnelį pyragaičio. Jos surijo godžiai, iki trupinėlio. Supyliau joms visą pieną iš puodelio, ir jos viena per kitą puolė prie jo.

- Ach, - sušukau pasipiktinusi, - jos išbadėjusios! Tai baisu. Prašau jus užsakyti dar pieno ir pyragaičių.

Pulkininkas tyliai pakluso mano prašymui. Katės

vėl kniaukė. Jis grįžo su pilnu ąsočiu pieno, ir katės išlakė jį visą.

Pakilau, pasiryžusi kates pasiimti.

- Aš noriu pasiimti šias kates ir neštis namo - negalima jų čia palikti.

- Mielasis vaike, nebūkite juokinga. Juk negalite visur vežiotis su savim šešių kačių ir dar penkiasdešimties medinių žaislų.

- Mediniai gyvūnai man visai nesvarbu. Šios katės - gyvi padarai. Aš pasiimsiu jas.

- Nieko jūs nepasiimsite.

Aš piktai pažvelgiau į jį, tačiau jis kalbėjo toliau:

- Jūs manote, kad esu žiaurus, tačiau juk negalima gyventi vien sentimentais. Neprieštaraukite, aš neleisiu jums jų paimti. Ši šalis primityvi, suprantate, o aš esu daug stipresnis už jus.

Supratusi, kad pralaimėjau, ašarodama nuėjau prie automobilio.

- Jos alkanos gal tik šiandien, - aiškino jis guosdamas. - Šeimininko žmona išvyko į Bulavajų apsipirkti. Jas pamaitins, būkite rami. Beje, jūs juk žinote, kad pasaulyje yra daugybė badaujančių kačių.

- Nekalbėkite taip, - rūsčiai nutraukiau.

- Aš stengiuosi jus išmokyti pažinti gyvenimą tokį, koks yra iš tikrųjų. Jūs privalote būti tvirta ir negailestinga - kaip aš. Tai ir yra tvirtybės ir sėkmės laidas.

- Verčiau mirti negu būti negailestingai, - pareiškiau įsikarščiavusi.

Mes įlipome į automobilį ir nuvažiavome. Šiaip taip susitvardžiau. Netikėtai, mano dideliam nustebimui, jis paėmė mane už rankos.

- Ana, - švelniai tarė jis, - aš noriu tavęs. Ar tekėtum už manęs?

Buvau pritrenkta.

- O, ne, - pralemenau. - Aš negaliu.

- Kodėl ne?

- Todėl, kad aš negalvoju apie jus kaip apie savo mylimąjį ir niekada taip negalvojau.

- Suprantu. Ar tik dėl šios priežasties?

Privalėjau sąžiningai prisipažinti. Jis tai nusipelnė...

- Ne, - tariau. - Ne dėl to. Suprantate, aš... aš įsimylėjusi kitą.

- Suprantu, - pakartojo jis. - Ar jūs buvote įsimylėjusi kažką kitą, kai pirmą kartą pamačiau jus "Žūčių Pilyje"?

- Ne, - sušnibždėjau. - Vėliau.

- Suprantu, - tarė jis trečiąkart, tačiau šį sykį jo balse pajutau neįprastą intonaciją, todėl žvilgtelėjau jam į veidą. Atrodė toks žiaurus, kaip niekad anksčiau.

- Ką tuo norite pasakyti? - apsimečiau nesupratusi.

Jis pažvelgė į mane paslaptingai, valdingai.

- Tik tai, kad dabar žinosiu, ką man daryti.

Pajutau siaubą - šie žodžiai reiškė kažkokį man nesuprantamą nusistatymą, todėl baugino.

Neištarėme nė žodžio iki pat viešbučio. Aš nuėjau tiesiai pas Zuzaną. Ji gulėjo ant lovos ir skaitė, neatrodė, kad jai būtų skaudėjus galva.

- Na, kaip jaučiasi įsimylėjėliai? Ar patiko taktiškasis globėjas? Brangioji Ana, kas atsitiko?

Aš pravirkau.

Papasakojau jai apie kates - pamaniau, nemandagu jai pasakoti apie pulkininką Reisą. Tačiau Zuzana - labai supratinga moteris. Atrodo, ji numanė, kad įvyko dar kažkas.

- Gal tu peršalai, Ana? Tikriausiai juokinga to klausti tokiame karštyje, tačiau kodėl tu drebi?

- Nieko, - atsakiau. - Šiaip susijaudinau, nuvykusi prie tos kapavietės. Lyg jaučiu, kad kažkas baisaus turi atsitikti.

- Nekvailiok, - įsakmiai pratarė Zuzana. - Pakalbėkime apie ką nors įdomesnio, Ana, apie deimantus...

- Kodėl apie juos?

- Aš nesu įsitikinusi, kad jie saugioje vietoje. anksčiau - kas kita, nes niekas neįtarė, kad jie yra paslėpti mano daiktuose. Tačiau dabar, kai visi žino, jog mes esame draugės, pradės ir mane persekioti.

- Juk niekas nežino, kad jie yra fotojuostų ritinėlyje, - paprieštaravau aš. - Be to, ši slėptuvė visai puiki, geresnės nerasime.

Ji sutiko šiek tiek abejodama, tačiau pasakė, kad dar dėl to pasitarsime, kai nuvyksime prie krioklių.

Traukinys išvyko devintą valandą. Seras Eustachijus vis dar buvo blogos nuotaikos, o panelė Petigriu atrodė prislėgta. Pulkininkas Reisas atrodė kaip visada. Pamaniau, kad mūsų pokalbis automobilyje man prisisapnavo.

Tą naktį prastai miegojau ant savo kieto gulto, sapnavau klaikius slogučius. Atsibudau su skaudama galva ir išėjau iš kupė pasižvalgyti. Oras buvo gaivus, šiltas, visur, kur tik siekė žvilgsnis, driekėsi miškingos kalvos. Man labai patiko ši vietovė, net labiau už visas anksčiau matytas. Troškau turėti nedidelę trobelę kažkur krūmokšnių glūdumoje ir pasilikti ten gyventi...

Apie pusę trijų mane pakvietė pulkininkas Reisas į vagono apžvalgos aikštelę ir parodė į puokštės pavidalo baltą rūką, kabantį virš krūmokšnių.

- Tai purslai nuo krioklių, - tarė jis. - Mes jau netoli jų.

Aš dar nebuvau visiškai išsivadavusi iš slogios nuotaikos, kurią sukėlė nakties sapnai. Dabar jaučiausi tartum grįžusi į namus. Namo! Nors niekada nesu čia buvusi nei tikrovėj, nei sapnuose.

Mes išlipome iš traukinio ir nuėjome į viešbutį, didelį baltą pastatą su tankiu tinkleliu, apsaugančiu nuo uodų. Nebuvo nei kelių, nei namų. Užlipome ant *stoep* (verandos) ir aiktelėjome iš susižavėjimo. Už pusės mylios tiesiai prieš mus driekėsi kriokliai. Nebuvau mačiusi nieko didingesnio ir nuostabesnio - vargu ar teks ką dar puikesnio regėti.

- Ana, tu tiesiog miršti iš laimės, - tarė Zuzana, kai atsisėdome užkąsti, - nesu dar mačiusi tavęs tokios.

Ji smalsiai žvelgė į mane.

- Iš tiesų? - juokiausi, bet jaučiau, kad mano juokas nebuvo nuoširdus. - Tai todėl, kad man labai čia patinka.

- Gal ne vien dėl to?

Jos kaktoje susimetė raukšlelės, reiškiančios pritarimą.

Iš tikro buvau laiminga, bet kažkur siela jaučiau, kad manęs laukia kažkoks netikėtas įvykis. Neradau sau vietos, mane kaustė nerimas.

Po priešpiečių susiruošėme iškylauti. Įlipome į troleibusą su besišypsančiais juodaodžiais ir nuvažiavome iki tilto.

Reginys buvo labai įspūdingas. Prieš akis buvo bedugnė, į kurią krito srautai vandens. Rūko šydas ir purslai kartkartėmis praretėdavo, matėsi tikra liūtis, po to vėl rūkas apgaubdavo paslaptingą gamtos kūrinį. Man regis, kriokliai žavėjo būtent savo nesuvaldomu veržlumu. Atrodo, matai juos ir kartu nematai.

Mes perėjome tiltą ir lėtai žingsniavome taku, pažymėtu baltintais akmenimis iš abiejų pusių, vingiuojančiu bedugnės kraštu. Galiausiai priėjome proskyną, kurios kairėje ėjo takas į bedugnę.

- Palmių loma, - pasakė pulkininkas Reisas. - Ar leisimės žemyn? Gal atidėkime rytojui. Tai užimtų nemažai laiko, be to, teks kopti atgal.

- Atidėkime rytdienai, - tarė seras Eustachijus, tvirtai nusprendęs.

Aš pastebėjau, kad jis nemėgsta sunkių fizinių pratimų.

Jis ėjo pirma mūsų. Grįždami sutikome tenykščių žmonių šeimyną. Moteris ėjo paskui vyrą, ant galvos ji buvo susikrovusi bemaž visą mantą! Net ir keptuvę!

- Niekad neturiu aparato po ranka, - apgailestavo Zuzana.

- Tokia proga, manau, dar pasitaikys ne viena,

ponia Blėr, - tarė pulkininkas Reisas.- Nėra ko apgailestauti.

Sugrįžome ant tilto.

- Ar nenueitume į Vaivorykščių mišką? - tęsė jis. - O gal bijote peršlapti?

Zuzana ir aš priėmėme Reiso pasiūlymą. Seras Eustachijus grįžo į viešbutį. Ganėtinai nusivyliau Vaivorykščių mišku. Mačiau keletą vaivorykščių, tačiau permirkome iki siūlelio. Man pasisekė pamatyti krioklius iš kitos pusės, aš įsitikinau, kad jie labai platūs. Dievaži, kriokliai tokie nuostabūs, aš tiesiog dievinu juos, ir tas jų vaizdas visam laikui išliks mano atmintyje.

Į viešbutį sugrįžome kaip tik laiku, kad suspėtume prieš pietus persirengti. Seras Eustachijus rodė antipatiją pulkininkui Reisui. Zuzana ir aš truputį pasijuokėme iš jo, tačiau iš to jokio malonumo nepatyrėme.

Po pietų jis užsidarė svetainėje su panele Petigriu. Zuzana ir aš dar šiek tiek paplepėjome su pulkininku Reisu, po to ji žiovaudama pasakė, kad eina numigti. Aš nenorėjau likti viena su juo, todėl užkopiau į savo kambarį. Buvau taip susijaudinusi, kad negalėjau užmigti. Netgi nenusirengiau. Išsitiesiau kėdėje ir ėmiau svajoti. Nerimas neslūgo, jaučiau, kad netrukus kas nors atsitiks...

Pasigirdo beldimas, aš pašokau. Priėjau prie durų. Mažas juodaodis berniukas ištiesė raštelį. Jis buvo adresuotas man, rašysena nepažįstama. Aš paėmiau jį ir grįžau į kambarį. Stovėjau laikydama jį rankoje. Pagaliau perskaičiau. Jis buvo labai trumpas:

Aš privalau pasimatyti su jumis. Nedrįstu ateiti į viešbutį. Jei galite, ateikite į proskyną prie Palmių lomos. Prisiminkite septynioliktąją kajutę, prašom ateiti. Žmogus, kurį jūs vadinote Hariu Reibernu.

Širdis virpėjo iš susijaudinimo. Vadinasi, jis čia! Aš jaučiau, seniai jaučiau. Jaučiau greta savęs. Visiškai netyčia atėjau į jo slaptą vietą.

Apsivyniojau šalį apie galvą ir nuėjau prie durų. Privalau būti labai atsargi. Jis juk yra sekamas. Niekas neturi pastebėti mudviejų pasimatymo. Nusėlinau į Zuzanos kambarį. Ji kietai miegojo. Girdėjau lygų jos kvėpavimą.

Seras Eustachijus? Stabtelėjau prie svetainės durų. Tuo metu jis diktavo panelei Petigriu, aš galėjau girdėti, kaip ji kartojo monotonišku balsu: "Todėl aš drįsčiau manyti, kad, sprendžiant spalvotųjų gyventojų darbo..." Ji sustojo laukdama, kol jis pratęs mintį, tuo metu išgirdau, kaip seras Eustachijus kažką piktai burbtelėjo.

Slinkau toliau. Pulkininko Reiso kambaryje nebuvo. Nenorėjau sutikti jo poilsio kambaryje. Šio žmogaus aš bijojau labiau negu visų kitų! Negaliu daugiau gaišti. Skubiai išėjau iš viešbučio ir pasukau keliu, vedančiu iki tilto.

Perėjau per tiltą ir laukiau, stovėdama šešėlyje. Jei kas nors būtų mane sekęs, būčiau pastebėjusi einant per tiltą.

Praėjo kelios minutės, bet niekas nepasirodė. Vadinasi, manęs niekas nesekė. Aš apsisukau ir patraukiau į proskyną. Žengiau dar gal šešetą žingsnių ir sustojau. Užpakalyje manęs kažkas sušlamėjo. Pamaniau, kad tai ne koks nors persekiotojas iš viešbučio. Šis žmogus turėjo jau būti čia, laukti manęs.

Akimirksniu nei iš šio, nei iš to, tačiau galutinai supratau, kad man gresia pavojus. Mane apėmė tas pats jausmas kaip ir tą naktį, savisaugos instinktas, įspėjantis apie pavojų.

Staigiai atsisukau. Tyla. Žengiau kelis žingsnius į priekį. Vėl išgirdau šlamesį. Eidama dairiausi per petį. Iš tamsos išlindo vyriškio figūra. Jis pamatė, kad aš jį pastebėjau, ir šoko pirmyn.

Buvo taip tamsu, jog negalėjau jo atpažinti. Tik įsidėmėjau, kad vyriškis buvo aukšto ūgio, europietis, nevietinis. Ėmiau bėgti, girdėjau, kaip mane vejasi, bėgau

vis greičiau, akimis skirdama baltus akmenis, rodančius kelią, nes tą naktį mėnulis nešvietė.

Netikėtai praradau pusiausvyrą, kojos nebelietė žemės. Už savęs išgirdau juoką, demonišką kvatojimą. Jis skambėjo man ausyse, kai kritau žemyn galva į prarają.

XXV skyrius

Atsigavau lėtai ir skausmingai. Galvą skelte skėlė. Aštrus kairės rankos skausmas neleido pajudėti, viskas atrodė lyg sapne. Kankino nakties košmarai. Vėl pasijutau krintanti žemyn. Kartą lyg pro rūką mačiau Hario Reiberno veidą. Įsivaizdavau, kad čia iš tiesų jis. Po to vaizdas, tyčiodamasis iš manęs, kažkur nuplaukė. Vieną kartą prisiminiau, kad kažkas priglaudė puodelį man prie lūpų, ir aš atsigėriau. Prie manęs palinko juodas veidas - juodas kaip velnio, - ir aš surikau. Po to vėl košmarai, kankinantys slogučiai, jaučiau, kad noriu įspėti Harį Reiberną, apie ką - nežinojau. Jam grėsė pavojus, didelis pavojus, ir tik aš galėjau jam pagelbėti. Užplaukė tamsa, palaiminga tamsa ir stiprus miegas.

Vėl atsibudau. Sapnai baigėsi. Aiškiai prisiminiau, kas atsitiko: skubėjau iš viešbučio pasimatyti su Hariu, žmogus, išlindęs iš tamsos, ir paskutinė, baisiausia akimirka - kritimas...

Tik per stebuklą neužsimušiau. Sumuštą kūną varstė skausmas, buvau labai silpna, tačiau likau gyva. Kur esu dabar? Vos įstengiau pajudinti galvą, apsidairyti. Buvau mažame kambarėlyje neobliuotų lentų sienomis. Ant jų kabojo gyvūnų iškamšos ir įvairios dramblio iltys. Gulėjau ant kušetės, užtiestos odiniais kilimėliais, kairioji ranka buvo parišta, sutvarstyta, nepatogiai atkišta. Pamaniau, kad esu viena, bet netrukus pamačiau vyro figūrą. Jis sėdėjo tarp manęs ir lango, jo galva buvo nusukta į šviesą. Nejudėjo, atrodė kaip iš medžio drožta skulptūra. Iš trumpai kirptų plaukų pasirodė, kad pažįstu šį žmogų, tačiau bijojau prisipažinti manydama, kad tai tik vaizduotės padarinys. Netikėtai jis atsisuko, ir tuo metu man net kvapą užgniaužė. Kambaryje buvo Haris Reibernas, iš tiesų jis.

Jis pakilo ir priėjo prie manęs.

- Geriau jaučiatės? - paklausė truputį sutrikęs.

Aš negalėjau atsakyti. Ašaros veržėsi iš akių. Tebebuvau silpna, tačiau suėmiau jo ranką. Maniau, kad būtų tikra palaima mirti tuo metu, kai jis taip stovėjo ir žvelgė į mane.

- Neverkite, Ana. Prašau jūsų neverkti. Čia esate saugi. Niekas jūsų nepalies.

Jis nuėjo, paėmė puodelį ir atnešė jį man.

- Išgerkite pieno.

Aš paklusniai išgėriau. Toliau jis kalbėjo tokiu švelniu balsu, tartum aš būčiau buvus vaikas:

- Neklausinėkite manęs dabar. Miegokite. Palengva atgausite jėgas. Aš išeisiu, jei norite.

- Ne, - tariau tvirtai. - Ne, ne.

- Gerai, pasiliksiu.

Jis atsinešė nedidelę kėdutę ir atsisėdo greta. Jo ranka palietė manąją, glostė, šildė, kol aš užmigau.

Tikriausiai tąsyk vakarėjo, tačiau kai vėl pabudau, saulė jau buvo gerokai pakilusi. Gulėjau vieniša toje trobelėje, bet vos tik sujudėjau, tuojau prie manęs pribėgo senyva negrė. Ji atnešė dubenį vandens, padėjo nusiprausti veidą ir rankas. Po to atnešė lėkštę sriubos, aš ją išvalgiau iki lašo. Paklausinėjau jos šio to, tačiau ji tik šypsojosi ir linksėjo, kažką sakydama savo gomurio kalba, kiek supratau, ji nekalbėjo angliškai.

Staiga negrė atsistojo ir priėjo prie pasirodžiusio tarpdury Hario Reiberno. Šis linktelėjo jai, ir moteriškė suprato, kad laikas išeiti. Jis nusišypsojo man.

- Šiandien kur kas geriau!

- Taip, iš tikrųjų, tik nesusigaudau, kur aš esu?

- Jūs esate mažoje Zambezio saloje, maždaug keturios mylios nuo krioklių.

- Ar mano draugai žino, kad aš čia?

Jis papurtė galvą.

- Aš turiu jiems pranešti.

- Jūsų valia, tačiau jumis dėtas, palaukčiau, kol visiškai sustiprėčiau.

- Kodėl?

Jis valandėlę delsė atsakyti, todėl pasidomėjau:

- Kiek laiko esu čia?

Jo atsakymas apstulbino mane.

- Beveik mėnuo.

- O! - sušukau. - Turiu pranešti Zuzanai. Ji baisiai nerimaus.

- Kas yra toji Zuzana?

- Ponia Blėr. Su ja, seru Eustachijum ir pulkininku Reisu aš buvau viešbutyje, tačiau jūs tai, be abejo, žinojote?

Jis papurtė galvą.

- Nieko aš nežinau, išskyrus tai, kad suradau jus pakibusią ant medžio šakų, be sąmonės, jūsų ranka buvo smarkiai išnarinta.

- Kur auga tas medis?

- Siaurame tarpeklyje. Jei jūsų drabužiai nebūtų užkliuvę už šakų, be abejo, būtumėte ištiškusi į gabalus.

Mane nukrėtė šiurpas. Dingtelėjo viena mintis.

- Jūs sakote, jog nežinojote, kad aš buvau ten. Tuomet ką galite pasakyti apie tą raštelį?

- Kokį raštelį?

- Kurį atsiuntėte man, prašydamas susitikti su jumis toje proskynoje.

Jis žvelgė į mane.

- Jokio raštelio aš nesiunčiau.

Jaučiau, kaip raustu iki plaukų šaknų. Laimei, jis, rodos, to nepastebėjo.

- Kaip jūs sugebėjote atsidurti toje vietoje? - paklausiau nerūpestingai. - Ką jūs veikiate šiame pasaulio krašte?

- Aš čia gyvenu, - atsakė tiesiai.

- Šioje saloje?

- Taip. Apsigyvenau čia po karo. Kartais aš plukdau žmones iš viešbučio su savo valtimi, nors tai nėra man gyvenimo šaltinis, šiaip jau mėgstu laisvą gyvenimą.

- Jūs gyvenate vienas?

- Galiu jus patikinti, kad visai netrokštu viešo gyvenimo, - atsakė jis šaltai.

- Atleiskite, kad įsiveržiau į jūsų privatų gyvenimą tokiu būdu, - atkirtau, - bet jaučiu, kad negaliu to niekuo pateisinti.

Mano nustebimui, jo akys žybtelėjo.

- Nieko ypatinga. Aš užsiverčiau jus ant pečių kaip maišą anglių ir parsinešiau į valtį. Visai kaip pirmykštis žmogus iš akmens amžiaus.

- Tačiau kitu tikslu, - pabaigiau aš.

Šį kartą jis labai pastebimai sumišo. Jo veidą užliejo raudonis.

- Jūs vis dėlto nepapasakojote man, kaip pačiu laiku atsidūrėte toje vietoje? - tariau paskubomis, kad išblaškyčiau jo sumišimą.

- Negalėjau užmigti. Buvau kažko sunerimęs, jaučiau, tarsi kažkas atsitiks. Galų gale pasiėmiau valtį, pasiekiau krantą ir kėblinau žemyn, prie krioklių. Buvau kaip tik Palmių lomoje, kai išgirdau jūsų riksmą.

- Kodėl jūs nesikreipėte pagalbos į viešbutį, o boginote mane visą kelią iki pat šios vietos? - paklausiau.

Jis vėl sumišo.

- Aš suprantu, kad, jūsų manymu, per daug sau leidau taip pasielgdamas, tačiau matau, kad netgi ir dabar jūs nesuvokiate, koks pavojus jums gresia! Sakote, turėjau pranešti jūsų draugams? Geri draugai, jei leido jums patekti į mirtinus spąstus. Ne, prisiekiau sau, aš pasirūpinsiu jumis geriau negu kas kitas. Į šią salą niekas neužklysta. Aš paprašiau senutę Batani, kurią kartą esu išgydęs nuo karštinės, kad jus prižiūrėtų. Ji ištikimai patarnaus mums. Neprasitars nė žodžiu. Galiu jumis rūpintis ir laikyti jus čia net keletą mėnesių, ir niekas nesužinos.

"Galiu jus laikyti čia net keletą mėnesių, ir niekas nesužinos!" - kokie malonūs šie žodžiai!

- Jūs pasielgėte visiškai tinkamai, - tyliai tariau. -

Nieko niekam nepranešiu. Koks skirtumas, kad dar dieną kitą nerimaus. Vis vien jie nėra artimiausi mano giminės.

Jie tik mano pažįstami - net ir Zuzana. O tas, kuris rašė tą raštelį, tikriausiai daug ką žino apie mane! Tai ne pašalinio žmogaus darbas.

Šį kartą ištariau žodį "raštelis" be jokio sumišimo.

- Jei jūs būtumėte paklausiusi manęs... - prabilo jis neryžtingai.

- Netikiu, kad kada nors taip bus, - atvirai pasakiau. - Tačiau ne pro šalį būtų išgirsti.

- Ar jūs visada darote tai, ką norite, panele Bedingfeld?

- Paprastai taip, - atsakiau apdairiai. Visiems kitiems būčiau atsakiusi "visada".

- Tokiu atveju man būtų labai gaila jūsų vyro, - tarė jis netikėtai.

- Jums neteks to patirti, - atkirtau. - Net nesvajoju ištekėti už vyro, kurio beprotiškai nemylėčiau. Žinoma, moteriai tikrai patinka daryti tai, kas patinka jos išrinktajam, nors jai pačiai nė kiek tai nepatiktų. Kuo ji yra labiau užsispyrusi, tuo labiau jai tai patinka.

- Aš vis dėlto nesutinku su tuo. Paprastai kaltas yra kitas, - tarė pašaipiai.

- Būtent! - sušukau nekantraudama. - Būtent dėl šios priežasties tiek daug nelaimingų santuokų. Kalti yra vyrai. Jie arba pasiduoda moterims ir dėl to moterys juos niekina, arba tampa visiškais egoistais, paiso tik savo norų ir niekad neištaria "ačiū". Sėkmingai vedę vyrai moka priversti žmonas pataikauti jiems, - o vėliau juos tai erzina. Žmonoms patinka, kai joms vadovauja, tačiau jos nemėgsta, kai jų pasiaukojimas nebūna įvertintas. Kita vertus, vyrai nevertina tokių moterų, kurios yra visą laiką malonios jiems. Jei aš ištekėčiau, būčiau kaip ragana, tačiau retsykiais, kai vyras to nesitikėtų, įrodyčiau, kad galiu būti tikras angelas!

Haris tiesiog kvatojo.

- Gyventumėte kaip katė su šunim!

- Įsimylėję visad kovoja tarpusavyje, - tikinau jį, - nes nesupranta vienas kito. O kai jau supranta vienas kitą, jų meilė baigiasi.

- Tačiau galima teigti ir atvirkščiai. Jei žmona ir vyras kovoja vienas su kitu, vadinasi, myli?

- Aš... aš nežinau, - atsakiau sumišusi.

Jis priėjo prie ugniakuro.

- Gal dar norėtumėte sriubos? - paklausė lyg tarp kita ko.

- Taip. Mielai. Jaučiuosi tokia alkana, kad suvalgyčiau begemotą.

- Labai gerai.

Jis mikliai kurstė ugnį, aš žiūrėjau į jį.

- Kai tik galėsiu atsikelti, aš paruošiu jums valgį, - pažadėjau.

- Netikiu, kad jūs mokate ruošti valgį.

- Na, pašildyti maistą iš šių konservų galėčiau ne blogiau už jus, - atsakiau, rodydama į konservų dėželes ant lentynos.

- Esu sužavėtas, - tarė jis ir nusijuokė.

Jo veido išraiška labai pasikeitė. Jame atsispindėjo vaikiškas nerūpestingumas - prieš mane buvo lyg visai kitas žmogus.

Sriuba man patiko. Valgydama priminiau jam, kad jis kol kas nesiteikė pasakyti, ką man daryti toliau.

- Štai ką aš ruošiausi jums pasakyti. Jumis dėtas, pasilikčiau čia, ramioje, atskirtoje nuo pasaulio salelėje, kol visiškai atsigaučiau. Jūsų draugai pamanys, kad žuvote. Nelabai nustebs neradę jūsų lavono. Jeigu jūs būtumėte atsitrenkusi į uolas, sudarkytą kūną būtų nunešusi srovė.

Aš krūptelėjau.

- Kai tik sustiprėsite, galėsite ramiai nuvykti į Beirą, ir sėsti į laivą, plaukiantį Anglijon.

- Labai viliojantis pasiūlymas, - tariau niekinamai.

- Jūs kalbate kaip paika mokinukė.

- Aš ne paika mokinukė, - šaukiau pasipiktinusi. - Aš esu moteris!

Žvilgtelėjo į mane neperprantamu žvilgsniu. Aš sėdėjau išraudusi iš susijaudinimo.

- Dėkui Dievui, kad moteris, - burbtelėjo ir apsisukęs išėjo.

Sparčiai taisiausi. Du svarbiausi sužalojimai - pramušta galva ir stipriai išnarinta ranka - pamažu gijo. Ranką dar skaudėjo, iš pradžių mano gelbėtojas manė, kad ji lūžusi. Atidžiai apžiūrėję, įsitikinome, kad ne, ir dabar, nors ir maudė, tačiau jau galėjau ja pasiremti.

Viskas rodės keista. Buvome atskirti nuo pasaulio, visiškai vieni kaip Adomas ir Ieva, tačiau kitaip negu jie!

Senoji Batani buvo ištikima kaip šunelis. Primygtinai įsiprašiau ruošti maistą ir kiek sugebėdama tvarkiausi viena ranka. Hario nebūdavo kurį laiką, tačiau likusius valandas leidome kartu: gulėjome pavėsingame palmių šešėlyje, plepėjome ir ginčijomės, aptarinėjome įvairius dalykus, pykomės ir vėl taikėmės. Nors gerokai pasibardavome, vis dėlto tarp mudviejų užsimezgė draugystė, tikra ir nevienadienė, kokios aš nė neįsivaizdavau. Ir dar kas kita.

Laikas bėgo. Aš žinojau, kad pasveikusi turėsiu išvykti, laukiau to su skaudama širdimi. Ar jis išleis mane? Nieko nepasakęs? Be mažiausio ženklo? Kartais jis ilgai tylėdavo, po to pašokdavo ir dingdavo vienas pats. Vieną vakarą atėjo lemiama akimirka. Baigę kuklią vakarienę, sėdėjome ant trobelės slenksčio. Saulė leidosi.

Neturėjau plaukų segtukų. Tų būtinų smulkmenų Haris, deja, negalėjo man parūpinti, ir mano plaukai, tiesūs ir juodi, buvo nukarę iki kelių. Sėdėjau pasirėmusi smakrą rankomis, užsisvajojusi. Aš veikiau jaučiau jo žvilgsnį, negu mačiau jį.

- Jūs tartum laumė, Ana, - ištarė jis pagaliau švelnesniu negu kada nors anksčiau balsu.

Ištiesė ranką ir palietė mano plaukus. Aš suvirpėjau. Staiga supykęs jis pašoko.

- Jūs turite išvykti iš čia, supratote? - sušuko jis. - Negaliu ilgiau kentėti. Aš juk vyras galų gale. Jūs turite išeiti, Ana. Privalote. Nesate kvaila. Pati žinote, kad taip negali ilgiau tęstis.

- Manau, kad ne, - ištariau. - Tačiau visa tai, kas buvo, buvo laimė, nejau ne?

- Laimė? Tai pragaras!

- Netgi pragaras!

- Kodėl jūs mane kankinate? Kodėl tyčiojatės? Sakote viena ir šaipotės, įsikniaubusi į plaukus?

- Aš nesišaipau. Ir nesityčioju. Jei norite, kad išeičiau, išeisiu O jei norite, kad pasilikčiau, aš pasiliksiu.

- Tik ne tai, - rėkė įsikarščiavęs. - Ne tai. Negundykite manęs, Ana. Ar įsivaizduojate, kas aš esu? Dukart nusikaltėlis. Ieškomas. Mane čia pažįsta kaip Harį Parkerį - jie mano, kad aš keliavau po šalį, tačiau vieną dieną viskas paaiškės, ir mane užgrius lyg griaustinis iš giedro dangaus. Jūs dar tokia jauna, Ana, tokia graži, jūsų grožis varo vyrus iš proto. Jums viskas prieš akis - meilė, gyvenimas, viskas. Mano gyvenimas jau baigėsi - sudegė, liko tik pelenai.

- Jeigu jūs nenorite, kad pasilikčiau...

- Jūs žinote, kad noriu. Visa siela trokštu apkabinti jus ir paslėpti nuo viso pasaulio, būti su jumis visada. Jūs viliojate mane, Ana. Savo laumės plaukais, akimis, savo auksinėmis žalsvomis ir rusvomis akimis, kurios juokiasi net ir tada, kai jūs liūdite. Vis tiek aš jus apsaugosiu nuo jūsų ir savęs. Jūs išvyksite šiąnakt. Į Beirą...

- Aš nevyksiu į jokią Beirą, - nutraukiau jį.

- Vyksite. Vyksite, net jei man ir tektų jus nugabenti ir įmesti į valtį. Manote, aš nesuvokiu? Įsivaizduokite, ką aš jaučiu, atsibusdamas kas naktį ir bijodamas, kad jus sugaus? Nėra ko tikėtis, kad įvyks stebuklas. Jūs privalote grįžti į Angliją, Ana, ir... ir... ištekėti, būti laiminga.

- Už pasiturinčio žmogaus, kuris sukurs man jaukius namus!

- Geriau tai negu šita pražūtis.

- O ką jūs veiksite?

Jo veidas paniuro, atrodė griežtas.

- Turiu neatidėliotiną reikalą. Neklauskite kokį. Beje, turbūt numanote. Štai ką pasakysiu - žūtbūt sieksiu susigrąžinti savo vardą, be to, pasiųsiu į aną pasaulį tą prakeiktą niekšą, kuris taip stengėsi nužudyti jus aną naktį.

- Mes turime būti teisingi, - tariau. - Vis dėlto jis nestūmė manęs.

- Jam ir nereikėjo to daryti. Viskas buvo iš anksto kruopščiai apgalvota. Aš buvau nuėjęs apžiūrėti to tako. Viskas lyg ir gerai, tačiau iš žymių ant žemės pamačiau, kad akmenys, žymintys taką, buvo atitraukti ir padėti šiek tiek kitoje vietoje. Ant krašto auga aukšti krūmai. Jis patraukė akmenis prie jų, kad pamanytum, jog statai koją ant žemės, o iš tikro žengei į prarają. Dievaži, galas jam, jei sučiupsiu.

Valandėlę patylėjęs, prabilo visai kitu balsu:

- Nesame kalbėję apie tuos dalykus, Ana, ar ne? Dabar atėjo laikas. Noriu jums papasakoti viską nuo pradžių.

- Jei jums skaudu prisiminti praeitį, nepasakokite man, - tariau pusbalsiu.

- Aš juk noriu, kad jūs žinotumėt. Nemaniau, kad kam nors pasakosiu apie aną gyvenimo pusę. Įdomu, ar ne, kokius pokštus kartais likimas iškrečia?

Jis nutilo, praėjo kelios minutės. Saulė buvo nusileidusi, užėjo juoda, šilta Afrikos naktis.

- Šį tą aš jau žinau, - pasakiau tyliai.

- Ką jūs žinote?

- Žinau, kad tikrasis jūsų vardas yra Haris Lukas.

Jis vis dar delsė. Sėdėjo tylom, žvelgdamas tiesiai priešais save. Net nenumaniau, apie ką jis tą minutę

galvojo, tačiau pagaliau jis krestelėjo galvą, lyg pritardamas savo paties neištartam sprendimui, ir ėmė pasakoti.

XXVI skyrius

- Jūs esate teisi. Tikrasis mano vardas yra Haris Lukas. Mano tėvas, atsargos karininkas, atvyko į Rodeziją ūkininkauti. Jis mirė, kai buvau Kembridžo universiteto antro kurso studentas.

- Ar jūs mylėjote savo tėvą? - paklausiau netikėtai.

- Na, nežinau.

Jis sumišo, po to tęsė įsikarščiavęs:

- Ką aš čia sakau? Žinoma, mylėjau. Per paskutinį mūsų susitikimą mes labai ginčijomės, vaidijomės dėl mano bastymosi ir skolų, tačiau aš jį mylėjau. Supratau dabar, kai netekau, - pasakojo jis pusbalsiu. - Kembridže aš ir sutikau tą savo draugą...

- Jaunąjį Erdslį?

- Taip. Jaunąjį Erdslį. Jo tėvas, kaip žinote, buvo įžymus žmogus Pietų Afrikoje. Kartą keliavome drauge su juo. Mums labai patiko Pietų Afrika, kaip apskritai visos neištirtos vietos. Erdslis metė Kembridžo universitetą ir dėl to labai susipyko su tėvu. Senasis Erdslis jau buvo du kartus apmokėjęs jo skolas, todėl trečiąkart nebesutiko. Tarp jų kilo konfliktas, ir seras Lorensas atsisakė išlaikyti sūnų - manė, kad šis pats turi savimi pasirūpinti. Po viso to, kaip jūs žinote, abu jaunuoliai nuvyko į Pietų Afriką ieškoti deimantų. Nepasakosiu visų smulkmenų, tačiau mes tenai puikiai praleidome laiką. Patyrėme nemažai sunkumų, įsivaizduokite, trūko maisto, gyvenome toli nuo vieškelių, tačiau tokiomis sąlygomis, dievaži, labai susibičiuliavome. Mus galėjo perskirti tik mirtis. Beje, kaip jums jau pasakojo pulkininkas Reisas, mūsų pastangos nenuėjo veltui. Surademe antrąjį Kimberlį Britų Gajanos džiunglėse. Nerandu žodžių mūsų džiaugsmui išreikšti. Tačiau ne tiek dėl turto ar pinigų mes džiaugėmės, kadangi Erdslis ir taip buvo turtingas, žinojo, kad po tėvo mirties

taps milijonieriumi, o Lukas buvo jau įpratęs vargingai gyventi. Mums buvo svarbus pats atradimas.

Kurį laiką patylėjęs, jis pridūrė, lyg atsiprašydamas:

- Ar jums nenusibodo mano pasakojimas? Dabar, kai viską prisimenu, atrodo, kad ne aš ten buvau. Beveik užmiršau, kad vienas iš tų vaikinų buvo... Haris Reibernas.

- Pasakokite, kaip buvo toliau, - raginau jį.

Jis tęsė.

- Mes atvykome į Kimberlį labai didžiuodamiesi savo atradimu. Atsinešėme savo didelę deimantų kolekciją ekspertizei. Tuomet viešbutyje sutikome ją...

Man užgniaužė kvapą, mano ranka, atremta į statramstį, nejučia susigniaužė į kumštį.

- Jos vardas buvo Anita Griunberg, artistė. Dar jaunutė ir labai graži. Ji buvo gimusi Pietų Afrikoje, atrodo, kad jos motina buvo vengrė. Ji buvo kažkokia mįslinga, tai, suprantama, darė ją dar patrauklesnę. Jaunuoliai ja susižavėjo. Tikriausiai ji turėjo tam tikrą užduotį. Mes abu įklimpome iki ausų, iš meilės jai džiūte džiūvom. Mūsų draugystei grėsė pavojus, tačiau vis dėlto likome geri draugai. Ir vienas, ir kitas buvome pasiryžę užleisti draugui vietą. Tačiau ji siekė visai ko kita. Vėliau aš svarsčiau, kodėl ji nenorėjo tekėti už vienintelio sero Lorenso Erdslio sūnaus, kuris jai būtų buvęs tinkama partija. Tačiau reikalas buvo tas, kad ji jau buvo ištekėjusi už De Bero kompanijos deimantų rūšiuotojo, o šito niekas nežinojo. Ji labai susidomėjo mūsų atradimu, kadangi jai viską papasakojome, net parodėme deimantus. Ir toji Dalila - toks vardas jai labiau tiktų - puikiai suvaidino.

Tuo metu pasklido žinia apie deimantų vagystę iš De Bero kompanijos. Kaip perkūnas iš giedro dangaus, mus užgriuvo policija, atėmė deimantus. Iš pradžių mes tik juokėmės - viskas atrodė absurdiška. Tada mūsų deimantai atsidūrė teisme ir be jokių įrodymų buvo nustatyta, kad yra pavogti iš De Bero kompanijos. Anita

Griunberg dingo. Ji taip mikliai pakeitė mūsų deimantus, kad kai teisme mes tvirtinome, jog tai ne tie deimantai, kuriuos iš mūsų paėmė, visi tik šaipėsi.

Seras Lorensas Erdslis buvo įtakingas asmuo. Jam pasisekė užgniaužti bylą, tačiau šis įvykis suteršė dviejų jaunuolių vardą - visų akivaizdoje jie buvo apšaukti vagimis, ir dėl to tėvą ištiko širdies smūgis. Jis buvo labai įpykęs ant sūnaus ir visiškai nepagrįstai koneveikė jį. Atrodė, kad dar stengėsi iš paskutiniųjų gelbėti gerą šeimos vardą, tačiau nuo to laiko sūnus pasidarė jam kaip svetimas. Seras Lorensas jį atstūmė. O šis, dar ganėtinai jaunas ir užsispyręs, nieko nesakė, kad įrodytų savo nekaltumą tuo netikinčiam tėvui. Po jųdviejų pokalbio grįžo pas draugą labai įniršęs. Po savaitės buvo paskelbtas karas. Abu bičiuliai užsirašė į kariuomenę. Jūs žinote, kas po to įvyko. Žuvo geriausias mano draugas, iš dalies per savo beprotišką drąsą, nerdamas į bereikalingą pavojų. Jis mirė suterštu vardu... Prisiekiu jums, Ana, tik dėl šios priežasties aš labai nekenčiu tos moters. Jis mylėjo ją stipriau negu aš. Aš buvau tuo metu beprotiškai ją įsimylėjęs, net manau, kad ją tai baugino, tačiau mano draugo jausmai buvo švelnesni ir stipresni. Jis mylėjo ją labiau už viską pasaulyje, ir jos išdavystė tarsi nutraukė jo gyvenimą. Šis smūgis jam buvo nepakeliamas, tiesiog paralyžiavo jį.

Haris nutilo. Po minutės kitos jis tęsė:

- Kaip jūs žinote, iš pranešimų buvo manoma, kad aš dingęs be žinios, tikriausiai žuvęs. Aš niekad nesistengiau paneigti šią klaidingą žinią. Pasikeičiau pavardę ir, kaip Parkeris, atvykau į šią salą, kurią seniai žinojau. Dar karui neprasidėjus, turėjau užsibrėžęs tikslą įrodyti, kad buvau neteisingai apkaltintas, tačiau vėliau mano pasiryžimas lyg ir nuslūgo. Svarsčiau, kokia iš to nauda? Mano draugas jau miręs, nei jis, nei aš neturėjome gyvų artimųjų, kuriems tai būtų rūpėję. Buvo manoma, kad aš taip pat miręs, na ir tegul viskas lieka, kaip buvę. Čionai mano gyvenimas buvo ramus, negaliu pasakyti, kad laimin-

gas, tačiau ir nelaimingu nepavadinsi, kažkoks sustingęs. Dabar suprantu, kad, matyt, karas turėjo įtakos.

Ir štai primirštas jausmas vėl užplūdo mane. Kartą plukdžiau žmones savo valtimi pasigrožėti aukštupiu, stovėjau ant prieplaukos, padėdamas jiems įlipti, tuo metu vienas vyriškis išsigandęs sušuko. Tai atkreipė mano dėmesį. Tas vyriškis buvo nedidelio ūgio, liesas, su barzda, jis žiūrėjo į mane taip, tartum aš būčiau buvęs vaiduoklis. Mano smalsumą pažadino jo išgąstis. Po to viešbutyje pasidomėjau ir sužinojau, kad jo vardas Kartonas, kad jis atvyko iš Kimberlio ir kad dirbo deimantų rūšiuotoju De Bero kompanijoje. Tą minutę vėl užliejo skaudžių prisiminimų banga. Aš išvykau į Kimberlį.

Norėjau dar kai ką sužinoti iš jo. Galiausiai nutariau pasikalbėti su juo akis į akį. Pasiėmiau revolverį. Vos išvydęs jį, supratau, kad bailys. Kai susitikome, pamačiau, kad jis drebėte dreba. Netrukus priverčiau jį viską papasakoti. Kartonas buvo įvykdęs vagystę, o Anita Griunberg buvo jo žmona. Vieną dieną, kai pietavome viešbutyje, jis matė mus kartu. Vėliau, kai perskaitė pranešimą, kad aš žuvau, buvo įsitikinęs, kad manęs niekad nesutiks. O čia, prie krioklių, pamato žmogų, iš išvaizdos labai panašų į tą, kuris laikomas žuvusiu. Tai jį ir išgąsdino. Jiedu su Anita susituokė dar visai jauni, tačiau netrukus jinai paliko jį ir pritapo prie nusikaltėlių gaujos. Štai tada aš pirmą kartą išgirdau apie Pulkininką. Kartonas niekad anksčiau nebuvo nusikaltęs, išskyrus tą vieną aferą - jis taip įtikinėjo mane, kad aš beveik patikėjau tuo. Iš tikrųjų jis nebuvo panašus į užkietėjusį nusikaltėlį.

Vis dar jaučiau, kad jis kažką slepia. Pabandžiau jį prispausti prie sienos, pagrasindamas nušauti kur nors artimiausiu laiku. Pasakiau, kad man vis vien nėra ko prarasti. Beviltiškai išsigandęs, jis išpyškino štai ką. Anita Griunberg, pasirodo, nevisiškai pasitikėjo Pulkininku. Prižadėjusi jam perduoti visus brangakmenius, kuriuos pasiėmė iš viešbučio, keletą pasiliko sau. Kartonas, būdamas geras specialistas, atrinko jai vertingiausius. Jie buvo tokių atspal-

vių ir dydžių, kad būtų galima nesunkiai atskirti nuo kitų, jei prireiktų. De Bero kompanijos ekspertai pripažintų, kad tie brangakmeniai nepriklauso jų kompanijai. Tuo atveju būtų lengva pagrįsti mano tvirtinimą apie sukeistus deimantus, o svarbiausia - sugrąžinti gerą vardą. Įtarimai būtų nukreipti į tikrąjį kaltininką. Be to, supratau, kad Pulkininkas asmeniškai susiję su šia afera, nors tai nebuvo įprastas dalykas jo praktikoje. Dėl šios priežasties Anita džiūgavo, nes turėjo įkalčių prieš Pulkininką ir prireikus galėjo jais pasinaudoti. Kartonas pasiūlė man sudaryti sandėrį su Anita Griunberg, arba Nadina, nes dabar toks buvo jos vardas. Už ganėtinai didelę pinigų sumą, jo manymu, ji sutiktų atsisakyti deimantų ir išduoti savo buvusį darbdavį. Jis žadėjo tuoj pat išsiųsti jai telegramą.

Vis dar negalėjau pasitikėti Kartonu. Šį žmogų buvo labai lengva įbauginti, tačiau išgąsdintas jis galėjo tiek primeluoti, kad sužinoti tiesą būtų buvę išties sunku. Grįžau į viešbutį ir laukiau. Tikėjausi, kad kitą vakarą jis jau bus gavęs atsakymą į siųstą telegramą. Užėjau į jo namus, tačiau man pasakė, kad ponas Kartonas išvykęs, grįš rytoj. Įtariau, kad jis nusprendė vykti į Angliją "Žūčių Pilies" laivu, išplaukiančiu iš Keiptauno po dviejų dienų. Man pakako laiko nusigauti į uostą ir plaukti tuo pačiu laivu.

Neketinau savo pasirodymu laive bauginti Kartono. Kadaise Kembridže man teko nemažai vaidinti, todėl visai nebuvo sudėtinga persirengti oriu vidutinio amžiaus barzdotu džentelmenu. Kelionėje vengiau Kartono, visą laiką praleidau savo kajutėje, teisindamasis blogavimu.

Be jokio vargo sekiau jį Londone. Jis patraukė tiesiai į viešbutį ir iš ten išėjo tik kitą dieną, kelios minutės iki pirmos. Sekiau įkandin. Jis iškart pasuko į Naitsbridžo namų agentūrą. Ten paprašė duomenų apie namus, nuomojamus prie upės.

Tuo metu prie kito stalo stovėjau aš, dėdamasis besidomįs nuoma. Netikėtai įėjo Anita Griunberg, arba Nadina, galite vadinti ją kaip norite. Nuostabi, įžūli, spindinti

grožiu kaip visada. Viešpatie! Kaip aš jos nekenčiau tą akimirką. Priešais stovėjo moteris, kuri sugriovė mano gyvenimą ir dar vieno žmogaus, geresnio už mane. Tą minutę vos neprišokau prie jos ir nepasmaugiau savo rankomis! Nuo įniršio net akyse aptemo. Vos suvokiau, ką kalbėjo namų agentas. Tačiau jos balsą tuoj pat išgirdau. Aukštas, aiškus, su ryškia užsienietiška tarsena. "Milhauzas Marlove. Sero Eustachijaus Pedlerio nuosavybė. Atrodo, tai galėtų patikti man. Vis dėlto nuvyksiu apžiūrėti."

Tarnautojas išrašė jai kvitą, ir ji išžingsniavo ta karališka, įžūlia eisena. Nė žodžiu ar mostu neišsidavė atpažinusi Kartoną, vis dėlto neabejojau, kad jų susitikimas buvo iš anksto numatytas. Svarsčiau, ką jis galėtų reikšti. Nežinodamas, kad seras Eustachijus buvo tuo metu Kanuose, maniau, kad namo apžiūra yra tik dingstis susitikti su juo Milhauze. Žinojau, kad tas žmogus buvo Pietų Afrikoje tada, kai įvyko vagystė. Kadangi anksčiau niekada nebuvau jo matęs, nusprendžiau, kad jis ir yra tas paslaptingasis Pulkininkas, apie kurį tiek daug buvau girdėjęs.

Sekiau abu įtariamuosius Naitsbridže. Nadina įėjo į Haid Parko viešbutį. Paspartinau žingsnį ir įėjau taip pat. Ji pasuko į restoraną, o aš, nusprendęs nerizikuoti, kad nebūčiau atpažintas tuo momentu, nusekiau paskui Kartoną. Tikėjausi, kad jis eina paimti deimantų ir kad aš, netikėtai pasirodęs jam, sugebėsiu ištraukti visą tiesą. Sekiau jį iki metro stotelės Haid Parko sankirtoje. Jis vienas stypsojo ant platformos galo. Tiesa, ten dar stovėjo kažkokia mergina, daugiau nieko nebuvo. Nutariau pasikalbėti su juo. Jūs žinote, kas įvyko. Apimtas panikos, nes pamatė žmogų, kuris, jo įsivaizdavimu, turėjo būti tolimoje Pietų Afrikoje, jis tartum protą prarado ir žengė ant aukštos įtampos laido. Jis visada buvo bailus. Apsimesdamas daktaru, spėjau apieškoti jo kišenes. Radau piniginę su keliais banknotais ir vienu ar dviem bereikšmiais laiškais. Be to, aptikau fotojuostų ritinėlį, kurį po to kažkur pamečiau, ir lapelį popieriaus su įrašu "22-oji "Žūčių

Pilis". Skubėdamas pasprukti iš tos vietos, kol niekas manęs nesulaikė, lapelį praradau taip pat, tačiau prisiminiau, kas ten buvo parašyta.

Nuskubėjau į artimiausią tualetą, ten nusivaliau grimą ir pasikeičiau drabužius. Nenorėjau, kad mane suimtų už mirusiojo kišenių apšvarinimą. Po to grįžau į Haid Parko viešbutį. Nadina tebevalgė priešpiečius. Neverta, manau, pasakoti, kaip aš nusekiau paskui ją į Marlovą. Ji įėjo į namą, o aš, pamelavęs tai moteriškai prie sargo namelio, kad esu viešnios draugas, įžengiau Nadinai įkandin.

Jis nutilo. Įsivyravo įtempta tyla.

- Jūs patikėsite manimi, Ana, tiesa? Prisiekiu Dievu, kad sakysiu tiesą. Aš įėjau į kambarį po jos, vedamas atgijusios neapykantos, ir radau ją negyvą! Pamačiau Nadiną viršutiniame kambaryje, dievaži. Tikras siaubas. Negyva - nors aš įėjau ten ne daugiau kaip po trijų minučių. Name nebuvo nė gyvos dvasios! Iškart suvokiau, kokia grėsminga padėtis susidarė. Vienu tiksliu smūgiu apšmeižtasis atsikratė savo šmeižiko, kartu paliko auką, kuriai bus primesta kaltė. Pulkininko braižas šiuo atveju buvo akivaizdus. Taip aš antrąkart galėjau tapti jo auka. Na ir kvailas buvau - taip lengvai įlindau į pasalą.

Tuo metu buvau visiškai sutrikęs. Išėjau iš namo kiek susitvardęs, tačiau žinojau, kad netrukus, išaiškėjus nusikaltimui, mano išvaizda bus perduota telegrafu visai šaliai.

Keletą dienų buvau labai sunerimęs, nedrįsau niekur išeiti. Galiausiai vienas atsitiktinumas padėjo man. Nugirdau gatvėje dviejų vidutinio amžiaus džentelmenų pokalbį; vienas, pasirodo, buvo vardu seras Eustachijus Pedleris. Kaipmat sugalvojau įsipiršti jam į sekretorius. Pokalbio nuotrupos paskatino mane tokiam žingsniui. Mano abejonės dėl Pulkininko išsisklaidė. Sero namas galėjo būti visiškai atsitiktinai arba dėl man nežinomų sumetimų pasirinktas susitikimo vieta.

- Ar jūs žinote, - pertariau Harį, - kad Gėjus Peidžetas buvo Marlove žmogžudystės dieną?

- Dabar man aišku. Tada maniau, kad jis buvo Kanuose su seru Eustachijum.

- Jis turėjo būti Florencijoje, tačiau iš tikro ten nenuvyko. Esu visiškai įsitikinusi, kad jis buvo tuo metu Marlove, nors negaliu to įrodyti.

- Tik pamanykit, niekada nė per nago juodymą neįtariau Peidžeto, kol jis nepabandė išmesti jūsų per bortą. Tas vyras - tikras artistas.

- Taip, tiesa.

- Tai paaiškina, kodėl buvo pasirinktas Milhauzas. Peidžetas turbūt galėjo nepastebėtas įeiti ir išeiti iš namo. Todėl jis neprieštaravo, kad aš lydėčiau serą Eustachijų kelionėje. Jis nenorėjo, kad mane taip greit suimtų. Be to, Nadina, matyt, neatsinešė brangakmenių į susitikimą, kaip jie buvo tikėjęsi. Man regis, Kartonas tikrai juos turėjo ir paslėpė kažkur "Žūčių Pilyje". Jie tikėjosi, kad aš šį tą žinau apie slaptą vietą. Kol Pulkininkas nebuvo atgavęs deimantų, tebegrėsė pavojus, todėl siekė susigrąžinti juos visomis išgalėmis. Kur, po galais, Kartonas paslėpė deimantus, jei iš viso juos paslėpė, aš nežinau.

- Tai jau kita istorija, - tariau. - Dabar pasakosiu aš.

XXVII skyrius

Haris atidžiai klausėsi mano pasakojimo. Labiausiai jį sužavėjo ir nustebino tas faktas, kad visą tą laiką deimantai buvo pas mane, tikriau sakant, pas Zuzaną. Šito jis nė neįtarė. Suprantama, iš jo pasakojimo man pasidarė aišku, kodėl Kartonas paslėpė deimantus, veikiau tai buvo Nadinos padiktuota; ji, be abejonės, buvo parengusi visą planą. Nenuostabu tad, kad jokie Pulkininko taktiniai ėjimai negalėjo išplėšti deimantų iš jos rankų. Visa paslaptis buvo užkoduota Nadinos smegenyse, o Pulkininkas nieku gyvu nebūtų susiprotėjęs ieškoti jų pas laivo palydovą, kuriam ir buvo patikėta brangakmenių apsauga!

Hario reabilitavimas po ankstesnio kaltinimo vagyste buvo visiškai įtikėtinas. Tačiau kitas sunkus kaltinimas, pateiktas jam, atrodo, kaustė mūsų veiksmus. Susidarius tokiai padėčiai, jis negalėjo atnaujinti bylos.

Vis grįždavome prie mums rūpimo klausimo: kaip atpažinti Pulkininką? Ar tai buvo Peidžetas, ar ne?

- Aš tvirtinčiau, kad jis, jei ne vienas "bet", - pasakė Haris. - Įmanoma, kad Peidžetas galėjo nužudyti Anitą Griunberg Marlove, tai leidžia spėti, kad būtent jis yra tas Pulkininkas, nes tokia afera buvo suinteresuotas tik jis, nemanau, kad jis būtų patikėjęs kam nors kitam. Ne - vienintelis įrodymas, paneigiantis šią teoriją, yra pasikėsinimas į jus čionai. Jūs matėte, kad Peidžetas liko Keiptaune. Jis niekaip negalėjo atvykti čia iki kito trečiadienio. Kažin ar jis turėjo šioje šalyje parankinių, be to, visi jo planai turėjo būti įgyvendinti tik Keiptaune. Jis galėjo, žinoma, telegrafuoti kokiam savo leitenantui Johanesburge, nurodydamas įsėsti į Rodezijos traukinį Mafekinge, tačiau tokiu atveju jis turėjo labai tiksliai numatyti, kokius žodžius parašyti raštelyje.

Valandėlę sėdėjome susimąstę, po to Haris vėl prabilo:

- Jūs sakėte, kad ponia Blėr miegojo, kai išėjot iš viešbučio, kad girdėjote, kaip seras Eustachijus diktavo tuo metu panelei Petigriu? O kur buvo pulkininkas Reisas?

- Niekur jo neradau.

- Ar galėjo jis kokiu nors būdu žinoti apie mūsų ryšius?

- Regis, negalėjo, - atsakiau susimąsčiusi, prisimindama mūsų pokalbį grįžtant iš Matoposo.

- Šis žmogus yra labai valdingas, - vėl tariau, - tačiau neįsivaizduoju jo nusikaltimo vadovu. Beje, tokia prielaida būtų visiškai kvaila, nes jis dirba slaptojoje tarnyboje.

- Kaip mums sužinoti, ar jis tikrai ten dirba? Juk nieko nėra lengvesnio, kaip kam nors tyčia užsiminti. Kiekvienas patikės. Nėra pagrindo tam prieštarauti, nes niekas nepatikrins, o gandai sklinda labai greitai; negalima juk tai aklai priimti kaip tiesą. Ir negalima tuo pateisinti visų jo veiksmų. Ana, ar jums patinka pulkinkas Reisas?

- Ir taip, ir ne. Jis ir atstumia , ir žavi tuo pat metu; viena galiu tvirtai pasakyti - kad aš jo visada šiek tiek privengiu.

- Ar žinote, kad jis taip pat buvo Pietų Afrikoje, kai kai įvyko vagystė Kimberlyje? - lėtai paklausė Haris.

- Vis dėlto jis papasakojo Zuzanai apie nusikaltėlį Pulkininką ir apie tai, kad buvo nuvykęs į Paryžių, persekiodamas jį.

- Tai tik gudriai sumanyta priedanga.

- O kam tarnauja Peidžetas? Ar jam moka Reisas?

- Galbūt, - ištarė Haris abejodamas, - o gal niekam netarnauja.

- Kaip?

- Prisiminkite, Ana. Ar jums teko išgirsti Peidžeto pasiaiškinimus dėl tos nakties "Žūčių Pilyje"?

- Na taip - iš sero Eustachijaus.

Aš pakartojau, Haris atidžiai išklausė.

- Taigi, jis pamatė vyriškį, einantį nuo sero Eustachijaus kajutės, ir nusekė paskui jį ant denio. Ar taip jis pasakoja? O kam priklausė kajutė priešais sero Eustachijaus? Pulkininkui Reisui. Sakykime, pulkininkas Reisas užkopė ant denio, o kai nepavyko išmesti jus, bėgdamas išilgai jo susidūrė su Peidžetu, išeinančiu iš salono. Partrenkė šį ir įšokęs į vidų užtrenkė duris. Mes atskubame ten ir matome Peidžetą, susmukusį prie durų. Na, kaip?

- Jūs pamiršote, kad jis tvirtina, jog jūs jį partrenkėte.

- Sutinku. Tačiau tarkime, kad tuo metu, kai jis atsipeikėjo, pamatė mane nueinant? Suprantama, patikėjo, kad aš jį užpuoliau. Be to, jis visą laiką manė, kad sekė būtent mane.

- Visai galimas dalykas, - pasakiau. - Tačiau tuomet viskas keičiasi. Bet juk yra dar ir kitų įrodymų.

- Visus nutikimus galima lengvai paaiškinti.Tas žmogus, kuris persekiojo jus Keiptaune, kalbėjosi su Peidžetu, o Peidžetas pasižiūrėjo į laikrodį. Tačiau gal jis tiesiog teiravosi laiko.

- Norite pasakyti, kad tai tik atsitiktinumas?

- Ne visai. Man atrodo, jog Peidžetas kažkaip dėsningai įtraukiamas į tą aferą. Kodėl būtent Milhauzas buvo pasirinktas žmogžudystės vieta? Kodėl Peidžetas buvo Kimberlyje, kai buvo pagrobti deimantai? Ar tik nebūtų jis likęs tuo atpirkimo ožiu, jei nebūtų buvę lemta likimo man pasirodyti?

- Tai jūs manote, kad jis visiškai nekaltas?

- Atrodytų,taip, tačiau tokiu atveju mums reikia sužinoti, ką jis veikė Marlove. Jei jis turi tam rimtą argumentą, mūsų spėjimai teisingi.

Jis pakilo.

- Jau po vidurnakčio. Eikite vidun, Ana, numikite. Vos išaušus aš palydėsiu jus į mano valtį. Jums reikia suspėti į traukinį Livingstone. Ten gyvena mano draugas,

kuris paslėps jus, iki atvyks traukinys. Važiuosite į Bulavajų ir įsėsite į traukinį, einantį į Beirą. Aš sužinosiu iš draugo Livingstone, kas vyksta viešbutyje ir kur yra dabar jūsų draugai.

- Į Beirą... - tariau susirūpinusi.

- Taip, Ana, ten jums tinkamiausia vieta. Šis užsiėmimas tinka tik vyrui. Palikite tai man.

Aptardami padėtį, buvome šiek tiek prislopinę savo jausmus, tačiau tik trumpam. Dabar mes net nepažvelgėme vienas į kitą.

- Gerai, - tariau ir įėjau į trobelę.

Atsiguliau ant kailiu užtiestos kušetės, tačiau neužmigau. Girdėjau lauke Hario žingsnius, aidinčius tamsioje naktyje. Pagaliau jis pašaukė mane:

- Kelkitės, Ana, laikas eiti.

Aš atsikėliau ir paklususi išėjau. Buvo dar visai tamsu, tačiau žinojau, kad tuoj išauš.

- Plauksime kanoja, ne motorlaiviu... - pradėjo Haris ir staiga sustojo kaip įbestas, pakėlė ranką. - Tyliau. Kas tai?

Aš įtempiau ausis, tačiau nieko neišgirdau. Jo klausa, deja, gerokai pralenkė manąją - klausa žmogaus, ilgai gyvenusio tyruose.

Netrukus aš taip pat išgirdau silpną irklų teškenimą vandenyje, sklindantį iš dešiniojo upės kranto ir artėjantį prie mūsų prieplaukos.

Stengėmės įžvelgti ką nors tamsoje ir pastebėjome tamsią dėmelę vandens paviršiuje. Tai buvo valtis. Akimirksnį įsižiebė liepsna. Kažkas pasišvietė degtuku. Liepsnos šviesoje aš atpažinau vyriškį, rudabarzdį olandą iš Muizenbergo vilos. Kiti buvo vietiniai.

- Skubėkime - atgal į trobą!

Haris nusitempė mane atgal. Jis paėmė nuo sienos porą šautuvų ir revolverį.

- Ar mokate užtaisyti šautuvą?

- Niekada nebandžiau. Parodykite kaip.

Greit perpratau. Uždarėme duris, ir Haris atsistojo prie lango į prieplauką. Valtis tuo metu pasuko į ją.

- Kas ten? - suriko Haris garsiai.

Netrukus išsisklaidė visos abejonės dėl lankytojų ketinimų. Aplink mus pasipylė kulkų kruša. Laimei, nekliudė. Haris nutaikė šautuvą. Jis pliekė nagailestingai. Išgirdau aimanas ir tėkštelėjimą.

- Pamokiau juos šiek tiek, - tarė rūsčiai, sugriebdamas kitą šautuvą. - Stovėk už manęs, Ana, dėl Dievo, ir greitai užtaisyk kitą.

Vėl papliūpa. Viena kulka nubrozdino Hariui skruostą. Jo atsišaudymas buvo stipresnis negu užpuolikų. Aš skubiai užtaisiau šautuvą, padaviau Hariui. Jis apglėbė mane kaire ranka ir šiurkštokai pabučiavo, prieš atsisukdamas į langą. Staiga sušuko:

- Jie traukiasi, matyt, pakako. Dabar ant vandens bus gerai matomi. Jie nežino, kiek čia mūsų yra. Sutriko, tačiau netrukus grįš. Mes turime pasiruošti juos sutikti, - jis nusviedė šautuvą ir atsigręžė į mane. - Ana! Grožybe mano! Jūs žavinga! Mažoji dievaitė! Drąsi kaip liūtė. Juodaplaukė laumė!

Jis apkabino mane. Bučiavo mano plaukus, akis, lūpas.

- Dabar prie darbo, - pasakė paleisdamas mane. - Išneškite tas parafino skardines.

Dariau, kas buvo liepta. Jis skubiai kažką tvarkė troboje. Netrukus pamačiau jį ant stogo, šliaužiantį su kažkokiu nešuliu. Po kelių minučių sugrįžo.

- Eikite prie valties. Mums reikės pergabenti tai į kitą salos pusę.

Kai aš nuėjau, jis paėmė parafiną.

- Jie grįžta, - negarsiai sušukau. Pastebėjau juodą dėmę, artėjančią nuo ano kranto.

Haris pribėgo prie manęs.

- Kaip tik laiku. Na, po galais, kur toji valtis?

Abi paleistos pasroviui. Haris švilptelėjo.

- Mūsų padėtis beviltiška, brangioji. Ar bijaisi?

- Su jumis - ne.

- Och, bet mirti kartu nėra labai linksma. Gal ką

nors įdomesnio sugalvosime. Matote, šįkart jie atplaukia dviem valtimis. Išlips skirtingose vietose. Jų laukia mano suruoštas spektaklis.

Tuo metu nuo trobos pliūptelėjo ilgas ugnies liežuvis. Liepsna apšvietė dvi figūras, susiglaudusias ant stogo.

- Seni mano drabužiai, prikimšti skudurų, tačiau anie negreit susivoks. Eime, Ana, mums reikia įveikti dar vieną nepaprastą kliūtį.

Susikibę rankomis pasileidome per salą. Tik siauras vandens ruožas skyrė mus nuo kranto.

- Mums teks nuplaukti iki ten. Ar mokate plaukti, Ana? Nors tai ne itin svarbu. Aš galiu jus nuplukdyti į aną krantą. Čia sunku irtis valtimi, daug akmenų, tačiau maudytis ir plaukti visai malonu, be to, Livingstonas kaip tik toje pusėje.

- Aš galiu nuplaukti gal net dar didesnį nuotolį. O kas gali atsitikti, Hari? - pamačiau susirūpinusį jo veidą: - Rykliai?

- Ne, kvailute. Rykliai gyvena jūrose. Vis dėlto klausi ne be pagrindo, Ana - krokodilai, štai kas man kelia nerimą.

- Krokodilai?

- Taip, negalvok apie juos - arba melskis, jei nori.

Mes nėrėme į vandenį. Mano maldos buvo labai veiksmingos, nes krantą pasiekėme be nutikimų.

- Dabar kapstysimės į Livingstoną. Kelias ne iš lengvųjų, be to, permirkę rūbai ne paspirtis. Vis vien turime nusigauti.

Kelionė buvo siaubinga. Šlapias sijonas plakėsi apie kojas, kojinės suplyšo nuo dyglių. Galiausiai, visai nusikamavusi, sustojau. Haris grįžo prie manęs.

- Na, laikykis, mieloji. Panėšėsiu tave truputį.

Taip aš pasiekiau Livingstoną, permesta per petį tartum anglių maišas. Kaip jis pajėgė nešti mane visą likusį kelią, negaliu įsivaizduoti. Brėško.

Hario draugas buvo jaunas, gal dvidešimties metų

vyriškis, antikvarinių daiktų krautuvėlės savininkas.Jo vardas Nedas, galimas daiktas, jis turėjo kitą, bet man neteko girdėti. Jis nė kiek nenustebo pamatęs Harį kiaurai permirkusį, prilaikantį beveik taip pat sušlapusią moterį. Vyrai iš tiesų yra nuostabūs.

Jis davė mums užkąsti, pavaišino karšta kava, nunešė išdžiovinti mūsų rūbus, kol mes sėdėjome susisupę į ryškiaspalves vilnones anklodes. Mažyčiame galiniame kambarėlyje buvome apsaugoti nuo pašalinių akių. Bičiulis tuo metu išėjo sužinoti, kas nutiko sero Eustachijaus draugijai, ar visi tebėra viešbutyje.

Tuomet aš pasakiau Hariui, kad nieku gyvu nevyksiu į Beirą. Aš ir taip niekada neketinau ten vykti, o dabar nemačiau jokios prasmės. Mūsų plane buvo numatyta, kad priešams esu žuvusi. Dabar, kai jiems žinoma, kad aš gyva, nebuvo prasmės keliauti į Beirą. Jie lengvai galėjo pasekti mane ir tyliai nužudyti. Niekas neapgins manęs ten. Galų gale buvo nuspręsta, kad aš grįšiu pas Zuzaną, nors ir kur ji būtų, ir stengsiuosi apsisaugoti. Man buvo draudžiama ieškoti pavojingų nuotykių ar siekti demaskuoti Pulkininką.

Privalėjau ramiai laikytis ir laukti Hario nurodymų. Deimantus nutarta padėti į banką Kimberlyje Parkerio vardu.

- Dar vienas dalykas, - tariau susirūpinusi, - mums reikėtų susitarti dėl kokio nors slapto ženklo, jei nenorime vėl apsigauti su neva mūsų rašytais laiškais.

- Tai visai nesudėtinga. Visuose rašteliuose, kuriuos tikrai aš rašysiu, bus išbrauktas žodelis "ir".

- Sutarta, - tariau aš. - O kaip telegramose?

- Visas telegramas pasirašysiu Endžio vardu.

- Hari, netrukus atvyks traukinys, - tarė Nedas, įkišęs galvą, ir vėl dingo.

Aš pakilau.

- Ar galiu ištekėti už gražaus pasiturinčio vyro, jei susirasiu? - paklausiau pašaipiai.

Haris prisiartino prie manęs.

- Dievaži! Ana, jei ištekėtum už ko nors kito, nusukčiau jam sprandą. O tau...

- Taip? - tariau maloniai nustebinta.

- Tave nusineščiau toli ir prilupčiau!

- Kokį žavų vyrą aš išsirinkau! - tariau šaipokiškai. - Ar neapsigalvotų jis per naktį!

XXVIII skyrius

Ištraukos iš sero Eustachijaus Pedlerio dienoraščio

Jau kartą minėjau, kad esu iš esmės taikus žmogus. Ilgiuosi ramaus gyvenimo - ir tai vienintelis dalykas, kurio negaliu pasiekti. Visą laiką esu blaškomas audrų ir impulsų. Jaučiu didelę paguodą, atsikratęs Peidžetu, įkyrėjusiu savo amžinu intrigų šniukštinėjimu. Palyginti su juo, panelė Petigriu tikrai miela būtybė. Žinoma, ji ne hurija*, tačiau neabejotinai turi keletą vertingų savybių. Tiesa, man buvo užėjęs pykčio priepuolis atvykus į Bulavajų, elgiausi kaip įniršęs lokys, tačiau tik dėl to, kad naktį traukinyje mane labai suerzino. Trečią valandą nakties kažkoks jaunuolis, savo išvaizda labai primenantis vesternų herojų, įėjo į mano kupė ir paklausė, kur aš vykstu. Nekreipdamas dėmesio į mano ištartą "Arbatos, tik dėl dievo, nedėkite cukraus", jis pakartojo savo klausimą, pabrėždamas, kad esąs visai ne padavėjas, bet imigracijos tarnybos pareigūnas. Galų gale patenkinau jo smalsumą, paaiškinau, kad nesergu jokia infekcine liga, keliauju į Rodeziją kilniausių ketinimų vedamas, pasakiau savo visus krikščioniškus vardus ir nurodžiau gimimo vietą. Po to stengiausi bent kiek numigti, tačiau apie pusę šešių mane pakėlė traukinio palydovas ir pasiūlė puodelį skysto cukraus, pavadinęs tai arbata. Aš vos susilaikiau nesviedęs jos jam į veidą, labai norėjau tai padaryti. Jis atnešė man arbatos be cukraus, tokio drungno birzgalo šeštą ryto. Paskui, visiškai išsekęs, kritau miegoti, atsibudau jau Bulavajuje, turėjau išlipti su tuo basiu žvėrimi - medine žirafa ilgiausiomis kojomis ir styrančiu kaklu!

* *Mitinė amžinai jauna musulmonų rojaus mergina.*

Nors ir būta šių nedidelių nesėkmių, viskas vyko sklandžiai. Ir staiga - užpuolė nauja neganda.

Tai atsitiko mūsų atvykimo prie kroklių naktį. Aš savo kambaryje diktavau panelei Petigriu, kai staiga nepasibeldusi ir su gerokai kompromituojančiais rūbais įsiveržė ponia Blėr:

- Kur Ana?- šaukė ji.

Iš tiesų, puikus klausimas. Lyg aš būčiau atsakingas už mergaitę. Ką, dievaži, turėjo pamanyti panelė Petigriu? Gal aš įpratęs slėpti moteris vidurį nakties savo kišenėje ar dar kur nors? Labai kompromituojanti mano asmenybę padėtis.

- Manyčiau, - tariau ramiai, - kad ji yra savo lovoje.

Krenkštelėjau ir pažvelgiau į panelę Petigriu, leisdamas suprasti, kad esu pasiruošęs diktuoti toliau. Tikėjausi, kad ponia Blėr taip pat susipras. Kur tau. Lyg niekur nieko ji įsitaisė ant kėdės ir energingai mosavo koja, apsiauta šlepete.

- Jos nėra kambaryje. Buvau ten. Aš sapnavau siaubingą sapną, kad jai grėsė kažkoks baisus pavojus, tada pakilau ir nuėjau į jos kambarį, tiesiog nusiraminti, suprantate. Jos nebuvo kambaryje, o lovoje nemiegota.

Ji žiūrėjo į mane maldaujamai.

- Ką gi man daryti, sere Eustachijau?

Vos susilaikiau nepasakęs: "Eikite miegoti ir niekuo nesirūpinkite. Tokia sveika, jauna moteris, kaip Ana Bedingfeld, puikiai sugebės apsisaugoti". Aš visiškai teisėtai supykau:

- Ką apie tai mano Reisas?

Kodėl Reisas nesijaudina? Kodėl jam tenka visi moterų draugijos malonumai? Tegul ir jis paragauja karčių vaisių.

- Aš negaliu jo niekur rasti.

Ji tikriausiai ruošiasi taip praleisti visą naktį. Aš atsidusau ir atsisėdau ant kėdės.

- Aš nelabai suprantu, dėl ko jūs taip jaudinatės? - pasakiau kantriai.

- Mano sapnas...

- Jau girdėjome tai per pietus - vietoj pikantiško deserto!

- Ach, sere Eustachijau!

Moteriškė labai pasipiktino. Bet juk visiems žinoma, kad prisivalgius kankina naktiniai slogučiai.

- Galų gale, - bandžiau įtikinti, - gal Ana Bedingfeld ir Reisas nutarė pasivaikščioti ir nenorėjo dėl to sukelti ant kojų visą viešbutį?

- Jūs manote, kad jie abu išėjo pasivaikščioti? Bet juk jau po vidurnakčio!

- Jaunystėje tokių kvailysčių neretai pasitaiko, - dėsčiau aš, - nors Resui tai ir nelabai tiktų.

- Jūs įsitikinęs?

- Manau, jie pasislėpė nuo svetimų akių tam, kad išsiaiškintų širdies reikalus, - raminau ją, nors pats puikiai įsivaizdavau, kad mano prielaida neturi pagrindo. - Juk tokioje aplinkoje jiems visai nėra kur pasislėpti.

Nežinau, kiek laiko būtų trukę mano nevykę samprotavimai tuo klausimu, jei tuo metu pats Reisas nebūtų atėjęs pas mus. Vis dėlto iš dalies buvau teisus - jis buvo išėjęs pasivaikščioti, tačiau vienas, be Anos. Pasirodo, klydau. Reisas per tris minutes iš tikrųjų sukėlė ant kojų visą viešbutį. Kaip gyvas nesu matęs labiau prislėgto žmogaus.

Dalykas iš tiesų nepaprastas. Ir kur ta mergaitė dingo? Ji išėjo iš viešbučio apsirengusi, dešimt minučių po vienuoliktos, ir nuo to laiko jos niekas nematė. Mintis apie savižudybę rodės neįmanoma. Ji buvo tokia guvi, jauna moteris, kuri džiaugėsi gyvenimu, neturėjo nė menkiausio ketinimo atsisveikinti su juo.Be to, iš čia nėra jokio traukinio tokiu paros metu, taigi ji negalėjo išvykti. Tai kur ji, po perkūnais, galėtų būti?

Vargšelis Reisas, visas kaip nesavas. Jis tiesiog nėrėsi iš kailio. Visi apsaugos pareigūnai net šimto mylių

atstumu buvo įtraukti į paiešką. Vietos sekliai kaip patrakę leidosi į visas puses. Buvo daroma viskas, tačiau Anos Bedingfeld - nė kvapo. Pagaliau buvo prieita prie bendros nuomonės, jog ji lunatikė. Rasti pėdsakai ant tako netoli tilto rodė, kad mergaitė žengė pačiu prarajos pakraščiu. Jei iš tiesų buvo taip, tai Ana tikriausiai krito žemyn, atsitrenkė į akmenis ir žuvo. Nelaimei, turistai, ankstų pirmadienio rytą ėję tuo keliu, išmindžiojo jos pėdsakus.

Nemanau, kad tokia jos žuvimo priežastis būtų įtikėtina. Dar vaikystėje esu girdėjęs, kad lunatikai patys niekad nesusižeidžia - juos apsaugo šeštasis jausmas. Tikriausiai ponia Blėr taip pat tuo netiki.

Jau kuris laikas nebesuprantu tos moters. Jos elgesys su Reisu labai pasikeitė. Sakyčiau, kaip katės su pele. Nors ponia Blėr stengiasi būti itin mandagi. O juk buvo tiesiog neperskiriami draugai! Pastaruoju metu ji labai pasikeitė: nervinga, isteriška, pašoka, išgirdusi menkiausią garsą. Manau, pats laikas man vykti į Johanesburgą.

Vakar sužinojau, kad kažkur aukštupyje yra sala, kurioje gyvena vyriškis ir mergina. Reisas labai susirūpino, tačiau, įsitikino, kad paleista antis. Šis žmogus ten gyvena seniai, jį pažįsta viešbučio administratorius. Turizmo sezono metu tas žmogus plukdo upe grupes, rodo turistams krokodilus ar atsitiktinai atplaukusius begemotus. Manau, jis tyčia meta jauką šiems gyvūnams, po to juos nukauna ar nuveja nuo laivo, kad pakutentų turistų pojūčius. Kiek laiko ten gyvena mergina, nėra tikslių žinių, tačiau suprantama, kad tai negali būti Ana, be to, negražu būtų kištis į kitų žmonių reikalus. Tuo vaikinu dėtas, tikrai išvaryčiau Reisą iš tos salos, jei jis atsibelstų kamantinėti manęs apie mano meilės nuotykius.

Vėliau

Jau tikrai nusprendžiau, kad rytoj išvykstu į Johanesburgą. Ir Reisas mane ragina. Reikalai čia klostosi nekaip, todėl noriu išvykti, kol jie visai nepabjuro. Gali būti, kad būsiu nušautas kokio streikininko. Ponia Blėr turėjo lydėti mane, tačiau paskutinę minutę persigalvojo ir nutarė dar pabūti prie krioklių. Rodos, ji tik tą ir veikia, kad nenuleidžia akių nuo Reiso. Šįvakar ji užėjo pas mane ir nelabai ryžtingai paprašė manęs padaryti jai paslaugą: pasirūpinti jos suvenyrais.

- Ar tik ne gyvūnais? - paklausiau pašiurpęs. Taip ir maniau, kad kada nors vis vien man teks apsikrauti tais mediniais žvėrimis.

Šiaip taip susitarėme. Aš sutikau prižiūrėti dvi medines dėžes su šiais lūžniais daiktais. Gyvūnus reikėjo atitinkamai supakuoti ir išsiųsti traukiniu į Keiptauną, o ten Peidžetas jais pasirūpinsiąs.

Žmogus, priėmęs juos pakuoti, pasakė, kad šiems ypatingų formų žaislams prireiks specialių dėžių. Aš pasakiau poniai Blėr, kad, kol tie suvenyrai pasieks namus, jie jau kainuos jai ne mažiau kaip po svarą kiekvienas.

Peidžetas atkakliai veržiasi grįžti į darbą pas mane. Jis žada atvykti į Johanesburgą. Tačiau aš sugalvojau, kokiu pretekstu jį sulaikyti Keiptaune. Parašiau jam, kad privalo priimti ponios Blėr siuntinius ir pasirūpinti tinkama jų apsauga, nes jie yra neįkainojamos vertės.

Taigi viskas sutvarkyta. Aš su panele Petigriu dingsiu iš čia. Visi, kurie pažįsta panelę Petigriu, pasakys, kad mes pasielgėme garbingai.

XXIX skyrius

Kovo 6-oji Johanesburge.

Turiu pasakyti, kad atmosfera čia ne visai sveika. Kaip dažnai tenka girdėti, mes gyvename čia kaip ant ugnikalnio. Streikininkų būriai arba tariami streikininkai patruliuoja gatvėse ir su kiekvienu elgiasi labai agresyviai. Rodos, jie pasiruošę susidoroti su kiekvienu didesniu kapitalistu, kai tik prasidės riaušės. Taksi nepabėgsi - būsi ištemptas lauk. Viešbučiuose pranešama, kad, pasibaigus maistui, mes būsime išmesti į gatvę.

Vakar buvau susitikęs Rivesą, pažįstamą iš "Žūčių Pilies". Jis atrodė toks išsigandęs, tartum dangus griūtų. Vargšelis, kaip ir visi kiti. Pirmiausia sako aistringas politines kalbas, o po to atgailauja. Visur bėgioja ir aiškina, kad to ar ano nesakęs. Kai susitikome, jis ketino vykti į Keiptauną sakyti trijų dienų kalbą olandiškai, paaiškinti jam primestų kaltinimų nepagrįstumą, įrodyti, kad tai, ką jis sakė savo kalboje anksčiau, iš tikrųjų reiškia visai ką kita. Laimei, man teks sėdėti Pietų Afrikos įstatymų leidžiamojoje asamblėjoje. Bendruomenių rūmai ne ką geresni, tačiau bent jau yra vartojama viena kalba ir nustatyta pranešimo trukmė. Buvau nuėjęs į Asamblėją Keiptaune prieš išvykimą. Išklausiau žilaplaukį džentelmeną. Nukarę ūsai man labai priminė juokingą vėžlį iš knygos "Alisa stebuklų šalyje". Jis darė ilgas pauzes arba netikėtai prabildavo greitakalbe. Auditorija kėlė triukšmą, kiti retsykiais pabusdavo iš gardaus snaudulio. Kiek supratau vėliau, džentelmenas, savo kalbą sakė jau tris dienas. Taigi atrodo, kad Pietų Afrikoje žmonės turi auksinę kantrybę.

Sumaniau visokių užduočių Peidžetui, kad jis liktų Keiptaune, tačiau mano fantazijai išsekus, jis rytoj vėl grįžta pas mane - kaip ištikimas šuo kad grįžta pas šeimininką prieš galą. Galėsiu imtis memuarų! Sukūriau keletą sąmojingų istorijų apie streikininkų vadus.

Šį rytą teko kalbėtis su valdžios atstovu. Jis buvo mandagus, iškalbingas ir savotiškai mįslingas. Pirmiausia pabrėžė mano išskirtinę padėtį ir iškilumą, pasiūlė išvykti iš čia, net piršosi padėti pasiekti Pretoriją.

- Jūs laukiate neramumų, tiesa? - pasidomėjau.

Jo atsakymas buvo miglotas, tad supratau, kad gali kilti didelių neramumų. Aš apgailestavau, kad valdžia per daug atleido vadžias.

- Kartais reikia duoti žmogui ganėtinai ilgą virvę, kad galėtų pats pasikarti, sere Eustachijau.

- Suprantama, suprantama.

- Ne tiek streikininkai mus baugina, kiek pogrindinė organizacija, veikianti už jų nugaros. Nenutrūksta ginklų ir sprogmenų tiekimas, mums pavyko perimti dokumentus, atskleidžiančius jų importo "technologiją". Iššifruotas kodas. Bulvės - tai detonatoriai, žiediniai kopūstai - šautuvai, kitos daržovės reiškia įvairius sprogmenis.

- Labai įdomu, - pertariau.

- Žada būti dar įdomiau, sere Eustachijau. Mes turime pagrindo tikėti, kad šių juodų darbų organizatorius ir nusikaltimų įkvėpėjas yra šiuo metu Johanesburge.

Jis žvelgė į mane tokiomis akimis, kad net pajutau baimę, ar tik ne mane jis įtaria. Išpylė šaltas prakaitas, kai pamaniau apie tai, ir pradėjau gailėtis, kad nutariau analizuoti mažąją revoliuciją tiesiogiai stebėdamas įvykius.

- Jokie traukiniai nevyksta iš Johanesburgo į Pretoriją, - tęsė jis. - Bet aš suorganizuosiu jums asmeninį automobilį. Jeigu pakeliui jus kas nors sustabdys, pateiksite du skirtingus leidimus: vieną, išduotą jungtinės valdžios, ir kitą, kuriame nurodyta, kad esate inspektorius iš Anglijos, nesusijęs su jungtine valdžia.

- Vienas bus jūsų žmogui, kitas - streikininkams, ar ne?

- Visiškai teisingai.

Man nelabai patiko šis planas, žinojau, kaip būna tokiais atvejais. Žmogus susipainioja. Imsiu ir paduosiu ne tą leidimą, o tai gali liūdnai baigtis. Mane gali nušauti

koks nors kraujo ištroškęs sukilėlis arba įstatymo ar įsakymo vykdytojas, kurį mačiau patruliuojantį gatvėje, pypkiuojantį, su po ranka paspaustu šautuvu.

Be to, ką aš veikčiau ten, Pretorijoje? Gėrėčiausi. Sąjungos pastatų architektūra, klausyčiausi šūvių aido iš Johanesburgo? Būčiau priverstas ten sėdėti dievai žino kiek. Jau susprogdino tiltą, girdėjau. Bijau, kad net vandens pritrūks. Prieš dvi dienas paskelbta ypatingoji padėtis.

- Mielasis drauguži, jūs juk suvokiate, kad aš tyrinėju sukilimo Rande priežastis. Kaip, po perkūnais, sugebėčiau tai padaryti, būdamas Pretorijoje? Esu labai dėkingas už rūpestį, tačiau prašau dėl manęs nesijaudinti. Man nieko neatsitiks.

- Įspėju jus, sere Eustachijau, kad šiuo metu jau senka maisto atsargos.

- Trumpas pasninkas man nė kiek nepakenks, - pasakiau atsidusęs.

Mūsų pokalbį nutraukė telegrama, kurią man nelauktai įteikė. Perskaičiau ir labai nustebau: "Ana sveika. Ji su manimi Kimberlyje. Zuzana Blėr."

Visad maniau, kad jos niekas nepajėgs sunaikinti. Ji negali pražūti, ją gelbsti kažkoks stebuklingas gyvybės eliksyras. Įsivaizduoju ją prieš save, kerimai šypsančią, tačiau negaliu suvokti, kodėl ji iškeliavo iš viešbučio naktį, kaip pasiekė Kemberlį. Juk nebuvo jokio traukinio. Nebent su angelo sparnais. Netikiu, kad ji ką nors paaiškintų. Beje, prie to esu pripratęs. Privalau pats viską išsiaiškinti. Darosi nebeįdomu. Veikiausiai įtakos turėjo žurnalisto smalsumas. "Kaip aš įveikiau verpetus" - mūsų specialusis korespondentas iš Pietų Afrikos.

Sulankstčiau telegramą ir atsikračiau valdžios atstovo. Geriau kęsti alkį, bet būti saugiam. Smatsas puikiausiai susidoros su revoliucija. Tačiau dabar mokėčiau didžiausius pinigus, kad gaučiau išgerti! Kažin ar Peidžetas susiprotės atvežti rytoj butelį viskio?

Užsidėjau srybėlę ir išėjau, ketindamas nusipirkti

keletą suvenyrų. Senienų krautuvėlės Johanesburge iš tiesų turtingos. Kai grožėjausi vienoje vitrinoje išstatytais odiniais kilimėliais, prieš mane išdygo vyriškis, ką tik išėjęs iš parduotuvės. Tai buvo mano pažįstamas Reisas. Gerokai nustebau.

Jaučiau, kad jam nemalonus šis mūsų susitikimas. Jis, beje, atrodė aiškiai suirzęs, tačiau aš įkalbėjau jį eiti drauge į viešbutį. Man buvo įgrisusi panelės Petigriu kompanija.

- Net nežinojau, kad jūs esate Johanesburge, - pradėjau pokalbį. - Kada atvykote?

- Praėjusią naktį.

- Kur apsistojote?

- Pas draugus.

Jis nenorėjo leistis į kalbas, rodės, jį erzina mano klausimai.

- Manau, jie laiko vištas, - pridūriau, - kiaušiniai ir retsykiais papjautas koks senas gaidys - štai ir visas valgis, kokio galima bus tikėtis artimiausiu laiku. - Beje, - tariau priėjęs viešbutį, - ar girdėjote, kad panelė Bedingfeld atsirado sveika gyva.

Jis linktelėjo.

- Ji mus visus gerokai išgąsdino, - pabrėžiau. - Ir kur ji, po perkūnais, buvo tą naktį - norėčiau žinoti?

- Visą tą laiką ji buvo saloje.

- Kokioje saloje? Gal toje, kur gyvena tas vaikinas?

- Taip.

- Kaip nepadoru, sakyčiau, - tariau. - Peidžetas labai nustebs sužinojęs. Jis niekada nepritarė Anos veiksmams. Aš manau, kad ji ketino susitikti su tuo vaikinu Durbane?

- Aš taip nemanau.

- Nesakykite, jei nenorite, - akstinau jį.

- Manau, kad tai tas pats žmogus, kurio mes visi ieškome.

- Ne!.. - sušukau jaudindamasis.

Jis linktelėjo.

- Haris Reibernas, tiksliau - Haris Lukas. Tokia jo tikroji pavardė, ar ne? Jis vėl išslydo mums iš rankų, tačiau netrukus jį sučiupsime.

- Oi! Oi! - pratariau.

- Be abejo, merginos bendrininkavimu neįtariame. Jai tai tik meilės nuotykis.

Visą laiką maniau, kad Reisas myli Aną. Jo paskutiniai žodžiai tik patvirtino, kad buvau teisus.

- Ji išvyko į Beirą, - tęsė jis.

- Iš tikrųjų? - nustebau. - Iš kur žinote?

- Ji parašė man iš Bulavajaus. Ketina grįžti namo tuo keliu. Tai viskas, ko galima buvo tikėtis iš vargšės mergaitės.

- Kažkodėl netikiu, kad ji yra Beiroje, - tariau neryžtingai.

- Ji parašė prieš pat išvažiuodama.

Susimąsčiau. Kažkas man įžūliai meluoja. Nė nepamanęs, kad Ana galėtų turėti rimtų priežasčių tyčia klaidingai rašyti, nutariau pasimėgauti Reiso bejėgiškumu, pateikdamas jam staigmeną.

Ištraukiau iš kišenės telegramą ir padaviau jam.

- Ir kaip jūs tai paaiškintumėte? - paklausiau nerūpestingai.

Reisas atrodė priblokštas.

- Ji rašė, kad vyksta į Beirą, - tarė jis pusbalsiu.

Žinau, kad Reisas manė esąs protingas. Tačiau mano giliu įsitikinimu, jis tikras bukaprotis. Jam nė nekilo mintis, kad merginos ne visada tiesą sako.

- Kimberlyje. Ką ji ten veikia? - suniurnėjo jis.

- Taip. Ir mane tai stebina. Maniau, kad panelei Anai įdomiau būtų čia - atrastų ką parašyti į "Daily Budget".

- Kimberlyje, - pakartojo jis. Ta vieta iš tikrųjų sudomino jį. - Ten nėra nieko jai tinkamo - jokių kasinėjimų.

- Žinote, kokios tos moterys, - bandžiau aiškinti.

Jis nusigręžė ir nuėjo. Matyt, turėjo apie ką pamąstyti.

Vos tik jis nutolo, bemat prisistatė vyriausybės atstovas.

- Tikiuosi, atleisite man už sutrukdymą, sere Eustachijau, - atsiprašinėjo jis. - Norėčiau šio to pasiteirauti.

- Žinoma, mielasis drauguži, mielai, - tariau gyvai. - Klauskite.

- Mane domina jūsų sekretorių reikalas...

- Aš nieko apie tą vyruką nežinau, - pertariau. - Jis įsipiršo į sekretorius Londone, pavogė iš manęs svarbius dokumentus, už kuriuos gausiu įspėjimą, po to dingo kaip koks fokusininkas Keiptaune. Tiesa, aš buvau prie krioklių tuo pat metu, kaip ir jis, tačiau gyvenau viešbutyje, o jis - saloje. Galiu jums prisiekti, kad nemačiau jo visą tą laiką, kol gyvenau ten.

Atsikvėpiau.

- Jūs manęs nesupratote. Aš kalbu apie kitą.

- Ką? Apie Peidžetą? - sušukau nustebintas. - Jis dirba pas mane jau aštuoneri metai, tai pats patikimiausias vyrukas.

Mano pašnekovas šyptelėjo.

- Jūs vėl nepataikėte. Turiu galvoje ledi.

- Panelę Petigriu?! - sušukau.

- Taip. Ją matė išeinant iš Agrasato senienų krautuvėlės.

- Apsaugok Viešpatie! - sušukau. - Aš taip pat ten buvau popiet. Jūs galėjote ir mane pagauti išeinant iš ten!

Rodos, kiekvienas nekaltas judesys Johanesburge sukelia įtarimų.

- Taip, tai tiesa! Tačiau ten ji lankėsi ne vieną kartą ir įtartinomis aplinkybėmis. Kaip jums, sere Eustachijau, pasakysiu, kad šioje vietoje kaip tik rengia susitikimus slaptoji revoliucionierių organizacija. Štai kodėl aš ir noriu, kad jūs man papasakotumėte viską apie tą ledi. Kur ir kokiomis aplinkybėmis jūs ją nusisamdėte?

- Ji buvo laikinai jūsų vyriausybės man rekomenduota.

Pareigūnas žvelgė apstulbęs.

XXX skyrius

Anos pasakojimo santrumpa

Vos atvykusi į Kimberlį, paskambinau Zuzanai. Ji nedelsdama man pranešė atvykstanti, atsiuntė skubią telegramą. Labai apsidžiaugiau sužinojusi, kad ji iš tiesų labai rūpinosi manimi, vadinasi, iš tikrųjų myli mane. Susitikusios net apsiašarojome.

Kiek atsitokėjusios susėdome ant lovos, ir aš jai viską papasakojau.

- Tu jau seniai įtarei pulkininką Reisą, - tarė ji susimąsčiusi, kai aš baigiau pasakoti. - Aš tikrai jo neįtariau, kol tu nedingai. Man Reisas išties patiko, ir maniau, kad jis būtų buvęs tinkamas vyras tau. Ak, Ana, mieloji, tik nesupyk, tačiau iš kur tu žinai, kad tas jaunuolis tau sakė tiesą? Tu, atrodo, tiki kiekvienu jo žodžiu.

- Be abejo, tikiu, - pasipiktinau.

- Na ir kas tave taip traukia prie jo? Nebent tik išvaizda, o gal tau patinka meilės nuotykiai su vyriškiu iš akmens amžiaus?

Akimirksnį nesusilaikiau neišliejusi pykčio ant Zuzanos.

- Tik dėl to, kad esate ištekėjusi ir tunkate, jūs visiškai užmiršote, kas yra romantika, - užbaigiau.

- Ak! Aš visiškai netunku, Ana. Atvirkščiai, jaudindamasi dėl tavęs, aš net suliesėjau.

- Jūs atrodote gerai įmitusi, - tariau šaltai. - Net pastorėjusi per tą laiką.

- Nepasakyčiau, beje, kad mano santuoka būtų laiminga, - tęsė Zuzana liūdnu balsu. - Iš Klarenso gavau keletą piktų telegramų. Jis liepia skubiai grįžti namo. Aš neatsakiau jam, ir neturiu iš jo jokios žinios jau dvi savaitės.

Negaliu rimtai žiūrėti į Zuzanos vedybinio gyvenimo

rūpesčius. Žinau, kad ji susitaikys su Klarensu, kai tik panorės. Nutariau verčiau pakalbėti apie deimantus.

Zuzana žiūrėjo į mane išsižiojusi.

- Noriu tau kai ką paaiškinti, Ana. Supranti, kai tik pradėjau nebepasitikėti pulkininku Reisu, labai jaudinausi dėl deimantų. Nutariau pasilikti prie krioklių, manydama, kad jis uždarė tave kur nors netoliese, tačiau nežinojau, kaip pasielgti su deimantais. Bijojau juos laikyti pas save...

Zuzana neramiai apsidairė, tartum būtų bijojusi, kad sienos gali turėti ausis, ir pakuždėjo aistringai man į ausį.

- Labai puiki mintis, - pritariau. - Šiuo metu taip. Tačiau gali būti keblumų. Ką seras Eustachijus darė su tomis dėžėmis?

- Didesnės buvo išsiųstos į Keiptauną. Peidžetas pranešė man, kad padėjo į saugojimo kamerą, o kvitą pasiėmė. Jis išvyksta į Johanesburgą pas serą Eustachijų.

- Supratau, - tariau svarstydama. - O kur yra mažosios?

- Manau, seras Eustachijus tebeturi jas.

Viską apgalvojusi, tariau:

- Gerai. Nors ir yra keblumų, tačiau visiškai saugu. Kol kas taip ir paliksime.

Zuzana žvelgė į mane šypsodama.

- Tu vėl kažką sugalvojai, Ana? Negali nustigti vietoje?

- Tiesą pasakius, negaliu.

Pirmiausia privalėjau peržiūrėti traukinių eismo tvarkaraštį. Iš jo sužinojau, kada Peidžetas pravažiuos traukiniu Kimberlį. Suradau: jis turėtų atvykti 5.40 kitą dieną po pietų ir išvykti 6 valandą. Norėjau kuo greičiau susitikti su Peidžetu, ir tai man atrodė būsianti puiki proga. Rando įvykiai komplikavosi, ir kita tokia vargu ar pasitaikys. Vienintelis įvykis, pagyvinęs mano gyvenimą tą dieną, buvo telegrama iš Johanesburgo. Joje buvo parašyta:

"Atvykau laimingai. Viskas gerai. Erikas čia. Eustachijus taip pat. Gėjaus nėra. Kol kas niekur nevyk. Endis."

Erikas buvo Reiso slapyvardis. Aš pasirinkau jį dėl to, kad man labai nepatinka šis vardas. Iki susitikimo su Peidžetu neturėjau ką veikti. Zuzana ruošė ilgą, guodžiamą telegramą savo nutolusiam Klarensui. Ji, rodos, ilgėjosi jo. Zuzana savaip reiškė meilę savo vyrui. Mano ir Hario santykiai gerokai skyrėsi nuo jos ir Klarenso.

- Norėčiau, kad jis būtų čia su manim, Ana, - prašneko ji atvirai. - Aš taip seniai jo nemačiau.

Zuzana pasikasė savo žavios nosytės galiuką.

- Man reikia kremo veidui, - tarė ji, - o jo galima gauti tik Paryžiuje, - atsiduso. - Paryžius!

- Zuzana, - tariau, - matyt, jums netrukus nusibos Pietų Afrika ir visi tie nuotykiai.

- Man reikėtų įsigyti naują skrybėlaitę, - tarė ji ilgesingai. - Ar galėsiu rytoj eiti su tavim sutikti Peidžeto?

- Verčiau eisiu viena. Jis varžysis mudviejų.

Galų gale stovėjau prie viešbučio durų ir stengiausi išskleisti skėtį, o Zuzana tuo metu gulėjo lovoje su knyga ir krepšeliu vaisių.

Viešbučio tarnautojas pasakė, kad traukinys atvyks laiku, tačiau nežinia, ar tiksliai pagal grafiką pasieks Johanesburgą, nes išsprogdintas geležinkelis. Ne itin džiaugsminga naujiena!

Traukinys vis dėlto vėlavo dešimt minučių. Žmonės ant platformos sukruto, vaikštinėjo pirmyn atgal. Man nebuvo sunku pastebėti Peidžetą. Pasveikinau jį pirma. Jis nerviškai mostelėjo, pamatęs mane, kaip visad stebėdamasis.

- Dievaži, panele Bedingfeld! Aš maniau, kad jūs dingusi.

- Vėl atsiradau, - tariau išdidžiai. - Kaip jūs laikotės, pone Peidžetai?

- Labai gerai, dėkoju - nutariau vėl dirbti pas serą Eustachijų.

- Pone Peidžetai, - prabilau, - aš norėčiau jūsų šio to paklausti. Manau, neįsižeisite, nes nuo to priklausys daug svarbesni dalykai, negu jūs įsivaizduojate. Noriu sužinoti, ką veikėte sausio 8-ąją Marlove?

Jis nerviškai pratrūko:

- Na, žinote, panele Bedingfeld... aš... iš tikrųjų...

- ...Iš tikrųjų buvote ten, tiesa?

- Aš ten buvau asmeniškais reikalais, kaimynystėje, taip.

- Ar negalėtumėte paaiškinti, kokie tie reikalai?

- Ar seras Eustachijus jums dar nepasakė?

- Seras Eustachijus? Ar jis žino?

- Beveik esu įsitikinęs, kad žino. Tikėjausi, kad jis manęs nepažino, tačiau iš jo užuominų ir sąmojų supratau, kad taip nėra. Seniai norėjau viską prisipažinti ir atsisakyti pareigų. Jis labai keistas žmogus, panele Bedingfeld, su tiesiog nenusakomu humoro jausmu. Jam, rodos, didžiausias malonumas yra matyti, kaip aš kankinuosi. Visą laiką, beje, jis puikiai žinojo visą tiesą. Gal net iš pat pradžių.

Bandžiau suprasti, apie ką Peidžetas užvedė kalbą. Jis skubotai tęsė:

- Serui Eustachijui, užimančiam tokią padėtį, sunku suprasti mane. Žinau, kad netinkamai pasielgiau, tačiau man regis, tai visai nekalta apgavystė. Mandagumo dėlei jis galėjo iškart prigriebti mane, o ne nuolat laikyti mane pajuokos objektu.

Pasigirdo švilpukas. Žmonės skubėjo įlipti į traukinį.

- Taip, pone Peidžetai. Aš pritariu jūsų nuomonei apie serą Eustachijų. Bet kodėl jūs vykote į Marlovą?

- Gal ir negerai pasielgiau, tačiau buvo tokios aplinkybės... taip... taip reikėjo.

- Kokios aplinkybės?! - sušukau įpykusi.

Rodos, tik dabar Peidžetas suprato mano klausimą. Jo galvoje sukosi mintys apie sero Eustachijaus asmenybę, jo paties veiksmų pateisinimą, ir pagaliau jis susikoncentravo į mane.

- Prašau man atleisti, panele Bedingfeld, - tarė ryžtingai, - nesuprantu, kodėl jums tai rūpi.

Jis įlipo į traukinį ir pasilenkęs kalbėjo su manim. Jaučiau, kad beviltiška iš jo ką nors išpešti.

- Tikriausiai kas nors baisaus, jei jums gėda apie tai su manim kalbėti... - pasakiau dviprasmiškai.

Pagaliau pasiekiau savo. Peidžetas gerokai supyko.

- Baisaus? Gėda? Nesuprantu, apie ką jūs.

- Na, tai pasakykite.

Keliais trumpais sakiniais jis viską man išklojo. Pagaliau sužinojau Peidžeto paslaptį! Tai buvo visiškai ne tai, ką aš įsivaizdavau.

Lėtais žingsniais grįžau į viešbutį. Man įteikė telegramą. Joje buvo smulkiai paaiškinta, kaip man patekti į Johanesburgą, prie stoties, kur manęs lauks automobilis. Tačiau teksto gale buvo ne Endžio, bet Hario parašas.

Atsisėdau ant kėdės ir susimąsčiau.

XXXI skyrius

Iš sero Eustachijaus Pedlerio dienoraščio

Kovo 7 d. Johanesburgas

Atvyko Peidžetas. Jis labai panikuoja. Siūlo tuoj pat vykti į Pretoriją. Tačiau kai aš jam mandagiai, bet tvirtai pasakiau, kad liksime čia, jam šovė daug baisesnė mintis - jis gailėjosi, kad neturi šautuvo, tada galėtų ginti kokį tiltą, kurį gynė dar didžiojo karo metu, bent geležinkelio tiltą.

Aš greitai sutramdžiau jo polėkį. Liepiau išpakuoti didžiąją rašomąją mašinėlę, maniau, jis turės kuo užsiimti, nes ji tikriausiai bus sugedusi ir Peidžetui teks nešti ją į taisyklą. Tačiau visai buvau užmiršęs, kad Peidžetas, kaip visada, uolus.

- Aš jau išpakavau visus lagaminus, sere Eustachijau. Rašomoji mašinėlė veikia puikiausiai.

- Kaip visus?

- Ir šias dvi nedideles dėžes.

- Šį kartą padarėte meškos paslaugą, Peidžetai. Jums nereikėjo kišti rankų prie jų, nes jos priklauso poniai Blėr.

Peidžetas atrodė labai prislėgtas. Jis nemėgsta klysti.

- Vėl atsargiai sukraukite, - kalbėjau toliau. - Po to galėsite pasižvalgyti po miestą. Rytoj Johanesburgas gali pavirsti pelenų ir griūvėsių krūva, taigi naudokitės proga, kol nevėlu.

Maniausi taip atsikratysiąs juo iki rytdienos.

- Norėčiau su jumis šį tą aptarti, kai turėsite laisvą minutę, sere Eustachijau.

- Dabar neturiu laiko, - skubiai tariau. - Visiškai neturiu laisvo laiko.

Peidžetas išėjo.

- Beje! - sušukau jam įkandin. - Kas buvo tose ponios Blėr dėžėse?

- Keletas kailinių užtiesalų ir keletas kepurių.

- Gerai, tai ir turėjo būti, - patvirtinau. - Ji pirko juos kelionės metu. Tačiau ten tikrai ne kepurės, stebiuosi, kaip jūs negalėjote atskirti. Gal ir galės kurią nors iš jų dėvėti Askote. Kas dar buvo jose?

- Keletas fotojuostų ritinėlių ir krepšių, daugybė krepšių...

- Taip ir maniau, - tikinau jį. - Ponia Blėr niekad nieko neperka mažiau kaip po tuziną.

- Tai turbūt viskas, sere Eustachijau, na, keli niek-niekiai, neporinės pirštinės ir panašiai.

- Jei nebūtumėt visiškas kvailys, Peidžetai, būtumėt iškart pastebėjęs, kad šie daiktai ne mano.

- Pamaniau, kad kai kurie galėtų būti panelės Petigriu.

- Taip. Laiku priminėte. Ir kur jūs radote ją, tokią dviprasmišką asmenybę?

Aš jam pasakojau, kad mane apklausė pareigūnas, įtaręs mano sekretorę. Tačiau tuoj pat pasigailėjau, nes pastebėjau, kaip sužibo jo akys, tas ženklas man buvo gerai pažįstamas. Iškart pakeičiau pokalbio temą, bet jau buvo vėlu. Peidžetas vėl užtraukė seną giesmelę. Jis vis iš naujo pasakojo visiškai nereikšmingas istorijas apie "Žūčių Pilį". Pirmiausia apie kažkokius fotojuostų ritinėlius ir lažybas. Ritinėlis buvo įmestas pro liuką vidurnaktyje kažkokio laivo palydovo, kuris žinojęs, ką darąs. Iš jo klejonių nieko doro nepavyko išsiaiškinti, todėl paprašiau dar kartą nuosekliai pakartoti. Jam tai itin sunkiai sekėsi, todėl toli gražu ne iš karto supratau, koks reikalas.

Po to nemačiau jo visą pusdienį. Kai vėl susitikome, jis virpėjo iš susijaudinimo tartum grynaveislis pėdsekys, užuodęs pėdsakus. Niekad nesidomėjau grynaveisliais šunimis. Jo susijaudinimo priežastis buvo stulbinama. Peidžetas teigė matęs Reiberną.

- Ką?! - sušukau nustebęs.

Iš tiesų, gatvėje jis pamatė žmogų, kuris, jo manymu, tikrai buvo Reibernas. Peidžetas pasekė jį.

- Ir įsivaizduokite: jis sustojo pasikalbėti su panele Petigriu.

- Ką?

- Taip, sere Eustachijau. Ir tai dar ne viskas. Aš pasiteiravau apie ją...

- Luktelėk. Kas nutiko Reibernui?

- Jis su panele Petigriu nuėjo į senienų krautuvėlę...

Nejučia aiktelėjau. Peidžetas pažvelgė į mane stebėdamasis.

- Nieko, - tariau. - Pasakokite.

- Laukiau už durų - jie neišėjo. Pagaliau ir aš įėjau. Sere Eustachijau, viduje jų nebuvo! Tikriausiai ten yra kitos durys.

Aš žiūrėjau į jį.

- Kaip minėjau, grįžau į viešbutį ir nutariau pasiteirauti apie panelę Petigriu, - Peidžetas pritildė balsą, ir sunkiai kvėpuodamas, kaip visada, kai nori, kad juo patikėtų, tarė: - Sere Eustachijau, vakar vakare iš jos kambario išėjo vyriškis.

Aš nustebau.

- O aš visą laiką maniau, kad ji yra garbinga mergina, - burbtelėjau.

Peidžetas tęsė neraginamas.

- Aš įėjau į jos kambarį ir apieškojau. Ir žinote, ką radau?

Papurčiau galvą.

- Štai ką!

Peidžetas parodė peiliuką barzdai skusti ir šepetėlį muilo putoms užtepti.

- Kam moteriai reikalingi šie instrumentai?

Nemanau, kad Peidžetas skaito aukštuomenės damų leidinius. Aš juos skaitau. Nesileisdamas su juo į ginčus, aš nenorėjau spręsti apie panelės Petigriu lytį vien

tik iš skutimosi peiliuko. Peidžetas toks provincialas. Nenustebčiau, jei jis savo teiginį apie lytį grįstų portsigaru. Tačiau ir Peidžetas gali klysti.

- Jūs netikite, sere Eustachijau. Ką pasakysite apie šitą?

Apžiūrėjau daiktą, kurį jis sukiojo iškėlęs.

- Atrodo, tai plaukai, - atsakiau bjaurėdamasis.

- Taip, plaukai. Tik juos vadina peruku.

- Iš tiesų, - pritariau.

- Na, o dabar ar tikite, kad toji Petigriu yra vyras?

- Tikrai, brangusis Peidžetai, dabar tikiu. Galėjau atspėti tai iš jos pėdų.

- Taigi. O dabar, sere Eustachijau, norėčiau su jumis pasikalbėti apie asmeninius reikalus. Iš jūsų užuominų apie praleistą laiką Florencijoje supratau, kad jūs viską žinote.

Pagaliau paaiškės, kas jam nutiko Florencijoje!

- Na, prisipažinkite, mielasis drauguži, - padrąsinau. - Iškart palengvės.

- Dėkoju, sere Eustachijau.

- Ar tai jos vyras? Tie vyrai tikri neišmanėliai, visad grįžta pačiu netinkamiausiu laiku, ar ne?

- Nesuprantu jūsų, sere Eustachijau. Kieno vyras?

- Jūsų damos vyras.

- Kokios damos?

- Dievaži, Peidžetai, nagi tos, kurią sutikote Florencijoje. Neneigsite juk, kad buvo dama. Nejau jūs ten apvogėte kokią bažnyčią ar nudūrėte italą - vien dėl tos priežasties, kad nepatiko jo veidas.

- Nenutuokiu, apie ką jūs, sere Eustachijau. Gal juokaujate?

- Kartais aš mėgstu pajuokauti, kai kas nors slegia, tačiau, patikėkite, šįkart tikrai ne.

- Tikiuosi, kad tada, kai buvau toli nuo jūsų, jūs manęs nepastebėjote, sere Eustachijau.

- Kur nepastebėjau?

- Marlove, sere Eustachijau.

- Marlove? Ką, po perkūnais, jūs veikėte Marlove?

- Maniau, kad jūs supratote, kad...

- Dabar jau nieko nebesuprantu. Pradėkite nuo pradžių. Jūs išvykote į Florenciją...

- Tai jūs nieko nežinote ir iš tiesų nepastebėjote manęs?

- Kiek supratau, jūs išsidavėte be jokio reikalo, tik dėl sąžinės graužaties. Gal galėsiu viską įvertinti, atidžiau išklausęs visą atsitikimą. Na, dabar susikaupkite ir pradėkite iš pradžių. Jūs išvykote į Florenciją...

- Bet aš neišvykau į Florenciją, štai kas.

- Gerai - tai kur tada išvykote?

- Aš išvažiavau namo, į Marlovą.

- Kodėl jums, po velnių, prireikė važiuoti į Marlovą?

- Aš važiavau pas žmoną. Ji nekaip jautėsi ir laukėsi...

- Jūsų žmoma? Aš visai nežinojau, kad esate vedęs!

- Taip, sere Eustachijau, aš kaip tik dabar apie tai sakau. Nuslėpiau tai nuo jūsų.

- Ir kiek laiko jau esat susituokę?

- Greit aštuoneri metai. Buvau vedęs apie pusmetį, kai pradėjau dirbti pas jus sekretorium. Nenorėjau prarasti šios vietos, žinojau, kad rezidento sekretorius turi būti nevedęs, todėl ir nutylėjau šį faktą.

- Jūs tiesiog pritrenkėte mane, - pridūriau. - Kur ji gyveno visus šiuos metus?

- Mes turėjome nedidelį vasarnamį prie upės Marlove, visai netoli Milhauzo, daugiau kaip penkerius metus.

- Dieve mano, - sušukau. - O vaikų turite?

- Keturis, sere Eustachijau.

Žvelgiau nustėręs iš nuostabos, kaip koks kvailys.

Seniai galėjau susigaudyti, koks reikalas. Toks žmogus kaip Peidžetas negalėjo turėti nuodėmių. Jo garbingumas man visad buvo tikras vargas. Štai kur Peidžeto mįslė: viso labo žmona ir keturi vaikai!

- Ar kam nors pasipasakojote? - paklausiau pagaliau atsitokėjęs.

- Tik panelei Bedingfeld. Ji buvo atėjusi į Kimberlio stotį.

Negalėjau atitraukti nuo jo akių. Peidžetas susijaudino.

- Tikiuosi, sere Eustachijau, aš nelabai įskaudinau jus?

- Mielasis dranguži, - tariau. - Jūs ką tik man pervėrėte širdį!

Išėjau visiškai sutrikęs. Sukdamas pro senienų krautuvėlę, negalėjau atsispirti netikėtai pagundai užeiti. Prie manęs pripuolė parduotuvės savininkas ir nuolankiai pasiūlė:

- Gal norėtumėte pasirinkti keletą įdomių, unikalių daiktų?

- Man reikia ko nors ypatingo, tam tikrai progai. Gal parodytumėte, ką turite?

- Prašyčiau užeiti į kitą kambarį. Ten aš laikau įdomesnes prekes.

Štai tada aš padariau nedovanotiną klaidą. O maniau, kad elgiuosi labai protingai. Nusekiau paskui jį pro žaliuzes.

XXXII skyrius

Anos pasakojimo santrumpa

Su Zuzana ne taip lengva buvo susitarti. Ji ginčijosi, prieštaravo, netgi verkė, nenorėdama sutikti su mano pasiūlymais. Tačiau galiausiai nusileido, pažadėjusi vykdyti mano nurodymus, kuriuos ji gausianti laišku, ir atėjo į stotį manęs išlydėti.

Atvykau į sutartą vietą anksti rytą. Mane pasitiko neaukštas juodabarzdis olandas, jo niekad nebuvau mačiusi. Įsėdome į jo automobilį. Iš toli aidėjo dundėjimas, ir aš paklausiau, kas tai. "Šautuvai", - išgirdau. Supratau, kad Johanesburge vyksta susišaudymas!

Supratau, kad važiuojame į kažkokį priemiestį. Mašina kartą pasuko iš kelio, padarė keletą lankstų, šūvių papliūpų garsas vis artėjo. Nuotaika buvo slogi. Pagaliau sustojome prie apgriuvusio pastato. Duris atvėrė berniukas kafras. Mano palydovas mostelėjo man įeiti. Nedrąsiai stabtelėjau niūriame prieškambaryje. Vyriškis pralenkė mane ir atidarė duris.

- Ta jauna dama atvyko pas Harį Reiberną, - tarė jis ir nusijuokė.

Įžengiau vidun. Kambaryje beveik nemačiau baldų, jaučiau pigių cigarų kvapą. Prie stalo sėdėjo vyriškis ir kažką rašė. Jis pažvelgė į mane ir kilstelėjo antakius.

- Dievaži, - prabilo jis, - nejau panelė Bedingfeld?

- Gal man dvejinasi akyse, - suabejojau, - čia ponas Čičesteris ar panelė Petigriu? Toks panašumas!

- Abi personos prieš jus vienukart! Nusisegiau sijoną. Gal prisėstumėte?

Ramiai atsisėdau.

- Rodos, - tariau, - atvykau ne tuo adresu.

- Gal ir taip. Iš tiesų, panele Bedingfeld, patekote į pasalą antrąkart!

- Vadinasi, pasielgiau visai kvailai, - pritariau.

Kažkas jam pasirodė įtartina.

- Tačiau jūs nesistebite, kaip matau, čia patekusi, - pridūrė jis.

- Ar mano didvyriški poelgiai labai pakenks jums? - paklausiau.

- Žinoma, ne.

- Mano senelė Džeinė visad sakydavo, kad kilminga dama niekad nepanikuoja ir nesistebi, - paaiškinau jam. - Stengiuosi prisiminti patarimus.

Iš Čičesterio - Petigriu veido supratau, ką jis galvoja, tačiau skubėjau įsiterpti.

- Jūs iš tikrųjų mokate meistriškai grimuotis, - nuoširdžiai pagyriau. - Aš neatpažinau jūsų visą laiką, kol buvote panelė Petigriu, net ir tada, kai jums nulūžo pieštukas, pamačius mane traukinyje Keiptaune.

Jis kaip tik stukseno pieštuku į stalą.

- Viskas puiku, jei laiku, tačiau dabar turime kalbėti apie reikalus. Galbūt, panele Bedingfeld, įsivaizduojate, kodėl buvote mums čia taip reikalinga?

- Atleiskite, - tariau, - tačiau aš neaptarinėju jokių reikalų su valdiniais, tik su šefu.

Kažkur buvau skaičiusi tokią frazę, ir dabar ji man labai pravertė. Poveikis buvo ypatingas. Čičesteris - Petigriu net žagtelėjo. Aš įsmeigiau į jį akis.

- Mano senelis Džordžas, - pridūriau lyg tarp kita ko, - senelės Džeinės vyras, kaldavo iš vario lovų bumbulus.

Nemaniau, kad Čičesteris-Petigriu kada nors buvo šiurkštus. Jis toks neatrodė.

- Būtų protingiau, jei pakeistumėte toną, jaunoji ledi.

Aš nieko neatsakiau, tik lėtai ir grakščiai nusižiovavau, rodydama abejingumą.

- Ką, po velnių! - pradėjo šaukti.

Aš pertariau jį:

- Galiu jus patikinti, kad be reikalo ant manęs

šaukiate. Mes tik laiką gaištame. Neketinu kalbėti su valdiniais. Jūs sutaupysite laiko ir nervų, jei nuvesite mane tiesiai pas serą Eustachijų Pedlerį.

- Pas...

Jis stovėjo it mietą prarijęs.

- Taip, - tariau. - Pas serą Eustachijų Padlerį.

- Aš, aš, atleiskite...

Jis nėrė iš kambario kaip zuikis. Aš pasinaudojau proga ir atsidariau rankinuką - pudrinės. Pasipudravau nosį ir pasitaisiau skrybėlaitę. Tada ramiai laukiau sugrįžtant savo priešininko.

Jis grįžo kiek nuolankesne veido išraiška.

- Eime su manim, panele Bedingfeld.

Abu kopėme laiptais į viršų. Jis pabeldė į duris. Pasigirdo: "Prašom". Čičesteris-Petigriu atidarė duris ir pamojo man įeiti.

Seras Eustachijus Pedleris pašoko iš vietos pasisveikinti su manim, nuoširdus ir besišypsantis.

- Na, na, panele Ana, - jis šiltai paspaudė man ranką. - Be galo džiaugiuosi matydamas jus. Sėskite. Ar nepavargote kelionėje? Puiku.

Jis atsisėdo prieš mane tebesišypsodamas. Aš visai sutrikau. Jo elgesys šiuo metu buvo visai nuoširdus.

- Jūs visiškai teisėtai reikalavote atvedama tiesiai pas mane, - tęsė jis. - Minksas yra kvailys. Puikus aktorius, bet kvailas. Jūs jį matėte apačioje.

- O, iš tiesų, - pratariau.

- O dabar, - pasakė seras Eustachijus guviai, - pradėkime nuo faktų. Nuo kada žinote, kad aš ir esu Pulkininkas?

- Nuo to laiko, kai ponas Peidžetas pasakė, kad matė jus Marlove, o jūs turėjote tuo metu būti Kanuose.

Seras Eustachijus nusiminęs linktelėjo.

- Taip, aš sakiau tam bukapročiui, kad jis pervėrė man širdį. Jis, žinoma, nesuprato. Jo mintys buvo sutelktos į vieną dalyką - ar aš jį pastebėjau. Jis nenustebo dėl to,

ką aš ten veikiau. Man tiesiog nepasisekė. Viską buvau taip kruopščiai, apdairiai suorganizavęs: išsiųsdamas jį į Florenciją, pasakiau, kad parai ar dviem vyktų į Nicos viešbutį. Po to, kai išaiškėjo žmogžudystė, vėl grįžau į Kanus. Niekas nė susapnuoti negalėjo, kad aš kažkuriuo laiku buvau išvykęs iš Rivjeros.

Jis vis dar pasakojo atvirai, nuoširdžiai, visiškai neapsimetinėdamas. Tarpais atrodė, kad visa tai sapnas - prieš mane sėdėjo užkietėjęs nusikaltėlis. Pulkininkas. Bandžiau viską permąstyti.

- Vadinasi tai jūs bandėte išmesti mane už borto "Žūčių Pilyje", - iš lėto prabilau. - Ir Peidžetas sekė būtent jus tą naktį denyje?

Jis gūžtelėjo pečiais.

- Atleiskite, mielasis vaike, iš tiesų aš. Man jūs labai patikote, tačiau visą laiką baisiai trukdėte. Negalėjau juk leisti, kad mano planai sužlugtų vien per mergiūkštę.

- Manau, kad jūsų planas prie krioklių tikrai vertas pagyrimo, - tariau aš, stengdamasi būti bešališka. - Galėjau prisiekti kuo tik norite, kad jūs buvote viešbutyje tuo metu, kai aš išėjau. Taigi verčiau vieną kartą pamatyti, negu šimtą kartų išgirsti...

- Taip. Minksas buvo neįkainojamas sekretorius. Panelė Petigriu sugeba visiškai toksliai pamėgdžioti mano balsą.

- Norėčiau išsiaiškinti vieną dalyką?

- Prašom.

- Kaip jūs sugebėjote įteigti Peidžetui, kad jis jums nusamdytų būtent panelę Petigriu?

- O, tai visai nebuvo sudėtinga. Jie susitiko Prekybos rūmų koridoriuje, ji pasakė jam, kad aš skambinau ir kad vyriausybės departamentas paskyrė ją. Peidžetas iškart patikėjo - kaip mažvaikis.

- Jūs labai nuoširdžiai prisipažįstate, - tariau, atidžiai stebėdama jį.

- Kodėl turėčiau slėpti?

Man nepatiko jo atsakymas. Paskubėjau išdėstyti jam savo samprotavimus.

- Ar jūs tikite revoliucijos sėkme? Juk jums jau nėra kelio atgal, tiltai sudeginti.

- Tokiai inteligentiškai, protingai, jaunai moteriai kaip jūs pastaba visiškai netinka. Ne, mielasis vaike. Man nusispjauti į šitą revoliuciją. Galite patikėti, po poros dienų ji gėdingai žlugs.

- Jums nepasisekė šį kartą? - bandžiau įgelti.

- Kaip ir visos moterys, nieko nenutuokiate apie biznį. Reikalas, už kurį esu atsakingas, susijęs su tam tikrų sprogmenų ir ginklų tiekimu. Už tą darbą labai gerai mokama. Ginklai tiekiami tam, kad būtų lengviau kurstyti jausmus ir beviltiškai apkaltinti tam tikrus asmenis. Kontrakto sąlygas vykdžiau visiškai sėkmingai, be to, pasirūpinau, kad man išmokėtų avansą. Viską gerai numačiau, kadangi buvau nutaręs, jog tai bus paskutinis mano kontraktas prieš atsistatydinimą.Jūsų užuomina apie sudegintus tiltus man visiškai nesuprantama. Aš nesu koks kerštingas maišto vadas, kažkas panašaus į jį. Aš esu svarbus Anglijos atstovas, atvykęs su vizitu, savo nelaimei, atsidūręs vienoje senienų krautuvėlėje, pamačiau kažką daugiau, negu buvo leista. Tokiu būdu aš, nelaimingasis atstovas iš Anglijos, buvau pagrobtas. Taigi rytoj, ar poryt, esant palankioms aplinkybėms, mane suras kažkurioje vietoje surištą, apgailėtiną, alkaną, iškentusį tikrą pragarą.

- O! - tepratariau. - O kas atsitiks man?

- Taigi, - tyliai prašneko seras Eustachijus. - Kas atsitiks jums? Aš įviliojau jus čia - nenoriu dabar aitrinti senos žaizdos, tačiau padariau tai labai sumaniai. Klausti reikėtų taip: ką aš su jumis darysiu? Paprasčiausias būdas jumis atsikratyti - ir galiu pridurti: man maloniausias - būtų mudviejų vestuvės. Žmonos negali kaltinti savo vyrų, o man labai patiktų turėti jauną žmoną, kuri ištiestų man pagalbos ranką ir žvelgtų į mane tokiomis skaidriomis akimis. Nežiūrėkite taip piktai į mane! Jūs mane gąsdinate. Matau, kad šis planas jūsų nesudomino?

- Ne.

Seras Eustachijus atsiduso.

- Gaila! Tačiau nesu koks niekingas prievartautojas. Vienintelė priežastis - jūs mylite kitą?

- Aš myliu kitą.

- Taip ir maniau. Iš pradžių atrodė, kad jums patinka tas ilgakojis pasipūtėlis Reisas, tačiau dabar žinau, kad tai tas jaunas didvyris, kuris susižvejojo jus prie krioklių tą naktį. Moterys neturi skonio. Nei vienas, nei kitas neprilygsta man savo protu. Tačiau to niekas neįvertino.

Manau, kad jis buvo teisus taip sakydamas. Nors žinojau, kas jis per žmogus, niekaip negalėjau to suvokti. Jis bandė mane užmušti ne vieną kartą, jis juk nužudė kitą moterį, be to, įvykdė ne vieną nusikaltimą, apie kurį nieko nežinojau, ir vis dėlto negalėjau vertinti jo pagal įvykdytus nusikaltimus. Man jis atrodė linksmas, geraširdis kelionės draugas. Netgi ir baimės nejaučiau, nors žinojau, kad gali nužudyti mane visiškai šaltakraujiškai, jei tik prireiks. Tuo metu vienintelė būtybė, su kuria galėjau palyginti šį nusikaltėlių vadą, buvo Stivensono sukurtas Ilgšis Džonas Silveris. Tikriausiai šiedu būtų vieno tipo žmonės.

- Taip, taip, - tarė šis ypatingų sugebėjimų žmogus, atsilošęs į kėdės atkaltę. - Gaila, kad jums nemiela mintis tapti ledi Pedler. Kitos alternatyvos bus brutalesnės.

Mane nukrėtė šiurpas. Be abejo, žinojau, kad labai rizikuoju, tačiau supratau dėl ko. Ar išaiškės tai, ką buvau numačiusi, ar ne?

- Aš iš tikrųjų nesu jums abejingas, - tęsė seras Eustachijus. - Ir iš tiesų nenoriu griebtis smurto. Tarkime, jūs man viską papasakosite ir tuomet spręsime, kokias išvadas padaryti. Tik neužmirškite: man reikia tik tiesos.

Žinojau, kad negaliu suklysti. Buvau priversta pripažinti, kad seras Eustachijus buvo itin pastabus. Dabar privalėjau sakyti tiesą, visą tiesą, ir nieko daugiau išskyrus tiesą. Papasakojau jam, ką žinojau, kas man atsitiko,

nieko nepraleisdama iki to fakto, kad mane išgelbėjo Haris. Kai baigiau, jis linktelėjo galvą pritardamas.

- Labai protinga mergaitė. Gerai, kad viską prisipažinote man. Jei būtumėte bent kiek pamelavusi, būčiau iškart supratęs. Be abejo, kiti žmonės jumis nepatikėtų, ypač pasakojimo pradžia, bet aš tikiu. Jūs labai impulsyvi mergaitė, tikiu, kad pradėjote sekti, neturėdama rimtesnių ketinimų. Jums labai pasisekė, žinoma, tačiau anksčiau ar vėliau būtų tekę susidurti su profesionaliu žmogumi ir tuomet būtų pasitvirtinus seniai žinoma tiesa. Aš esu profesionalas. Savo amatą pradėjau dar visai jaunas. Viską apsvarsčius, tai atrodė bene geriausias būdas greitai susikrauti pinigą. Visada gerai apgalvodavau veikimo planą, sumaniai suderindavau visas detales ir niekad neklysdavau, pats kontroliuodavau veiksmus. Pasitelkdavau ekspertus - tai mano metodas. Niekam negalėjau patikėti šito darbo. Nadina per daug žinojo. Aš geraširdis, sukalbamas ir ramus žmogus, jei man niekas nekliudo. Nadina trukdė man ir grasino, kai aš dar buvau sėkmės viršūnėje. Ji privalėjo mirti, deimantai turėjo atitekti man. Štai tada aš pasijutau saugus. Deja, turiu prisipažinti, kad susipainiojau. Tai vis per tą bukaprotį Peidžetą ir jo šeimą! Mano klaida buvo ta, kad priėmiau į darbą vaikiną lyg dėl juoko - žmogų nuodytojo veidu ir senamadiškos sielos. Tas humoro jausmas šįkart pakišo man koją. Taigi, Ana, per daug nepasitikėkite ir jūs savo humoru. Seniai mąsčiau, kaip atsikratyti Peidžetu, tačiau jis sąžiningai ir stropiai atliko savo pareigas, todėl negalėjau prie jo prikibti ir be niekur nieko atleisti. Nenorėjau nieko keisti. Tačiau mes nukrypome nuo klausimo. Ką su jumis daryti? Jūsų pasakojimas buvo atviras, aiškus, tačiau liko neatskleistas vienas man svarbus dalykas. Kur yra deimantai dabar?

- Pas Harį Reiberną, - pasakiau stebėdama jį.

Jo veidas nepasikeitė, vis ta pati kandžios pašaipos išraiška.

- Hm. Man reikia tų deimantų.

- Maža vilties, kad jūs juos gausite, - atsakiau.

- Nejau? Aš įsitikinęs, kad pavyks juos paimti. Nenorėčiau pasirodyti bjaurus, tačiau, manau, jums vertėtų pagalvoti apie tai, kad rasti negyvą mergaitę šiose vietose yra įprastas dalykas. Apačioje yra žmogus, kuris šiuos reikalus sutvarko labai kruopščiai. Juk jūs esate labai jautri jauna moteris, ar ne? Štai ką aš siūlau: sėskite ir rašykite Hariui Reibernui, kad atvyktų čia ir atneštų deimantus...

- Nieko panašaus aš nerašysiu.

- Nenutraukite vyresniųjų. Siūlau jums kompromisą. Deimantai už gyvybę. Nedarykite klaidos, jūsų gyvybė mano rankose.

- O Hario?

- Aš būsiu kilniaširdis ir neskirsiu dviejų įsimylėjusių jaunuolių. Jis bus paleistas taip pat, suprantama, su sąlyga, kad ateityje nei jis, nei jūs man netrukdysite.

- O kokią jūs man galite duoti garantiją, kad tesėsite pažadą?

- Jokios, mieloji mergaite. Privalote manim pasitikėti ir tikėtis geros pabaigos. Žinoma, jei norite būti heroje ir žūti, tai jau kitas klausimas.

To aš ir laukiau. Vos nepašokau iš džiaugsmo, kai jis užkibo ant to jauko. Pamažu, jo įkalbinėjama, nusileidau. Rašiau diktuojant serui Eustachijui:

Brangusis Hari!

Manau, kad atsirado reali galimybė visiškai tave išteisinti. Prašau tave daryti tai, ką nurodysiu. Nueik į Agrasato senienų krautuvėlę ir paprašyk "parodyti ką nors įdomaus, tam tikrai progai". Žmogus paprašys tave "Užeiti į kitą kambarį". Eik su juo. Ten rasi žmogų, kuris atves tave pas mane. Daryk viską, ką jis lieps. Nepamiršk pasiimti deimantų ir niekam nė žodžio apie tai.

Seras Eustachijus stabtelėjo.

- Pabaigą sukurkite pati, - pridūrė. - Tik nepadarykite klaidos.

- "Amžinai jūsų, Ana", manau pakaks? - paklausiau.

Parašiau šiuos žodžius. Seras Eustachijus ištiesė ranką, paėmė laišką ir perskaitė.

- Rodos, teisingai. Dabar adresą.

Padiktavau adresą. Atrodė, kad esame parduotuvėje, kuri prekiauja laiškais ir telegramomis.

Jis paspaudė mygtuką virš stalo. Atsiliepė Čičesteris-Petigriu, arba Minksas.

- Šis laiškas turi būti išsiųstas nedelsiant - įprastu būdu.

- Gerai, Pulkininke.

Jis pažvelgė į pavardę, užrašytą ant voko. Seras Eustachijus įdėmiai žiūrėjo į jį.

- Jūsų draugas, ar ne?

- Mano? - vyriškis nustebo.

- Jūs su juo ilgokai kalbėjotės vakar Johanesburge.

- Žmogus buvo atėjęs ir klausinėjo mane apie jus ir pulkininką Reisą. Aš pateikiau jam klaidingą informaciją.

- Puiku, mielasis drauguži, puiku, - tarė seras Eustachijus pralinksmėjęs. - Mano klaida.

Užmečiau akį į Čičesterį-Petigriu, kai jis ėjo iš kambario. Buvo išbalęs tartum kreida. Kai tik jis išėjo, seras Eustachijus pakėlė ragelį, esantį prie jo alkūnės, ir paklausė:

- Ar tai jūs, Švartai? Sekite Minksą. Jam draudžiama išeiti iš namo be leidimo.

Padėjo ragelį ir susiraukė, ranka stuksendamas į stalą.

- Ar galiu jūsų šio to paklausti, sere Eustachijau? - tariau po valandėlę trukusios tylos.

- Žinoma. Jūsų nervai iš tiesų pavydėtini, Ana! Jūs net domitės įvairiais dalykais, o kitos mergaitės šnarpštų ir grąžytų rankas iš nevilties.

- Kodėl priėmėte Harį dirbti sekretoriumi, užuot atidavęs jį policijai?

- Norėjau išplėšti tuos prakeiktus deimantus iš jo rankų. Nadina, ta mažoji niekšelė, apmulkino mane. Ji šantažavo mane su Hariu. Ji žadėjo parduoti deimantus Hariui, jei aš nesumokėsiu jai tinkamos sumos. Dar vieną klaidą padariau: maniau, kad ji atsineš deimantus tą dieną. Bet ji numatė tai. Pasirodė, kad ji gudresnė negu tikėjausi. Kartonas, na, jos vyras, jau buvo miręs, o aš net nenumaniau, kur buvo paslėpti deimantai. Po to man pasisekė surasti to pranešimo, kurį siuntė Nadinai Kartonas ar Reibernas, nuorašą. Tai buvo to paties popierėlio, kurį jūs radote, kopija. "17, 1, 22" - tai buvo parašyta raštelyje. Nusprendžiau, kad greičiausiai tai bus susitikimo su Reibernu data. Mano pastangos patekti į "Žūčių Pilį" nenuėjo veltui. Apsimečiau, kad tikiu jo papasakota istorija, ir leidau jam plaukti kartu. Atidžiai sekiau jį laive, tikėjausi daugiau ką sužinoti. Tuomet sutikau Minksą, kuris taip pat medžiojo deimantus vienas, bet jis trukdė man. Greitai suraičiau ir jį. Buvau įniršęs, negalėdamas patekti į septynioliktąją kajutę, be to, vis nedavėte ramybės jūs: ar esate tokia nekalta mergaitė, kokia dedatės, ar ne? Kai Reibernas nusprendė eiti į susitikimą tą naktį, Minksui buvo nurodyta sulaikyti jį. Minksas, aišku, susimovė.

- Kodėl vis dėlto radiogramoje buvo sakoma "17", užuot sakius "71"?

- Tai ir mane suklaidino. Kartonas tikriausiai buvo davęs operatoriui savo užrašą persirašyti ant blanko ir po to nepatikrino. Operatorius padarė tą pačią klaidą ir skaitė 17.1.22, užuot skaitęs 1.71.22. Vienintelis man neaiškus dalykas buvo, kaip Minksui atėjo į galvą užimti septynioliktąją kajutę. Veikiausiai nuojauta.

- Siuntinys generolui Smatsui?

- Mieloji Ana, nepavykus tam planui, turėjau sukurtą atsarginę versiją. Pabėgęs sekretorius žudikas būtų įtartas dokumentų pagrobimu, be jokios abejonės; aš dokumentus sukeičiau. Juk niekas nebūtų patikėjęs ar įtaręs mane tai padarius.

- Ką galite pasakyti apie pulkininką Reisą?

- Taip, man jis iš tiesų buvo kietas riešutas. Kai Peidžetas pasakė man, kad jis yra iš slaptosios tarnybos, mane šiurpas nukrėtė. Prisiminiau, kad jis šniukštinėjo Nadiną Paryžiuje per karą, ir pajutau, kad man svyla padai. Mane tiesiog erzino jo nuolatinis buvimas. Tai toks stiprus, tylus tipas, kuris visad ką nors slepia užantyje.

Pasigirdo skambutis. Seras Eustachijus pakėlė ragelį ir klausėsi keletą minučių, po to pasakė:

- Labai gerai. Tuoj aš jį priimsiu. Reikalai, - pridūrė. - Panele Ana, parodysiu jums jūsų kambarį.

Jis įvedė mane į nedidelę apšiurusią patalpą. Kafras atnešė mano lagaminėlį, ir seras Eustachijus, pasakęs, kad galiu prašyti ko man reiksią, pasišalino tartum koks svetingas šeimininkas. Prie praustuvės pastebėjau indą su šiltu vandeniu, išsiėmiau būtinus daiktus. Asmeninių higienos daiktų maišelyje užčiuopiau kažkokį kietą nepažįstamą daiktą ir nustebau. Atrišau juostelę ir pasižiūrėjau.

Savo nuostabai, išsiėmiau mažą revolverį perlamutrine rankena. Jo tikrai nebuvo, kai išvykau iš Kimberlio. Įdėmiai ir baikščiai apžiūrėjau jį. Pasirodo, jis buvo užtaisytas.

Paėmiau ginklą į rankas ir nusiraminau. Šis daiktas man labai pravers. Tačiau mano madingi drabužiai nebuvo pritaikyti nešioti ginklams. Galų gale nutariau, kad bus patogiausia ir atsargiausia užkišti jį už kojinės prie šlaunies. Nors ginklas pūpsojo per sijoną ir man atrodė, kad kiekvienu akimirksniu gali iššauti ir sužeisti koją, tačiau ši vieta vis dėlto buvo tinkamiausia.

XXXIII skyrius

Nebuvau pakviesta pas serą Eustachijų iki vėlyvos popietės. Vienuoliktą valandą man atnešė arbatą ir sočius priešpiečius, taigi buvau pasirengusi susiremti su priešu. Seras Eustachijus buvo vienas. Jis vaikščiojo pirmyn atgal po kambarį, iš jo akių ir nerviško žingsnio supratau, kad jaudinasi, kažkodėl džiūgauja. Su manim nebebuvo toks malonus kaip anksčiau.

- Turiu šį tą jums pranešti. Jūsų jaunasis draugas jau atvyksta. Jis bus čia po kelių minučių. Tik nešokite iš laimės. Tai dar ne viskas. Šįryt jūs ketinote mane apgauti. Aš įspėjau jus , kad sakytumėt tik tiesą. Iki tam tikros vietos pasakojote viską atvirai, o po to pradėjote sukti ratu. Jūs stengiatės įtikinti mane, kad deimantus turėjo Haris Reibernas. Tąsyk aš patikėjau, nes taip man buvo lengviau įvykdyti savo planą - įtikinti jus įvilioti čia Reiberną. Tačiau, mieloji Ana, tie deimantai buvo ir yra pas mane nuo to laiko, kai išvykau nuo krioklių, nors šitai aš nustačiau tik vakar.

- Tai jūs žinote?! - sušukau.

- Gal jums bus įdomu sužinoti, kad kortas atskleidė Peidžetas. Jis ilgai ir nuobodžiai pasakojo man apie lažybas ir fotojuostų dėžutę. Aš kaipmat susigaudžiau, koks reikalas. Ponia Blėr nepasitikėjo pulkininku Reisu, ji buvo labai susijaudinusi, maldavo manęs pasirūpinti jos suvenyrais. Neprilygstamasis mano Peidžetas per savo uolumą išpakavo visas dėžes. Prieš palikdamas viešbutį, visas juostų dėželes perkėliau į savo kišenę, štai ten kampe. Neturėjau laiko jų peržiūrėti, bet pastebėjau, kad vieno svoris aiškiai skiriasi nuo kitų, be to, jis savotiškai tarška, tik jam prireiks konservų atidariklio. Taigi reikalas aiškus, ar ne? Štai taip jūs abu gražiai sulindote į pasalą... Labai gaila, kad atsisakėte tokio puikaus pasiūlymo - tapti ledi Pedler.

Aš tylėjau. Stovėjau ir žiūrėjau į jį.

Pasigirdo žingsniai ant laiptų, durys atsivėrė, ir į kambarį tarp dviejų vyriškių buvo įstumtas Haris Reibernas. Seras Eustachijus pažvelgė į mane nugalėtojo žvilgsniu.

- Viskas vyksta pagal planą, - pasakė jis linksmai. - Jūs, pienburniai, sumanėte įveikti profesionalą.

- Ką visa tai reiškia?! - sušuko Haris rūsčiai.

- Tai reiškia, kad jūs esate mano namuose - pasakė voras musei, - pridūrė seras Eustachijus sąmojingai. - Mano mielasis Reibernai, jums labai nepasisekė.

- Juk jūs sakėte, kad būsiu saugus, Ana?

- Nepriekaištaukite jai, brangusis drauguži. Tą raštelį diktavau aš, o ši ledi buvo bejėgė. Ji buvo linkusi nerašyti, tačiau aš jai to nepatariau. O jūs darėte, kas buvo nurodyta. Atėjote į parduotuvę, buvote nuvestas į slaptą patalpą ir patekote priešams į rankas!

Haris pažvelgė į mane. Aš supratau jo žvilgsnį ir pasitraukiau prie sero Eustachijaus.

- Taip, - burbtelėjo šis, - iš tiesų jums nepasisekė! Šis mūsų susitikimas berods jau trečias.

- Taip. Jūs teisus, - tarė Haris. - Trečias kartas. Dukart jūs nugalėjote. Ar nežinote, kad trečias kartas nemeluoja? Dabar mano eilė - Ana, prispausk jį!

Buvau pasiruošusi. Per sekundę išsitraukiau revolverį ir nutaikiau jam į galvą. Du vyriškiai, laikę Harį, šoktelėjo pirmyn, tačiau jo balsas sustabdė juos:

- Dar žingsnis - ir jis mirs! Jei jie prisiartins, Ana, nuspausk leistuką, nedelsk.

- Gerai, - atsakiau gyvai. Vis dėlto bijojau jį spustelėti.

Manau, kad tuo metu seras Eustachijus, kaip ir aš, virpėjo iš baimės.

- Stovėkite vietoje, - įsakė jis, ir vyrai pakluso.

- Įsakykite jiems išeiti, - tarė Haris.

Seras Eustachijus davė nurodymą. Vyrai išsinešdino. Haris užstūmė skląstį.

- Dabar pasikalbėsime, - pratarė rūsčiai ir, perėjęs kambarį, paėmė revolverį iš mano rankos.

Seras Eustachijus atsiduso su palengvėjimu ir nosinaite nusišluostė kaktą.

- Na, tiesą sakant, esu visiškai priblokštas, - pratarė jis. - Tikriausiai mano širdis šlubuoja. Džiaugiuosi, kad revolveris yra išmanančio rankose. Nepasitikėjau panele Ana. Na, jaunuoli, kaip sakėte, dabar galime pasikalbėti. Turiu prisipažinti, jūs mane išvedėte iš rikiuotės. Iš kur, po perkūnais, atsirado tas revolveris? Jo nebuvo. Iš kur jį ištraukėte? Juk dar prieš minutę jo neturėjote?

- Žinoma, turėjau, - atsakiau. - Jis buvo mano kojinėje.

- Pasirodo, aš nelabai gerai pažįstu moteris. Man reikėjo geriau pastudijuoti, - tarė seras Eustachijus liūdnai. - Įdomu, ar Peidžetas būtų supratęs?

Haris trenkė į stalą.

- Nevaizduokite kvailio. Jei ne ta jūsų žilė plaukuose, išmesčiau jus pro langą, niekše prakeiktas! Aš...

Jis žengė kelis žingsnius prie jo, o seras Eustachijus vikriai liuoktelėjo už stalo.

- Jaunuoliai visad tokie karštakošiai, - tarė jis priekaištingai. - Visiškai nesugeba pajudinti smegenų, pasitiki tik savo raumenimis. Pakalbėkim protingai. Šią akimirką jūs padėties šeimininkas, tačiau amžinai taip juk tęstis negali. Name daugybė mano vyrukų. Jūs vis tiek jau nurašytas. Jūsų viršus, tai tiesa, tačiau tik atsitiktinumo dėka...

- Nejau?

Pašaipus Hario tonas privertė serą Eustachijų suklusti. Jis tiriamai pažvelgė į jį.

- Nejau? - pakartojo Haris. - Sėskite, sere Eustachijau, ir paklausykite, ką jums pasakysiu, - vis dar neatitraukdamas revolverio jis kalbėjo toliau: - Jūsų dainelė sudainuota. Šį kartą pralaimėjote. Pirmiausia paklausykite, kas ten, apačioje, vyksta!

Apačioje tuo metu pasigirdo duslus beldimas į duris. Girdėjosi šūksmai, keiksmai, po to šūviai. Seras Eustachijus pabalo.

- Kas tai?

- Reisas ir jo žmonės. Jūs nežinojote, ar ne, sere Eustachijau, jog Ana ir aš susitarėme, kokiu būdu susirašinėti, kad nepatektume į pasalą. Telegramas aš pasirašinėjau vardu "Endis". Laiškuose buvome sutarę išbraukti žodelį "ir". Ana žinojo, kad telegrama buvo netikra. Ji atvyko čia pati, savo noru, tiesiai vilkui į nasrus, tikėjosi sučiupti jus su įkalčiais. Prieš išvykdama iš Kimberlio, ji pranešė apie tai man ir Reisui. Ponia Blėr taip pat palaikė su mumis ryšį. Aš gavau jūsų diktuotą laišką - to ir tikėjausi. Jau buvau aptaręs su Reisu atsarginį išėjimą iš senienų krautuvėlės, nes jis jau buvo susekęs tą vietą.

Lauke buvo girdėti šūksmai, dundesys, sprogimai, kurie virpino sienas.

- Ši miesto pusė jau apšaudoma, mes privalome kuo skubiau pasitraukti iš čia, Ana.

Ryški šviesa apšvietė namą. Užsidegė namas priešais mus. Seras Eustachijus pakilo ir dabar žingsniavo pirmyn atgal. Haris nenuleido nuo jo revolverio.

- Taigi, matote, sere Eustachijau, laikas pakelti rankas aukštyn. Jūs pats suteikėte mums malonią galimybę surasti jus čia. Reiso žmonės stebėjo atsarginį išėjimą. Nors ir ėmėtės atsargumo priemonių, jie laimingai atsekė mane iki jūsų.

Seras Eustachijus netikėtai prabilo:

- Labai apsukriai pasielgėte. Labai patikimai. Tačiau ne visi koziriai jūsų rankose. Aš pralaimėjau, bet ir jūs neišlošėte. Jums niekada nepavyks prikergti man Nadinos nužudymo. Taip, aš buvau tą dieną Marlove, jūs tai žinote. Tačiau niekas neįrodys, kad aš su ja buvau pažįstamas. O jūs ją pažinojote, jūs ketinote ją nužudyti, jus ten matė. Prisiminkite - esate vagis. Ir tikriausiai nežinote dar vieno dalyko. Aš turiu deimantus. Štai jie...

Netikėtai staigiai jis pasilenkė, ištiesė ranką ir kažką sviedė. Pasigirdo dūžtančio stiklo skambesys, deimantai iškrito pro langą, į liepsną.

- Štai kur dingo vienintelė jūsų viltis išsiteisinti Kimberlio byloje. O dabar pakalbėsime. Siūlau jums derybas, nors ir prirėmėte mane prie sienos. Reisas suras visa, kas reikalinga, šiame name. O, aš privalau pasprukti. Man galas, jei sučiups čia, bet ir jums ne pyragai, jaunuoli! Gretimame kambaryje yra stoglangis. Per kelias minutes dingstu, ir viskas bus gerai. Esu šį tą numatęs. Išleiskite mane, ir aš palieku jums savo raštu patvirtintą prisipažinimą, kad nužudžiau Nadiną.

- Taip, Hari! - sušukau. - Taip, taip, taip!

Jis metė rūstų žvilgsnį į mane.

- Ne, Ana, tūkstantį kartų ne! Nežinai, ką sakai.

- Žinau. Tuo bus viskas išspręsta.

- Kaip aš pažvelgsiu Reisui į akis? Tai gera proga, tačiau, po perkūnais, aš juk negaliu paleisti to apsukraus lapino. Kas iš to, Ana. Ne, nesutinku!

Seras Eustachijus sukikeno. Jis žiūrėjo į pralaimėjimą visiškai ramiai.

- Na, na, - šaipėsi jis. - Rodos, sutikote garbingą mokytoją, Ana. Bet jums galiu tvirtai pasakyti, kad dorybingumas ne visad apsimoka.

Apačioje buvo plėšiamos lentos, greitai pasigirdo žingsniai ant laiptų. Haris atstūmė sklendę. Pirmasis įpuolė pulkininkas Reisas. Jo veidas švytėjo iš džiaugsmo.

- Ar jūs sveika, Ana? Bijojau... - jis pasisuko į serą Eustachijų. - Pagaliau atėjo ilgai lauktas momentas, Pedleri, jūs mano rankose.

- Visi šiandien kaip išprotėję, - oriai pareiškė seras Eustachijus. - Ši jauna pora grasina mane nušauti, kaltina mane nebūtais dalykais. Nesuprantu, ką visa tai reiškia.

- Nejau? Paaiškinsiu. Tai reiškia, kad aš suradau nusikaltėlį, pravarde Pulkininkas. Ir dar - kad sausio 8-ąją jūs buvote ne Kanuose, o Marlove ir,kai jūsų bendrininkė madam Nadina atsisakė vykdyti jūsų nurodymus, su-

planavote atsikratyti ja. Taigi pagaliau galėsiu pateikti jums šį kaltinimą.

- Iš tiesų? Iš kur jūs gavote tokią įdomią informaciją? Gal iš žmogaus, kurio tebeieško policija? Jo parodymai iš tikrųjų bus labai naudingi.

- Mes turime kitų liudytojų. Yra dar vienas asmuo, kuris žino, kad Nadina ketino susitikti su jumis Milhauze.

Seras Eustachijus buvo aiškiai nustebintas. Pulkininkas Reisas pamojo ranka, ir Artūras Minksas, arba dvasininkas Edvardas Čičesteris, dar kitaip panelė Petigriu, išėjo į priekį. Jis buvo išbalęs, nervinosi, tačiau kalbėjo aiškiai:

- Aš buvau sutikęs Nadiną Paryžiuje dieną prieš jai išvykstant į Angliją. Buvau pasivadinęs grafu. Ji papasakojo man savo ketinimus. Įspėjau ją, kad būtų atsargi, žinodamas, su kuo turės reikalą, tačiau ji nepaklausė mano patarimo. Ant stalo buvo padėta telegrama. Aš ją perskaičiau. Po to sumaniau pats paieškoti tų deimantų. Johanesburge ponas Reibernas užkalbino mane ir įtikino pereiti į jo pusę.

Seras Eustachijus žiūrėjo į jį. Jis nesakė nieko, tačiau Minksui, rodos, sunku buvo atlaikyti jo žvilgsnį.

- Žiurkės visad pirmos palieka skęstantį laivą, - ištarė seras Eustachijus. - Žiurkės man nerūpi. Anksčiau ar vėliau aš jas išnaikinsiu.

- Norėčiau pranešti jums tik vieną dalyką, sere Eustachijau, - prašnekau aš. - Toje dėželėje, kurią išmetėte pro langą, nebuvo deimantų. Joje buvo sudėti paprasti karoliukai. Deimantai yra visiškai saugioje vietoje. Beje, jie yra didžiosios žirafos pilve. Zuzana prapjovė pilvą, suvyniojo deimantus į vatą, kad netarškėtų, ir sukimšo juos.

Seras Eustachijus su nuostaba žiūrėjo į mane. Po to pasigirdo jam būdingas atsakymas:

- Tai štai kodėl ji mane visąlaik erzino. Tiesiog nujaučiau kažką.

XXXIV skyrius

Tą naktį negalėjome grįžti į Johanesburgą. Artilerijos sviedinių sprogimai griaudėjo vis dažniau, ir aš supratau, kad sukilėliams užėmus priemiesčius, esame atskirti nuo miesto.

Prieglobstį radome vienoje fermoje, esančioje apie dvidešimt mylių nuo Johanesburgo, savanoje. Iš nuovargio vos laikiausi ant kojų. Pastarųjų dienų įvykiai visai išsunkė jėgas, jaučiausi kaip paliegėlė.

Nuolat tvirtinau sau, vis dar negalėdama patikėti, kad visi mūsų vargai baigėsi. Haris ir aš buvome kartu, ir niekas mūsų nebeišskirs. Vis dėlto jaučiau, kad kažkas stovi tarp mudviejų, lyg kokia siena. Jis buvo nekalbus, ir aš negalėjau suprasti kodėl.

Serą Eustachijų nuvežė į priešingą pusę su stipria apsauga. Atsisveikindamas jis išdidžiai pamojo mums ranka.

Anksti rytą išėjau į verandą. Aplink plytėjo savana. Ant kelio į Johanesburgą buvo matyti krūvos nuolaužų, žvilgančių blyškioje saulės šviesoje. Ausis pasiekė duslūs susišaudymo garsai. Revoliucija tebevyko.

Išėjusi fermerio žmona pakvietė mane pusryčių. Ji buvo miela, geraširdė moteris ir man labai patiko.

Pasakė, kad Haris išėjo prieš aušrą ir dar negrįžo. Ėmiau nerimauti, galvoti, kas vis dėlto mus skiria.

Po pusryčių sėdėjau verandoje su atversta knyga, tačiau negalėjau skaityti. Buvau taip susimąsčiusi, kad net nepastebėjau, kaip prijojo pulkininkas Reisas ir nulipo nuo arklio. Tik išgirdusi "Labas rytas, Ana", pamačiau jį.

- O, - tariau sumišusi, - tai jūs...

- Taip. Ar galiu prisėsti?

Jis prisitraukė prie manęs kėdę. Tai buvo pirmas

kartas, kaip likome vieni po kelionės į Matoposą. Ir dabar jis mane žavėjo ir kartu baugino.

- Kas naujo? - pasidomėjau.

- Smatsas rytoj bus Johanesburge. Po trijų dienų, manau, viskas baigsis. Šiuo metu kovos dar tebevyksta.

- Būtų teisinga, jei žūtų tik tie, kurie norėjo karo, - tariau. - Gaila nekaltų žmonių, kurie gyvena tosę vietose, kur vyksta mūšiai.

Jis linktelėjo.

- Suprantu, ką jūs turite galvoje, Ana. Tačiau karas yra karas. Turiu jums dar vieną naujieną.

- Na?

- Tai mano prisipažinimas, kad esu neišmanėlis. Pedleris sugebėjo pasprukti.

- Ką?

- Taip. Niekas nežino, kaip jis tai padarė. Jis buvo uždarytas nakčiai vieno namo viršutiniame kambaryje, netoli nuo čia esančioje fermoje, kurią užėmė karo pajėgos, ir patikimai saugomas, tačiau šį rytą kambarys rastas tuščias, Pedleris tartum išgaravo.

Paslapčiomis džiaugiausi, kad jis pabėgo. Iki šiol negaliu atsikratyti to nesuprantamo slapto susižavėjimo seru Eustachijum. Iš tikrųjų, to neturėtų būti. Tačiau žavėjausi juo, nors jis buvo, tiesą sakant, tikras niekšas, bet labai malonus. Niekada po to nesutikau įdomesnio žmogaus. Be abejo, stengiausi neišsiduoti. Pulkininkas Reisas, suprantama, buvo visiškai priešingos nuomonės. Jis norėjo, kad seras Eustachijus būtų teisiamas. Nieko stebėtino, beje, kad jis sugebėjo pabėgti. Johanesburge jis veikiausiai turėjo ganėtinai šnipų ir agentų. Kad ir ką manytų pulkininkas Reisas, aš labai abejoju, ar kada nors jam pasiseks pagauti serą Eustachijų. Jis tikriausiai buvo kruopščiai parengęs atsitraukimo planą. Apie tai, beje, ir mums minėjo.

Aš pareiškiau apgailestavimą, kalbėjau tai, kas atrodė tinkama tokią minutę, tačiau be didelio susido-

mėjimo, todėl mūsų pokalbis užgeso. Po to netikėtai pulkininkas Reisas paklausė apie Harį. Pasakiau, kad jis išėjo auštant ir kad šįryt jo nemačiau.

- Jūs suprantate, Ana, kad išskyrus kai kuriuos formalumus, jis bus visiškai išteisintas? Be abejo, dar yra tvarkytinų dalykų, tačiau sero Eustachijaus kaltė visiškai patvirtinta. Jūsų jau niekas negali išskirti.

Jis pasakė tai nežiūrėdamas į mane, lėtu, trūkčiojamu balsu.

- Taip, suprantu, - atsakiau su dėkingumu.

- Ir niekas nesutrukdys jam tuojau pat susigrąžinti savo vardą.

- Žinoma, ne.

- Ar jūs žinote jo tikrąją pavardę?

Klausimas man atrodė keistas.

- Žinoma. Haris Lukas.

Jis nieko neatsakė, jo tylėjimas mane sudomino.

- Ar jūs prisimenate, Ana, kai mes važiavome iš Matoposo, aš jums pasakiau, kad žinau, ką toliau veikti?

- Žinoma, prisimenu.

- Manau, galiu pasakyti, ką aš nuveikiau. Žmogus, kurį jūs mylite, daugiau nebebus įtariamas.

- Ar jūs tai turėjote omenyje?

- Be abejo.

Aš nuleidau galvą susigėdusi savo nepagrįstų įtarinėjimų. Jis svarstė toliau:

- Kai buvau dar visai jaunas, pamilau merginą. Ji apvylė mane. Nuo to laiko aš domėjausi tik savo darbu. Mano karjera man buvo svarbiausias dalykas. Ir štai aš sutikau jus, Ana, ir kita neteko prasmės. Tačiau jaunas linksta prie jauno, o man lieka tik darbas.

Aš tylėjau. Manau, neįmanoma vienukart mylėti dviejų vyrų, tačiau kažkoks panašus jausmas tuo metu užvaldė mane. Jis iš tiesų buvo labai patrauklus. Aš staiga pažvelgiau jam į akis.

- Tikiu, kad jūs daug pasieksite, - švelniai tariau. - Jūsų laukia sėkminga karjera. Ateityje galite tapti didžiu žmogumi.

Jaučiausi lyg pranašaudama ateitį.

- Vis dėlto būsiu vienišas.

- Visi, kurie nuveikia didelius darbus, yra vieniši.

- Jūs taip manote?

- Esu įsitikinusi.

Jis paėmė mano ranką ir tyliai pratarė:

- Verčiau turėčiau jus, o ne karjerą.

Tuomet iš už namo kampo atžingsniavo Haris, ir pulkininkas Reisas pakilo.

- Labas rytas, Lukai, - tarė jis.

Haris kažkodėl išraudo.

- Taip, - tariau gyvai, - laikas vadinti tave tikruoju vardu.

Tačiau Haris tebežiūrėjo į pulkininką Reisą.

- Taigi jūs žinote, sere, - pagaliau prašneko.

- Aš niekad neužmiršiu to veido. Mačiau jus vienąkart, dar vaiką.

- Apie ką jūs? - susidomėjusi žvelgiau tai į vieną, tai į kitą.

Atrodė, tarp jų vyko kova. Reisas nugalėjo. Haris nusisuko.

- Manau, jūs teisus, sere. Pasakykite jai tikrąjį mano vardą.

- Ana, jis ne Haris Lukas. Haris Lukas žuvo kare. Jo vardas Džonas Haroldas Erdslis.

XXXV skyrius

Su šiais žodžiai pulkininkas Reisas apsigręžė ir dingo iš akių, palikdamas mus. Aš žvelgiau pavymui. Hario balsas grąžino mane į dabartį.

- Ana, atleisk man, tark, kad atleidi.

Jis paėmė mano ranką, ir aš netikėtai atitraukiau ją.

- Kodėl mane apgavai?

- Nemoku paaiškinti, kad suprastum. Bijojau, na, visų tų dalykų, tarkim, galybės, turtų troškimo. Norėjau, kad pamiltum mane tokį, koks buvau - be pagražinimų.

- Nori pasakyti, kad nepasitikėjai manim?

- Gali ir taip įsivaizduoti, nors tai toli gražu ne tas pats. Aš tapau pagiežingas, nepatiklus, ir visur linkęs matyti slaptas užmačias, jaučiausi laimingas, kad tu mylėjai mane nesavanaudiškai.

- Suprantu, - tariau iš lėto. Mintimis perkračiau jo pasakojimą. Pirmą kartą atkreipiau dėmesį į tuos, rodės, nežymius nesutapimus - į pinigus, už kuriuos jis ruošėsi nusipirkti savo deimantus iš Nadinos, ir dar į tą jo bešališką pasakojimą apie du jaunuolius. Kai jis pasakė "mano draugas", jis turėjo omenyje ne Erdslį, bet Luką. Lukas buvo tas tylus vaikinas, kuris beviltiškai mylėjo Nadiną.

- Kaip visa tai atsitiko? - paklausiau.

- Abu buvome nusivylę - norėjome greičiau žūti. Vieną vakarą apsikeitėm asmens kortelėm, šiaip, dėl laimės. Kitą dieną Lukas žuvo sprogus bombai.

Aš suvirpėjau.

- O kodėl nepasakei šito šįryt? Juk nebuvo jokio pagrindo abejoti mano jausmais?

- Ana, aš nenorėjau visko sugadinti. Norėjau nusivežti tave į salą. Kokia nauda iš pinigų? Už juos nenupirksi

laimės. Mes juk buvome laimingi toje saloje. Sakau tau, bijau kitokio gyvenimo, nes jau kartą vos nepražuvau.

- Ar seras Eustachijus žinojo, kas esi iš tikrųjų?

- O taip.

- O Kartonas?

- Ne. Jis buvo matęs mus abu su Nadina Kimberlyje, tačiau nežinojo, katras iš mūsų yra katras. Jis patikėjo, kad esu Lukas, o Nadina gavo apgaulingą telegramą. Ji visiškai nesisaugojo Luko, nes jis buvo ramus, paklusnus. O aš visada buvau aikštingo būdo. Ji būtų baiminusis išvysti mane gyvą.

- Hari, jei pulkininkas Reisas nebūtų man pasakęs tavo vardo, ką būtum daręs?

- Nebūčiau prisipažinęs. Būčiau likęs Lukas.

- O tavo tėvo milijonai?

- Jie atiteks Reisui. Beje, jis mokės jais pasinaudoti - manau, geriau negu aš. Ana, ką tu apie tai manai? Atrodo, širsti.

- Manau, kad Reisui nereikėjo atskleisti tiesos, - tariau lėtai.

- Ne. Jis teisingai pasielgė. Privalėjau tau pasakyti teisybę.

Jis valandėlę tylėjo, po to staiga išdrožė:

- Žinai, Ana, aš pavyduliauju Reisui. Jis taip pat myli tave. Pulkininkas didis žmogus, aš toks vargu ar kada būsiu.

Aš atsigręžiau į jį juokdamasi.

- Hari, kvaily, aš noriu būti tik su tavim - man niekas daugiau nerūpi.

Mes skubėjome į Keiptauną. Ten manęs laukė Zuzana. Abi ištuštinome žirafos pilvą. Kai revoliucija pagaliau buvo nuslopinta, pulkininkas Reisas atvyko į Keiptauną ir jo pasiūlymu persikėlėme į didelę vilą Muizenberge. Ji kažkada priklausė serui Lorensui Erdsliui.

Ten aptarėme savo planus. Aš turėjau grįžti į Angliją su Zuzana ir ištekėti Londone. Kraitis turėjo būti nu-

pirktas Paryžiuje! Zuzanai labai patiko toks pasiruošimas vestuvėms. Man taip pat, nors ateitis regėjosi keista, nereali. Kartkartėmis nejučia pasijusdavau lyg sukaustyta.

Tai atsitiko naktį prieš išplaukiant. Negalėjau užmigti. Nei iš šio, nei iš to jaučiausi nelaiminga. Nesinorėjo palikti Afrikos. Galvoje sukosi mintis, ar išliks viskas taip, kaip dabar, kai grįšiu.

Mane netikėtai išgąsdino barkštelėjimas į langines. Pašokau. Verandoje pasirodė Haris.

- Užsivilk, Ana, ir išeik. Noriu pasikalbėti su tavim.

Užsimečiau nertinį ir žengiau į nakties vėsą. Aplink tylu, oras gaivus. Haris mostelėjo paėjėti už namo. Jo veidas buvo išbalęs, akyse švietė ryžtas.

- Ana, ar prisimeni - sakei man, jog moterys su malonumu daro tai, kas patinka kitam, nors joms pačioms tai ir nepatinka?

- Taip, - atsakiau nežinia ko tikėdamasi.

Jis apkabino mane.

- Ana, eime su manim dabar, naktį, atgal į Rodeziją, į mūsų salą. Man nepatinka visas tas kvailiojimas. Negaliu tavęs ilgiau laukti.

Aš trumpam išsivadavau iš jo glėbio.

- O kaip mano prancūziški vestuvių apdarai? - paklausiau pašaipiai.

Jis vis dar nežinojo, ar aš rimtai kalbu, ar erzinu jį.

- Apsieisim be prancūziškų apdarų. Man tu patinki ir be jų. Net priešingai, norėčiau visai tave išrengti. Nenoriu paleisti tavęs, ar girdi? Esi mano moteris. Jei dabar paleisiu, bijau tavęs netekti. Nežinau, ką gali iškrėsti. Eime dabar su manim, šiąnakt, palikę viską.

Jis prisitraukė mane prie savęs ir ilgai aistringai bučiavo.

- Negaliu be tavęs, Ana. Iš tiesų. Aš nekenčiu pinigų. Tegu Reisas juos pasiima. Eime, eime!

- Mano dantų šepetėlis, - bandžiau prieštarauti.

- Galėsi nusipirkti kitą. Aš žinau, kad esu lunatikas, bet, dievaži, eime!

Jis leidosi dideliais žingsniais. Aš sekiau paskui jį kaip ta čiabuvių moteriškė, kurią mačiau prie krioklių, tik aš nenešiau ant galvos keptuvės. Jis žingsniavo taip sparčiai, kad aš vos spėjau iš paskos.

- Hari, - paklausiau nuolankiu balsu, - ar mes taip ir žygiuosime iki pat Rodezijos?

Jis staiga apsigręžė ir kvatodamas apkabino mane.

- Aš pakvaišau iš laimės, iš tiesų, aš taip myliu tave, brangioji!

- Mes abu lunatikai. Hari, tu niekad neklausei manęs, tačiau aš nejaučiu, kad aukojuosi! Aš pati norėjau eiti!

XXXVI skyrius

Tai buvo prieš dvejus metus. Mes tebegyvename saloje. Ant stalo Zuzanos laiškas:

Brangūs miško vaikai, įsimylėję lunatikai!

Aš visai nenustebau - nė kiek. Visą tą laiką, kol aptarinėjome prancūziškas sukneles, jaučiau, kad jums tai nerūpi, jaučiau, kad išnyksite, susituoksite čigoniškame furgone, senu čigonišku papročiu. Iš tikrųjų esate lunatikai. Atsisakyti tokių turtų - didžiausia nesąmonė. Pulkininkas Reisas norėjo jus užtarti, bet aš įtikinau jį, jog laikas parodys, kad jūs klydote. Jis gali valdyti turtus Hario vardu, bet ne daugiau. Galų gale medaus mėnuo juk negali amžinai tęstis. Kadangi tavęs, Ana, čia nėra, tai galiu, nebijodama tavo pykčio, pasakyti, kad meilė laukinėje gamtoje gali būti labai ilga, tačiau vieną dieną pasijusi svajojanti apie namus Parkleine, puošnius kailius, paryžietiškus rūbus, mašinas, vaiko vežimėlį, tarnaitę ar auklę! Taip, taip, svajosi!

Vis dėlto linkiu jums paties ilgiausio medaus mėnesio, mielieji lunatikai. Kartais prisiminkite mane, beviltiškai tunkančią tarp nesibaigiančių gėrybių.

Ištikima jūsų draugė

Zuzana Blėr.

P.S. Siunčiu keptuvių rinkinį, mano vestuvinę dovaną jums, ir žąsų kepenėlių pašteto dėželių.

Štai dar vienas laiškas, kurį kartais perskaitau. Po to atėjo didelis siuntinys iš Bolivijos.

Mieloji Ana Bedingfeld,

Negaliu neparašyti jums, ne vien todėl, kad tai didelis malonumas man, bet ir todėl, kad žinau, kaip jums bus malonu išgirsti apie mane. Mūsų bičiulis Reisas nebuvo jau toks protingas, kaip jis pats manė, ar ne?

Nutariau paskirti jus savo literatūrinių veikalų įgaliotine. Siunčiu jums savo dienoraštį. Jame nėra nieko įdomaus Reisui ar jo žmonėms, tačiau manau, kad kai kurie puslapiai pralinksmins jus. Galite naudotis juo kaip tinkama. Siūlau rašinio temą "Daily Budget" - "Nusikaltėliai, su kuriais teko susidurti", - su viena sąlyga, kad aš būsiu pagrindinė figūra.

Tikiu, kad jūs jau nebe Ana Bedingfeld, bet ledi Erdsli, viešpataujanti Parkleine. Atvirai sakant, nejaučiu jums jokio pykčio, neturiu piktų kėslų. Sunku, be abejo, mano amžiuje pradėti viską iš naujo, tačiau turėjau pasidėjęs šiokio tokio turtelio juodai dienai. Jis man labai pravertė. Beje, jei kartais sutiktumėte tą juokingą draugužį Artūrą Minksą, prašau pasakyti, kad aš jam neatleidau. Įvarysite jam baimės.

Šiaip jau elgiausi su visais tikrai krikščioniškai. Atleidau visiems, net ir Peidžetui. Netyčia sužinojau, kad jis, o tikriau sakant, ponia Peidžet, paleido į pasaulį šeštą palikuonį. Greit Anglija bus apgyventa vien Peidžetų. Nusiunčiau vaikui sidabrinį puodelį ir atviruką, pareikšdamas ketinimą būti krikštatėviu. Įsivaizduoju, kaip Peidžetas, paėmęs puoduką ir atviruką, drožia tiesiai į Skotlend Jardą be menkiausios šypsenėlės veide!

Likite sveika, manoji akių šviesa. Vieną gražią dieną suvoksite, kokią klaidą padarėte, atsisakydama tekėti už manęs.

Amžinai jūsų
Eustachijus Pedleris

Harį tai labai įsiutino. Dėl to mes visad pykstamės. Jo manymu, seras Eustachijus yra nusikaltėlis, bandęs mane nužudyti, be to, kaltas dėl jo draugo žūties. Sero Eustachijaus pasikėsinimas į mano gyvybę man liko mįslė. Kitaip tariant, tai netilpo į jo portreto rėmus. Esu įsitikinusi, kad jo jausmai man buvo visiškai nuoširdūs.

Vis dėlto kodėl jis dukart bandė mane nužudyti? Haris teigia: todėl, kad "jis yra prakeiktas niekšas". Zuzana

samprotauja kiek kitaip. Kai jai papasakojau apie tai, ji padarė išvadą, kad tai "baimės kompleksas". Ji mąsto kaip psichoanalitikė. Pasak jos, seras Eustachijus visą gyvenimą stengėsi gyventi saugiai ir patogiai. Jis turėjo stiprų savisaugos pojūtį. Jį truputį nuslopino Nadinos nužudymas. Jo elgesys su manim neturi nieko bendra su jo jausmais. Tokius jo veiksmus lėmė jo savisaugos instinktas. Beje, aš pritariu Zuzanai. Ji teisi. Juk Nadina nusipelnė tokios bausmės. Vyrai, siekdami turto, kartais pridaro įvairiausių nusikaltimų, tačiau nedovanotina, kai moterys meile dangsto savo klastingas užmačias.

Galiu atleisti serui Eustachijui, tačiau niekada neatleisiu Nadinai. Niekada, niekada, niekada!

Neseniai išvyniojau iš laikraščio "Daily Budget" keletą skardinių dėželių. Mano akys užkliuvo už antraštės "Žmogus rudu kostiumu". Kaip seniai visa tai buvo! Aš, žinoma, seniai nutraukiau ryšius su "Daily Budget". Vis-dėlto mano romantiškos vedybos buvo ryškiai aprašytos dienraštyje.

Mano sūnelis vartosi saulėje, spardosi. Jis primena "žmogutį rudu kostiumu". Nuogutėlis, be kostiumo, rusvas, kaip prinokęs persikas. Jis vis žemę rausia. Tikriausiai bus į tėvą nusidavęs, sprendžiant iš jo potraukio kapstytis pleistoceno molyje.

Berniukui gimus Zuzana atsiuntė telegramą: "Sveikinimai ir nuoširdžiausi linkėjimai naujam atvykėliui į lunatikų salą. Ar ilgagalvis, ar plokščiagalvis?"

Negalėjau pakęsti Zuzanos nemokšiškumo. Atsakyme parašiau vienintelį, bet taiklų žodį: "Tvirtagalvis!"

Kristi A.
Kri 267 Žmogus rudu kostiumu: Romanas /A. Christie; Iš anglų k. vertė A. Gobienė. - V.:Žaltvykslė, 1994. - 256 p.

ISBN 9986-06-004-4

Nuotaikingas ir spalvingas nepranokstamos detektyvų meistrės Agatos Kristi pasakojimas apie Anos Bedingfeld - Anos Nuotykių Ieškotojos - nuotykius Anglijoje ir Pietų Afrikoje. Deimantai, meilė, paslaptingasis Pulkininkas - viskas intriguojamai susipina romane.

UDK 820-3

Agatha Christie

ŽMOGUS RUDU KOSTIUMU

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
ALEKSANDRA GOBIENĖ

Redaktorė AGNĖ IEŠMANTAITĖ.
Techniniai redaktoriai JUOZAS KRIVAS
ir VIDAS VALUNTONIS.
Dailininkė ELZĖ GRAFAITĖ.

SL 034. 1993 12 29. Leidyb. apsk. l. 20,3. Tiražas 14 000 egz.
Užsakymas Nr. 43.
Leido "Žaltvykslės" leidykla, Laisvės pr. 43-89, 2044 Vilnius.
Spausdino Valstybinė įmonė "Spauda", Laisvės pr. 60, 2044, Vilnius.

94'ŽALTVYKSLĖ'37